Τό σπίτι ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ

100

ΕΚΤΥΠΩΣΙΣ ΠΕΧΛΙΒΑΝΙΔΗ

ΤΟ ΣΠΙΤΙ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ

(ἡ Παιδόπολις)

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ

ΕΠΙΣΗΜΗ ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΕΡΑΝΟΥ
«ΠΡΟΝΟΙΑ ΒΟΡΕΙΩΝ ΕΠΑΡΧΙΩΝ ΕΛΛΑΔΟΣ»

Διευθύνεται ἀπὸ τριμελῆ Ἐπιτροπὴ Ἐντεταλμένων Κυριῶν ΠΒΕΕ.

ΓΡΑΦΕΙΑ: Ἡρώδου Ἀττικοῦ 9

ΑΘΗΝΑΙ, 16 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 1954
ΕΤΟΣ Δ΄. ΑΡΙΘ. ΦΥΛΛΟΥ 100 (4)

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ :
Ὀργανισμῶν, Τραπεζῶν, Ἑταιρειῶν, Δήμων Δρχ. 100.000
Κοινότητες καὶ Σχολεῖα .... » 50.000
Παιδιὰ Παιδοπόλεων καὶ συμμοριόπληκτα: 10.000 δρχ. τὸ χρόνο. Ἄπορα παιδιά: Ἕνα χρόνο 15.000. Ἑξάμηνη 10.000. Τὰ εὔπορα. Ἕνα χρόνο: 25.000. Ἑξάμηνη 15.000.
Ἐξωτερικοῦ: Δολλάρια 10 ἢ Λίραι 4.

ΤΙΜΗ ΦΥΛΛΟΥ ΔΡΧ. 2000

Ὑπεύθυνος Συντάξεως: ΑΓΓ. ΜΕΤΑΞΑΣ, Ἀντιφίλου 16 — Ἀθῆναι.
Προϊστάμενος Τυπογραφείου: Φρ. Μαλατέστας, Μενελάου 9, Ἀθῆναι

Ὁ Ἀθ. Φάκας μὲ ἐρωτᾶ: Ἀπὸ ποῦ ἔλαβε ἡ πόλη τῆς Καβάλας τὸ ὄνομά της;

Ἀ π ά ν τ η σ η : Ἡ ὀνομασία τῆς Καβάλας, κατὰ τὴ γνώμη πὺ ἐπικρατεῖ σήμερα, ὀφείλεται εἰς τοὺς κατοίκους τῆς ἀρχαίας πόλεως Σκαβάλας. Ἐρείπια τῆς Σκαβάλας, κοντὰ στὴν Καβάλα, σώζονται ἀκόμα καὶ σήμερα.

Ὁ Μιχ. Σημαντήρας μὲ ἐρωτᾶ: Ἂν εἶναι ἀληθὲς ὅτι εἰς τὴν Σάμην τῆς Κεφαλληνίας ὑπάρχουν δυὸ λίμνες χωρὶς βυθό;

Ἀ π ά ν τ η σ η : Εἶναι ἀλήθεια. Εἶναι δυὸ μικρὲς λιμνοῦλες ἡ μικρὴ καὶ ἡ μεγάλη Ἄβυθος ἢ Ἄκωλη. Πολλὲς φορὲς ἐπιχείρησαν νὰ βροῦν τὸ βυθό τους, μὰ δὲν τὰ κατάφεραν: Γι' αὐτὸ καὶ τὸ ὄνομά τους : Ἄβυθος : Ἡ στερούμενη δηλαδὴ βυθοῦ.

Ὁ Κων. Σιδηρόπουλος μὲ ἐρωτᾶ: Τί σημαίνουν οἱ λέξεις Ἀφιὸν Καρὰ Χισσάρ;

Ἀ π ά ν τ η σ η : Τὸ Ἀφιὸν Καρὰ Χισσὰρ (ἢ Ἰσσὰρ) τουρκικὴ ὀνομασία, εἶναι πόλις τῆς Μικρᾶς Ἀσίας 300 χιλιόμετρα ἀνατολικὰ τῆς Σμύρνης. Εἶναι ἡ ἐξέλιξις τῆς πόλεως Ἀκροϊνὸς τῶν Βυζαντινῶν. Ἡ λέξις Ἀφιὸν εἶναι αὐτὸ ποὺ λέμε κι' ἐμεῖς Ἀφιόνι, καὶ εἰδικώτερα ἡ παπαρούνα,Καρὰ θὰ πῆ μαῦρο καὶ Χισσὰρ κάστρο. Δηλαδή: Τὸ ὅλο ὄνομα: Παπαρούνα τοῦ Μαύρου Κάστρου ἢ τὸ Μαῦρο Κάστρο τοῦ Ἀφιονιοῦ.

Ὁ Ψὺν ὁ τῆς Δρυὸς μὲ ἐρωτᾶ: Εἶναι ἀλήθεια ὅτι ὁ μισὸς πληθυσμὸς τῆς γῆς εἶναι ἀναλφάβητος;

Ἀ π ά ν τ η σ η : Πραγματικὰ εἶναι μεγάλο τὸ ποσοστὸ τῶν ἀναλφαβήτων στὶς διάφορες χῶρες: Σύμφωνα μὲ τὶς στατιστικὲς ποὺ ἔχω ὑπ' ὄψει μου τὸ μεγαλείτερο ποσοστὸ ἀγραμμάτων (μιλᾶμε γιὰ ἀρσενικοὺς καὶ θηλυκοὺς πάνω ἀπὸ 10 χρονῶν) ἔχουν οἱ Ἰνδίες μὲ ποσοστὸ 90,9%. Ἔπειτα ἔρχεται ἡ Αἴγυπτο μὲ 85,2 %. Τὰ ποσοστὰ αὐτὰ εἶναι γιὰ τὴν πρώτη τῆς ἀπογραφῆς 1931 καὶ τιὰ τὴ δευτέρα τῆς ἀπογραφῆς τοῦ 1937. Στὸ μεταξὺ ἀσφαλῶς ἔχει κατέβει πολὺ αὐτὸ τὸ ποσοστό! Μεγάλο ποσοστὸ ἀγραμμάτων ἔχει καὶ ἡ Περσία. Φτάνει στὰ 80 %. Ἔπειτα ἔρχεται ἡ Τουρκίαμὲ 79,1 % (ἀπογραφὴ 1935). Ἔπειτα ἔρχεται τὸ Σαλβαντὸρ (Ἀμερική) μὲ ποσοστὸ 72,8 %. Γιὰ νὰ μὴ σᾶς κουράσω μὲ νούμερα καὶ λεπτομέρειες σᾶς λέω:

Ἡ Ἀσία καὶ ἡ Ἀφρικὴ ἔχουν μεγαλείρο ποσοστὸ ἀγραμμάτων. Ἔτσι : Στὴν Ἀσία τὸ μεγαλείτερο ποσοστὸ ἔχουν οἱ Ἰνδίες ὅπως εἴπαμε καὶ τὸ μικρότερο ἡ Κεϋλάνη μὲ 42,2. Στὴν Ἀφρικὴ τὸ μεγαλείτερο ἡ Αἴγυπτος καὶ τὸ μικρότερο ἡ Ἀγκόλα μὲ 8,7.

Μεγάλο ποσοστὸ ἀναλφαβήτων εἶναι καὶ στὴν Ἀμερική. Ἂν βγάλουμε τὶς Ἡνωμένες Πολιτεῖες καὶ τὸν Καναδᾶ ποὺ τὸ ποσοστὸ ἀγραμμάτων εἶναι ἐλάχιστο 2,7% στὶς πρῶτες καὶ 3,8 στὶς δεύτερες, οἱ ἄλλες ἔχουν μεγάλο ἀριθμὸ ἀγραμμάτων. Ἔτσι τὸ μεγαλείτερο ποσοστὸ ἔχει τὸ Σαλβαντὸρ (72,8) καὶ τὸ μικρότερο ἡ Κούβα (22,1)

Ἡ Εὐρώπη ἔχει τὰ μικρότερα ποσοστά : Ἡ Σουηδία δὲν ἔχει ἀγραμμάτους. 0,1 τοῖς ἑκατόν. Δηλαδὴ σὲ 1000 ἀνθρώπους ἕνας ἀγράμματος. Μικρὸ ποσοστὸ ἐπίσης ἔχει καὶ ἡ Φιλανδία μὲ 0,9%. Δηλαδὴ σὲ 100 ἀνθρώπους ἕνας περίπου ἀγράμματος. Ἔπειτα τοὺς περισσότερους ἀγραμμάτους τοὺς ἔχει ἡ Πορτογαλλία (48,7) καὶ τοὺς λιγότερους ἡ Γαλλία (3,8). Ἐπίσης ἡ Τσεχοσλοβακία ἔχει 4,1%, τὸ Βέλγιο 5,6%, ἡ Οὐγγαρία 6.

Ἡ Ἑλλάδα σύμφωνα μὲ τὴ στατιστικὴ τοῦ 1928 ἔχει ποσοστὸ 40,8%. Μὰ ἀπὸ τότε τὸ ποσοστὸ αὐτὸ μειώθηκε ἐπαισθητὰ καὶ σήμερα ὑπολογίζεται γύρω στὰ 20%.

Ἂν δὲν εἴχαμε τοὺς πολέμους, τὴν κατοχή, τὸ συμμοριτοπόλεμο τὸ ποσοστὸ τῶν ἀγραμμάτων στὴ Χώρα μας θὰ ἦταν πολὺ μικρότερο ! Πάντως σήμερα τὸ Κράτος παίρνει σοβαρὰ μέτρα γιὰ νὰ καταπολεμήση τὸν ἀναλφαβητισμό !

Ὁ Ἰωάννης Μοτκάρης μὲ ἐρωτᾶ: Γιατί ἡ ζάχαρη λειώνει πιὸ εὔκολα στὸ νερὸ παρὰ στὸ κρασί;

Ἀ π ά ν τ η σ η : Κάθε ὑγρὸ μπορεῖ νὰ δεχτῆ ὡρισμένη ποσότητα ζάχαρης. Ἅμα πάρη τὸ νερὸ π.χ. τὴν ποσότητα ποὺ μπορεῖ νὰ διαλύση ἀφήνει τὴν ὑπόλοιπη ἀδιάλυτη... Ἂν τώρα μέσα σὲ ἕνα ποτήρι νερὸ ρίξουμε μιὰ κουταλιὰ ζάχαρη, ἡ ζάχαρη θὰ διαλυθῆ, ἂς ποῦμε σὲ 1 λεπτό ! Ἂν ἀμέσως κατόπιν ρίξουμε ἄλλη μιὰ κουταλιὰ ζάχαρη, ἡ διάλυση δὲν θὰ γίνη σὲ ἕνα λεπτό, ἀλλὰ σὲ διπλάσιο ἢ καὶ περισσότερο χρόνο ! Ἐὰν μετὰ τὴ διάλυση τῆς δεύτερης κουταλιᾶς ρίξουμε τρίτη αὐτὴ θὰ χρειασθῆ γιὰ νὰ διαλυθῆ πολὺ περισσότερο χρόνο ἀπὸ ὅσο χρειάστηκε ἡ πρώτη κουταλιά. Καὶ μπορεῖ ἡ τετάρτη κουταλιὰ νὰ μὴ διαλυθῆ καθόλου γιατὶ ὅπως λένε στὴ Φυσικὴ ἡ διάλυση εἶναι «κεκορεσμένη». Δηλαδὴ πῆρε ὅσο μποροῦσε νὰ διαλύση, καὶ δὲν μπορεῖ πιὰ νὰ διαλύση ἄλλη ποσότητα. Ἀκόμα μποροῦμε νὰ πετύχουμε γρηγορότερη διάλυση τῆς ζάχαρης ἂν τὴν ἀνακατέψουμε μέσα στὸ ποτήρι μὲ ἕνα κουταλάκι ἢ ἄλλο ἀντικείμενο ! Αὐτὸ γίνεται γιατὶ ἡ ζάχαρη πηγαίνει σὲ ὅλο τὸ νερὸ καὶ δὲν συγκεντρώνεται μόνο στὸ κάτω μέρος τοῦ ποτηριοῦ, ὅπου διαλύεται στὸ κάτω-κάτω στρῶμα τοῦ νεροῦ, κάνει τὸ στρῶμα αὐτὸ «κεκορεσμένον» καὶ ἔτσι σταματάει τὴ διάλυση. Μὲ τὸ ἀνακάτεμα ἡ διάλυση πηγαίνει σὲ ὅλα τὰ στρώματα τοῦ νεροῦ καὶ ἔτσι ἡ ζάχαρη λειώνει πιὸ γρήγορα.

Αὐτὰ γιὰ τὸ νερό.

Τὸ κρασὶ ἔχει μέσα του - ἀνάλογα μὲ τὴν ποιότητά του, πολὺ λίγο σάκχαρο ! Ἂν πάρουμε λοιπὸν ἕνα ποτήρι κρασὶ καὶ ἕνα ὅμοιο ποτήρι νερὸ ἔχουμε δύο ὑγρὰ ποὺ τὸ ἕνα (τὸ κρασὶ) ἔχει ἤδη διάλυση ζακχάρεως καὶ τὸ ἄλλο (τὸ νερὸ) δὲν ἔχει. Ἂν λοιπὸν ρίξουμε στὸ κρασὶ μιὰ κουταλιὰ ζάχαρη καὶ στὸ νερὸ ἄλλη μιὰ κουταλιά, σύμφωνα μὲ ὅσα εἴπαμε, τὸ νερὸ θὰ διαλύση τὴ ζάχαρη πιὸ γρήγορα ἀπὸ τὸ κρασί.

Ὁ Ἰωάννης Ἀτζίδης μὲ ἐρωτᾶ: Ἀπὸ ποῦ πῆρε τὴν ὀνομασία της Θράκη;

Ἀ π ά ν τ η σ η : Ἡ ὀνομασία τῆς Θράκης εἶναι πολὺ παλαιὰ καὶ πολλὰ λέγονται γιὰ τὴν προέλευση τῆς λέξεως. Πάντως ὑποστηρίζεται πὼς τὸ ὄνομα τῆς Θράκης εἶχε συμβολικὸ χαρακτῆρα καὶ εἶχε τὴ σημασία : Ἡ χώρα τῆς ἁγνῆς διδασκαλίας καὶ τῆς ἱερῆς ποιήσεως. Πάντως ἡ λέξη Θρὰξ ἐσήμαινε ἀνέκαθεν : Ἀοιδός, ψάλτης, ἱερέας, ὑμνωδός. Καὶ πιστεύεται πὼς οἱ λέξεις, θρησκεία, θρῆσκος προέρχεται ἀπὸ τὴ λέξη Θράξ.

Ὁ Ἰωάννης Λεντάκης μὲ ἐρωτᾶ: Ὅλα τὰ ἄστρα κινοῦνται;

Ἀ π ά ν τ η σ η : Σύμφωνα μὲ ὅσα παραδέχεται ἡ ἀσρονομικὴ ἐπιστήμη ὅλα τὰ ἄστρα κινοῦνται. Καὶ ἐκεῖνα ποὺ βλέπουμε καὶ ἐκεῖνα ποὺ δὲν βλέπουμε. Τρέχουν στὸ ἄπειρο μὲ ἰλιγγιώδη ταχύτητα. Κι' ὁ Ἥλιος τρέχει μέσα στὸ διάστημα καὶ παρασύρει μαζί του ὅλους τοὺς πλανῆτες του...

Ὁ Ἐρωτόκριτος Ἰντζὲς μὲ ἐρωτᾶ: Ποιὰ ἀπὸ τὰ ἀρχαῖα θαύματα τοῦ κόσμου ὑπάρχουν μέχρι σήμερα;

Ἀ π ά ν τ η σ η : Τὰ ἑπτὰ θαύματα τοῦ κόσμου ὅπως ξέρουμε εἶναι : Πυραμίδες τῆς Αἰγύπτου (ὑπάρχουν καὶ σήμερα) οἱ Κρεμαστοὶ κῆποι τῆς Βαβυλῶνος (δὲν ὑπάρχουν), ὁ Ναὸς τῆς Ἀρτέμιδος ἐν Ἐφέσῳ (δὲν ὑπάρχει· καθώρισαν ὅμως τὸν τόπο ὅπου εὑρίσκετο), τὸ ἄγαλμα τοῦ Ὀλυμπίου Διὸς (δὲν ὑπάρχει), τὸ ἐν Ἀλικαρνασσῷ Μαυσωλεῖον. (Ὑπάρχουν τὰ κρηπιδώματα. Τὰ γλυπτά του ἔχουν μεταφερθῆ εἰς τὸ Βρεταννικὸν μουσεῖον) ὁ Κολοσσος τῆς Ρόδου (δὲν ὑπάρχει) καὶ ὁ Φάρος τῆς Ἀλεξανδρείας (δὲν ὑπάρχει).

ΑΝΑΜΕΣΑ ΣΤΟΥΣ ΣΕΙΣΜΟΠΛΗΚΤΟΥΣ

Δύο χαρακτηριστικὲς φωτογραφίες ἀπὸ τὴν τελευταία ἐπίσκεψη τῶν Α. Μ. τῶν Βασιλέων εἰς τὰς σεισμοπλήκτους νήσους τοῦ Ἰονίου. Ἐπάνω: Μιὰ μικρὴ ὁδηγὸς προσφωνεῖ τοὺς Βασιλεῖς εἰς τὸ Ἀργοστόλιον. Κάτω: Ἡ Βασίλισσα εἰς τὰ σχολεῖα τοῦ Ληξουρίου βοηθεῖται ἀπὸ μαθήτρια διὰ νὰ ἀνεβεῖ ἕνα ἀνώμαλον ἀνήφορον.

Γιὰ νὰ γνωρίσωμε τὴν ΕΛΛΑΔΑ

Στὶς αἴθουσες τοῦ Μουσείου

Τὴν ἄλλη μέρα πρωΐ πρωΐ, φρεσκοχτενισμένος, μὲ τὴν καλὴ φορεσιά του, μπῆκε στὴν κάμαρά μου ὁ Φάνης.

—Γιατὶ στολίστηκες ἔτσι σήμερα, Φάνη; Γιὰ νὰ γιορτάσης τὸν ἐρχομὸ τοῦ πατέρα σου; τὸν ρωτῶ γιὰ νὰ τὸν προλάβω.

— Ναί, θεία, καὶ περιμένω νὰ τὸν γιορτάσης κι' ἐσύ. Μ' ἔστειλε ὁ ἴδιος νὰ σοῦ ζητήσω μιὰ χάρη. Θέλει νὰ δῆ τὸ Ἀρχαιολογικό μας Μουσεῖο. Τοῦ εἶπα πὼς ἦταν κλεισμένο τόσον καιρὸ καὶ πῶς ἄνοιξε τώρα, σ' ἕνα καινούργιο θαυμάσιο κτίριο.

Χαμογέλασα καὶ τοῦ ἔδωκα ἕνα μπατσάκι στὸ μάγουλο

— Κατεργάρη, γιατὶ δὲ μοῦ λὲς τὴν ἀλήθεια; Ἐκεῖνος τὸ ζήτησε ἢ ἐσὺ τοῦ τόβαλες στὸ μυαλό;

— Ὄχι ἐγώ, τοὖπα μόνο γιὰ τὸ κτίριο. Μὰ ἐκεῖνος. . .

— Κατάλαβε τὴν ἐπιθυμία σου. Ἔλα σήμερα θὰ σᾶς πάω. Μὰ ὄχι γιὰ σένα, ἀχόρταγε, παρὰ γιὰ τὸ χατῆρι τοῦ πατέρα σου.

— Ἂς εἶναι λοιπὸν καλά, νὰ τοῦ κάμης κι' ἄλλα χατήρια.

Στὸ βάθος, καλοί μου φίλοι, ἤμουνα κι' εὐχαριστημένη ποὺ ὁ μικρός μου ἀρχαιολόγος δὲν εἶχε πολλὲς ἀξιώσεις αὐτὴ τὴ φορά. Γιὰ σκεφθῆτε νὰ τοῦ ἐρχόταν στὸ νοῦ νὰ μὲ κουβαλήση στὴ Θράκη μ' αὐτὴ τὴν κακοκαιρία ἢ νὰ μὲ ρίξη στὰ πέλαγα γιὰ νὰ δῆ τὰ νησιὰ ποὺ δὲν εἴδαμε ἀκόμη μαζί;

Στὴν εἴσοδο τοῦ Μουσείου σταθήκαμε ὥσπου νὰ βγάλη τὰ εἰσιτήρια ὁ πατέρας τοῦ Φάνη. Τ' ἀγόρι ἔτρεξε ἀνυπόμονο πρὸς τὴ Μυκηναϊκὴ αἴθουσα.

— Θεία, θεία, γιὰ κοίτα! Δὲν εἶναι αὐτὰ τὰ λιοντάρια ποὺ εἴχαμε δῆ στὶς Μυκῆνες στὴν πύλη τοῦ κάστρου; Πατοῦνε τὰ πόδια τους στὴ βάση μιᾶς κολώνας. Εἶναι τ' ἀληθινό ἢ ἀντίγραφό;

— Ἐτοῦτο ἐδῶ εἶναι γύψινο, Φάνη. Τὸ γνήσιο εἶναι κεῖνο ποὺ εἴδαμε στὶς Μυκῆνες. Στὴν πόρτα τοῦ κάστρου ποὺ λέγεται «Πύλη τῶν λεόντων». Θυμᾶσαι τὶ συμβολίζουν αὐτὰ τὰ λιοντάρια;

— Τὴ δύναμη τῶν πολεμιστῶν βασιλιάδων, τοῦ Ἀγαμέμνονα, καὶ τῶν ἄλλων Ἀτρειδῶν. Εἴδαμε τοὺς τάφους των στὶς Μυκῆνες, πατέρα. Θέλεις νὰ πᾶμε ξανά, νὰ τοὺς δῆς κι' ἐσύ; Ἀνακάλυψαν καὶ καινούργιους καὶ βρῆκαν μέσα σπουδαῖα στολίδια καὶ ὅπλα καὶ σκελετούς.

Ὁ πατέρας ποὺ βέβαια ἤξερε τὸ γιό του μοῦ χαμογέλασε, κλείνοντάς μου τὸ μάτι.

— Στάσου νὰ τοὺς βροῦν ὅλους τοὺς τάφους, ἀγόρι μου, γιὰ νὰ πᾶμε μιὰ καὶ καλή. Γιὰ τὴν ὥρα ἂς δοῦμε αὐτὴ τὴν αἴθουσα ποὺ λέγεται «Μυκηναία» γιατὶ εἶναι γεμάτη ἀπὸ πολύτιμα ἀντικείμενα τῆς πανάρχαιας αὐτῆς πολιτείας.

Εἶχε σιμώσει κοντὰ στὶς βιτρίνες μὲ τὰ χρυσᾶ νεκρικὰ στολίδια, τὶς μάσκες, τὶς ζῶνες, τὰ στέμματα, τοὺς ὁλόχρυσους θώρακες, τὰ «κτερίσματα» κάθε λογῆς.

— Θείτσα ἕνα βραχιόλι ! Τὶ ὄμορφο ποὖναι! Θἆταν τῆς Κλυταιμνήστρας, μπορεῖ καὶ τῆς Ἰφιγένειας. Δὲς ἐδῶ κι' ἕνα περιδέραιο μὲ χρυσάφι καὶ πέτρες πολύτιμες! Νὰ καὶ σκουλαρίκια! Καὶ δαχτυλίδια! Πώ! πώ! θησαυρός!

— Ἔχεις δίκιο, ἀγόρι μου νὰ ξαφνιάζεσαι. Μὰ μὴν τὸ ξεχνᾶς πὼς ὁ Ὅμηρος ἔλεγε τὶς Μυκῆνες «πολύχρυσες».

— Κρῖμα στὰ ὡραῖα στολίδια, εἶπε ὁ πατέρας τοῦ Φάνη, γιατί νὰ τὰ κλείνουν στὰ μνήματα μὲ τοὺς πεθαμένους;

Ὁ Φάνης βιάστηκε νὰ τὸν βγάλη ἀπ' τὴν ἀπορία.

— Οἱ ἀρχαῖοι, πατέρα μου, νόμιζαν πὼς ὁ πεθαμένος ζῆ μέσα στὸν τάφο του, ὅπως κι' ὅταν ἦταν ἐπάνω στὴ γῆ, προτοῦ ἔρθη ὁ χάρος νὰ τοῦ κλείση τὰ μάτια. Κι' ὄχι μόνο ζῆ, παρὰ κι' ἀγαπᾶ καθετὶ ποὺ τοῦ ἔρεσε στὴ ζωή του. Γι' αὐτὸ εἶναι οἱ τάφοι πραγματικὰ θυσαυροφυλάκια. Οἱ ζωντανοὶ ἔθαφταν μαζὶ μὲ τὸν πεθαμένο, ὅλα ὅσα χρησιμοποιοῦσε σὰν ἦταν κοντά τους : Τὰ ὅπλα του, ἂν ἦταν ἄντρας, τὰ κοσμήματά της ἂν ἦταν γυναίκα. Κι' ἀκόμη τὰ σκεύη τους, τὰ παιχνίδια τους, τὰ χρυσᾶ ποτήρια!

— Ἐλᾶτε νὰ δῆτε ἕναν πελώριο σκελετό, εἶπε ὁ πατέρας, αὐτὸς πιὰ θἆταν πραγματικὸ παλληκάρι. Μπορεῖ νἆναι ὁ Ἀγαμέμνονας, τί λὲς Φάνη;

— Αὐτὸ δὲν τὸ ξέρουμε ἀκόμα, ἀπάντησε τὸ παιδὶ εὐχαριστημένο γιὰ τὴν ἐρώτηση τοῦ πατέρα. Μὰ γρήγορα θὰ τὰ μάθουμε ὅλα. Τὸ μεγάλο νέο τὸ ξέρεις; Δυὸ Ἄγγλοι σοφοὶ τὰ κατάφεραν νὰ διαβάσουν τὴ γλῶσσα τῶν Μυκηνῶν. Αὐτὸ ἦταν τὸ δῶρο ποὺ ἔκαμε στὴν Ἑλλάδα τὸ 1953 πρὶν φύγη. Πρόσθεσε πεντακόσια χρόνια στὴν ἱστορία της.

— Ἐλᾶτε νὰ δῆτε αὐτὰ τὰ θαυμάσια μαχαιράκια, φώναξα στὸν πατέρα καὶ στὸ γιό. Οἱ ἀρχαιολόγοι ὅλοι τὰ λένε «ἐγχειρίδια τοῦ Ἀγαμέμνονος». Πῶς σᾶς φαίνονται;

— Εἶναι τὰ μικρὰ σπαθιὰ ποὺ μᾶς περιγράφει ὁ Ὅμηρος πὼς τὰ φοροῦσαν στὴ ζώνη τους οἱ βασιλιάδες, εἶπε ὁ Φάνης. Αὐτὸ τὸ σπαθὶ — κάτι σὰν αὐτὸ δηλαδὴ — ἔκαμε νὰ τραβήξη ὁ Ἀχιλλέας καὶ νὰ σκοτώση τὸν Ἀγαμόμνονα, ὅταν μάλλωσαν ἐξ αἰτίας τοῦ Χρύση. Μὰ δὲν εἶναι μονάχα ἀπὸ ἕνα μέταλλο. Βλέπω καὶ χρυσάφι κι' ἀσήμι. Τί παραστάσεις εἶναι αὐτές;

— Ἡ τέχνη ποὺ λέγεται ἐμπαιστική, Φάνη. Ἀπάνω στὸ μπροῦτζο, εἶναι κολλημένα κομμάτια ἀπὸ χρυσό, ἤλεκτρο κι' ἀσήμι, ποὺ μὲ τὴν ἐναλλαγὴ τῶν χρωμάτων τους κάνουν τὶς διάφορες παραστάσεις νὰ λάμπουν. Νὰ ἐδῶ εἶναι πολεμιστὲς μὲ ἀσπίδα καὶ μὲ κοντάρι. Κυνηγοῦν λιοντάρια. Ἀπ' τὴν ἄλλη μεριὰ ἔχει ἄλλη σκηνή. Ἕνα λιοντάρι κυνηγᾶ ἀντιλόπες.

— Τοῦτο τὸ ἄλλο, εἶπε ὁ Φάνης εἶναι πολὺ ὡραιότερο. Τί παριστάνει;

— Τὸν ποταμὸ Νεῖλο μὲ τὰ ψάρια καὶ τὰ ἐξωτικά του λουλούδια, λωτούς, παπύρους. Κοιτάξετε τί δουλειὰ καὶ τὶ τέχνη γιὰ νὰ στολίσουν ἕνα ξιφίδιο. Ἔπαιρναν τὰ θέματά τους ἀπ' τὴ ζωὴ καὶ τὴ φύση. Νὰ ἕνα βάζο ἐδῶ ὅλο ἀσημένιο. Παριστάνει πολιορκία μιᾶς ἀκροπόλεως. Οἱ ἄντρες βγῆκαν ἔξω ἀπὸ τὰ τείχη, νὰ διώξουν τοὺς ἐχθροὺς κι' οἱ γυναῖκες ἀπὸ ψηλά, μὲ τὰ χέρια τους σηκωμένα, τοὺς δίνουν θάρρος. Δίπλα τους, εἶναι καὶ μιὰ μεγάλη φραγκοσυκιά.

— Θεία, νὰ καὶ κάτι ποὺ τὸ ξέρω. Περίεργο ποὺ τὰ ἔχω δῆ αὐτὰ τὰ χρυσᾶ ποτήρια; Μπορῶ νὰ σοῦ πῶ καὶ μὲ τὰ μάτια κλειστά, τὶ παριστάνουν. Νά, κλείνω τὰ μάτια μου : Πέστε μου ἂν τὰ λέω σωστά: Στὸ ἕνα ταῦροι βόσκουν σ' ἕνα λειβάδι. Δυὸ μάλιστα ἔχουν γυρίσει κοντὰ κοντὰ τὰ κεφάλια τους καὶ μυρίζεται ὁ ἕνας τὸν ἄλλο. Ἕνας ἄνθρωπος στέκεται δίπλα σὰ νὰ δένη κάπου ἕνα ἄλλο βόδι. Δέντρα μὲ πολὺ φυσικὰ κλωνάρια δείχνουν τὸ τοπίο σὰ νἆναι ζωντανό.

— Θαυμάσια Φάνη! Καὶ τ' ἄλλο ποτήρι;

— Ἐκεῖ ἡ σκηνὴ εἶναι ἄγρια : βόδια εἶναι πάλι σ' ἕνα χωράφι. Μὰ τώρα τὰ ἔχουν πιασμένα μέσα σὲ δίχτυα. Κι' αὐτὰ τὰ δύστυχα ἀγωνίζονται νὰ ξεφύγουν. Ἕνα μάλιστα τὰ κατάφερε. Ἕνα ἄλλο πάει νὰ βγῆ, μὰ τοῦ κάκου. Ν' ἀνοίξω τώρα τὰ μάτια μου;

— Νὰ τ' ἀνοίξης, μὰ δὲν ἔχεις τίποτε ἄλλο νὰ μᾶς προσθέσης. Ἡ περιγραφή σου ἦταν λεπτομερέστατη. Μόνο ποὺ δὲν θυμᾶσαι τί εἶναι αὐτὰ τὰ ποτήρια καὶ ποὺ τὰ ἔχεις ξαναδῆ.

— Τὸ θυμήθηκα. Στὸ Μουσεῖο τῆς Κρήτης. Μὰ ἐκεῖνα ἦταν ἀντίγραφα. Τὰ γνήσια εἶναι αὐτά. Γιατὶ τὰ χρυσᾶ αὐτὰ κύπελλα εἶναι Κρητικὰ μὰ τὰ βρῆκαν στὸ Βαφιὸ τῆς Σπάρτης. Τἄχουν κάνει Κρητικοὶ τεχνῖτες ποὺ εἶχαν ἔρθει φαίνεται στὸ παλάτι τοῦ Μενελάου.

Πιὸ πέρα, ἕνα βάζο Μυκηναϊκὸ στολισμένο μὲ μιὰ σειρὰ στρατιῶτες κίνησε τὴν προσοχὴ τοῦ πατέρα. Ὕστερα κοίταξαν τὶς τοιχογραφάες. Μιὰ γυναίκα μὲ μακρὺ φόρεμα περπατᾶ κρατώντας στὰ χέρια της ἕνα κουτί. Δυὸ ἄλλες ὁδηγοῦν ἅρμα. Πηγαίνουν σὲ ἱερὴ πομπή.

Ἄξαφνα ὁ Φάνης πετάχτηκε στὴν ἄλλη ἄκρη κι' ἔβαλε τὶς φωνές :

— Θεία, ὁ θρόνος τοῦ Μίνωος. Τί γυρεύει ἐδῶ; Ἐγὼ τὸν εἶδα στὸ Μουσεῖο τοῦ Ἡρακλείου.

— Ἀντίγραφο εἶναι αὐτὸς ποὺ βλέπεις. Καὶ τ' ἄλλα αὐτὰ Κρητικὰ ἀντικείμενα. Μὰ ἐμεῖς τί τὰ θέλουμε τοῦτα τὰ ψεύτικα, ἀφοῦ εἴδαμε τὰ ἀληθινὰ στὴν Κρήτη.

Ἡ Μυκηναϊκὴ αἴθουσα, ἡ «πολύχρυση» τέλειωσε. Πᾶμε τώρα σὲ ἄλλες. Πές μας σοῦ ἄρεσε, ξάδερφε;

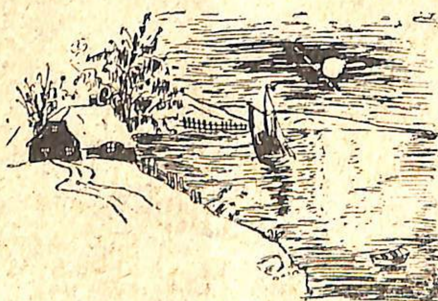
Ὁ πατέρας τοῦ Φάνη γέλασε μὲ κέφι.

—Θαυμάζω τ' ἀριστουργήματα τῶν προγόνων, ξαδέρφη, μὰ νὰ μὲ συμπαθᾶς, καμαρώνω καὶ τὸ γιό μου. Ἐσὺ μοῦ τὸν ἔκανες κιόλας καθηγητή. Μιὰ χαρά τὰ λέει. Τὶ ὡραία ἰδέα νὰ σοῦ τὸν στείλω!

Μὲ τ' ἀστεῖο ἐκεῖνο περάσαμε εὐχαριστημένοι στὴν ἄλλη αἴθουσα τοῦ Μουσείου.

ΕΛΕΝΗ ΠΑΡΗ

Σκίτσα ἀναγνωστῶν

ΧΙΟΝΙΣΜΕΝΟ ΤΟΠΙΟ

(Σκίτσο τοῦ Αἰγιώτη)

ἀπό τήν ΜΥΘΟΛΟΓΙΑ

Οἱ Μοῦσες καὶ οἱ ἐννέα τοῦ Ἑλικῶνα

Ὁ Κωστάκης εἶχε μάθει ἀπ' ἔξω κι' ἀνακατωτὰ τὰ ὀνόματα τῶν ἐννέα Μουσῶν.

—Κλειώ, Εὐτέρπη, Θάλεια, Μελπομένη, Τερψιχόρη, Ἐρατώ, Πολύμνια, Οὐρανία, Καλλιόπη, ἀπάγγειλε χωρὶς νὰ πάρη τὴν ἀναπνοή του!

Καὶ ἦταν πολὺ περήφανος γι' αὐτό! Τὸ νομίζει μεγάλο κατόρθωμα νὰ ξέρη κανεὶς τὰ ὀνόματα τῶν θεοτήτων αὐτῶν τοῦ Ἑλικῶνα ποὺ προσωποποιοῦν τὴν ἐπιστήμη καὶ τὴν καλλιτεχνία!..

Ὁ παπποὺς ἄκουε χαμογελαστὸς τὸν Κωστάκη νὰ κάνη ἐπίδειξη τῶν γνώσεών του...

Τὰ δυὸ ἄλλα ἀδέλφια, ὁ Γιῶργος καὶ ἡ Τασία μυρίστηκαν πῶς τὸ χαμόγελο τοῦ παπποῦ κάτι ἔκρυβε — καὶ πῶς σὲ λίγο, θὰ τοὺς ἔλεγε καμμιὰ ἀπὸ τὶς ὡραῖες ἐκεῖνες ἱστορίες ἀπὸ τὴ μυθολογία.

Πῆγαν κοντά του καὶ κάθησαν ἀμίλητα κι' αὐτά.

Ὁ παπποὺς γέλασε κι' ἔλυσε τὴν σιωπή του:

—Ξέρεις λοιπὸν, ὅλη τὴν ἱστορία τῶν Μουσῶν καὶ τὴ σημασία τους; ρώτησε τὸν Κωστάκη; Γιατὶ δὲν εἶναι βέβαια καὶ μεγάλο κατόρθωμα νὰ μάθη κανεὶς σὰν ποίημα τὰ ἐννέα ὀνόματά τους!

Καὶ τὰ τρία ἀδελφάκια δὲν ἤξεραν πολλὰ γιὰ τὶς Μοῦσες καὶ ὁ παπποὺς πῆρε τότε τὸ λόγο.:

—Γιὰ τοὺς γονεῖς τῶν μουσῶν ὑπάρχουν πολλὲς διαφωνίες στὴ μυθολογία. Τὶς θέλουν θυγατέρες τοῦ Δία καὶ τῆς Μνημοσύνης. Ἄλλος τοῦ Πιέρου καὶ τῆς Πληΐδος ἢ τῆς Ἀντιόπης. Ἄλλος τοῦ Οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, ἢ τοῦ Αἰθέρα καὶ τῆς Πλουσίας. Ἢ τοῦ Ἀπόλλωνα ἢ τοῦ Μέμνονα καὶ τῆς Θεσπίας.

Ἀκόμα διαφωνίες ὑπῆρχαν καὶ γιὰ τὸν ἀριθμὸ καὶ γιὰ τὰ ὀνόματά τους!

Λένε δηλαδὴ ὅτι οἱ Μοῦσες ἦσαν μόνον δύο: Ἡ Μελέτη καὶ ἡ Μνήμη. Καὶ οἱ δύο αὐτὲς προσωποποιοῦσαν τὴ θεωρία ἡ μία καὶ τὴν πράξη ἡ ἄλλη. Θεωρία δηλαδὴ καὶ πράξη πάνω στὶς γνώσεις καὶ τὴ μάθηση!

Ἡ Μελέτη, ἡ Μνήμη καὶ ἡ Ἀοιδή ἢ ἡ Κωφεσός, ἡ Βαρωσθενὶς καὶ ἡ Ἀπολλωνίς. Οἱ τρεῖς αὐτὲς προσωποποιοῦν τοὺς τρεῖς μουσικοὺς τόνους, τὸν ἁβρόν, τὸν μέσον καὶ τὸν ἰσχυρόν, τοὺς τρεῖς τόνους ἢ προσωδίες δηλαδή, τὴν ὀξεῖαν, τὴν βαρεῖαν καὶ τὴν περισπωμένην· τοὺς τρεῖς χρόνους: τὸ παρελθόν, τὸ παρὸν καὶ τὸ μέλλον καὶ τοὺς τρεῖς πρώτους ἀριθμούς!

Ὑποστηρίζεται ἀκόμη πῶς οἱ μοῦσες ἦταν τέσσαρες:

Ἡ Θελξιόπη, ἡ Μνήμη, ἡ Ἀοιδὴ καὶ ἡ Μελέτη, ἢ ἡ Ἀρχή, ἡ Θελξινόη, ἡ Μελέτη καὶ ἡ Ἀοιδή. Καὶ αὐτὲς προσωποποιοῦσαν τὶς τέσσαρες διαλέκτους:

—Τὶς ξέρω αὐτὲς εἶπε ἡ Τασία. Καὶ χωρὶς νὰ περιμένη πρόσθεσε: ἡ Ἀττική, ἡ Ἰωνική, ἡ Αἰολικὴ καὶ ἡ Δωρική!

—Σωστά, εἶπε ὁ παπποὺς! Ἄλλοι ὅμως θέλουν τὶς Μοῦσες πέντε· τὶς προσωποποιοῦν καὶ ἔχουν τὰ ὀνόματα τῶν πέντε αἰσθήσεων:

Ἀλλὰ αὐτὲς τὶς ἤξερε καὶ τὶς εἶπε ὁ Κωστάκης:

—Ὅραση, Γεύση, Ὄσφρηση, Ἀφὴ καὶ Ἀκοή.

—Ἄλλοι ὅμως τὶς θέλουν, συνέχισε ὁ παπποὺς ἑπτά: Ἡ Νεῖλος, ἡ Τριτώ, ἡ Ἀσωπός, ἡ Ἑπταπόλη, ἡ Ἀχελωῒς, ἡ Τιπόπλους καὶ ἡ Ραδία. Καὶ αὐτὲς προσωποποιοῦν: Τοὺς ἑπτὰ Πλανήτας, τὶς ἑπτὰ χορδὲς τῆς λύρας καὶ τὰ ἑπτὰ φωνήεντα.

Ὑπάρχουν ὅμως καὶ ἄλλοι ποὺ τὶς θέλουν ἐννέα, ποὺ ἀντιπροσωπεύουν ἡ κάθε μιὰ καὶ ἀπὸ μιὰ ἐφεύρεση. Αὐτὲς λοιπὸν εἶναι ἡ Εὐνίκη, ἡ Ἑλίκη, ἡ Θελξινόη, ἡ Τερψιχόρη, ἡ Εὐτέρπη, ἡ Ἐγκελάδη, ἡ Δία, καὶ ἡ Εὐνόπη.

Ὁ Ἡσίοδος ὅμως ἔδωσε εἰς τὶς Μοῦσες τὰ ἐννέα ὀνόματα ποὺ μᾶς εἶπε προηγουμένως ὁ Κωστάκης.

Αὐτὲς γεννήθηκαν στὴν Πιερία.

—Ποῦ εἶναι ἡ Πιερία; ρώτησε ὁ Κωστάκης.

—Ὑπάρχουν, ἀπάντησε ὁ παπποὺς δύο βουνὰ μὲ τὸ ὄνομα Πιερία. Ἕνα εἰς τὴν Θράκη, ὅπου περνοῦσε τὶς ἡμέρες του ὁ Ὀρφέας καὶ ἄλλο εἰς τὴν Βοιωτίαν, ὅπου ἐγεννήθηκαν οἱ Μοῦσες. Πιερία λεγόταν ἀκόμα καὶ ἡ παραθαλάσσια χώρα τοῦ Θερμαϊκοῦ κόλπου, ἀπὸ τὸν Ἀλιάκμωνα μέχρι τὸν Ἀξιό.

Ἡ μητέρα τῶν ἐννέα Μουσῶν ἡ Μνημοσύνη, παράδοσε τὶς θυγατέρες της εἰς τὴν νύμφην Εὐφήμην γιὰ νὰ τὶς ἀναθρέψη.

Πῆρε μάλιστα γιὰ δάσκαλό τους καὶ τὸν Ἀπόλλωνα! Κι' αὐτὸς δίδαξε σ' αὐτὲς διάφορα μαθήματα. Καὶ ἔμαθαν τόσα πράγματα, εἶχαν δὲ τόση ἐπιτυχία στὴ μουσική, ποὺ δὲν βρέθηκε ποτὲ ἄλλος πιὸ ἔμπειρος ἀπ' αὐτές. Καὶ ἀφοσιωμένες στὶς τέχνες τους καὶ τὶς μαθήσεις τους ἔπαψαν νὰ ἐνδιαφέρωνται γιὰ τὶς διάφορες βιοτικές τους ἀνάγκες.

Ζήτησαν μόνον τόπο ἥσυχο, ὄμορφο καὶ κατάλληλο γιὰ νὰ ζοῦν σὰν καλλιτέχνιδες ποὺ ἦσαν. Καὶ σὰν τέτοιον βρῆκαν τὸν Ἑλικῶνα. Ἐκεῖ, λοιπόν, ἔφτασαν καὶ οἱ ἐννέα Μοῦσες μαζὶ μὲ τὸν Ἀπόλλωνα.

Ἐκεῖ δὲν ἔκαναν τίποτ' ἄλλο παρὰ νὰ φτιάνουν ὕμνους. Καὶ καθὼς τραγουδοῦσαν χόρευαν κι' ὅλας ὁλόγυρα ἀπὸ τὸ βωμὸ τοῦ Δία. Ἀνάμεσά τους ὁ Ἀπόλλωνας ἔπαιζε μὲ τὴν λύρα του. Μετὰ τὸ χορὸ ἀναπαύονταν κάτω ἀπὸ τὶς δάφνες. Καὶ ἐκεῖ πάλι ὁ Ἀπόλλωνας κρατοῦσε καὶ ἔπαιζε τὴ λύρα του! Ἀλλὰ καὶ οἱ Μοῦσες ἔπαιζαν τὰ δικά τους μουσικὰ ὄργανα κι' ἔτσι σ' ὅλο τὸν Ἑλικῶνα ἀκουγόταν μιὰ θεσπέσια μελωδία.

Ἦταν τόσο ὄμορφη ἡ μουσικὴ ποὺ ἀκουγόταν στὸ γραφικὸ αὐτὸ βουνὸ τῶν Μουσῶν, ποὺ κάποιο Ἔθνος ἀπ' αὐτὰ ποὺ κατοικοῦσαν δίπλα γοητεύθηκε τόσο, ὥστε ἔπαψε πιὰ νὰ ἀσχολεῖται μὲ τὰ καθημερινὰ του ἔργα. Καὶ συγκεντρώθηκαν ὅλοι γύρω ἀπὸ τὶς Μοῦσες γιὰ νὰ τὶς ἀκοῦνε μὲ ἀνοιχτὸ τὸ στόμα, καὶ ὁλότελα ἀκίνητοι.

Καὶ ἐπειδὴ δὲν ἔτρωγαν ἀδυνάτησαν τόσο πολὺ ποὺ γίνηκαν πετσὶ καὶ κόκκαλο. Κι' ὁ Δίας ποὺ τοὺς εἶδε τοὺς λυπήθηκε καὶ τοὺς μεταμόρφωσε, σὲ τί φαντάζεστε;

Καὶ τὰ τρία παιδιὰ σήκωσαν τοὺς ὤμους τους!

—Πολὺ θὰ θέλαμε νὰ μάθουμε εἶπε ὁ Γιῶργος.

—Ὁ Δίας τοὺς μεταμόρφωσε σὲ τζιτζίκια καὶ ἀπὸ τότε τὰ τζιτζίκια δὲν κάνουν τίποτε ἄλλο παρὰ νὰ τραγουδοῦν καὶ νὰ μὴ φροντίζουν καθόλου γιὰ τὴν τροφή τους.

—Μὰ πραγματικὰ παππού, τὰ τζιτζίκια δὲν τρῶνε τίποτα ὅλο τὸ καλοκαίρι;

—Εἶναι παιδιά μου αὐτὸ μιὰ σφαλερὴ ἀντίληψη. Τρῶνε καὶ παρατρῶνε τὰ τζιτζίκια ποὺ στὴν καθαρεύουσα λέγονται τέττιγες. (δηλαδὴ ὁ τέττιξ - τοῦ τέττιγος!) Γιατὶ τὰ τζιτζίκια τραγουδᾶνε ἀλλὰ καθὼς βρίσκονται στὰ δέντρα τραβᾶνε μὲ τὴν προβοσκίδα τους τὸ χυμό τους μὲ τὸν ὁποῖον καὶ τρέφονται...

—Ὥστε ὁ χυμὸς τῶν δέντρων εἶναι ἡ τροφή τους, εἶπε συμπερασματικὰ ἡ Τασία.

—Ἀκριβῶς. Καὶ γιὰ νὰ ξαναγυρίσωμε στὶς Μοῦσες σᾶς λέω πῶς δὲν ἔμεναν μόνο στὸν Ἑλικῶνα ἀλλὰ πήγαιναν κάπου κάπου καὶ στὸν Παρνασσό!

Κάποτε ὅμως ἐκεῖ εἶχαν μιὰ περιπέτεια ποὺ ἀξίζει νὰ σᾶς τὴν διηγηθῶ.

Καθὼς τραγουδοῦσαν πάνω στὸν Ἑλικῶνα ὁ οὐρανὸς χάλασε τὰ μοῦτρα του. Μαῦρα χαμηλὰ σύννεφα σκέπασαν τὸν ἥλιο.

Κι' ὁ Ἀπόλλωνας χάθηκε!

—Φυσικὰ ἀφοῦ κρύφτηκε ὁ Ἥλιος χάθηκε κι' ὁ Ἀπόλλωνας, παρατήρησε ὁ Κωστάκης.

—Ἔτσι εἶναι, εἶπε ὁ παπποὺς. Ἄρχισε λοιπὸν νὰ βρέχη ραγδαῖα στὸν Παρνασσό· τότε λοιπὸν ὁ Πυρηνέας ὁ Βασιλιὰς τῆς Δαυλίας παρουσιάστηκε προστάτης τῶν Μουσῶν τὶς κάλεσε στὸ σπίτι του νὰ τὶς φιλοξενήση. Μὰ εἶχε πολὺ κακοὺς σκοπούς! Γιατὶ ὅταν ἔπαψε ἡ βροχὴ κι' οἱ Μοῦσες θέλησαν νὰ φύγουν βρέθηκαν φυλακισμένες στὸ παλάτι τοῦ Πυρηνέα. Ὁ Βασιλιὰς τῆς Δαυλίας εἶχε κλειδομανταλώσει τὶς πόρτες. Δὲν τοὺς ἔμενε καμμιὰ ἀμφιβολία πῶς ὁ Πυρηνέας εἶχε κακοὺς σκοπούς! Καὶ γιὰ νὰ γλυτώσουν οἱ Μοῦσες ποὺ ἤξεραν τὴν τέχνη ἔβαλαν φτερὰ στὸ σῶμα τους καὶ πέταξαν.

Μόλις ὁ Πυρηνέας πῆρε χαμπάρι τὴ φυγὴ τῶν Μουσῶν ἀνέβηκε στὸν ψηλότερο πύργο τοῦ παλατιοῦ του κι' ἔκαμε πῶς θὰ ...πετάξη κι' αὐτὸς νὰ φτάση τὶς Μοῦσες ποὺ ἔφευγαν! Μὰ ποῦ νὰ τὶς φτάση!...

Καθὼς ἄφησε τὸ σῶμα του στὸ κενὸ ἀντὶ νὰ πετάξη ἔπεσε καὶ σκοτώθηκε...

—Καὶ τί συμβολίζει αὐτὸ παππού; ρώτησε ὁ Γιῶργος.

—Πολλὰ πράγματα. Μὰ νομίζω πῶς πιὸ πολὺ θέλει νὰ πῆ πῶς τὸ «Πνεῦμα», ὁ «Πνευματικὸς» καὶ «ψυχικὸς ἄνθρωπος» δὲν φυλακίζεται. Καὶ ἡ κακία καὶ ἡ βία, ποὺ θὰ θελήσουν νὰ ἀναμετρηθοῦν μὲ τὸ πνεῦμα θὰ συντριβοῦν ὅπως γκρεμοτσακίστηκε ὁ Πυρηνέας, ὁ Βασιλιὰς τῆς Δαυλίας.

Ὁ Πιέρος εἶχε καὶ ἄλλες θυγατέρες. Τὶς Ἠμαθίδες.

Κι' αὐτὲς καυχήθηκαν κάποτε πῶς στὴ μουσικὴ δὲν θὰ μποροῦσε κανένας νὰ παραβγῆ μπροστά τους!

—Οὔτε οἱ Μοῦσες; ρώτησε ὁ πατέρας τους.

—Οὔτε κι' αὐτές!

Καὶ γιὰ νὰ ἀποδείξουν πῶς εἶχαν δίκιο πέταξαν στὸν Ἑλικῶνα... Καὶ κάλεσαν τὶς Μοῦσες σὲ ἀγῶνα μουσικῆς. Φυσικὰ καὶ οἱ ἐννιὰ δέχτηκαν! Οἱ κόρες τοῦ Πιέρου ἄρχισαν πρῶτες τὴ μουσική τους. Δὲν τραγουδοῦσαν ἄσχημα, ἀλλὰ κανένας δὲν συγκινήθηκε ἀπὸ τὴ μουσική τους! Ἅμα ὅμως ἄρχισαν οἱ Μοῦσες τὴ δική τους μελῳδία ὁλόκληρο τὸ συμπόσιο ταράχθηκε! Ὁ Οὐρανός, τὰ ἄστρα, ἡ θάλασσα, τὰ ποτάμια, ἔπαψαν πιὰ νὰ κινοῦνται. Καὶ σταμάτησαν γιὰ νὰ ἀκούσουν τὴ θεϊκὴ αὐτὴ μουσικὴ τῶν ἐννέα Μουσῶν. Καὶ ὁ Ἑλικώνας ἀκόμα γοητεύθηκε ἀπὸ τὴ μελωδία καὶ ἔνοιωσε περηφάνεια γι' αὐτό!

Καὶ μέσα στὴ περηφάνεια του ἄρχισε νὰ φουσκώνη καὶ οἱ κορυφές του, σιγά, σιγὰ ν' ἀνεβαίνουν καὶ ν' ἀγγίζουν τὸν οὐρανό!

Εἶδε τὸ κακὸ αὐτὸ ὁ Ποσειδῶνας καὶ χάλασε τὰ μοῦτρα του! Ὅπου καὶ νὰ εἶναι σκέφτηκε, ὁ Ἑλικῶνας θὰ τρυπήση

(Συνέχεια στὴ σελίδα 93)

ΕΝΑ ΧΕΙΜΩΝΑ ΚΟΝΤΑ ΣΤΟΝ ΠΟΛΟ

Οἱ περιπέτειες τοῦ Νορβηγοῦ ἐξερευνητοῦ Νάνσεν

Ὁ Νάνσεν (σπουδαῖος Νορβηγὸς ἐξερευνητὴς) καὶ ὁ πιστός του σύντροφος ὁ Ἰωνᾶς ἐπειδὴ τὸ πλοῖο τους ταξιδεύοντας πρὸς τὸ Β. Πόλο πιάστηκε σὲ παγόβουνο ἀναγκάστηκαν νὰ τὸ ἐγκαταλείψουν μὲ τὴν ἀπόφαση νὰ φτάσουν στὸ Β. Πόλο περπατῶντας πάνω στοὺς πάγους. Ἀφοῦ παιδεύτηκαν ὁλόκληρους μῆνες κατάλαβαν ὅτι ἦταν ἀδύνατο νὰ τὸ κατορθώσουν καὶ τὸν Αὔγουστο ἀφοῦ εἶχαν φτάσει στὰ μισὰ τοῦ δρόμου τους (στὸ νησὶ Φραγκίσκου Ἰωσὴφ) ἀποφάσισαν νὰ μείνουν νὰ περάσουν ἐκεῖ τὸ χειμῶνα τους μὲ τὴν ἐλπίδα ὅτι κάποιο βαπόρι ἀπ' αὐτὰ ποὺ κυνηγοῦν φώκιες τὴν ἄνοιξη θὰ τοὺς μαζέψη. Καὶ ὁ Νάνσεν διηγεῖται πὼς πέρασαν αὐτὸ τὸν καιρὸ στὴν ἔρημο μέσα στοὺς πάγους.

«Ἐγκατασταθήκαμε πρόχειρα σὲ μιὰ σπηλιὰ καὶ στὶς 7 Σεπτεμβρίου, ἀρχίσαμε νὰ χτίζωμε τὴν καλύβα ποὺ θὰ μᾶς στέγαζε ὅλο τὸ χειμῶνα. Κάθε πρωῒ ξεκινούσαμε σὰν τοὺς ἐργάτες ποὺ πᾶνε στὴ δουλειά τους, μ' ἕνα κουβᾶ γεμᾶτο νερὸ στὸ ἕνα χέρι καὶ στὸ ἄλλο κρατῶντας ἀπὸ ἕνα ὅπλο. Κουβαλούσαμε πέτρες ἀπὸ τοὺς γκρεμνοὺς τὶς τοποθετούσαμε τὴ μιὰ πάνω στὴν ἄλλη προσεχτικὰ καὶ τεχνικὰ καὶ νοιώθαμε εὐχαρίστηση καὶ ἱκανοποίηση ὅταν βλέπαμε τοὺς τοίχους νὰ ὑψώνονται μέρα μὲ τὴν ἡμέρα. Γιαυτὴ τὴ δουλειὰ χρειάζονται ἐργαλεῖα καὶ μεῖς δὲν εἴχαμε παρὰ γιὰ μοχλὸ ἕνα πέδιλο σιδερένιο ἀπ' αὐτὰ ποὺ φοροῦν στὶς χιονοδρομίες, γιὰ ἀξίνα ἕνα μπαστούνι καὶ γιὰ φτυάρι μιὰ ὠμοπλάτη κάποιου μεγαλόσωμου ζώου. Ἀλλὰ ὅταν κανεὶς ἔχει ὑπομονὴ κατορθώνει τὰ πάντα.

Μέρα μὲ τὴν ἡμέρα ἡ πτώση τῆς θερμοκρασίας ἔκανε τὴ δουλειά μας πολὺ πιὸ κουραστική. Τὸ ἔδαφος γινόταν πολὺ σκληρὸ καὶ οἱ πέτρες ἦταν πολὺ στερεὰ κολλημένες ἀπὸ τὸν πάγο στὴ γῆ. Καὶ γιὰ νὰ συμπληρωθῆ ἡ ἀτυχία μας ἔπεσε καὶ ἄφθονο χιόνι. Σημεῖον ὅτι ὁ χειμῶνας πλησίαζε πολὺ γρήγορα....

Σκάβοντας βλέπαμε ἀνάμεσα στὶς πέτρες νὰ ξεπετάγονται μερικὰ λουλουδάκια κάτω ἀπὸ τὸ ἄσπρο χαλί. Καημένα ὠχρὰ καὶ λεπτὰ λουλουδάκια, μιὰ φορὰ ἀκόμα πρὶν νὰ φύγη ὁ ἥλιος θὰ σᾶς φωτίση καὶ ἔπειτα θὰ κοιμηθῆτε ὅλο τὸ χειμῶνα κάτω ἀπ' τὸ κρύο ἄσπρο σεντόνι μέχρι τὴν ἄνοιξη ποὺ εἶναι ὅμως ἀκόμα πολὺ μακρυά.

Μετὰ ἀπὸ μιᾶς ἑβδομάδας δουλειὰ οἱ τοῖχοι τῆς καλύβας μας ἐτελείωσαν. Εἶναι ἀρκετὰ ψηλοὶ ὥστε μποροῦμε ἄνετα νὰ σταθοῦμε ὄρθιοι. Μένει τώρα ἡ στέγη. Μὰ γι' αὐτὴν χρειάζεται ἀκόμα δουλειὰ πολὺ δύσκολη, γιατὶ δὲν ἔχουμε κατάλληλα ὑλικά. Μερικὰ μόνο δέρματα ζώων καὶ ἕνα ξύλο φουσκωμένο ἀπὸ τὴν ὑγρασία, ἔχουμε στὴ διάθεσή μας. Ἀφοῦ παιδεύτηκε μιὰ ὁλόκληρη μέρα γιὰ νὰ τὸ κόψη ὁ Ἰωνᾶς σκέπασε τὴν καλύβα. Ὅταν ἔγινε κι' αὐτὸ ἀσχοληθήκαμε μὲ κάτι δέρματα θαλασσίων ἀλόγων. Ἀπὸ τὴν παγωνιὰ εἶχαν γίνει πολὺ σκληρὰ καὶ εἶχαν κολλήσει ἀπὸ τὸ λῖπος. Γιὰ νὰ τὰ ἀπαλλάξη κανεὶς ἀπ' αὐτὸ καὶ νὰ τὰ μεταφέρη στὴν καλύβα ἔπρεπε νὰ ἔχη μεγάλη ὑπομονή.

Τέλος πότε κυλῶντας καὶ πότε σέρνοντάς τα κατορθώσαμε αὐτὰ τὰ θαυμάσια δέρματα νὰ τὰ φέρωμε στὸ καταφύγιό μας. Τώρα εἴχαμε ἄλλη δυσκολία ν ἀντιμετωπίσουμε. Ἀπὸ τὸ πολὺ κρύο ἦσαν κουλουριασμένα καὶ δὲν τεντωνόντουσαν καὶ γιὰ νὰ μπορέσουμε νὰ τὰ μεταχειριστοῦμε ἔπρεπε νὰ τὰ μουσκέψουμε πολλὲς μέρες γιὰ νὰ μαλακώσουν.

Ὅσο εἴμαστε ἀπασχολημένοι μ' αὐτὲς τὶς δουλειὲς μιὰ ἄλλη μεγάλη σκοτοῦρα μᾶς βασάνιζε. Οἱ τροφὲς ποὺ εἴχαμε δὲ θὰ κρατοῦσαν πολὺ καὶ ἂν δὲν φαινότανε κανένα ζῶο ποὺ θὰ μᾶς χρησιμευε γιὰ τροφὴ θὰ διατρέχαμε τὸν κίνδυνο νὰ πεθάνουμε ἀπὸ τὴν πεῖνα.

Στὶς 23 Σεπτεμβρίου εἶχα τὴν μεγάλη χαρὰ ν' ἀντικρύσω μιὰ ἀρκούδα στὴν ἀκροθαλασσιά. Ἀμέσως εἰδοποίησα τὸν Ἰωνᾶ ποὺ εἶχε ἕτοιμο τὸ ὅπλο του καὶ πῆγα νὰ φέρω τὸ δικό μου. Ὅταν γύρισα βρῆκα τὸ φίλο μου νὰ κάθεται πίσω ἀπὸ μιὰ πέτρα περιμένοντας ἀνυπόμονα τὸ γυρισμό μου. Τώρα ἦταν δυὸ ἀρκοῦδες ἡ μιὰ κοντὰ στὴ θάλασσα καὶ ἡ ἄλλη κοντὰ στὴν καλύβα. Διευθύνθηκα πρὸς τὴν πρώτη κρυμμένος πίσω ἀπὸ ἕνα βουνὸ ἀπὸ χιόνι μὴ τυχὸν καὶ μὲ δεῖ καὶ φύγει. Πρὶν τὴ χάσω ἀπὸ τὰ μάτια μου τὶς ἔριξα μιὰ φορά. Δυστυχῶς τὸ ζῶο δὲν χτυπήθηκε πολὺ καὶ μ' ἕνα γρήγορο βῆμα τραβήχτικε πάρα πέρα. Μετὰ ἀπὸ ἕνα πολύωρο κυνηγητὸ κατάφερα νὰ τὸ φέρω μπροστὰ στὸ παγόβουνο. Βλέποντας τὸ ζῶο ὅτι πιάστηκε προσπάθησε νὰ ριχτῆ ἀπάνω μου. Ἀλλὰ ἕνα τελειωτικὸ χτύπημα ἔθεσε τέρμα σ' αὐτὴ τὴν πάλη. Ὅταν γύρισα βρῆκα τὸν Ἰωνᾶ νἄχη σκοτώση καὶ νὰ γδέρνη τὴ δεύτερη ἀρκούδα.

Τώρα μποροῦμε ν' ἀποτελειώσουμε ἥσυχοι τὴν καλύβα μας. Γιὰ μερικὸ καιρὸ ἔχομε ἐξασφαλίσει τὸ φαγητό μας. Τὰ δέρματα ἦταν πιὰ μαλακὰ τὰ ἁπλώσαμε ἀπάνω στὴ σκεπὴ καὶ τὰ στερεώσαμε μὲ βαριὲς πέτρες. Ἡ στέγη εἶχε τελειώσει καὶ μᾶς ἔμενε ἡ πόρτα. Τὴν φτιάξαμε ἀπὸ κάτι ξύλα ποὺ βρήκαμε καὶ τὴ ντύσαμε ἀπὸ μέσα μὲ δέρμα ἀρκούδας.

Ἡ πτώση τῆς θερμοκρασίας καὶ τὰ σύννεφα τοῦ καπνοῦ ποὺ ἔβγαιναν ἀπὸ τὴν πρόχειρη κουζίνα μας ἔκαναν ἀκατοίκητη τὴ σπηλιὰ ποὺ ζούσαμε, ὥσπου νὰ τελειώση τὸ χτίσιμο τῆς καλύβας μας.

Πὸσο καλὰ θὰ ἤμαστε, ὅταν θὰ πηγαίναμε νὰ ἐγκατασταθοῦμε σ' αὐτὴ τὴν πολυτελῆ κατοικία.

Ἡ καλύβα δὲν ἦταν πολὺ εὐρύχωρη, τὸ μῆκος της δὲν πέρναγε τὰ τρία μέτρα καὶ τὸ πλάτος της τὰ δύο, ἀλλὰ ὅμως ἐκεῖ μπορούσαμε νὰ σταθοῦμε ὄρθιοι.

Ἦταν προφυλαγμένη ἀπὸ τὸν ἀέρα καὶ γι' αὐτὸ μᾶς φαινόταν ὅτι ἦταν ἡ πιὸ ἰδεώδης κατοικία.

Ἀπὸ τότε ποὺ φύγαμε ἀπὸ τὴν πατρίδα μας, δηλαδὴ ἐδῶ κι' ἔξη μῆνες, εἴχαμε ν' ἀπολαύσωμε τέτοια πολυτέλεια.

Ἀλλὰ ὥσπου νἄ τὴν τελειοποιήσουμε εἴχαμε ἀκόμα δουλειὰ γιὰ ἀρκετὲς ἡμέρες.

Στὶς 28 τὸ βράδυ ἐγκατασταθήκαμε στὴ νέα μας κατοικία. Γιὰ νὰ φωτιζόμαστε καὶ νὰ ζεσταινόμαστε κατασκευάσαμε λάμπες ἀπ' αὐτὲς ποὺ φτιάχνουν στὴ Γροιλανδία. Πήραμε λαμαρίνα τὴν κάναμε σὰ φλυτζάνια καὶ τὰ γεμίσαμε μὲ λῖπος, φυτίλι φτιάξαμε ἀπὸ γάζα ποὺ εἴχαμε στὸ φαρμακεῖο μας καὶ οἱ λάμπες ἦταν ἐν τάξει.

Ἡ πρώτη νύχτα κάθε ἄλλο παρὰ εὐχάριστη ἦταν.

Μέχρι τότε κοιμόμαστε πάντα ὁ ἕνας δίπλα στὸν ἄλλο τυλιγμένοι στὸν ἴδιο σάκκο. Νομίζοντας ὅμως ὅτι οἱ λάμπες ποὺ ἔκαιγαν θὰ ζέσταιναν ἀρκετὰ τὸ δωμάτιο, ἐκεῖνο τὸ βράδυ πέσαμε μακρυὰ ὁ ἕνας ἀπ' τὸν ἄλλο ἔχοντας καθένας γιὰ στρῶμα δυὸ δέρματα ἀρκούδας καὶ ἀπὸ μιὰ κουβέρτα. Ἀλλὰ οἱ λάμπες φώτιζαν πολὺ καλὰ τὸ δωμάτιο ἀλλὰ δὲ ζέσταιναν καθόλου καὶ ὅλη τὴ νύχτα ἔτριζαν τὰ δόντια μας ἀπὸ τὸ κρύο. Τὴν ἄλλη μέρα πρωῒ —πρωῒ γιὰ νὰ ζεσταθοῦμε λιγάκι φάγαμε μιὰ μεγάλη ποσότητα βρασμένη ἀρκούδα. Μετὰ ἀπ' αὐτὸ προσπαθήσαμε νὰ κατασκευάσουμε ἕνα κρεββάτι πιὸ ἀναπαυτικό. Μὲ τὶς δυὸ κουβέρτες ποὺ εἴχαμε κάναμε ἕνα σάκκο γιὰ ὕπνο καὶ τὸν ἁπλώσαμε ἀπάνω ἀπ' τὰ μαλακὰ δέρματα τῆς ἀρκούδας. Ἀλλὰ μᾶς ἦταν ἀδύνατον νὰ ἰσοπεδώσουμε τὶς μυτερὲς πέτρες ποὺ ἦταν κάτω ἀπ' τὸ στρῶμα. Μὲ τὰ ἐργαλεῖα ποὺ διαθέταμε δὲν μπορούσαμε νὰ τὶς ξερριζώσουμε ἀπ' τὸ παγωμένο ἔδαφος. Ὅλο τὸ χειμῶνα στριφογυρίζαμε στὸ κρεββάτι, γυρεύοντας πάντοτε ἕνα μέρος πιὸ μαλακὸ γιὰ νὰ ξαπλώσουμε τὰ κουρασμένα σωματά μας.

Ἀφοῦ τελειώσαμε κι' αὐτὴ τὴ δουλειὰ ἀσχοληθήκαμε μὲ τὸ χτίσιμο ἑνὸς φούρνου. Μιὰ τρύπα στὴ στέγη καὶ ἕνα δέρμα ἀρκούδας ἀποτελοῦσαν ὅλη τὴν ἐσωτερικὴ ἐγκατάσταση.

Ἀπ' ἔξω, γιὰ νὰ μὴν ἔρχεται ὁ καπνὸς μέσα στὴν καλύβα κάναμε ἕνα φουγάρο ἀπὸ χιόνι καὶ πάγο, γιατὶ ἦταν τὰ μόνα ὑλικὰ ποὺ εἴχαμε στὴ διάθεσή μας. Τράβαγε περίφημα ἀλλὰ μὲ τὴ ζέστη, ὁ πάγος ἔλυωνε καὶ ἤθελε συχνὲς ἐπιδιορθώσεις. Ἡ ζωή μας δὲν ἄλλαξε καθόλου. Ὅλα τὰ πρωϊνὰ τρώγαμε ζουμὶ καὶ βραστὴ ἀρκούδα κα τὸ βράδυ πάλι ἀρκούδαὶ ψητή. Καὶ παρὰ τὸ συνηθισμένο αὐτὸ φαγητὸ ποτὲ δὲν αἰσθανθήκαμε καμμιὰ ἀνωμαλία. Μιὰ μεγάλη εὐχαρίστηση ἦταν γιὰ μᾶς τὸ ψημένο λαρδί, ἂν εἴχαμε καὶ λίγη ζάχαρι, πόσο ὡραιότερο ἀκόμα θὰ μᾶς φαινόταν. Τὶς λίγες προμήθειες ποὺ εἴχαμε μαζί μας καὶ μᾶς ἔμεναν ἀκόμη ἀποφασίσαμε νὰ τὶς φυλάξωμε μέχρι τὴν ἄνοιξη γιὰ νὰ τρῶμε ὅταν θὰ λυώσουν τὰ χιόνια. Γιὰ νὰ τὶς φυλάξουμε ἀπὸ τὶς ἀλεποῦδες τὶς κρύβαμε προσεχτικὰ κάτω ἀπὸ ἕνα σωρὸ πέτρες.

Στὶς 15 Ὀκτωβρίου ὁ ἥλιος φάνηκε γιὰ τελευταία φορά. Ἀπὸ δῶ καὶ πέρα οἱ μέρες ἦταν πολὺ μικρὲς καὶ οἱ νύχτες μεγάλες.

Στὶς 11 Ὀκτωβρίου σκοτώσαμε ἀκόμα δυὸ ἀρκοῦδες τὶς τελευταῖες τῆς ἐποχῆς.

Ἡ ζωή μας ἦταν πολὺ μονότονη.

Οἱ μέρες περνοῦσαν μὲ τὴν ἑτοιμασία τοῦ φαγητοῦ ποὺ τὸ ἑτοιμάζαμε πάντα μὲ μεγάλη ὄρεξη. Οἱ ἔξοδοί μας ἦταν πολὺ σύντομοι γιατὶ δὲν εἴχαμε ροῦχα κατάλληλα γιαυτὸ τὸ κρύο. Τὰ σακάκκια μας, τὰ πουλόβερ καὶ τὰ παντελόνια μας δὲν ἦταν παρὰ ράκη βουτηγμένα στὸ λῖπος καὶ στὸ λάδι. Εἴχαμε ἀρχικῶς τὴν πρόθεση νὰ κάνουμε μερικὰ ροῦχα μὲ τὰ δέρματα, ἀλλὰ γιὰ νὰ χρησιμοποιηθοῦν αὐτὰ ἔπρεπε πρῶτα νὰ καθαριστοῦν καὶ νὰ στεγνώσουν. Τὰ πρῶτα ποὺ ἑτοιμάσαμε χρειάστηκαν, γιὰ νὰ φτιάξωμε ἕνα καινούργιο σάκκο γιὰ νὰ κοιμώμαστε. Καὶ γιαυτὴ τὴ δουλειὰ πῆγαν ὅλα ὅσα εἴχαμε ἑτοιμάσει καὶ ὅλο τὸ χειμῶνα ὑποχρεωθήκαμε νὰ φορᾶμε τὰ κουρέλια μας. Ἀπὸ τὸν δυνατὸ ἀέρα ἦταν ἀδύνατο νὰ ξεμυτίσουμε καὶ περνοῦσαν μέρες ὁλόκληρες χωρὶς νὰ τολμήσουμε νὰ βγάλουμε τὴ μύτη μας ἔξω. Ὅταν γεμίζαμε τὸ στο-

Ὁ ΑΓΓΕΛΟΣ
ΚΑΙ ΤΟ ΑΓΡΙΟΛΟΥΛΟΥΔΟ

Σὲ κάθε καλὸ παιδί, ὅταν ὁ Θεὸς θελήση να το εχη πια για παντα κοντα του, στέλνει κατω έναν αγγελο για να το παρη καὶ νὰ τὸ ανεβαση στὸν ούρανό. Ὁ ἄγγελος ερχεται τοτε στὴ γη, παίρνει το παιδι στην άγκαλια του καὶ φευγει πετώντας ἀπάνω απ' όπου περνουσε ἡ επαιζε ἄλλοτε το παιδί. Στέκεται για λίγο, μαζεύει ἀπ' τους κήπους ὁλοκληρες φουχτες λουλούδια καὶ τα παίρνει κι αὐτα μαζί του ψηλὰ στὸν ούρανό.

—Ὁ καλὸς Θεὸς τὰ φυτεύει ἐκεῖ γιὰ ν' ἀνθίζουν ἀκόμα πιὸ ὄμορφα ἀπ' ότι ἀνθίζανε στὴ γη. Ἀλλὰ ἀνάμεσα στ' ἄνθη ὑπάρχει κάθε φορὰ κι' ενα λουλούδι ποὺ του εἶναι περισσότερο ἀπὸ τ' ἄλλα ἀγαπητό. Τὸ φέρνει τότε στὰ χείλη του καὶ τὸ φιλᾶ κι' ἀμέσως ἐκεινο παίρνει ζωὴ κι ἀρχίζει νὰ τραγουδᾶ μαζὶ μὲ τ' ἄλλα οὐράνια πλάσματα προσθέτοντας καὶ τὴν δική του μυρωμένη φωνὴ σ' ὅλη τὴν ἄλλη ἁρμονία.

Ὅλα αὐτά, τὰ διηγόταν ὁ ἄγγελος σ' ἕνα παιδί, ποὺ είχε πάρει ἐκείνη τὴν ἡμέρα μαζί του, καθὼς ἔκαναν οἱ δυό τους τὸ μακρυνὸ ταξίδι πρὸς τὰ οὐράνια. Κι' ἐκεῖνο τ' ἄκουε σὰν μέσα σὲ ὄνειρο.

Καθὼς πετοῦσαν ἀπάνω ἀπὸ ἕναν κῆπο μὲ θαυμάσια λουλούδια, ρώτησε ὁ ἄγγελος:

—Ποιὰ θέλεις νὰ πάρωμε μαζί μας γιὰ νὰ τὰ φυτέψωμε;

—Αὐτὴ τὴ σπασμένη τριανταφυλλιά, ἀπάντησε ὁ μικρός. Ἴσως μπορέση ν' ἀνθίση σὰν φυτευθῆ στὸν οὐρανό.

Λέγοντας αὐτὰ ἔδειξε μιὰ φτωχὴ τριανταφυλλιὰ ποὺ στεκόταν ἐκεῖ μὲ σπασμένα κλαδιά, ποὺ ἔγερναν πρὸς τὰ κάτω καὶ μὲ μπουμπούκια ποὺ εἶχαν μαραθῆ προτοῦ ἀκόμα ἀνοίξουν.

Ὁ ἄγγελος ἔσκυψε καὶ τὴν πῆρε. Ὕστερα μάζεψαν κι' ἄλλα λουλούδια, ποὺ εἶχαν πλούσια χρώματα καὶ φανταχτερὴ θωριά.

—Τώρα ἔχομε πολλά, μιὰ ὁλόκληρη ἀγκαλιά, φώναξε τὸ παιδὶ μ' ἐνθουσιασμό.

Εἶχε νυχτώσει πιὰ καλά, καὶ βαθειὰ σιωπη βασιλευε παντοῦ. Πετώντας παντα, ἔφθασαν ἀπάνω ἀπὸ ενα παληὸ δρομάκι, ὅπου ἕνα σωρὸ σπασμένα ἔπιπλα καὶ καθε λογῆς παλιοπραγματα ἦταν πεταμένα στο πεζοδρόμιο. Ἀνάμεσα σ' αὐτὰ ὑπῆρχε μια μισοσπασμένη γλάστρα. Τὸ μισὸ χῶμα ἦταν χυμένο κατα γῆς κι' ἐκεῖ μέσα ξεχώριζαν οἱ ρίζες ἀπὸ κάποιο μαραμένο ἀγριολούλουδο.

—Αὐτὸ θὰ τὸ πάρωμε μαζί μας, εἶπε ὁ ἄγγελος. Θὰ σοῦ ἐξηγήσω ἀμέσως γιατί.

Καὶ ἐνῶ πετοῦσαν, ὁ ἄγγελος ἄρχισε νὰ διηγεῖται:

Ἐκεῖ κατω, στὸ στενὸ αὐτὸ δρομάκι, σ' ἕνα ὑπόγειο, κατοικοῦσε κάποτε ἕνα φτωχὸ ἄρρωστο παιδί. Ἀπὸ πολὺ μικρὸ ἀκόμα, μιὰ κακὴ ἀρρώστεια τὸ εἶχε καθηλώσει στὸ κρεββάτι. Εἶχαν παραλύσει τὰ πόδια του. Καμμιὰ φορά, ὅταν αἰσθανόταν τὸν ἑαυτό του καλύτερα, ἔκανε μερικοὺς γύρους στὸ δωμάτιο, ἔχοντας γιὰ στήριγμα δύο δεκανίκια. Αὐτὸ ἦταν ποὺ τοῦ ἔδινε κάποια χαρά· αὐτὸ καὶ οἱ λίγες ἀχτῖνες τοῦ ἥλιου ποὺ ἔμπαιναν τὶς καλοκαιριάτικες μέρες γιὰ καμμιὰ ὥρα κάτω ἐκεῖ στὸ σκοτεινό του ὑπόγειο. Μποροῦσε τότε ν' ἁπλώση τὰ χέρια του στὸν ἥλιο ἀφήνοντας τὶς ἀχτῖνες νὰ περνοῦν μέσα ἀπ' τ' ἀνοιγμένα χλωμά του δάχτυλα σὰν χρυσὰ ποταμάκια. Τὸ παιγνίδι αὐτὸ τοῦ ἥλιου τὸν διασκέδαζε πολύ. Ἦταν σὰν νὰ εἶχε βγῆ ἔξω, σὰν νὰ εἶχε κάνει ἕναν μακρυνὸ περίπατο.

Τί εἶναι δάσος, δὲν ἤξερε. Ὅλη ἡ ἀνοιξιάτικη μυρωμένη ὀμορφιὰ τοῦ δάσους ἦταν γι' αὐτὸν συγκεντρωμένη ἀπάνω σ' ἕνα κλαδὶ ὀξυᾶς καὶ σὲ μερικὰ ἀγριολούλουδα ποὺ τοῦ ἔφερνε ἕνα γειτονόπουλο μόλις ἄρχιζε ἡ ἄνοιξη. Αὐτὰ τὰ ἔβαζε ἀπάνω στὸ προσκέφαλό του, κι' ὀνειρευόταν ὅτι βρίσκεται κάτω ἀπὸ μεγάλα δένδρα ἀνάμεσα σὲ λουλούδια, ὅπου ὁ ἥλιος λάμπει καὶ τὰ πουλιὰ κελαϊδοῦν.

Μιὰ ἀνοιξιατικη μέρα, μέσα στὰ λουλούδια, ποὺ του ειχε φέρει ὁ φίλος του, βρισκόταν καὶ καποιο ἀγριολούλουδο ποὺ ειχε κοπῆ μὲ τις ριζες του. Το φύτεψαν σὲ μιὰ γλάστρα καὶ τὸ ἔβαλαν στο παράθυρο κοντὰ στὸ κρεββάτι τοῦ ἄρρωστου παιδιοῦ. Φαίνεται πως εἶχε φυτευτῆ ἀπὸ κάποιο καλὸ χέρι, γιατὶ ρίζωσε καλὰ καὶ κάθε χρόνο μεγαλωνε καὶ ξεπετοῦσε καινουργια φυντάνια. Ἦταν γιὰ κεινο ὁ ὡραιότερος κῆπος, ὁ μικρός του θησαυρός, ὁ μόνος ποὺ εἶχε ἀπάνω στὴ γῆ. Τὸ πότιζε καὶ τὸ περιποιόταν. Φρόντιζε ὥστε κι ἡ τελευταια ἀκόμα ἀχτῖνα τοῦ ἥλιου νὰ πέφτη ἀπάνω του νὰ τὸ ζεσταίνη, νὰ τὸ ἀναζωογονῆ. Καὶ τὸ λουλούδι σὰν νὰ ἔννοιωθε μιὰ εὐγνωμοσύνη γιὰ ὅλα αὐτά, ἄνθιζε καὶ σκόρπιζε μονάχα γιὰ τὸ ἄρρωστο ἀγόρι τὴν πιὸ γλυκειά του εὐωδιά.

Τὸ τελευταῖο βλέμμα τοῦ παιδιοῦ ἦταν γιὰ τὸ ἀγριολούλουδο. Πρὸς αὐτὸ ἔστρεφε τὸ πρόσωπό του ὅταν ὁ Θεὸς ἔστειλε νὰ τὸ ζητήση.

Ἔχει περάσει τώρα ἕνας ὁλόκληρος χρόνος ἀπὸ τότε ποὺ τὸ νέο ἀγόρι βρίσκεται στὸν οὐρανό. Ὅλον αὐτὸν τὸν καιρὸ τὸ λουλούδι ἔμεινε λησμονημένο ἐκεῖ στὸ παράθυρο, ὥσπου στὸ τέλος ξεράθηκε καὶ πετάχτηκε στὸ δρόμο. Εἶναι αὐτὸ τὸ ἴδιο ποὺ πήραμε τώρα μαζί μας· γιατὶ τὸ φτωχὸ ἀγριολούλουδο ἔδωσε κάποτε πολὺ μεγαλύτερη χαρὰ ἀπ' τὸ σπανιώτερο κι' ἀκριβώτερο ἄνθος ποὺ θὰ μποροῦσε νὰ βρίσκεται στὸν κῆπο ἑνὸς βασιλιᾶ.

—Μὰ ποῦ τὰ ξέρεις ἐσὺ ὅλα αὐτά; ρώτησε τὸ παιδί.

—Τὸ ξέρω καλά, ἀπάντησε ὁ ἄγγελος. Ἐγὼ ὁ ἴδιος ἤμουν τὸ ἄρρωστο ἀγόρι. Πῶς μποροῦσα νὰ μὴν γνωρίσω τὸ λουλούδι μου;

Τότε ἄνοιξε τὸ παιδὶ μὲ κατάπληξη τὰ μάτια του καὶ παρατήρησε πόσο ὄμορφο καὶ κλυκὸ ἦταν τὸ πρόσωπο τοῦ ἀγγέλου.

Τὴν ἴδια στιγμὴ ἔφθασαν στὸ οὐράνιο βασίλειο ὅπου ὅλα εἶναι χαρούμενα καὶ γελαστά. Ὁ Θεὸς ἔσφιξε τὸ μικρὸ στὴν ἀγκαλιά του κι' ἐκεῖνο ἀπόκτησε ἀμέσως φτερὰ σὰν τοὺς ἄλλους ἀγγέλους. Ὁ καλὸς Θεὸς χάϊδεψε ἀκόμα καὶ ὅλα τὰ λουλούδια, ἀλλὰ τὸ ἀγριολούλουδο τὸ ἔφερε στὰ χείλη του καὶ τοῦ χάρισε μιὰ οὐράνια φωνή, ὥστε νὰ μπορῆ νὰ τραγουδᾶ κι' ἐκεῖνο μαζὶ μὲ τοὺς ἀγγέλους ποὺ φτερουγίζουν γύρω ἀπ' τὸν χρυσό του θρόνο.

Τώρα τραγουδοῦν ὅλοι μαζί, ἄγγελοι καὶ λουλούδια, καὶ θὰ τραγουδοῦν ἔτσι αἰώνια. Ἀνάμεσά τους βρίσκεται καὶ τὸ φτωχὸ ξερὸ ἀγριολούλουδο, ποὺ πετάχθηκε κάποτε στὸ δρόμο σὰν παλιὸ σκουπίδι.

Ἀλλὰ αὐτὸ δὲν μπορεῖ νὰ τὸ ξεχωρίση κανεὶς γιατὶ εἶναι τὸ ἴδιο ὄμορφο κι' ἔχει τὴν ἴδια ὡραία φωνὴ ὅπως καὶ τ' ἄλλα....

Φ. Μ.

(Διασκευὴ ἀπ' τὸ Γερμανικὸ)

μάχι μας τυλιγώμαστε στὸ σάκκο μας καὶ προσπαθούσαμε νὰ κοιμηθοῦμε ὅσο μπορούσαμε περισσότερο.

Ὕπνος καὶ φαγητό, αὐτὲς ἦταν οἱ δουλειές μας.

Σύντομα ὁ χειμῶνας πέρασε πολὺ εὐχάριστα.

Χάρις στὶς λάμπες, στὴν καλύβα μας εἴχαμε μιὰ σχετικὴ θερμοκρασία ἀναλόγως μὲ τοὺς 40° ὑπὸ τὸ μηδὲν ποὺ ἦταν ἔξω. Στοὺς τοίχους ἡ ὑγρασία εἶχε σχηματίσει ὡραῖα κρύσταλλα ποὺ εἶχαν μιὰ γυαλιστερὴ ἀσπράδα καὶ μᾶς ἔδιναν τὴν ἐντύπωση ὅτι μέναμε μέσα σ' ἕνα μαρμάρινο παλάτι. Ὅταν ἡ ζέστη τὰ ἔλυωνε γινόταν τὸ πάτωμα ὅλο λάσπη. Καθένας μας ἔκανε τὸ μάγειρα μὲ τὴ σειρά. Ὅταν θέλαμε νὰ περάσουμε μιὰ εὐχάριστη ὥρα φανταζόμαστε ὅτι εἴμαστε μέσα σ' ἕνα μεγάλο μαγαζί, ποὺ εἶχε ὡραῖες φορεσιὲς καθαρὲς καὶ μαλακὲς μεταξὺ τῶν ὁποίων ἐμεῖς διαλέγαμε. Πουκάμισα καθαρά, κάλτσες ζεστές, ὡραῖα ροῦχα, τὶ ἄλλο μπορούσαμε νὰ ἐπιθυμοῦμε περισσότερο. Καὶ μετὰ ἀπ' ὅλ' αὐτὰ ἕνα ὡραῖο καὶ ζεστὸ μπάνιο. Ὁ ἕνας κοντὰ στὸν ἄλλον, κουβεντιάζαμε ὧρες ὁλόκληρες γιὰ ὅλ' αὐτὰ τὰ καλὰ ποὺ μᾶς φαινόταν ὅτι ποτὲ δὲν θὰ ἀπολαμβάναμε. Τὰ πόδια μας πονοῦσαν σὲ κάθε κίνησή μας καὶ τὰ παντελόνια ἔγδερναν τὰ γόνατά μας. Γιὰ νὰ καθαρίσουμε τὶς πληγὲς καὶ νὰ τὶς ἀπαλλάξουμε ἀπὸ τὸ λῖπος τὶς πλέναμε μ' ἕνα κομμάτι γάζα, βρεγμένη σὲ νερὸ ζεστό, ποὺ ζεσταίναμε στὶς λάμπες. Ποτὲ ἄλλοτε δὲν εἴχαμε νοιώση τί ρόλο παίζει τὸ σαποῦνι στὴ ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου. Ὅλοι μας οἱ κόποι γιὰ νὰ βγάλουμε τὰ λίπη χωρὶς αὐτὸ πήγαν χαμένοι. Καὶ πολλὲς φορὲς ξύναμε τὴ λίγδα μ' ἕνα μαχαίρι. Μιὰ φορὰ βράσαμε τὰ πουκάμισά μας μέσα σ' ἕνα τσουκάλι. Μετὰ ἀπὸ ὧρες ποὺ ἔβραζαν ὅταν τὰ βγάλαμε ἦταν τὸ ἴδιο λιγδιασμένα. Τὸ καθάρισμα μὲ τὸ μαχαίρι ἔκανε τὴν καλύτερη δουλειά. Εἴχαμε μακρυὰ μαλλιὰ καὶ πυκνὴ γενειάδα. Ψαλλίδια εἴχαμε ἀλλὰ τὰ μαλλιὰ καὶ τὰ γένεια μᾶς ἦταν πολύτιμα καὶ πολὺ χρήσιμα γιατὶ μᾶς ζέσταιναν.

Τὸ δέρμα μας ἦταν μαῦρο ὅπως τὰ κάρβουνα, εἴμαστε σὰν καρβουνιάρηδες καὶ μόνο τὰ μάτια μας καὶ τὰ δόντια μας φαινόντουσαν.

Ἀντικρύσαμε τὸν ἑαυτό μας μόνο ὅταν φάνηκε ὁ ἥλιος. Μέχρι τότε μέσα στὴ σκοτεινιὰ τοῦ χειμῶνα δὲν εἴχαμε παρατηρήσει καμμιὰ ἀλλαγὴ νάχη γίνει στὶς φυσιογνωμίες μας.»

Π. Θ. Κ.

(Ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ)

Η ΗΡΩΙΔΑ της Ελληνικής Επανάστασης

(Συνέχεια ἀπὸ τὸ προηγούμενο)

Η ΤΣΙΓΓΑΝΑ

Ὁ Ἀλῆ πασᾶς ὡστόσο δὲν ἦταν ἥσυχος. Φόρτωσε σ' ἕνα καΐκι τὸ μεγαλύτερο μέρος ἀπὸ τοὺς θησαυρούς του καὶ πῆγε καὶ τοὺς ἔρριξε στὴ λίμνη. Ὕστερα γύρισε στὴν κυρὰ Βασιλική.

Πολλούς, πάρα πολλοὺς χριστιανοὺς εἶχε γλυτώσει ἡ μεσολάβηση τῆς ἀγγελόμορφης κόρης. Καὶ γιὰ τὰ τόσα χατήρια ποὺ τῆς εἶχε κάνει ὁ Ἀλῆ πασάς, ἡ Βασιλικὴ ἀπὸ εὐγνωμοσύνη τοῦ ἦταν πιστὴ κι' ἀφοσιωμένη.

Οἱ Σουλιῶτες ἄλλωστε τῆς εἶχαν πῆ πὼς ἡ στάση του ἐναντίον τοῦ Σουλτάνου, συνέφερε τοὺς Ἕλληνες. Ὅσο θὰ τρώγονταν μεταξύ τους, τόσο θ' ἀδυνάτιζαν καὶ τόσο θὰ δυνάμωνε τὸ Γένος.

Ἔτσι κατὰ κάποιο παράδοξο γύρισμα τῆς Μοίρας, ἐκείνη τὴν ἐποχὴ ὁ Ἀλῆ πασᾶς ἦταν ὠφέλιμος στοὺς Ἕλληνες!

—Τοὺς εἶδες τοὺς ἀπεσταλμένους; Τί σοῦ εἶπαν; ρώτησε μ' ἀνησυχία ἡ Βασιλική.

—Τοὺς εἶδα κυρά μου! Τὶ βρωμόσκυλα ποὺ εἶναι ὅμως καὶ πῶς ἔτρεμαν ὅταν ἔμαθαν πὼς στέκονταν ἀπάνω στὸ μπαροῦτι! Οὔτε ἕνας τους δὲν μοῦ εἶπε «Βάλε φωτιά, πασᾶ Ἀλῆ, δὲν σὲ φοβόμαστε! Ἔτσι θὰ πέσωμε γιὰ τὴ δόξα τοῦ Σουλτάνου μας!» Μπᾶ! Τὸ ἐναντίο! Μοῦ ἔταξαν νὰ ζητήσουν ἀπὸ τὸ Δοβλέτι χάρη γιὰ μένα....

—Θὰ τὴν ἐπιτύχουν, ἄραγε;

—Τὸ ἐλπίζουν!

—Πρόσεξε καλά, ἀφέντη μου!

—Μὴ φοβᾶσαι κυρά μου! Εἶμαι κι' ἐγὼ γέρικο ἀσλάνι..

—Ἄκουσε κι' ἐμένα ὅμως... Οἱ γυναῖκες εἶναι πονηρές. Νὰ μὴν κάνης πέρα ἀπὸ τὸ μπαροῦτι κι' ἀπὸ τὸν Φεχήμ! Καὶ τότε ὅλος ὁ στρατὸς τοῦ κόσμου δὲν μπορεῖ νὰ κάνη τίποτε ἐναντίο σου.

—Λὲς νὰ μὴν τὸ ξέρω, σοφὴ τρυγώνα μου;

Τώρα ὁ Ἀλῆς ἦταν πιὸ ἥσυχος.

Τὴν ἄλλη μέρα ἀνέβηκε μὲ τὸν Κώστα Μπότσαρη στὶς βίγλες νὰ δῆ πόσο μακρυὰ εἶχαν ἀπομακρυνθῆ τὰ στρατεύματα τοῦ Χουρσήτ. Εἶχε καὶ τὴν Βασιλικὴ μαζί του, γιὰ νὰ δῆ καὶ κείνη.

Ἦταν μιὰ κρύα μέρα τοῦ Γενάρη μὲ χιόνι.

Ἡ Βασιλικὴ ἦταν τυλιγμένη σὲ βαρύτιμη γοῦνα καὶ δὲν ἄφηνε νὰ φανῆ παρὰ τὸ ὡραῖο της πρόσωπο. Ὁ Ἀλῆς τῆς ἔδωσε τὸ περίφημο κανογυάλι του, νὰ δῆ καὶ κείνη τὸ τοπεῖο.

—Κοίτα τὸν γύρω Πίνδο, Βασιλική! ἔλεγε γελῶντας γιατὶ ἦταν στὶς καλές του. Εἶναι ἄσπρος σὰν τὰ γένεια μου! Δὲν εἶναι πέτρα ἢ κλαρί του ποὺ νὰ μὴν ἄκουσε τὸ ὄνομά μου! Οἱ Γκέκηδες κι' οἱ Τζάμηδες χίλιες φορὲς τὸ τραγούδησαν. Μ' ἔλεγαν τὸ ἀσλάνι τῆς Ἠπείρος! Καὶ μόνο οἱ Σουλιῶτες μοῦ στάθηκαν ἄξιοι ἀντίπαλοι. Μόνο αὐτοὶ μ' ἔκαναν νὰ σπάσω τὰ μοῦτρα μου τόσες φορὲς καὶ νὰ ντροπιαστῶ. Μ' αὐτοὺς δὲν ἔπρεπε νὰ τὰ βάλω, ἦταν τὸ μόνο λάθος μου! Μὲ τοὺς Σουλιῶτες σύμμαχους θὰ σήκωνα μπαϊράκι ἐναντίον τοῦ Σουλτάνου ποὺ θἄφτανε ὡς τὴν Πόλη! Τώρα ὅμως πιὰ δὲν ἐπιθυμῶ παρὰ ἡσυχία!... Θὰ ἤθελα νὰ μ' ἀφήσουν ἥσυχο, νὰ ζήσω τὰ τελευταῖα μου χρόνια γαλήνια, κοντά σου!

Ρίγησε ἡ Βασιλική...

Παλιὰ παροιμία γνωστὴ σ' ὅλους, βεβαίωνε μὲ τὴν βαθειὰ σοφία τῶν λαῶν πὼς «ὅποιος ἔζησε μὲ μαχαίρι, ἀπὸ μαχαίρι θὰ χαθῆ».

Ὁ Φεχὴμ στεκόταν μὲ τὸ δαυλὶ στὸ χέρι...

«Μάχαιραν ἔδωσες καὶ μάχαιραν θὰ λάβῃς», ὅπως ἔλεγε καὶ τὸ χριστιανικὸ εὐαγγέλιο.

Ἂς εἶναι... Ἐκείνη τὴν ὥρα τοὺς ζύγωσε μιὰ γριὰ τσιγγάνα ξυπόλυτη, ποὺ ἅπλωσε τὸ χέρι της γιὰ ἐλεημοσύνη.

Ὁ πασᾶς τὴν κάλεσε νὰ τοὺς πῆ τὴν μοίρα τους. Ἦταν γριὰ ἡ τσιγγάνα, πανούργα καὶ σοφή.

Στὴ ζωή της εἶχε μάθει πολλά, κι' ἤξερε περισσότερα ἀπ' ὅσα ἔκανε πὼς διαβάζει στὰ χέρια.

Ὡστόσο παίζοντας ὅπως τόσες τῆς γενιᾶς της μὲ τὴν κουταμάρα καὶ τὴν δεισιδαιμονία τῶν ἀνθρώπων, πῆρε τὸ χέρι τοῦ τυράννου, κι' ἔκανε πὼς διαβάζει τὶς γραμμές.

Δυὸ παιδιὰ τῆς εἶχε σκοτώσει ὁ τύραννος, τάχα, πὼς ἦταν κατάσκοποι τῶν Σουλιωτῶν.

Κι' ἦταν ἐνθουσιασμένη ἡ γριὰ τσιγγάνα ποὺ τῆς εἶχε δοθῆ ἔτσι ἀναπάντεχα ἡ εὐκαιρία νὰ ταράξη λίγο τὸν Ἀλῆ πασᾶ ποὺ τὸν ἤξερε γεμᾶτον δεισιδαιμονίες.

Ὅπως δὲν μιλοῦσε, ὁ τύραννος φουρκίστηκε.

—Λοιπὸν γριὰ τσιγγάνα, τῆς εἶπε, τί βλέπεις στὴν παλάμη μου;

—Κακὰ μαντάτα ἀφέντη μου! ἔκανε ἐκείνη.

—Δηλαδή; Κάντα μας λιανὰ κυρά μου! εἶπε ὁ Ἀλῆς στενοχωρημένος.

—Λίγα εἶναι τὰ ψωμιά σου ἀφέντη τῆς Ἠπείρος! εἶπε μὲ κρυφὴ χαιρεκάκια ἡ γριά. Βλέπω τὸ τέλος σου κοντά.

—Τί μᾶς λὲς ὀρὲ παλιοκατσιβέλα! φώναξε ὁ τύραννος γελῶντας δυνατά, ἐνῶ τὸ πρόσωπό του γίνονταν κατάχλωμο.

—Ἄστηνε ἀφέντη μου! Μὴ δίνεις προσοχὴ στὶς κουταμάρες της! φώναξε ἡ Βασιλική. Δὲν καταλαβαίνεις πὼς εἶναι μιὰ γριὰ κατεργάρα;

—Ἄφησέ την νὰ τελειώση Βασιλική μου! εἶπε ὁ Ἀλῆς. Αὐτὲς ξέρουν...

—Θὰ σὲ προδώσουν ἀφέντη μου καὶ θὰ σὲ σκοτώσουν δικοί σου ἄνθρωποι! συνέχισε ἡ τσιγγάνα, μὴ δίνοντας σημασία στὴν διακοπὴ τῆς Βασιλικῆς.

Τάχατες δὲν ἤξερε ἡ τσιγγάνα πὼς ἐκτὸς ἀπὸ τὸν Φεχὴμ δὲν ἦταν κανένας ποὺ νὰ μὴν ὀνειρεύεται νὰ χτυπήση στὰ κρυφὰ τὸ ἀσλάνι τῆς Ἠπείρου! Μόνον ὁ φόβος εἶχε κρατήσει ὣς τὴν στιγμὴ ἐκείνη τὸ χέρι τους... Τώρα ὅμως ποὺ ἡ γριὰ ἀλεποῦ τόλμησε νὰ τὰ βάλη καὶ μὲ τὸν Σουλτάνο, ὁ καθένας πιὰ λογάριαζε πὼς ὁ φόνος τοῦ Ἀλῆ, θὰ τοῦ ἔφερνε τιμὲς καὶ δόξες. Αὐτὰ τ' ἄκουγε ἡ τσιγγάνα γυρνώντας στὸ στρατόπεδο. Καὶ δὲν ἦταν δύσκολο νὰ

προβλέψη πὼς τέτοιο κακὸ τέλος θὰ εἶχε στὰ τελευταῖα ὁ Ἀλῆς.

Ὁ πασᾶς ὅμως πίστευε πὼς ὅλ' αὐτὰ τὰ ἔβλεπε πράγματι ἡ γριὰ στὸ χέρι του...

—Ὥστε λὲς ὅτι θὰ μὲ σκοτώσουν! φώναξε. Κι' ἔπειτα τί θὰ γίνη;

—Δὲν ξέρω τί θὰ γίνη ὕστερα ἀπὸ τὸ θάνατο, οὔτε μπορῶ νὰ προφητέψω ἐκεῖνα ποὺ γίνονται κεῖ πάνω! ἔκανε ἡ γριὰ δείχνοντας τὸν οὐρανό.

—Ἂς δοῦμε τώρα καὶ τὴν τύχη τῆς Βασιλικῆς! εἶπε ὁ Ἀλῆς σκυθρωπός.

—Ὄχι ἀφέντη μου, δὲν θέλω! φώναξε ἡ Βασιλική. Εἶναι ἁμαρτία νὰ πιστεύω στὰ τέτοια, ἡ θρησκεία μου δὲν τὸ ἐπιτρέπει!

Ὁ Ἀλῆς ὅμως ἦταν ἀμετάπιστος καὶ ἡ Βασιλικὴ ἀναγκάστηκε μὲ βαρειὰ καρδιὰ νὰ δώση τὸ χέρι της στὴν γριὰ μάγισσα...

Ἐκείνη ἔκανε γοργὰ τὴν σκέψη πὼς κανένας δὲν ἤθελε τὸ κακὸ τῆς Βασιλικῆς.. Φαινόταν γερή, καὶ ἦταν τόσο νέα!

Κοίταξε βιαστικὰ τὴν παλάμη της λοιπὸν κι' ὕστερα εἶπε:

—Μασαλά! Μασαλά! θὰ ζήσης πολλὰ χρόνια ἐσὺ κυρά μου! Θὰ ζήσης ὅμως ὅπως ἤσουν πρὶν ἔρθης στὸ κονάκι τοῦ ἀφέντη... Φτωχὴ καὶ ἄραχλη... ὣς τὰ βαθειὰ γεράματά σου!

—Ὅλο ψευτιὲς λὲς κατσιβέλα! φώναξε ἔξω φρενῶν τώρα ὁ Ἀλῆς. Ἐγὼ θὰ ζήσω τοὐλάχιστον εἴκοσι χρόνια ἀκόμη. Κι' ὅσο γιὰ τὴν Βασιλική, μὲ τὰ διαμάντια ποὺ τῆς χάρισα, μπορεῖ ν' ἀγοράση ὅλες τὶς γυναῖκες τῆς Κιρκασίας καὶ τῆς Γεωργίας καὶ νὰ τὶς ἔχη σκλάβες. Τὴν δική σου τύχη, μπορεῖς τώρα νὰ μᾶς τὴν πῆς;

—Ἡ δική μου τύχη εἶναι νὰ περπατῶ πάντα ξυπόλητη καὶ νὰ σᾶς λέω τὴ μοίρα σας!

—Τώρα θὰ σοῦ δείξω ἀμέσως πὼς λαθεύεσαι, γιατὶ θὰ προστάξω νὰ σὲ κρεμάσουν!

Ἡ Βασιλικὴ ὅμως ἔπεσε στὰ πόδια του, ν' ἀφήση τὴν γριὰ νὰ φύγη.

Ποτὲ δὲν τῆς χάλασε χατήρι ὁ Ἀλῆς, πῶς νὰ τῆς χαλάση τώρα;

Μὲ βαρειὰ καρδιά, ἄφησε τὴν γριὰ νὰ φύγη... Αὐτὴ ὅμως ἦταν κατενθουσιασμένη... Χάρις στὴν ἀνοησία τοῦ Ἀλῆ, κατώρθωσε νὰ σπείρη στὴν ψυχή του τὴν ἀμφιβολία καὶ τὸν φόβο.

—Λὲς καὶ χρειάζεται πολὺ μυαλὸ γιὰ νὰ καταλάβη κανεὶς ποιὸ θὰ εἶναι τὸ τέλος αὐτοῦ τοῦ σατανᾶ! ψιθύρισε. Ἄστονε νὰ πιστεύη πὼς ὅλ' αὐτὰ εἶναι γραμμένα στὸ χέρι του!

—Ὥστε λὲς ὅτι θὰ μὲ σκοτώσουν;

ΟΠΟΥ Η «ΠΡΟΦΗΤΕΙΑ» ΑΛΗΘΕΥΕΙ

Δυὸ μέρες ὕστερα ἀπὸ τὸ ἐπεισόδιο τῆς τσιγγάνας, ὁ Καφταντζῆς τοῦ Χουρσὶτ ξαναῆρθε στὸν Ἀλῆ γιὰ νὰ τοῦ πῆ ὅτι ὁ Ἀφέντης (ὁ Χουρσὶτ) ἔκανε στὸν Σουλτάνο ἀναφορὰ γιὰ νὰ τοῦ χαριστῆ ἡ ζωή.

Ὁ πασᾶς τὸν δέχτηκε μὲ μεγάλη μεγαλοπρέπεια καὶ τὸν φόρτωσε δῶρα.

—Εἶναι καλό, εἶπε τότε ὁ Καφταντζῆς, νὰ συναντηθῆς μὲ τὸν ἀφέντη μου τὸν Χουρσὴτ πασᾶ. Εἶναι παληὸς φίλος σου. Ἔτσι θὰ ξανανεώσετε τὴν παληὰ σας φιλία, καὶ θὰ φροντίση περισσότερο γιὰ τὴν ὑπεράσπισή σου...

—Κι' ἐγὼ τὸ ἐπιθυμῶ νὰ ξαναδῶ τὸν παλιό μου φίλο, εἶπε ὁ Ἀλῆς. Μήπως ἔχομε νὰ μοιράσωμε τίποτε ἐμεῖς; Ἂς ὁρίση τὴ μέρα καὶ τὴν ὥρα, καὶ θὰ στρώσω τὸ δρόμο μὲ χρυσάφι γιὰ νὰ τὸν καλοδεχτῶ!

—Καταλαβαίνεις ὅμως Ἀλῆ μου, πῶς δὲν μπορεῖ ἡ συνάντησή σας νὰ γίνη στὰ Γιάννενα, ποὺ βρίσκονται ἀπάνω στὸ μπαρούτι, εἶπε ὁ Καφταντζῆς. (Συνεχίζεται)

◇◇

Οἱ Μοῦσες καὶ οἱ ἐννέα τοῦ Ἑλικῶνα

(Συνέχεια ἀπὸ τὴ σελίδα 89)

τὸν οὐρανὸ καὶ οἱ ἄνθρωποι θ' ἀνεβοῦν ἐπάνω στὰ Οὐράνια δώματα. Φώναξε λοιπὸν τὸν Πήγασσο καὶ τὸν διέταξε νὰ τρέξη γρήγορα γρήγορα καὶ νὰ σταματήση τὸ ἀνέβασμα τοῦ Ἑλικῶνα. Ἔτρεξε ὁ Πήγασσος καὶ μὲ μιὰ δυνατὴ πατησιὰ ξανάφερε τὸν Ἑλικῶνα στὴ φυσική του θέση.

Ἐκεῖ ὅμως ποὺ χτύπησε τὸ πέταλο τοῦ Πήγασσου βγῆκε νερὸ καὶ σχηματίστηκε μιὰ πηγή! Καὶ εἶναι αὐτὴ ποὺ πῆρε τὸ ὄνομα «Ἱπποκρίνη». Γιατὶ σχηματήστηκε ἀπὸ τὸν Πήγασσο, τὸ φτερωτὸ ἄλογο. Τὸν «πτερωτὸν ἵππον», ἔτσι θὰ λέγαμε στὴν καθαρεύουσα!

Οἱ Ἡμαθίδες ὡστόσο ἀναγνώρισαν τὴν ὑπεροχὴ τῶν Μουσῶν καὶ σώπασαν! Οἱ Μοῦσες ὅμως γιὰ νὰ τὶς τιμωρήσουν τὶς μεταμόρφωσαν σὲ ὄρνια.

Μὰ καὶ οἱ σειρῆνες καυχήθηκαν πὼς τραγουδοῦσαν καλλίτερα ἀπὸ τὶς Μοῦσες. Καὶ τὶς κάλεσαν σὲ συναγωνισμό. Οἱ ἐννέα Ἑλικωνιάδες δέχτηκαν καὶ συναντήθηκαν στὴν Κρήτη, σὲ κάποιο μέρος ποὺ πῆρε ἔπειτα ἀπὸ τὸν ἀγῶνα τὸ ὄνομα Μουσεῖο! Μὰ κι' αὐτὲς τὶς νίκησαν οἱ Μοῦσες. Καὶ τοὺς ἔκοψαν τὰ φτερά τους γιὰ νὰ τὶς τιμωρήσουν καὶ μὲ αὐτὰ ἔπλεξαν στεφάνια καὶ στεφανώθηκαν.

Καὶ μόνο ἡ Μελπομένη δὲ θέλησε νὰ στεφανωθῆ γιατὶ σὰν μητέρα ποὺ ἦταν τῶν Σειρήνων δὲ θέλησε νὰ πανηγυρίση ἡ ἴδια τὸ πάθημα τῶν θυγατέρων της. Ὁ τόπος ἐκεῖνος πῆρε καὶ τὸ ὄνομα Ἄπτερα ἢ Ἀπτερία. Καὶ τοῦτο γιατὶ ἐκεῖ ἔμειναν οἱ Σειρῆνες χωρὶς τὰ φτερά τους!...

Θὰ μποροῦσα νὰ σᾶς πῶ τώρα καὶ πολλὰ γιὰ κάθε μιὰ ἀπὸ τὶς Μοῦσες, τελείωσε ὁ παπούς. Αὐτὸ ὅμως θὰ τὸ κάμω ἴσως μιὰ ἄλλη μέρα!

Α. Κ. Μ.

Μὲ ἐρωτοῦν καὶ ἀπαντῶ:

(Συνέχεια ἀπὸ τὴ σελίδα 86)

Ὁ Κωνστ. Μαυρομιχάλης μὲ ἐρωτᾶ: Τί ἐννοοῦμε μὲ τὴ λέξη Ἀναγέννησις;

Ἀπάντηση: Ἀναγέννηση λέγεται ἡ ἐποχὴ ποὺ ἀρχίζει τὸν 14ο αἰῶνα καὶ τελειώνει στὸ 16ο. Τὴν ἐποχὴ αὐτὴ ἐκδηλώθηκε στὴν Δυτικὴ Εὐρώπη μιὰ πολὺ ἔντονη πνευματικὴ δράση, ποὺ ἀπάλλαξε τὴν τέχνη ἀπὸ τοὺς σχολαστικοὺς κανόνες, τοὺς δογματισμοὺς καὶ τὶς θεοκρατικὲς ἰδέες τοῦ μεσαίωνα καὶ ἔδωκε στὸν πνευματικὸ ἄνθρωπο περισσότερη ἐλευθερία καὶ τὸν πλησίασε περισσότερο στὸ ἀρχαῖο Ἑλληνικὸ πνεῦμα καὶ τὴν ἀρχαία κλασικὴ τέχνη!

Ὁ Κων. Κοσμᾶς μὲ ἐρωτᾶ: Διάβασα σὲ κάποιο βιβλίο πὼς ἡ Κιβωτὸς τοῦ Νῶε ἦταν 147 μέτρα ἀφοῦ τὸν καιρὸ ἐκεῖνο δὲν ὑπῆρχαν μέτρα καὶ πῶς τὴν κατασκεύασαν τὴν κιβωτὸ τότε ἀφοῦ δὲν ὑπῆρχαν ἐργαλεῖα;

Ἀπάντηση: Σύμφωνα μὲ τὴ «Γένεση» ἡ Κιβωτὸς τοῦ Νῶε εἶχε φτιαστῆ ἀπὸ τετράγωνα ξύλα! Εἶχε μῆκος 300 πήχεις, πλάτος 50 καὶ ὕψος 30 πήχεις. Ἀπὸ μέσα καὶ ἀπ' ἔξω ὁ Νῶε ἄλλειψε τὴν κιβωτὸ μὲ ἄσφαλτο! Κάθε πῆχυς ἔχει 0,52 μέτρα. Ἡ κιβωτὸς εἶχε τρεῖς ὀρόφους. Φωτιζόταν καὶ ἀεριζόταν ἀπὸ παράθυρα ποὐεἶχε στὴ στέγη της. Ἡ πόρτα της ἦταν στὰ πλάγια: Τὰ ἐργαλεῖα εἶναι πολὺ παλιὰ κατάκτηση τοῦ ἀνθρώπου. Δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι στὴν ἐποχὴ τοῦ Νῶε πολλὰ ἐργαλεῖα χρησιμοποιοῦσαν οἱ τεχνῖτες.

Ὁ Νικ. Χρίστου μὲ ἐρωτᾶ: Ἀπὸ ποῦ καταγόταν ὁ Ἀλέξανδρος Δουμᾶς;

Ἀπάντηση: Καθὼς ξέρετε βέβαια μὲ τὸ ἴδιο ὄνομα, Ἀλέξανδρος Δουμᾶς εἶναι δύο Γάλλοι συγγραφεῖς. Ὁ «πατὴρ» καὶ ὁ «υἱὸς». Ὁ πρῶτος γεννήθηκε στὸ Βιλλὲρ Κοττερὲ τῆς Γαλλίας. Ὁ γιὸς στὸ Παρίσι.

Ὁ Ἰωάννης Ἀτζίδης μὲ ἐρωτᾶ: Τί γνωρίζω περὶ τοῦ «νηπενθοῦς».

Ἀπάντηση: Ἡ λέξη «νηπενθὲς» ἔχει δύο ἔννοιες ἐντελῶς διαφορετικές. Τὸ «νηπενθὲς» εἶναι ἕνα φυτὸ ποὺ ἀνήκει στὴν κατηγορία τῶν «δικοτυλιδόνων». Τὸ βρίσκουμε καὶ σὰν θάμνο καὶ σὰν φρύγανα. Εἶναι ἀπὸ τὰ φυτὰ ποὺ λέγονται «ἐντομοφάγα» γιατὶ πραγματικὰ τρῶνε τὰ ἔντομα. Καλλιεργοῦνται μέσα στὰ θερμοκήπια. Ὁ Ὅμηρος ὀνομάζει «νηπενθὲς» κάποιο φάρμακο ποὺ «διαλύει τὴ λύπη». Δηλαδὴ ποὺ κάνει τὸν λυπημένο χαρούμενο. Δὲν ἀποκλείεται τὸ ὁμηρικὸ αὐτὸ φάρμακο νὰ εἶναι τὸ ἀφιόνι!

ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΥΣΑ ΕΙΔΟΠΟΙΗΣΗ

Γιὰ λόγους ποὺ θὰ ἐξηγήσουμε πολὺ γρήγορα, παρακαλοῦμε τοὺς φίλους μας νὰ σταματήσουν τὴν ἀποστολὴ συνδρομῶν μέχρις ὅτου τοὺς εἰδοποιήσωμε σχετικὰ στὸ ἄλλο φύλλο ἢ στὸ φύλλο τῆς 16 Μαρτίου. Ὅσες συνδρομὲς σταλοῦν στὸ μεταξὺ θὰ ἐπιστραφοῦν στοὺς φίλους μας ποὺ τὶς ἔστειλαν.

Ἡ Διεύθυνση τοῦ
«ΣΠΙΤΙΟΥ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ»

ΕΣΥ ΚΑΙ ΟΙ ΑΛΛΟΙ

Ὁ κύκλος

—Παπού, εἶπε γελώντας ὁ Θάνος, ὅταν ἤμουνα μικρός, ἔβλεπα βέβαια τὸν πατέρα νὰ δουλεύη, καὶ σένα καὶ τὴν μάννα καὶ τὴν γιαγιά. Ὅμως δὲν καταλάβαινα πῶς ἀπ' αὐτὴ τὴ δουλειὰ ζούσαμε ὅλοι, τρώγαμε, ἀγοράζαμε ὅτι ἄλλο μᾶς χρειάζονταν, ντυνόμαστε. Νόμιζα... νά, πῶς νὰ στὸ πῶ, ὅτι ἀρκεῖ νἄθελε ὁ πατέρας, καὶ μποροῦσε νὰ μοῦ φέρει ὅτι ἤθελα! Μοῦ φαινόταν λίγο παράξενο ὅταν ἔλεγε:

—Δὲν ἔχει παπούτσια ἐφέτος ὡς τὴν Λαμπρή!—Θάνο μου, θὰ περάσης κι' ἐφέτος μὲ τὴν παλιά σου σάκκα!..

Βέβαια, δὲν ἔκρινα ποτὲ τὸν πατέρα. Ὅτι ἔκανε ἦταν γιὰ μᾶς σωστὸ καὶ καλό, κι' ἔτσι πράγματι ἦταν. Ὅμως πίστευα πῶς οἱ πράξεις του ὅλες, ἐξαρτῶνται ἀπὸ τὴ θέλησή του. Κι' ἔλεγα: «Ποιὸς ξέρει γιατὶ δὲν βιάζεται ὁ πατέρας νὰ μοῦ πάρη παπούτσια φέτος». Ἤ σάκκα! Ἤ ὅτι ἄλλο... Βέβαια, ἄκουγα ὅλους νὰ λένε πῶς δὲν ἀγοράζαμε τίποτα καινούργιο γιατὶ δὲν πῆγε καλὰ ἡ σοδειά. Μὰ κι' αὐτὸ δὲν τὸ πολυκαταλάβαινα. Ἔβλεπα τὸν πατέρα νὰ ἔχη χρήματα στὸ πορτοφόλι του. Γιατὶ νὰ μὴν τὰ δώση γιὰ νὰ μοῦ πάρη αὐτὰ ποὺ τόσο ἐπιθυμοῦσα; Ἀλλὰ βέβαια ὅταν ἤμουν πολὺ μικρός. Γρήγορα κατάλαβα πῶς ξοδεύαμε στὸ σπίτι ἀνάλογα μὲ ὅτι βγάζαμε. Καὶ μιὰ μεγάλη οἰκογένεια ἀγροτικὴ καθὼς εἴμαστε, βέβαια δὲν βγάζαμε πολλά. Εἴχαμε τὸ ἀπαραίτητο, τὸ καθημερινό, ἀλλὰ τὸ παραπανίσιο, δὲν τόχαμε πάντα. Καὶ τότε ἀντὶς ν' ἀναρωτιέμαι γιατὶ δὲν ἀγοράζωμε τοῦτο ἢ ἐκεῖνο, ἄρχισα ἀπὸ μέσα μου νὰ νιώθω μιὰ μεγάλη ἀγάπη γιὰ τὸν πατέρα ποὺ τόσο κουραζόταν γιὰ νὰ μὴ λείψη κι' αὐτὸ τὸ πολύτιμο καθημερινό. Ἄμυαλος ποὺ εἶναι παπού ὁ ἄνθρωπος ὅταν εἶναι μικρός.

Χαμογέλασε ὁ παπούς καὶ χάϊδεψε τὸ σγουρὸ κεφάλι τοῦ παιδιοῦ...

—Παιδί μου ὁ ἄνθρωπος τώχει εὔκολο τὸ παράπονο. Βλέπει τὶ τοῦ λείπει, καὶ δὲν κάθεται πάντα νὰ συλλογιστῆ ἂν ὑπάρχη λογικὸς τρόπος νὰ τ' ἀποχτήση. Ἂν ὑπάρχη αὐτὸ ποὺ λέμε «δυνατότητα»...

Τὶ θἄλεγες γιὰ ἕνα παιδὶ ποὺ θἄλεγε «ἐμένα δὲν μὲ γνοιάζει πόσα βγάζει ὁ πατέρας. Ἐγὼ θέλω τοῦτο, ἐκεῖνο, τὸ ἄλλο». Ἂν δὲν μοῦ τὰ δώση, δὲν εἶναι ἄξιος οὔτε καλὸς πατέρας. Τὶ θὰ ἔλεγες; Αἴ;

Τὰ μάγουλα τοῦ Θάνου κοκκίνησαν ἀπὸ ἀγανάκτηση.

—Θἄλεγα πῶς ἕνα τέτοιο παιδὶ εἶναι ἀνόητο, ἄκαρδο, κι' ἀνάξιο νἄχη τὴν γλυκειὰ προστασία τοῦ πατέρα του! Καὶ θἄθελα νὰ τὸ εἶχα στὸ χέρι γιὰ νὰ τὸ συγύριζα.

—Αὐτὰ ποὺ μοῦ λὲς φτάνουν. Ἔκανε γελώντας ἀκόμη πιὸ καλόκαρδα ὁ παπούς. Φτάνουν γιατὶ δείχνουν πῶς μπῆκες στὸ νόημα τῆς «δυνατότητας». Τοῦ τὶ γίνεται καὶ τοῦ τὶ δὲν μπορεῖ νὰ γίνη. Ὅταν ὁ ἄνθρωπος ἔχει καρδιὰ καὶ νοῦ, πάντα καταλαβαίνει αὐτὰ τὰ πράγματα ἀπὸ μικρός, καὶ δὲν δείχνεται ἀνόητος κι' ἄσπλαχνος οὔτε στὸν πατέρα του, οὔτε στὴν πολιτεία ὅπου ζεῖ.

—Πῶς μπορεῖ νὰ δειχθῆ ἔτσι στὴν πολιτεία ὅπου ζεῖ; Ἔκανε ξαφνιασμένος ὁ Θάνος.

—Γιατὶ ζητάει ἀπὸ τὸ κράτος τὰ ὅσα δὲν ἔχει τὴν δυνατότητα νὰ δώση. Μὲ τὴν ἴδια στενοκεφαλιὰ καὶ μὲ τὴν ἴδια ἀσπλαχνία ὅπως τὸ κακομαθημένο κι' ἄμυαλο παιδί...

—Καὶ μεγάλος, ἔκανε μὲ δυσπιστία ὁ Θάνος.

—Μάλιστα! Καὶ μεγάλος! Γιατὶ ὁ ἄνθρωπος ὅταν πήξει λίγο τὸ μυαλό του, καταλαβαίνει τὶ μπορεῖ νὰ τοῦ δώση ὁ πατέρας του καὶ τὶ δὲν μπορεῖ. Τὸ βλέπει πιὰ μπροστά του χειροπιαστό. Τὸ κράτος ὅμως δὲν ζεῖ μὲς στὸ σπίτι μας σὰν τὸν πατέρα. Τὸ κράτος τὸ φαντάζονται αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι σὰν κάτι ποὺ μένει στὴν Ἀθήνα, καὶ ποὺ ἔχει στὴν διάθεσή του ἀμέτρητα χρήματα ἀμύθητους θησαυρούς, ποὺ ἀπὸ κακία δὲν τὰ δίνει στοὺς καλοὺς ἀνθρώπους ποὺ τἄχουνε ἀνάγκη. Ποῦ τὰ βρίσκει τὰ χρήματα τὸ κράτος; Αἴ! Δουλειά του εἶναι νἄχη χρήματα καὶ νὰ τὰ ξοδεύει. Ἂς κόψη τὸ λαιμό του νἄβρη ἂν δὲν ἔχει! Τὶ κράτος εἶναι; Γιατὶ ἔχομε τοὺς βουλευτές μας; Γιὰ νὰ τὸ ἀναγκάζουν νὰ δίνη. Νὰ δίνη γιὰ τοῦτο, νὰ δίνη γιὰ τ' ἄλλο, νὰ δίνη, νὰ δίνη, νὰ δίνη! Δὲν φτάνουν τὰ σχολεῖα, οἱ δρόμοι, τὰ νοσοκομεῖα, δὲν φτάνουν τὰ δάνεια καὶ οἱ πιστώσεις, χρειάζονται κι' ἄλλα, κι' ἄλλα, κι' ἄλλα!

—Κι' ἂν ἀληθινὰ χρειάζονται;

—Νὰ σοῦ πῶ Θάνο μου, καὶ βέβαια χρειάζονται. Ποτὲ δὲν εἶναι ἀρκετὰ τὰ ὅσα γίνονται. Χρόνια μέσα στὴ χώρα μας ἐξ αἰτίας τῶν πολέμων ἕνα σωρὸ πολύτιμες κατασκευὲς καὶ κτίρια καὶ σπίτια, γκρεμίστηκαν καὶ χάλασαν καὶ ρήμαξαν. Τώρα ξαναχτίζονται. Πόσο πιὸ ἀργὰ ὅμως ἀπ' ὅσο καταστράφηκαν! Ἀχ, εἶναι πολὺ πιὸ εὔκολη καὶ γρήγορη ἡ καταστροφὴ καὶ ὁ χαλασμός. Κι' ἔτσι οἱ ἀνάγκες εἶναι μεγάλες, καὶ εἶναι ἄπειρα τὰ ὅσα χρειάζονται. Ὁ κόμπος ὅμως εἶναι: Πόσες δυνατότητες ὑπάρχουν; Πόσα μπορεῖ τὸ κράτος; Ὡς ποιὸ σημεῖο μπορεῖ;

—Αὐτὸ δά, ποιὸς τὸ ξέρει παπού;

—Αὐτὸ παιδί μου δὲν μπορεῖς βέβαια νὰ τὸ ξέρεις ἐσὺ ποὺ εἶσαι μικρός. Ἀλλὰ οἱ ἄλλοι Ἕλληνες, οἱ πιὸ μεγάλοι σίγουρα θὰ ἔπρεπε νὰ τὸ ξέρουν. Καὶ πρῶτα πρῶτα, ποῦ βρίσκει τὸ κράτος τὰ χρήματα ποὺ χρειάζονται γιὰ τὶς ἀνάγκες τοῦ συνόλου;

—Ξέρω ἐγώ; Νά. Μὲ τοὺς φόρους...

—Ναί. Μὲ τοὺς φόρους κυρίως. Οἱ φόροι εἶναι τὸ μεγαλύτερο ἔσοδο τοῦ κράτους. Θυμᾶσαι ποὺ σοῦ μίλησα κάποτε γιὰ τοὺς φόρους;

—Ναὶ πῶς! Θυμᾶμαι πολὺ καλά.

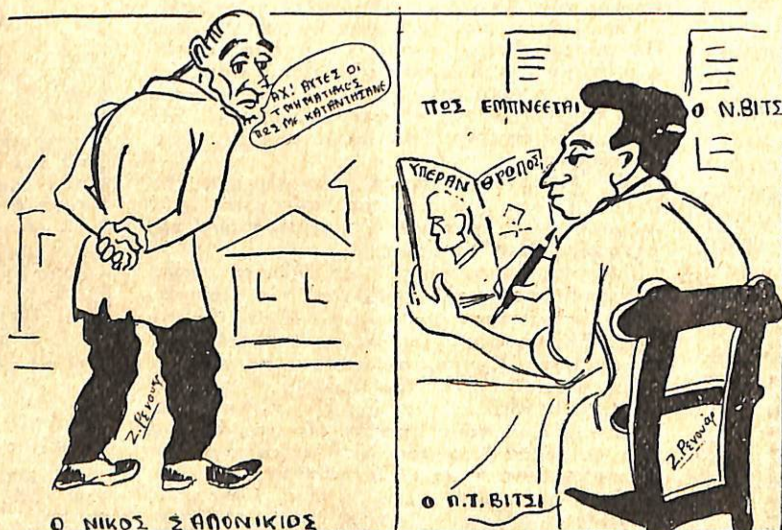
—Λοιπὸν καθὼς σοῦ εἶχα τότε ἐξηγήσει, ὅταν ἕνας ἄνθρωπος ἔχει μεγάλη περιουσία ἢ κερδίζει πολλά, πληρώνει πολὺ μεγάλους φόρους στὸ κράτος. Αὐτοὶ ὅμως εἶναι λίγοι. Ἐλάχιστοι. Οἱ περισσότεροι φόροι εἰσπράτωνται ἀπὸ τὰ λίγα ποὺ κερδίζουν οἱ πολλοί. Κι' ἀπὸ ἐκεῖνα ποὺ ἀγοράζουν. Εἶναι ἀκριβώτερα πολλὰ εἴδη ποὺ ἀγοράζομε, γιατὶ τὸ κράτος κρατάει κι' ἕνα μικρὸ ποσὸ γιὰ φόρο. Ἔτσι καθημερινὰ ἐμεῖς, ὁ ἄλλος, ὁ ἀγρότης, ὁ ὑπάλληλος, ὁ ἐργάτης, θὰ πληρώση κάτι παραπάνω ἀπ' ὅτι θὰ ξόδευε ἂν δὲν ἦταν ὁ φόρος. Καὶ μ' αὐτὸ τὸ δύσκολα κερδισμένο χρῆμα, μ' αὐτὸ τὸ ὑστέρημα μ' αὐτὸ τὸ λίγο, σχηματίζει τὸ κράτος τὴν περιουσία του, ποὺ πάλι θὰ τὴν ξοδέψη γιὰ τὶς ἀνάγκες τοῦ συνόλου. Ναί, ἀπὸ τὸ ὑστέρημά μας δίνομε στὸ κράτος ὅτι τοῦ χρειάζεται, γιὰ νὰ κάνη καὶ τὸ κράτος ὅτι χρειάζεται στὸ σύνολο.

Καὶ στὸ σχολεῖο θὰ σπουδάση καὶ τὸ δικό μου τὸ παιδί, κι' ἀπὸ τὸν δρόμο θὰ περάσωμε ὅλοι, καὶ στὸ νοσοκομεῖο θὰ μπῶ κι' ἐγὼ ὁ φτωχὸς ὅταν ἀρρωστήσω κι' ἔχω ἀνάγκη. Τὰ δικά μας τὰ λεπτά, κάνουν ἕνα κύκλο πηγαίνοντας στὸ κράτος καὶ ξαναγυρίζοντας σὲ μᾶς. Λοιπὸν ἀφοῦ τὰ χρήματα ποὺ ἐμεῖς δίνομε στὸ κράτος εἶναι λίγα γιατὶ λίγα κερδίζομε οἱ περισσότεροι Ἕλληνες, πῶς θὰ ζητήσωμε ἀπὸ τὸ κράτος νὰ ξοδεύη γιὰ μᾶς πολλά; Μὲ ποιὰ λογικὴ θὰ παραπονεθοῦμε; Μὲ ποιὸ δίκαιο θἄχομε παράπονα; Εἶναι σὰ νὰ λέμε: «Κράτος, σφίξε μας ὅσο μπορεῖς, πᾶρε μας κι' ἄλλους φόρους, ὑποχρέωσέ μας νὰ πληρώνομε πιὸ πολλά, γιὰ νἄχης μεγαλύτερη περιουσία».

Μποροῦμε νὰ ποῦμε ἕνα τέτοιο πρᾶγμα στὶς μέρες μας; Ὄχι βέβαια. Γι' αὐτὸ ἀναγκαστικὰ κάνομε ὑπομονή. Ξέρομε πῶς πολλὰ χρειάζονται, ὅπως ξέρομε καὶ τὶ ἀκριβῶς χρειάζεται. Ἀλλὰ πρέπει νὰ ξέρωμε ἀκόμη πῶς δὲν ὑπάρχει δυνατότητα γιὰ νὰ γίνουν ἀμέσως ὅσα χρειάζονται. Ἔπειτα, εἶδες στὸ σπίτι μας πόσο στενοχωριόμαστε ὅταν ἔχομε ἀρρώστεια, ἢ ὅταν μᾶς τύχει κάτι ἀπρόβλεφτο;

Ὄχι μονάχα στὴν καρδιά μας, ἀλλὰ καὶ οἰκονομικά, χρηματικά. Ἔτσι καὶ τὸ κράτος. Τὸ φτωχό μας τὸ κράτος τῶν πολλῶν φτωχῶν ἀνθρώπων, ποὺ ἔχει τιμὴ καὶ δόξα καὶ ὄνομα καὶ λεβεντιὰ κι' ἀξιοπρέπεια καὶ μόνο πολλὰ χρήματα δὲν ἔχει. Ἔτσι λοιπὸν καὶ τὸ κράτος μας ὅταν τοῦ τυχαίνει καμμιὰ θεομηνία, στενοχωριέται πολὺ χρηματικά. Καὶ

Σκίτσα ἀναγνωστῶν

(Σκίτσα τοῦ Ζωγράφου Ρενουὰρ)

πόσες θεομηνίες δὲν τοῦτυχαν ἐφέτος. Οἱ τραγικὲς ἐκεῖνες τῶν σεισμῶν τοῦ καλοκαιριοῦ. Νησιὰ ὁλόκληρα πανόμορφα πολιτισμένα, μὲ ὡραῖες πολιτεῖες καὶ πλούσια χωριά, ἔγιναν ἐρείπια καὶ στάχτη! Πῶς θὰ ξαναχτιστοῦν; Κι' ὅμως θὰ ξαναχτιστοῦν τὰ νησιά μας! Καὶ τώρα μὲ τὰ κρύα καὶ τὶς παγωνιές, ποὺ τὸ χιόνι ἀπομονώνει τὰ χωριά, τὸ κράτος συγκεντρώνει τρόφιμα γιὰ νὰ τὰ πετάξη ἀπὸ τὸ ἀεροπλάνο στοὺς δύστυχους κατοίκους ποὺ ἔχουν ἀποκλεισθῆ.

Κι' ἀλλοῦ γίνονται πλημμύρες, κι' ἀλλοῦ ξεσπᾶνε ἐπιδημίες, καὶ τὸ κράτος πρέπει νὰ εἶναι πανταχοῦ παρών, γιατὶ αὐτὴ εἶναι ἡ ἀποστολή του. Νὰ βοηθᾶ καὶ νὰ περιθάλπτη μὲ τὰ ὄργανά του, τοὺς εἰδικοὺς ὑπαλλήλους του, καὶ νὰ ξοδεύη ἀπὸ τὴν φτωχὴ περιουσία του, τὸ δικό μας τὸ ὑστέρημα ποὺ ἀπὸ μᾶς τὸ ἔχει εἰσπράξει.

—Καὶ οἱ ἔρανοι παπού;

—Ἄ! Καλὰ ποὺ μοῦ τὸ θύμισες, παιδί μου! Ἀκριβῶς γιατὶ τὸ κράτος δὲν μπορεῖ νὰ τὰ προφτάση ὅλα, κι' ἀκριβῶς γιατὶ οἱ ἀνάγκες εἶναι μεγάλες κι' ἐπείγουσες, οἱ Βασιλεῖς μας κάλεσαν τὸν ἑλληνικὸ λαὸ νὰ δώση ὅτι ἔχει εὐχαρίστηση γιὰ νὰ χτιστοῦν σχολεῖα κι' ἐκκλησίες, γιὰ ν' ἀνοίξουν τὰ «σπίτια τοῦ παιδιοῦ» στὸ βόρεια σύνορα. Κάλεσαν τὸν λαὸ τῶν πόλεων, νὰ δώση γιὰ τοὺς πληθυσμοὺς ποὺ ἔπαθαν ἀπὸ τὸ συμμοριτοπόλεμο. Κι' ὁ λαὸς ὑπάκουσε στὴν ἔκκληση αὐτὴ τῶν Βασιλέων του, κι' ἔδωσε καὶ δίνει μὲ ὅλη του τὴν καρδιά. Γιατὶ αἰσθάνθηκε πὼς «ἐ κ ε ῖ» οἱ ἀνάγκες ἦταν μεγαλύτερες. Περισσότερο ἀπὸ τὴν ὑλικὴ βοήθεια, αὐτὴ ἡ ἀλληλεγγύη, αὐτὴ ἡ κατανόηση, αὐτὴ ἡ στέρηση «τοῦ λαοῦ γιὰ τὸ λαὸ» ὅπως εἶπε ἡ Βασίλισσά μας, θὰ μείνη ἕνα φωτεινό, ἕνα περίλαμπρο παράδειγμα τούτων τῶν χρόνων ποὺ τόσες ὑλικὲς συμφορὲς ἔχουν φέρει, ἀλλὰ καὶ τόσο εὐγενικὰ καὶ θαυμάσια ἔργα εἶδαν νὰ θεμελιώνονται.

Ἔτσι μ' αὐτοὺς τοὺς ἐράνους τῶν Βασιλέων, ἔχουν ἀναβαπτισθῆ μέσα στὴν ἴδια ἐθνικὴ ἔξαρση μὲ τὴν ἀθάνατη ἑλληνικὴ ἀλληλεγγύη, οἱ ἀκρίτες τῶν συνόρων ποὺ γι' αὐτοὺς ἔγιναν οἱ ἔρανοι, ὁ λαὸς τῶν πόλεων ποὺ δίνει, οἱ ἐθελοντὲς ποὺ ἀφιερώθηκαν στὸ ἔργο, οἱ ἐργάτες ποὺ τὸ ἐκτελοῦν. Ὅπως σοῦ εἶπα, πρέπει νὰ αἰσθάνεται καθένας εὐγνωμοσύνη γι' αὐτὸ τὸ ἔργο ποὺ τὸ ἐνεπνεύστηκαν καὶ τὸ προστατεύουν οἱ Βασιλεῖς, γιατὶ ἔδωσε στοὺς Ἕλληνες τὴν εὐκαιρία νὰ δείξουν πὼς ξέρουν νὰ αἰσθάνωνται καὶ νὰ πράτουν στὶς δύσκολες στιγμὲς τοῦ Ἔθνους...

— Τελειώσαμε τὴν συζήτηση μὲ τοὺς Ἐράνους, εἶπε ὁ Θάνος. Μ' ἀρέσει αὐτό.

— Τί ἑλληνόπουλο θὰ ἦσουν ἂν δὲν σ' ἄρεσε; εἶπε χαμογελῶντας καὶ πάλι ὁ παπούς.

ΜΑΡΙΝΑ Κ.

Α΄ ΦΙΛΑΘΛΟΙ!..

Δίπλα στ' ἄλλα τους καλά,
τὸ μυαλό, τὴν ἐξυπνάδα
τὰ ψηλά μας τὰ παιδιά
ἀγαποῦν τὴν πατινάδα!..

Στὸν ἀθλητισμὸ μαζὶ
ἐπιδίδονται μὲ κέφι.
Κάνουν καὶ γυμναστικὴ
ποὺ ψυχὴ καὶ σῶμα τρέφει.

Ὅπως εἶναι φυσικό,
οἱ φτωχές τους οἱ μαμάδες
κάθε σκέπτονται παλαβὸ
—ἄχ... αἰώνιοι χαλβάδες!.

Τὸ πληρώνουν μὲ λαχτάρες,
μὲ μπαμπάκια, μὲ γιατρούς!
Μὰ στῶν δυὸ παιδιῶν τὶς κάρες
δὲν ὑπάρχει στάλα νοῦς!..

Πάντα, ὅταν παίζουν μπάλα,
σπᾶνε χέρια, σπᾶνε πόδια
ἤ... ἀνοίγουν τὴν κεφάλα
κουτουλῶντας... μ' ἄλλα βό-
(δια!..

Τοὺς τυλίγουν μὲ πανιὰ
—τὶ εἰκόνα γιὰ ζωγράφο
καὶ σοῦ μοιάζουν τὰ παιδιὰ
σὰν νὰ βγῆκαν ἀπὸ τάφο!..

Ὅταν κάνουν τοὺς δρομεῖς
ἢ τοὺς ἅλτες τοὺς σπουδαίους
στὸ χωριὸ μισοδρομῆς
ἢ στοὺς κάμπους τοὺς ὡραίους

Πέφτουνε συχνὰ στὸ χῶμα
βγάζοντας φωνάρες φάλτσες!
Καὶ ξεσκίζουνε
τὶς φανέλλες καὶ τὶς κάλτσες!.

Χάλια, χάλια πάλι χάλια!
Παραβγαίνουν στὸ λιθάρι
—ἔρημα φτωχὰ κεφάλια-
ὅλο πόζα καὶ καμάρι!

Κι' ἂν ξεφύγη -ἀντὶ γιὰ πέτρα-
τὸ λιθάρι ἀπ' τὰ χεράκια
θὲ νὰ σκοτεινιάσ' ἡ μέρα
καὶ θὰ βρέχη ἀστεράκια!..

Καὶ ἱδρώνουν καὶ φυσᾶνε
καὶ στὸ φαγητὸ μὲ φόρα,
στὴν κουζίνα ὅταν πᾶνε
τὰ παιδιὰ τὰ ἀθλοφόρα

σὰν λυκόσκυλα ὁρμοῦν
καὶ δὲν παίρνουνε ἀνάσα,
θέλοντας ν' ἀναδειχθοῦν
καὶ πρωταθληταί... στὴ μάσ-
(σα!..

Θέλουν ὅμως κάτι ἄλλο
—ποιὸς μισεῖ τάχα τὴν δόξα-
νὰ πετύχουν πιὸ μεγάλο-
ὄχι ὅμως πάλι λόξα!..

Θἆναι ἆθλος σοβαρός,
ποὺ θὰ καταπλήξη πλῆθος,
κι' ἴσως φτάση καὶ καιρὸς
νὰ γεμίσουνε τὸ στῆθος

μὲ μετάλλια χρυσᾶ,
μὲ ἐπαίνους καὶ ἐγκώμια!..
—Τὰ πολὺ τρελλὰ παιδιὰ
πλῆθος... ἔχουν παραγκώ-
(μια!..

—Σκέψου Πέτρο. Ὀρειβάτες
μὲ μεγάλ' ἀποστολή,
-μιᾶς καὶ ἔχουμε καὶ πλάτες
ποὺ ἀντέχουνε πολύ!..

Θἄπρεπε ἐμεῖς οἱ δυὸ
νὰ γενοῦμε. Πρωτοπόροι!
Φτάνουμε στὸν οὐρανὸ
σὰν βρισκόμαστε στὰ ὄρη...

Ὁ Πετράκης ὅλο χάσκει:
—Βρὲ τὶ ὄνειρα σπουδαῖα!
Ὁ Μπιμπῆς μου πὼς διδάσκει!
Ἔχω ἕνα σοφὸ παρέα!..

Ναὶ Μπιμπῆ μου, ξεκινᾶμε
ἐὰν θὲς αὐτοστιγμεί.
—Μὲ σκοπό, Πετρῆ, νὰ πᾶμε
ὡς τὴν πιὸ ψηλὴ κορφή!..

Β΄ Ο ΚΑΙΑΔΑΣ...

Νάτοι! Ξεκινοῦν τὸ γιόμα
μ' ὀρειβατικὲς ἀρβύλες
μὲ χονδρὰ ροῦχα κι' ἀκόμα
μὲ κονιὰκ δύο μποτίλιες!..

Κι' ὅπως ἔχει ρίξει χιόνι
χουχουλίζουνε συχνά.
Κάθε μέλος τους παγώνει
παρεκτὸς...ἀπ' τὰ μυαλά!..

Ἔχουνε μαζί τους σκὶ
γιὰ νὰ κάνουνε ἀγῶνες!
Κι' ἡ μυτούλα ἡ φτωχὴ
στάζει ἀδιάκοπα σταγόνες!..

Φτάσανε σὲ μιὰ πλαγιὰ
ἀπὸ χιόνι σκεπασμένη.
—Ἀρχινᾶμε; —Μὲ χαρά!..
—Μπρὸς ἡ δόξα μᾶς προσμέ-
νει!

Καὶ ἀρχίζουν μὲ τὰ σκὶ
νὰ κυλᾶνε πρὸς τὰ κάτω.
Τὶ ὡραία ἡ ζωὴ
ὅταν τρέχεις... πρὸς τὸν πά-
(το!

Ξάφνου ὅμως... Ὦ τῆς φρί-
(κης!..
Σπᾶ τὸ χιόνι κι' ὁ Μπιμπῆς
ποὖναι κιόλας ἐπιμήκης,
χάνεται αὐτοστιγμῆς!..

Ὁ Πετρῆς τρομοκρατεῖται:
—Ὦ μαμά! Τί φοβερό!
Ἄχ χεράκια μου πιασθῆτε
ἀπὸ κάπου, πρὶν χαθῶ!..

Πάντοτε κυλᾶ μὲ φόρα
κι' ἀπ' τὴ ζάλη εἶναι σκνίπα!
Ἡ ὁρμὴ ὥρα τὴν ὥρα
τόνε φέρνει πρὸς τὴν τρύπα,

ὅπου χάθηκε ὁ ἄλλος!
Δὲν μπορεῖ οὔτε νὰ στρίψη!
Ὁ Πετρῆς μας ὁ Μεγάλος
φαίνεται... πὼς θὰ ἐκλείψη.

—Ἀααα!... Καὶ χάνεται σὰ
(βλῆμα
μεσ' στὴν τρύπα τὴν φριχτήν!
—Ὠωωωχ! Φωνάζει τ' ἄλλο
(θῦμα
ποὖχε γκρεμιστεῖ πιὸ πρίν!..

Τὰ ξερά τους τὰ κεφάλια
συγκρουστήκανε μὲ κρότο!
Κι' ἀπορούνε τὰ ρεμάλια
ποιὸ νὰ ἐρραγίστη πρῶτο!..

Καὶ στὸ λάκο τὸ βαθὺ
-χιόνι, στὸ κεφάλι βάρος-
καρτεροῦν μὲ ταραχὴ
νὰ τοὺς παραλάβ' ὁ χάρος!..

Σὰν τοὺς βρῆκαν οἱ μπαμπά-
(δες
-οἱ στιγμὲς πόνου αἰῶνες!-
ποὖχαν βγεῖ ἔξω μὲ δάδες,
μοιάζανε παγοκολῶνες!..

ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΓΡΑΦΟΥΝ

ΝΟΣΤΑΛΓΙΑ

Μιὰ μέρα μαύρη, τρομερὴ χωρίστηκ' ἀπὸ σένα
κι' ἦρθα—ὁ ἄμοιρος ἐγὼ—νὰ ζήσω ἐδῶ στὰ (ξένα.

Καὶ τώρα χρόνια ὁλόκληρα τὰ στήθη μου (πλακώνει
ὁ μαρασμὸς τῆς ξενητειᾶς καὶ τὴν καρδιὰ (ματώνει.
Νοστάλγησα ὄμορφο χωριὸ τὰ ἅγια χώματά σου
τὶς ὀμορφιές σου, τὶς χαρές, τὰ κρύα τὰ (νερά σου.

Θυμᾶμαι ποὺ τ' ἀπόβραδα κατὰ τὸ δειλινὸ
ποὺ ἡ καμπάνα τ' Ἁϊ—Λιᾶ χτυπάει σπερινὸ
ἐρχόμουνα στὴν ἐκκλησιὰ μὲ τὴ γριά μου μάνα
καὶ ἄναφτα στὴ χάρη Σου λευκόχρωμη λαμπάδα.

Εδῶ στὰ ξένα μόνος μου δὲν θέλω νὰ χαθῶ
μακριὰ ἀπὸ σένα ὄμορφο χωριὸ ἀγαπητό,
μὰ θἄρθω κάποια ὡραία δροσάτη χαραυγὴ
στὴ γαλήνη, στὴν ἀνθηρή, στὴν ἅγια σου τὴ γῆ
μέσα σὲ μῦρα τῆς χαρᾶς στὴ πατρικὴ αὐλὴ
(γιὰ νὰ πεθάνω κεῖ

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ Δ. ΠΑΛΙΟΥΡΑΣ

«ΦΘΙΝΟΠΩΡΟ»

Περασε γοργὸ ἕνα καλοκαίρι σὰν ἀνοιξιάτικη σταλιὰ τοῦ ἥλιου τὸ χρυσόφως. Στοῦ χρόνου τὴν ἀθάνατη καμπή μὲ θεῖο κοντύλι, γράφτηκε τὸ φθινόπωρο. Δὲν κελαϊδοῦν γλυκόλαλα τ' ἀηδόνια. Βουβάθηκε ἡ φλογέρα τοῦ βοσκοῦ. Τὸ μονοπάτι στρώθηκε ξερόφυλλα. Κι' ἡ βρύση κλαυθμυρίζει πένθιμα.... Ὁ ἥλιος κρύφτηκε στὰ νέφη, πέταξε μακρυὰ ἡ χαρά. Τὰ σύννεφα στὸν οὐρανὸ σπάσαν τὰ χαλινάρια καὶ βροντοῦνε. Θόλωσε τὸ βλέμμα τ' οὐρανοῦ, κι ἡ γῆ 'ναι τώρα τάφου χῶμα. Τὸ δάκρυ μαλαμοστάλαχτο θὰ κυλήση ἀσ' τὰ οὐράνια πλάτια.. Τὸ ρυάκι ἄφρισε καὶ τρέχει ὁρμητικὸ στὴν καλαμιά. Ἔφυγε τὸ γέλιο τοῦ καλοκαιριοῦ καὶ μιὰ κρυάδα ἔπεσε στὴ φύση. Τὰ γλυκοτράγουδα πουλιὰ σὲ ξένους τόπους φεύγουν γιὰ νάβρουνε χαρά. Στὸν τόπο ποὺ ἔρχεται ἡ χαρά, περνᾶ καὶ ἡ βουβὴ πνοὴ τῆς θλίψης. Μιὰ ἄνοιξη δὲ θὰ γελᾶ παντοτεινὴ οὐδὲ στὴ φύση οὐδὲ στὴν καρδιά· ἔρχονται καὶ φθινόπωρα, ἔρχονται καὶ χειμῶνες. Στὰ σκελετωμένα κορμιὰ τῶν βουνῶν δέρνεται τὸ ξεροβόρι, καὶ στὸ γυμνὸ κλαρὶ ὁ σπίνος τρεμοφτερουγίζει φτωχός, χωρὶς τὴν ποθητή του χλωρασιά. Τὸ λουλουδάκι γέρνει μαραμένο στὸ παγωμένο φιλὶ τοῦ βοριᾶ. Φθινόπωρο! Βοριᾶς μαδᾶ τ' ἀρρωστημένα φύλλα ἀπ' τὰ κλαριὰ καὶ τὰ φθινοπωριάζει, βοριὰς μαδᾶ καὶ τὰ χρυσόφυλλα ἀπ' τὴν καρδιὰ τ' ἀνθρώπου καὶ τὴ φθινοπωριάζει.... Ὅμως μὴν κλαῖς καρδιά μου λυπημένη, καὶ μὴν μαδιέσαι γυμνὸ κλαρὶ στ' ἀνέμου τὴ θολὴ μαυρίλα. Μπόρα εἶναι, μὰ θὰ περάση καὶ θἄρθη ἡ γαλήνη, νύχτα σκοτεινὴ ποὺ θὰ περάση καὶ θ' ἀνατείλη ἡ μέρα, φθινόπωρο σκυθρωπό, ποὺ θὰ περάση καὶ θἄρθη χειμώνας, ποὺ θὰ περάση κι αὐτὸς γιὰ νἄρθη χιλιοχαριτωμένη ἡ Ἄνοιξη.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΔΕΡΒΕΝΑΓΑΣ
Μαθητὴς Α΄ Γυμνασίου Καρδίτσης

ΣΤΟΝ ΣΤΑΘΜΟ ΤΗΝ ΩΡΑ ΠΟΥ ΦΕΥΓΕΙ ΤΟ ΤΡΑΙΝΟ

—Ἄλλος γιὰ τὸ σταθμό, φωνάζει ὁ εἰσπράκτορας ἑνὸς ἀστικοῦ λεωφορείου. Τρέχω καὶ ἀνεβαίνω καὶ σὲ λίγα λεπτὰ τῆς ὥρας βρίσκομαι στὸ σιδηροδρομικὸ σταθμό. Πῶ πῶ! Τί κόσμος εἶναι αὐτὸς ποὺ περιμένει. Αὐτοκίνητα πηγαινοέρχονται, ἄλλα πάλι εἶναι σταματημένα στὴ σειρὰ σὰν στρατιῶτες. Τεράστια βαροῦλκα φορτώνουν ἐμπορεύματα, ἢ ξεφορτώνουν ὅσα ἔφερε πρὶν τὸ τραῖνο. Ὅσοι θέλουν νὰ ταξιδέψουν κόβουν εἰσιτήρια καὶ τοποθετοῦν τὶς βαλίτσες τους δίπλα στὴ γραμμή. Τί πολλοὶ ταξιδιῶτες ποὺ εἶναι. Παιδιά νέοι μεσόκοποι, ὅλοι χαμογελοῦν γιατὶ σὲ λίγο θὰ ταξιδέψουν Μὰ ἀπὸ μακριὰ ἀκούγεται τὸ σφύριγμα τοῦ τραίνου καὶ ὅλοι βγαίνουν ἀπὸ τὸ κτίριο τοῦ σταθμοῦ. Ὁ κρότος τῆς μηχανῆς ἀκούγεται καὶ ἀπὸ τὸ βάθος τῆς δενδροφυτευμένης περιοχῆς προβάλει τὸ τραῖνο ποὺ μοιάζει σὰν πελώριο ἑρπετὸ μὲ δυὸ μεγάλα μάτια μπροστὰ στὸ μέτωπο ποὺ βγαίνει ἀπὸ τὴ σπηλιά του. Ὅλοι ζητωκραυγάζουν, μόνον οἱ σταθμάρχαι σφυρίζουν καὶ ταιριάζουν τὰ ψαλίδια τῶν γραμμῶν. Τὸ τραῖνο ἔρχεται τώρα ἀλλὰ μὲ λίγη ταχύτητα ὥσπου σταματᾶ μπροστᾶ στὸ σταθμό. Ἀπὸ τὶς πόρτες τους βγαίνουν οἱ ἐπιβάτες ὅπως ὁ Ὀδυσσέας πήδηξε μὲ τὰ παλληκάρια του ἀπὸ τὸ Δούρειο ἵππο. Ὅταν ὅλοι κατέβηκαν ἄρχισαν νὰ ἀναβαίνουν ἐκεῖνοι ποὺ περίμεναν. Σφυρίζει καὶ ξεκινᾶ φὶς - φου φὶς - φου φεύγει αὐτὸ τὸ θηρίο. Ὁ χῶρος ὅλος γύρω ἀπὸ τὸ σταθμὸ σὲ λίγο μένει κενός. Τὰ ταξί τὰ τὰ παϊντόνια καὶ τὰ λεωφορεῖα πῆραν ὅλους τοὺς ἐπιβάτες. Τὸ τραῖνο χάνεται σὲ λίγο καὶ μόνον τὸ σφύριγμά του ἀκούγεται.

ΚΩΝ)ΝΟΣ ΒΑΡΔΑΡΛΗΣ
(Μαθητὴς Γυμν. Σερρῶν)

Ο ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΟΥ ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗ

Χαράματα.

Τὰ ἄστρα στὸν οὐρανὸ ἄρχισαν νὰ τρεμοσβύνουν.

Ἐδῶ καὶ ἐκεῖ ἀκουγόταν κανένα πετεινάρι.

Ξαφνικὰ τὰ σκυλιὰ ἄρχισαν νὰ οὐρλιάζουν λυπημένα.

Οἱ ἄνθρωποι ἔκαναν τὸ σταυρό τους καὶ ἔλεγαν:

—Κάτι κακὸ θὰ γίνη σήμερα καὶ δὲν εἶχαν ἄδικο. Πάνω στὸ κρεββάτι του ὁ Κολοκοτρώνης χαροπάλευε μὲ τὸ θάνατο. Τὴν προηγουμένη ἦταν στὸ χορὸ τῶν ἀνακτόρων, ὅπου ἐχόρευε χοροὺς ἑλληνικοὺς μὲ μεγάλο κέφι. Ὁ Ἀναγνώστης Δεληγιάννης ὅταν τὸν εἶδε νὰ χορεύη τοῦ εἶπε κοροϊδευτικά:

—Τὴν ἐτσαλάκωσες στρατηγέ.

—Ὄχι βρὲ ἄρχοντά μου θέλω νὰ γλεντήσω τὰ στερνά μου. Ἀπὸ τὸνχορὸ ἀνεχώρησε τὰ μεσάνυχτα καὶ ἐπῆγε εἰς τὸ σπίτι του. Καὶ στὶς 6 τὸ πρωῒ ἔσβυσε ἥσυχα ἥσυχα.

ΠΑΣΧΑΛΗΣ ΓΚΟΥΝΤΙΑΚΑΣ
Μαθητὴς Γυμνασίου Σουφλίου

ΣΤΟ ΕΙΚΟΝΟΣΤΑΣΙ

Ψηλὰ στὸ εἰκονοστάσι
καίει τ' ἄσβεστο καντήλι
μπρὸς στὸν ἐσταυρωμένο
καὶ μὲς στὴν καμαροῦλα
π' ἁπλώνεται ἡ σκοτεινιὰ
σκορπάει τὸ τρεμάμενο
καὶ θαμπωμένο φῶς του.
Τριγυρ' ἀπ' τὴν εἰκόνα
γιαγιά, παποῦς, ἐγγόνια
στοῦ καντηλιοῦ τὸ φέγγος
γονατιστοὶ προσεύχονται.
Σὲ λίγο μὲς στὴ σιγαλιὰ
ὅλα στὴ γῆ ἡσυχάζουν.
Παντοῦ γαλήνη κι ἐρημιά.

Α.Δ.Π.

ΕΣΠΕΡΙΝΟΣ

Ἀγά 'πὸ πίσω ἀπ' τὸ βουνὸ
ὁ ἥλιος κατεβαίνει
ἐνῷ ἡ καμπάν' ἑσπερινὸ
ὁλόγλυκα σημαίνει

Μ' ἀργὲς κινήσεις τὸ σταυρό,
μ' εὐλάβεια ἡ μάνα κάνει
καὶ βάζει μές' τὸ θυμιατὸ
εὐωδιαστὸ λβάνι

Μπρός' στὴν εἰκόνα τὴ μικρὴ
τῆς Παναγιᾶς τὸ πάει,
σ' ὅ,τι τὸ φῶς της ἡ θαμπὴ
ἡ κανδήλα της σκορπάει.

Καὶ τὸ ντουφέκι ποὺ ψηλὰ
στὸν τοῖχ' ἀργὰ σκουριάζει
μὲ χέρια πιὸ τρεμουλιαστὰ
πηγαίνει καὶ θυμιάζει

Κι' ἀποτραβιέται στὴ γωνιὰ
μὲ μάτια βουρκωμένα
καὶ ρίχνει στ' ἅρμα μιὰ ματιὰ
καὶ μία στὴν Παρθένα.

ΠΑΝΟΣ Κ. ΠΑΠΑΤΣΩΡΗΣ

ΣΤΗΣ ΜΑΝΟΥΛΑΣ ΤΟ ΜΝΗΜΑ

Σήκω μανούλα μου χρυσὴ
στὸ σπίτι μας νὰ πᾶμε
τὸ λιγοστό μας τὸ ψωμὶ
μᾶς φθάνει γιὰ νὰ φᾶμε

Ξύπνα, ἀπ' τὸν ὕπνο τὸν βαρὺ
δὲν χόρτασες ἀκόμα;
Δυὸ χρόνια τώρα μεσ' στὴ γῆ
στὸ λασπωμένο χῶμα;

Ξύπνα τὴν Φρόσω σου νὰ δῆς
ποὺ ἔγινε μεγάλη
μέσα στὴ γῆ τί καρτερεῖς
ἔλα στὸ σπίτι πάλι.

Γιατὶ μανούλα δὲν μιλᾶς
στὰ τόσα παρακάλια μου
δὲν μὲ λυπᾶσαι δὲν κυττᾶς
τὰ ἐλεϊνὰ τὰ χάλια μου;....

Βλέπει τὸ ἄμοιρ' ὀρφανὸ
πὼς μάταια τὴ μάνα του δυὸ ὧρες (περιμένει
γιαυτὸ μὲ πρόσωπο θλιμένο καὶ βουβὸ
τοῦ γυρισμοῦ τὸ δρόμο παίρνει...

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΜΕΡΙΑΝΟΣ

Η ΒΑΒΩ

Ἀπόψε πάλι ξανὰ θὰ ἠχήσουν
ἀνάερες λύρες καὶ λάγνα βιολιὰ
τοῦ πόνου ἕνα δάκρυ ἀργὰ θὰ στλάξη
στὰ ξέπλεκα κι' ἄσπρα πιὰ τώρα μαλλιά.

Διαβῆκαν κι' ἐχάθηκαν τὰ ὄμορφα τὰ χρόνια
καὶ μόνο παλιὲς ἀναμνήσεις ξυπνοῦν
—ὀνείρου τρανὲς φωτεινὲς ἡλιαχτίδες—
ποὺ πάντ' ἀλαργεύουν, ποτὲ δὲ γυρνοῦν

Αὐτὰ συλλογιέται μὲ πίκρα ἡ βάβω
γυρμένη βαρειὰ πάνω σ' ἕνα σκαμνὶ
ὁ νοῦς της πλανᾶται στὰ περασμένα
μὰ ξάφνου γυρίζει.... καὶ πέφτει νεκρή!...

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΠΑΠΑΔΑΚΗΣ
Γυμνάσιον Ρεθύμνης

ΕΠΙΦΑΝΕΙΑΚΗ ΛΙΠΑΝΣΗ

(Σ υ ν έ χ ε ι α)

Ἡ ἐπιφανειακὴ λίπανση, γίνεται συνήθως τὸν Φεβρουάριο. Ὄχι ὅμως πάντα. Στὰ πιὸ ψηλὰ μέρη, γίνεται ἀργότερα, τὸν Μάρτη. Στὰ πιὸ ζεστά, ἔγινε κιόλας τὸν Γεννάρη.

Ὡστόσο στὴν ἐπιφανειακὴ λίπανση δὲν μᾶς ὁδηγῆ ἡ ἐποχὴ παρὰ ἡ βλάστηση τοῦ σταριοῦ.

Μόλις δοῦμε πὼς ἀρχίζει τὸ ἀδέρφωμα, εἶναι καιρὸς νὰ κάνωμε τὴν ἐπιφανειακὴ λίπανση.

Στὰ πιὸ ζεστὰ μέρη, σχεδὸν δὲν σταματάει ἡ βλάστηση τοῦ σταριοῦ. Εἶναι καὶ μέρη λοιπὸν ποὺ ἡ ἐπιφανειακὴ γίνεται νωρίτερα (τὸν Δεκέμβρη)

Ὡστόσο φτάνει νὰ ξέρωμε πὼς τὸ στάρι γιὰ νὰ βλαστήση ν' ἀδερφωθῆ καὶ ν' ἀξίνη, χρειάζεται πολὺ ἄζωτο. Γιὰ τοῦτο καὶ τὸ ρίχνομε αὐτὴν τὴν ἐποχή. Τὸ σκόρπισμα γίνεται σὲ 2 - 3 δόσεις μὲ 4 - 5 ὀκάδες στὴν κάθε δόση. Ἡ πρώτη δόση ρίχνεται μόλις πάει νὰ βλαστήση τὸ στάρι. Ἡ δεύτερη μετὰ 15 ἡμέρες. Ἂν εἶναι νὰ ρίξωμε τρίτη, τότε ρίχνομε τὴν δεύτερη ὕστερα ἀπὸ δέκα μέρες καὶ τὴν τρίτη ὕστερα ἀπὸ τὸ ἴδιο χρονικὸ διάστημα.

Ὅταν καλαμώνει τὸ στάρι δὲν ρίχνομε πιὰ ἄζωτο. Δὲν κάνει! (Νὰ βλαστήση ὄψιμα, πρὶν αὐξήσουν τ' ἀδέλφια - στάχυα) Ἔτσι θ' αὐξήσωμε τ' ἄχυρο.

ΑΡΡΩΣΤΕΙΕΣ ΤΩΝ ΣΙΤΗΡΩΝ ΚΑΙ Η ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΤΟΥΣ

1. Ἄ ν θ ρ α κ α ς. Τὸ στάχυ χαλάει, εἶναι γεμᾶτο μαύρη σκόνη. (Οἱ σπόροι τοῦ καλαμποκιοῦ φαίνονται μαῦροι καὶ φουσκωμένοι). Δὲν ὑπάρχει γιατριά. Πρέπει ν' ἀπολυμένεται ὁ σπόρος σὲ κλιβάνους.

2. Δ α υ λ ί τ η ς : Τὰ σπυριὰ γεμίζουν ἀπὸ μαύρη σκόνη δύσοσμη. Γι' αὐτὸ πρέπει ν' ἀπολυμαίνομε τὸν σπόρο βουτώντας τον ἐπὶ πέντε λεπτὰ σὲ ἁπλὸ διάλυμα γαλαζόπετρας 1% δυὸ ἑβδομάδες πρὶν ἀπὸ τὴν σπορά. Ὑπάρχουν καὶ εἰδικὰ φάρμακα γιὰ τὴν ἀπολύμανση: (ἀμπαβίτ, χαρβεσάν, δαυλιτίνη κλπ.).

3. Ἐ ρ γ ο τ ί α σ η. Δὲν πιάνει συνήθως παρὰ ἡ σίκαλη, γιὰ τοῦτο ὅταν παρουσιάζεται καλὰ εἶναι νὰ μὴ σπέρνομε σίκαλη σὲ κεῖνο τὸ χωράφι γιὰ μερικὰ χρόνια. (Ἀντὶς γιὰ σπόρο, βρίσκομε κάτι σκοῦρο, μακρύ, πιὸ μεγόλο ἀπὸ τὸν σπόρο.)

4. Ζ ά β ρ ο ς. Τρώει τὸ φθινόπωρο τὶς ρίζες. Γιὰ τοῦτο χρειάζεται βαθειὰ ὀργώματα. Ἀνοίγομε χαντάκια μισὸ μέτρο ὅπου σκορπᾶμε ἄσβυστο ἀσβέστη. Ὅταν παρουσιαστῆ καῖμε καὶ τὴν καλαμιά.

5. Θ ρ ί π α ς. Τρώει τὰ στάχυα στὴν κορυφή, κι' ὁ καρπὸς ἀτροφεῖ : πρέπει νὰ σπέρνωμε πρώϊμες ποικιλίες.

6. Κ η κ ι δ ό μ υ γ α. Φουσκώνει τὰ στελέχη σὲ διάφορα μέρη. Πρέπει νὰ καῖμε τὴν καλαμιά. Ἀμειψισπορά.

7. Λε υ κ ά ν ι α. Εἶναι κάμπια ποὺ τρώει τὰ φύλλα καὶ τὰ σπυριὰ τοῦ καλαμποκιοῦ. Σκονίζομε μὲ διάλυμα 5% Ντὶ - Ντὶ - Τὶ (3 ὀκάδες στὸ στρέμμα).

8. Π υ ρ α λ ί δ α κ α ὶ Σ ε ζ ά μ ι α. Κάμπιες ποὺ τρῶνε ἀπὸ μέσα τὸ στέλεχος καὶ τὰ σπυριὰ τοῦ καλαμποκιοῦ. Ἀμειψισπορά. Τίποτε ἄλλο!

9. Σ κ ω ρ ί α σ η. Μικρὲς βοῦλες κίτρινες κόκκινες, κοκκινωπές. Πρώϊμες ποικιλίες. Πιὸ ἀραιὴ σπορά. Ἀποστραγγίζομε τὴν περιττὴ ὑγρασία.

10. Σ κ ῶ ρ ο ς. Τρώγονται οἱ σπόροι ἀπὸ μέσα. Ἑνώνονται μεταξύ τους οἱ κλωστές. Ἀπολυμαίνομε τοὺς σπόρους στὴν ἀποθήκη μὲ θειοῦχο ἄνθρακα. (Ἕνα ὑγρὸ σὰ λάδι ποὺ ἀνάβει εὔκολα). Πιὸ ἀποτελεσματικὸ εἶναι τὸ βρωμιοῦχο μεθύλιο, ποὺ ἐξολοθρεύει ὅλα τὸ ἔντομα στὶς ἀποθῆκες.

11. Χ λ ώ ρ ω π α ς. Κιτρινίζουν τὰ φύλλα καὶ στρίβουν. Ὄψιμες ποικιλίες. Ἀμειψισπορά. Βαθειὰ ὀργώματα.

12. Ψ ε ῖ ρ α. Σπυριὰ τρυπημένα καὶ φαγωμένα. Πολεμιέται μὲ τὸ βρωμιοῦχο μεθύλιο.

ΔΟΥΛΕΙΕΣ ΤΟΥ ΜΗΝΑ

Τὰ εἴπαμε στὸ προηγούμενο.

Ὡστόσο πρέπει νάχωμε ὑπ' ὄψη μας πὼς τοῦτος ὁ μήνας εἶναι προπαντὸς ὁ μήνας τοῦ λαχανόκηπου.

Ἐκτὸς ἀπὸ τὴν πατάτα σπέρνομε μπιζέλια, κρομμύδια, σκόρδα, ἀρακά, καρότα, ρεβίθια, σπανάκι καὶ ραδίκια ἢ ἥμερα σινάπια.

Νὰ πῶς γίνεται ἡ σπορά τους.

Σ π ο ρ ὰ π α τ ά τ α ς. Τὸ χῶμα ποὺ θὰ φυτευθῆ ἡ πατάτα πρέπει νὰ εἶναι ἀφράτο, καλοδουλεμένο καὶ ν' ἀερίζεται καλά. Τὴν καλλιεργοῦμε σὲ χωράφι, ὀργώνουμε βαθειὰ μὲ τὰ πρωτοβρόχια, κι' ὕστερα, τὸν Νοέμβριο - Δεκέμβριο, ὅταν ἡ γῆ θάχη χορτάση νερό, κάνομε ἕνα δεύτερο σκάλισμα τοὐλάχιστον 20 πόντους.

Τότε παραχώνουμε καὶ τὴν «χωνεμένη» κοπριὰ (2.000 - 3.000 ὀκ. στὸ στρέμμα κι' ἕνα σακὶ 0 - 16 - 0). Στὴν πατάτα κάνει ἡ σταυλίσια κοπριά. Εἶναι ἀπαραίτητο νὰ προβλαστηθῆ ἡ πατάτα. Ἐκεῖ θὰ δοῦμε ἂν ὁ σπόρος εἶναι γερὸς κι' ἐφύτρωσαν τὰ μάτια. Τὶς βάζομε στὸ κατώϊ σὲ σωρὸ εἴκοσι πόντους καὶ τὶς καταβρέχομε ἢ τὶς σκεπάζομε μὲ βρεμμένα ἄχερα. Τὰ μάτια τότε βλασταίνουν. Πρέπει νὰ διαλέμε διαλεχτὸ σπόρο, οἱ καλύτερες εἶναι οἱ μέτριες (σὰν αὐγό).

Ὁ καλὸς σπόρος ἔχει ἀρκετὰ μάτια. Κόβεται ἡ πατάτα λοξὰ (προσέχοντας νὰ μὴ χαλάσωμε τὰ μάτια τῆς κορυφῆς) καὶ τὶς μαυριδερὲς τὶς πετᾶμε.

Πρὶν φυτέψωμε πατάτες, θὰ περιμένωμε νὰ περάσουν τὰ πολλὰ νερὰ γιὰ νὰ μὴ σαπίση ὁ σπόρος στὴ γῆ. Τὸ μυστικὸ τῆς ἐπιτυχίας εἶναι ν' ἀνθίση ὅταν τὸ χῶμα δὲν εἶναι ἀκόμη πολὺ ζεστό.

Σκίτσα ἀναγνωστῶν

Ὁ μικρὸς ψαράς.

(Σκίτσο τοῦ Α. Π.)

Ἀνοίγομε λακκοῦβες, βάζομε τὸν σπόρο μέσα καὶ τὸν παραχώνομε μὲ τὸ σκαληστήρι, ἀμέσως. Φυσικὰ πρὶν φυτέψωμε τὴν πατάτα, τὸ χωράφι πρέπει νὰ μουσκέψη ἀπὸ ἄφθονο νερὸ γιὰ μιὰ ἑβδομάδα. Κι' ὅταν ἔρθη στὸ ρογό του, τότε φυτεύομε τὴν πατάτα.

Μετὰ τὸ φύτεμα, δὲν χρειάζεται πιὰ νερό, παρὰ ἀφοῦ φυτρώση.

Ἂν ἔχει καλὸ ρογό, φυτρώνει μετὰ 20-25 μέρες.

Σὲ ποιὸ βάθος φυτεύομε τὴν πατάτα;

Στὰ ἀμμοαργυλλώδη χώματα στοὺς ὀκτὼ πόντους. Στὰ σφιχτὰ στοὺς πέντε.

Στὰ κρύα ποὺ νεροκρατοῦν στοὺς τέσσαρες. Ἀφοῦ φυτρώσουν καλά, σκαλίζομε. Ὕστερα ἀπὸ λίγες μέρες, ποτίζομε χορταστικά, κι' ὕστερα ὣς νὰ τὶς βγάλωμε κάθε ὀχτὼ μέρες.

Ὕστερα ἀπὸ τὸ πότισμα, τὸ σκάλισμα εἶναι ἀπαραίτητο (3 - 4 σκαλίσματα).

Στὸ τρίτο παραχώνωμε γερὰ τὴν πατάτα μαζεύοντας τὸ χῶμα γύρω ἀπὸ τὴν ρίζα.

Ἀφοῦ τελειώσει τὸ παράχωμα, ραντίζουμε μὲ περονοσπορίνη 2%. Ὕστερα βοτανίζομε συνεχῶς γιὰ τ' ἀγριόχορτα.

Ὅταν τὰ κλαριὰ πέσουν στὸ χῶμα κι' ἀρχίζουν νὰ ξεραίνονται εἶναι ἕτοιμες γιὰ βγάλσιμο.

Μιὰ ἑβδομάδα πρίν, σταματοῦμε τὸ πότισμα. Τὶς βγάζομε μὲ ἀξίνα, ἢ ἄλλο ἀνάλογο ἐργαλεῖο.

Τ ὰ μ π ι ζ έ λ ι α. Χρειάζονται χῶμα εὔφορο, δροσερὸ καὶ στραγγερό. Τοὺς χρειάζεται φῶς κι' ἀέρας, γι' αὐτὸ πρέπει νὰ φυτεύονται κοντὰ σὲ χαμηλὰ φυτά.

Τὸ χῶμα πρέπει νὰ εἶναι καθαρὸ ἀπὸ ἀγριόχορτα καὶ εἶναι προτιμώτερο νὰ φυτεύωνται ὕστερα ἀπὸ πατάτα. Παίρνουν πολὺ φωσφόρο ἀπὸ τὸ χῶμα, γιὰ τοῦτο πρέπει νὰ λιπαίνεται μὲ ἄφθονο φωσφορικὸ τὸ ἐρχόμενο.

Σπέρνομε σὲ γραμμές, κι' ἀπόσταση 50 - 80 πόντους σὲ αὐλάκια ἢ σὲ λακκοῦβες.

Βάθος σπορᾶς 4 - 6 πόντους.

Ὅταν βλαστήσουν κι' ἀποκτήσουν τὰ φυτὰ 4 - 5 φύλλα καὶ ἀνάστημα 10 -15 πόντων κάνομε τὸ πρῶτο σκάλισμα σὲ ἡμέρα καλοκαιρινὴ καὶ τὸ χῶμα ἔχει στραγγίσει. Δυὸ ἀκόμη σκαλίσματα χρειάζονται κάθε 15 - 20 μέρες κι' ἕνα γερὸ παράχωμα.

Κ ρ ο μ μ ύ δ ι α. Προτοῦ φυτευτοῦν ὀργώνομε ἢ σκάβομε καλὰ τὸν κῆπο μας καὶ τὸν χωρίζομε σὲ βραγιές. Μέσα σ' αὐτές, ὅταν τὸ χῶμα εἶναι στὸ ρογό του, φυτεύουμε τὸ κοκκάρι κατὰ γραμμὲς καὶ σὲ ἀπόσταση 0,10Χ0,10 ὅταν πρόκειται γιὰ χλωρὸ κρομμύδι καὶ 0,15Χ0,15 ὅταν εἶναι γιὰ ξερό.

Μετὰ τὸ φύτεμα, ἂν δὲν εἴχαμε ποτίσει, ποτίζομε. Τὰ κρομμυδάκια, γιὰ χλωρά, εἶναι δυνατὸν νὰ φυτευτοῦν καὶ στὰ σαμάρια τῶν βραγιῶν δεξιὰ κι' ἀριστερά.

Ὕστερα κάνομε σκαλίσματα καὶ ποτίσματα ἀρκετὰ συχνά, ὅπως τὰ βοτανίσματα.

Τὰ χλωρὰ φυτεύονται ὅλον σχεδὸν τὸ χρόνο.

Τὰ ξερὰ φυτεύονται ἀπὸ τὸν Φεβρουάριο μέχρι τέλους Ἀπριλίου.

Κ α ρ ό τ α. Ἔχουν ἀνάγκη ἀπὸ καλοκοπρισμένο κι' ἀφράτο χῶμα. Ἡ βραγιὰ πρέπει νὰ καλοσκαφτῆ ν' ἀνακατευθῆ μὲ τὴν χωνεμένη κοπριὰ ν' ἀφρατέψη καὶ ν' ἀερισθῆ.

Σπέρνομε ψιλὸ σπόρο στὴν ἐπιφάνεια
ἀφοῦ ἰσοπεδώσωμε τὸ κοπρόχωμα στὰ πε-
ταχτὰ καὶ κάπως ἀραιὰ καὶ τὸ σκεπάσομε
πολὺ ἐλαφρὰ μὲ τὴν τσουγγράνα. Ὕστερα
εἶναι ἀπαραίτητο τὸ πότισμα γιὰ νὰ ἔρ-
θη σὲ ἐπαφὴ ὁ σπόρος μὲ τὸ χῶμα. Ἀφή-
νομε τὴν σπορὰ νὰ φυτρώση κι' ὕστερα
βοτανίζομε καὶ ποτίζομε τὶς βραγιὲς τα-
κτικὰ κάθε ἑβδομάδα.

Ὁ μπάρμπα Μῆτρος

ΠΑΛΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΕΘΙΜΑ

ΟΠΟΙΟΝ ΠΑΡΕΙ Ο ΧΑΡΟΣ

Τοῦ ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΒΑΣΙΛΗ

Ὁ Χρῆστος Χρηστοβασίλης, διηγήματα τοῦ ὁποίου ἔχουμε δημοσιεύσει καὶ ἄλλοτε στὸ «Σπίτι τοῦ Παιδιοῦ», εἶναι ἕνας ἀπὸ τοὺς καλοὺς διηγηματογράφους τῆς περασμένης γενιᾶς. Γεννήθηκε στὰ 1862 στὸ Σούλι καὶ πέθανε ἔπειτα ἀπὸ τὴν ἀπελευθέρωση τῆς Ἑλλάδος ἀπὸ τὴν γερμανικὴ κατοχή. Ποιητής, δημοσιογράφος καὶ λόγιος, μᾶς ἄφησε πλούσιο λογοτεχνικὸ ἔργο. Τὸ σημερινό του διήγημα μᾶς δίνει μιὰ εἰκόνα γιὰ ἕνα παλιὸ πανελλήνιο ἔθιμο τῆς ἀδελφοποιΐας. Δηλαδὴ μὲ τελετές, ποὺ ἔδειχναν ἀρκετὴ παλληκαριὰ καὶ ἀντρειωσύνη δυὸ καὶ περισσότεροι ἄνθρωποι γίνονταν ἀδελφοὶ—βλάμηδες ποὺ εἶναι τὸ ἴδιο—καὶ τὴν ἀδελφωσύνη τους αὐτὴ τὴν θεωροῦσαν ἱερὴ γιὰ ὅλη τους τὴ ζωή. Τὰ ἔθιμα αὐτὰ φυσικὰ ἔλειψαν σήμερα. Καὶ μάλιστα δὲν χρειάζονται. Πολλοὺς ἀνθρώπους τοὺς συνδέει σήμερα ἡ φιλία καὶ ἡ ἀγάπη χωρὶς τὶς τελετὲς αὐτὲς τοῦ θανάτου καὶ τοῦ αἵματος. Στὴν ἐποχὴ ὅμως ἐκείνη τὰ ἔθιμα αὐτὰ εἶχαν τὴ θέση τους καὶ τὸ σκοπό τους. Ἡ φιλία ἦταν γι' αὐτοὺς ἕνα πρᾶμα ἱερὸ ποὺ θὰ ἔπρεπε νὰ θεμελιωθῆ πάνω στὸ αἷμα ἐκείνων ποὺ θὰ δένονταν μὲ τὸν ἱερό της δεσμό. Τότε ἡ παλληκαριὰ ἦταν τὸ κυριώτερο προσὸν ἑνὸς νέου. Καὶ δίκαια. Οἱ συνθῆκες τότε ἦταν τέτοιες ποὺ μόνο σὰν παλληκάρι σὲ ὑπολόγιζαν. Σήμερα, βέβαια, καὶ ποτὲ δὲν θὰ πάψη ἡ παλληκαριὰ νὰ εἶναι ἕνα προσόν. Μὰ μιὰ παλληκαριὰ περισσότερο πνευματικὴ καὶ ἠθικὴ παρὰ δυναμικὴ καὶ τῶν ὅπλων. Θὰ ρωτήσουν ἴσως μερικοὶ ἀπὸ τοὺς φίλους μας τί ἐννοοῦμε λέγοντας πνευματικὴ καὶ ἠθικὴ παλληκαριά. Δίνουμε ἀμέσως τὴν ἐξήγηση. Ἕνας νέος π.χ. ποὺ στὸ χωριό του γίνεται τύραννος γιατὶ εἶναι χεροδύναμος καὶ σκορπίζει παντοῦ τὸ φόβο καὶ δὲν τολμάει κανεὶς νὰ τοῦ μιλήση, δὲν εἶναι παλληκάρι. Εἶναι ἕνας κακὸς πολίτης καὶ κακὸς γείτονας ἢ συγχωριανός. Ἕνας λιγώτερο χεροδύναμος ποὺ ἀψηφώντας τὸν κίνδυνο τρέχει νὰ ἀντιμετωπίση μιὰ ἐπιδρομὴ ἑνὸς ὁποιουδήποτε ἐχθροῦ, εἶναι παλληκάρι. Παλληκάρι εἶναι ἀκόμα κι ἕνας ποὺ μὲ κίνδυνο τῆς ζωῆς του πέφτει στὸ ποτάμι γιὰ νὰ σώση κάποιον ποὺ πνίγεται. Παλληκάρι εἶναι ἀκόμα κι ἕνας ποὺ ἔχει τὴν ψυχικὴ δύναμη νὰ ὁμολογήση «παλληκαρίσια» τὸ σφάλμα του. Παλληκάρι εἶναι ἀκόμα κι ἐκεῖνος ποὺ δὲν λυγίζει μπροστὰ στὸ καθῆκον του. Δὲν εἶναι ὅμως παλληκάρι ἐκεῖνος ποὺ ἐπιβάλλει τὴ θέλησή του στοὺς ἄλλους, τοὺς πιὸ ἀδύνατους, μὲ τὴ βία, μὲ τὸ «ἔτσι θέλω», οὔτε ἐκεῖνος ποὺ κάνει ἐπίδειξη τῆς παλληκαριᾶς του. Τὸ παλληκάρι πρέπει νὰ ἔχη περισσότερο ψυχικὲς παρὰ σωματικὲς ἀρετές. Κι ἔτσι θέλουμε σήμερα τοὺς νέους μας. Μὲ ψυχικὴ παλληκαριὰ ποὺ θὰ στηρίζεται πάνου σὲ γερὸ σῶμα καὶ πιὸ γερὸ μυαλό, καὶ ἀπέραντη καλωσύνη.

Ἐξημέρωνε τοῦ Ἅϊ-Γεωργιοῦ, κι' ὅλοι εἴχαμε χαρὰ καὶ πανηγύρι στὸ σπίτι, πρῶτα-πρῶτα γιατὶ ἦταν ἡ γιορτὴ τοῦ στρατιώτη καβαλλάρη μας Ἁγίου ποὺ σκεπάζει μὲ τὰ φτερά του ἄλλη γιορτή, πιὸ γλυκειὰ ἀκόμα, τὴν ὀνομαστικὴ γιορτὴ τοῦ Βασιλιᾶ μας(1). Ἔπειτα γιατὶ ὅλοι οἱ πιστικοί μας κι' ὅλοι οἱ ζευγίτες μας κι' οἱ βαλμάδες μας κι' οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι ποὺ βρισκόνταν στὴ δούλεψή μας, εἶχαν δηλώσει πὼς θὰ ἔμεναν καὶ πάλι κοντά μας καὶ δὲ θὰ εἴχαμε νὰ δοκιμάσουμε καμμιὰ συγκίνηση. Καὶ τοῦτο γιατὶ κάθε Ἅϊ Γεώργη καὶ κάθε Ἅϊ Δημήτρη, ποὺ ἦταν νὰ ξερρογιαστῆ κανένας πιστικός μας, ἢ νὰ ξεμιστωθῆ κανένας ζευγίτης μας ἢ κανένας ὑπηρέτης μας ὅλο τὸ σπιτικό μας εἶχε βαρειὰ λύπη καὶ δάκρυζε ὁ πατέρας μου καὶ δάκρυζε ἡ μάννα μου κι' ἐγὼ ἔκλαιγα ποὺ ἐχάναμε ἀπ' ἀνάμεσά μας ἕνα δουλευτή μας. Ἀκόμα χαιρόμαστε γιατὶ εἴχαμε τὰ πασχαλόγιορτα, ζύγωνε ἡ ἄνοιξη στὴν ἀκμή της, φούντωναν τὰ δέντρα καὶ τὰ κλαριά, δάσευαν καὶ ψήλωναν τὰ χόρτα, ἄνοιγαν τὰ χιλιοχαριτωμένα, ὡριόπλουμα καὶ πολύχρωμα λουλούδια καὶ φτερούγιζαν τρελλὰ ἀπὸ τὴ χαρά τους, πέρα δῶθε καὶ ἄνω-κάτω διάφορα πουλιὰ καὶ λαλοῦσαν ὄμορφα καὶ πρὸ πάντων τ' ἀηδόνια κι' οἱ κοῦκοι τὰ πιὸ χαριτωμένα σύμβολα τῆς πανώριας ἐποχῆς.

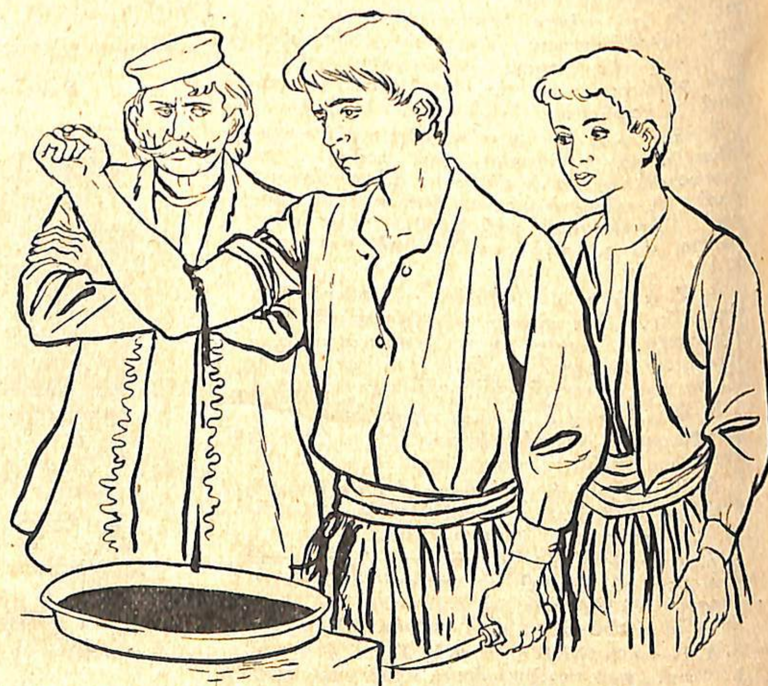
Καὶ τέλος εἴμαστε χαρούμενοι γιατὶ περιμέναμε νὰ ρθοῦν κάτι πατρικοὶ φίλοι, Ἀρβανίτες, γιὰ ν' ἀνανεώσουμε τὴν παλιὰ φιλία μὲ καινούργια βλαμιά, δηλαδὴ ἀδελφοποίηση.

Ἦταν νὰ ρθοῦν οἱ βλάμηδες τοῦ πατέρα μου Ἄγος Βασιάρης ἀπὸ τὸ Βασιάρι μὲ τὸ παιδί του, τὸν Βεΐζη, ὁ Σουλεϊμὰν Μαρῖνος ἀπὸ τὸ Λιμπόχοβο, μὲ τὸ παιδί του τὸ Μοῦρτο. Ὁ Γιάχος Μπούζης, ἀπὸ τὸ Μπούζι μὲ τὸ παιδί του Ταφίλη. Ὁ Ἀμποὺλ μπέης Σελίμης ἀπὸ τὸ Δέλβινο μὲ τὸ παιδί του, τὸ Μέμο καὶ ὁ Ἀμπτοὺλ - Ντέμος ἀπὸ τοὺς Φιλιάτες μὲ τὸ παιδί του, τὸν Τζαφέρη, ὅλοι ἕνας ἕνας στὴν τιμή, στὴν μπέσσα καὶ τὴ γενιά. Ἀφήνω πιὰ τὴν παλληκαριὰ καὶ τὰ καλὰ φερσίματα.

Κι' ὁ λόγος ποὺ θάρχονταν ὅλοι αὐτοὶ οἱ ξακουσμένοι μπέηδες κι' ἀγάδες μὲ τὰ παιδιά τους ἐκείνη τὴν ἡμέρα ἦταν ὅτι ὅλοι αὐτοὶ εἶχαν ἀνταμωθῆ μὲ τὸν πατέρα μου στὰ Γιάννενα πρὶν τὴν Πασκαλιὰ κι' εἶχαν ρίξει λαχνὸ σὲ ποιὸ σπίτι νὰ μαζευτοῦν γιὰ τὴν καινούργια βλαμιά, κι' ὁ κλῆρος ἔπεσε στὸ δικό μας.

Ὁ πατέρας μου γυρίζοντας ἀπὸ τὴν ἐκκλησιά, παράγγειλε στὸ κοπάδι νὰ τοῦ στείλουν δυὸ ἀρνιὰ καὶ δυὸ κατσίκια ἀπὸ τὰ πλειὸ διαλεχτὰ ἄλλα γιὰ τὸ σουβλί, κι' ἄλλα γιὰ τὸ μαγείρεμα, χώρια τὰ γάλατα, τὰ τυριὰ καὶ τὶς γαλατοτυρόπητες, ποὺ θὰ ἔμπαιναν στὸ τραπέζι, γιατὶ ἐξὸν ἀπὸ τοὺς φίλους ποὺ περιμέναμε θὰ παρακάθονταν στὸ τραπέζι ἐκείνη τὴ μέρα, σὰ χρονιάρα μέρα ποῦταν, κι' ὅλοι οἱ ξανασυμφωνημένοι πιστικοί, ζευγίτες, βαλμάδες κι' ὑπηρέτες τοῦ σπιτιοῦ, κατὰ τὴν παλιὰ συνήθεια τῶν παππούδων μας.

Πρὶν σφάξει ὁ πατέρας μου τ' ἀρνιὰ καὶ τὰ κατσίκια

Τὸ αἷμα ἔσταξε πυχτὸ μέσα στὴ λεκάνη...

(1) Οἱ ὑπόδουλοι Ἕλληνες γιόρταζαν μυστικὰ τὶς ἐθνικὲς γιορτὲς τῆς Ἐλεύθερης Ἑλλάδας. Μιὰ ἀπ' αὐτὲς ἦταν καὶ ἡ ὀνομαστικὴ γιορτὴ τοῦ Βασιλέα Γεωργίου τοῦ Α΄. ποὺ βασίλευσε ἀπὸ τὰ 1864 μέχρι τὸ 1913.

καὶ τὰ γδάρη—ἦταν φοβερὸς ὁ μακαρίτης σ' αὐτὸ τὸ εἶδος τῆς δουλειᾶς, μποροῦσε νὰ σφάξη δέκα κριάρια καὶ νὰ τὰ γδάρη σὲ μιὰ ὥρα ὅλα—εἶχαν φτάσει οἱ φίλοι 'Αρβανίτες, ποὺ περιμέναμε, ἄλλοι καβάλλα σ' ἄλογα περήφανα κι' ὀμορφοσελωμένα, κι' ἄλλοι σ' ἀψυὰ χοντροκάπουλα μουλάρια, ποὺ ρέμπονταν κανεὶς νὰ τὰ κυττάξη. 'Η μάννα μου κι' ἐγὼ τοὺς ὑποδεχτήκαμε πρῶτοι μὲ τοὺς ὑπηρέτες καὶ τοὺς ὁδηγήσαμε μὲ μεγάλες φιλοφροσύνες καὶ τιμὲς στὸ μεγάλο τὸ δοξάτο. Τὸ εἴχαμε στρωμένο μὲ χαλιά, ποὺ τὰ εἶχε φερμένα ὁ πατέρας μου ἀπὸ τὰ βάθη τῆς 'Ανατολῆς.

'Εγὼ ἤμουν τότε δέκα ἐφτὰ χρονῶν παλληκάρι μὲ πρώϊμη σωματικὴ ἀνάπτυξη καὶ πολὺ μεγάλη πνευματικὴ γιὰ τὰ μισοάγρια μέρη μας σ' ἐκείνη τὴν ἐποχή. 'Αλλὰ καὶ τὰ παιδιὰ τῶν φίλων δὲν ἦταν μικρότερά μου στὴν ἡλικία, ἀλλὰ ἦταν ἀγράμματα παραβαλλόμενα μὲ μένα, γιατὶ μόνο ἀνάγνωση, γραφὴ καὶ ὀλίγη ἀριθμητικὴ γνώριζαν, κι' αὐτὰ στὴ δική μας τὴ γλῶσσα, τὴν ἑλληνική, ἐνῷ ἐγὼ εἶχα πὲς τελειωμένο τὸ γυμνάσιο κι' ἐγνώριζα, ἐξὸν ἀπὸ τὰ ἑλληνικά μου, καὶ γαλλικὰ καὶ ἀγγλικὰ καὶ τούρκικα, πρᾶγμα ποὺ ἦταν ἐκείνη τὴν ἐποχὴ σπάνιο στὸν τόπο μας ποὺ τὸν ἔλεγαν Καραμπεριά.

'Εκεῖνα φοροῦσαν κάτασπρες πολυλάγκιολες φουστανέλλες, ἄσπρες φλοκάτες, κι ἄσπρες σκούφιες στὸ κεφάλι, κόκκινα τελατινένια τσαρούχια στὰ ποδάρια, κόκκινο τελατινένιο σελάχι στὴ μέση, ὅπου φώλιαζαν ἀπώνα ζευγάρι πιστόλια καὶ πλεύρα τοῦ σελαχιοῦ, ἀπάνω στὰ νεφρὰ κρέμονταν περίτεχνα δουλεμένες φλωροκαπνισμένες παλάσκες, κι' ὁλόγυρα στὸ τελατινένιο ζωνάρι, ποὺ συγκρατοῦσε τὸ σελάχι στὴ μέση, ἀσημένιες τοκάδες πολὺ ὄμορφες, ἐνῷ ἐγὼ φοροῦσα ἁπλᾶ φράγκικα καὶ φαινόμουν μπροστά τους ὡς τέλεια ἀντίθεσή τους.

"Ωσπου νάρθη ὁ πατέρας μου ποὺ καταγινόταν ἀκόμα μὲ τὸ σιγύρισμα τῶν σφαγαριῶν οἱ φίλοι μου μὲ ρωτοῦσαν διάφορα πράγματα, πρὸ πάντων πολιτικά, κι' ἔδειχναν κάποια ἔκπληξη γιὰ ὅσα τοὺς ἀπαντοῦσα ἐγὼ τὸ ἀμούστακο παιδί.

'Επὶ τέλους ἦρθε κι' ὁ πατέρας μου, τοὺς ἐχαιρέτησε μὲ σταυρωτὰ φιλήματα. φίλησε μὲ πατρικὴ ἀγάπη καὶ τὰ παιδιά τους στὰ μάτια καὶ κάθησε. Τότε ἐγὼ πῆρα τὰ πέντε παιδιὰ καὶ βγήκαμε πέρα στὴν ἐκκλησιὰ μὲ τὰ πολλὰ δέντρα καὶ τοὺς πλατειοὺς τοὺς ἴσκιους. 'Εκεῖ γνωριστήκαμε καλύτερα καὶ μιλήσαμε γι' ἅρματα καὶ γιὰ παλληκαριές. "Ηταν καὶ τὰ πέντε παιδιὰ ἠθικὰ κι' ἀναθρεμμένα μέσα στ' ἅρματα καὶ στὶς ἔνδοξες οἰκογενειακὲς παραδόσεις καὶ στὴν παλληκαριά. "Ολες μας οἱ ὁμιλίες στριφογύριζαν στὰ ἡρωϊκὰ κατορθώματά μας. κι' ἐνῷ ἐγὼ δὲν ἔδειχνα καμμιὰ περιέργεια καὶ κανένα θαυμασμὸ γιὰ ὅσα κατορθώματά τους μοῦ διηγόνταν, ἐξεναντίας αὐτοὶ ἐθαύμαζαν γιὰ ὅ,τι τοὺς διηγούμουν ἐγώ:

Πῶς κάποια νύχτα κυνήγησα καμμιὰ δεκαριὰ κλέφτες, ποὺ ἦρθαν νὰ μᾶς πατήσουν τὰ κοπάδια. Πῶς πέρασα τὸ ποτάμι θολὸ καὶ κατεβασμένο ἀπ' ἄκρη σ' ἄκρη γιὰ νὰ γλυτώσω κάποιον ποὺ κινδύνευε νὰ πνιγῆ. Πῶς ἐσκότωσα ἕνα λύκο λυσσασμένο, ποὺ εἶχε ριχτῆ ἀπάνω μου νὰ μὲ ξεσχίση. Καὶ πῶς πήγαινα στὰ Γιάννενα γιὰ δυόμιση ὧρες ἀπὸ κεῖ ποὺ στεκόμαστε, ἐνῷ ἡ ἀπόσταση εἶναι ἔξη ὧρες ἀκέριες. "Υστερα ρίξαμε στὸ σημάδι, πηδήξαμε «στὶς τοεῖς» καὶ ρίξαμε τὸ λιθάρι. Καὶ στὰ τρία τ' ἀγωνίσματα δὲν ἔπεσα κάτω. Τότε γύρισε ἕνα παιδὶ ἀπὸ τὰ πέντε, ὁ Ταφίλης τοῦ Γιάχου Μπούζη καὶ μοῦ εἶπε συγκινητικά:

—Νὰ χαρῆς ὅ,τι ἀγαπᾶς! Πέταξε ἀπὸ πάνω σου αὐτὰ τὰ διαβολοφράγκικα, γιατὶ δὲν μπορῶ νὰ σὲ βλέπω μ' αὐτὰ καὶ φόρεσε τὶς φουστανέλλες σου, σὰν καὶ μᾶς. Εἶναι ἁμαρτία νὰ μὴ φορᾶς φουστανέλλες.

Τὸ κατάλαβα κι' ἐγὼ πὼς ἤμουν μιὰ ἀνορθογραφία ἀνάμεσά του, καὶ γυρίζοντας στὸ σπίτι φόρεσα ἀμέσως τὶς φουστανέλλες μου καὶ τοὺς ἔκαμα νὰ εὐχαριστηθοῦν ὅσο δὲν μποροῦσε νὰ γίνη πλιότερο.

Σὲ λίγο στρώθηκε τὸ τραπέζι πλούσιο σὲ φαγητά, σὲ πιοτὰ καὶ σὲ καλὴ καρδιὰ κι' ἀγάπη καὶ καθήσαμε νὰ φᾶμε, λέγοντας τὶς συνηθισμένες εὐχές.

"Υστερα ἀπὸ τὸ φαγητὸ πῆρε τὸ λόγο ὁ "Αγος Βασιάρης, σὰ γεροντότερος, καὶ εἶπε:

—Οἱ πατεράδες μας ἦταν φίλοι ὡρκισμένοι στὸ αἷμα τους καὶ στὴ φιλία τους. Αὐτή τους τὴ φιλία τὴν ἔδωκαν σὲ μᾶς σὰν κληρονομιά μας, κι' ἐμεῖς ὡρκιστήκαμαν μπροστά τους μὲ τὸ αἷμα μας καὶ ζήσαμαν τόσον καιρὸν ἀγαπημένοι σὰν ἀδέλφια. Σήμερα ἀξιωνόμαστε νὰ βάλωμε καὶ τὰ παιδιά μας νὰ ὁρκισθοῦν μπροστά μας μὲ τὸ αἷμα τους ὅτι θὰ διατηρήσουν ἐλέρωτη τὴν πατρικὴ φιλία ὥσπου νὰ πεθάνουν...

'Εμεῖς τὰ παιδιὰ σηκωθήκαμε ἀμέσως ὀρθὰ καὶ σταυρώσαμε τὰ χέρια.

Μᾶς ἐρώτησε ὁ πατέρας μου:

—'Ορκίζεστε;

—'Ορκιζόμαστε! ἀπαντήσαμε κι' οἱ ἔξη μ' ἕνα στόμα.

'Αμέσως τότε ὁ 'Αμπτοὺλ Ντέμος ἔβγαλε ἀπὸ τὸ σελάχι του ἕνα μικρὸ καὶ μυτερὸ κοφτερὸ μαχαίρι κι' ἄνοιξε τοῦ

— "Οποιον πάρει ὁ Χάρος...

καθενός μας τὴν φλέβα τοῦ δεξιοῦ του χεριοῦ, ἀκριβῶς ἐκεῖ ποὺ κλεῖ ὁ ἀγκώνας ἀπὸ τὴ μέσα τὴ μεριὰ καὶ κίνησε τὸ αἷμα μας. Τότε ἐτεντώσαμε ὅλοι μας τὰ αἱματωμένα χέρια μας ἐπάνω ἀπὸ μιὰν ἄσπρη λεκάνη, ὅπου ἔσταζε τὸ αἷμα τοῦ καθενός μας κι' ἀνακατεύτηκαν μαζὶ καὶ τὰ ἔξη αἵματα κι' ἔγιναν ἕνα. Μ' αὐτὸν τὸν τρόπο γινήκαμε ἀδελφοποιητοί, βλάμηδες. Οἱ γονεῖς μας μᾶς ἐφίλησαν στὴν ἀράδα καὶ μᾶς εὐχήθηκαν τὸ «ἀσπροπρόσωποι». Τέλος φιληθήκαμε καὶ μεῖς συναμεταξύ μας, φιλήσαμε τὰ χέρια τῶν γονέων μας κι' ἀνταλλάξαμε ἅρματα γιὰ ἐνθύμιο τῆς ὁρκωμοσίας μας.

—Τὸ γαῖμα, τὸ γαῖμα, φώναξεν ἡ μάννα μου.

'Ο Γιάχος Μπούζης τῆς ἔδωσε τὴ λεκάνη μὲ τὸ αἷμα κι' ἡ μάννα μου τὸ ἔχυσε πηχτὸ-πηχτὸ καθὼς ἦταν καὶ κόκκινο-κόκκινο σ' ἕνα μεταξένιο μαντήλι, τὸ κομπόδεσε, κι' ἀφοῦ σταυροκοπήθηκε, ἀνέβηκε στὸ σκαμνί, γιὰ νὰ φτάση καὶ τ' ἀπόθεσε μέσα στὸ εἰκονοστάσι μπροστὰ στὴν εἰκόνα τοῦ "Αϊ Γεωργίου.

"Υστερα ἀπὸ αὐτὴν τὴν ἑορτὴ τῆς βλαμιᾶς, πήραμε οἱ νέοι βλάμηδες τ' ἅρματά μας καὶ ματαβγήκαμε πάλι στὴν πλατεία τῆς ἐκκλησιᾶς, καθήσαμε στ' ἀγνάντια κι' ἀρχίσαμε νὰ λέμε διάφορες ὁμιλίες.

'Απὸ κουβέντα σὲ κουβέντα μᾶς λέει ὁ Μοῦρτος:

—Ξέρετε πὼς γένονταν βλάμηδες ἄλλον καιρὸ τὰ καλὰ παλληκάρια;

—Ξέρω τοῦ εἶπα. Γένονταν μὲ τὸ θάνατο στὴ μέση.

Οἱ ἄλλοι δὲν κατάλαβαν.

('Η συνέχεια στὴν ὄπισθεν σελίδα)

ΟΠΟΙΟΝ ΠΑΡΕΙ Ο ΧΑΡΟΣ

(Συνέχεια ἀπὸ τὴν προηγούμενη σελ.)

—Πῶς μὲ τὸ θάνατο στὴ μέση;

—Πῶς γένονταν ἄλλο καιρό; ρώτησαν.

—Μὲ τὸ θάνατο στὸ τεψί, ἐπάνω στ' ἀναμμένα κάρβουνα, στὴ μέση στὸ τραπέζι, σὰν ἀρνὶ τοῦ φούρνου κι' οἱ βλάμηδες γύρα γύρα τραγουδῶντας, τοὺς εἶπε ὁ Μοῦρτος, ἀλλὰ αὐτοὶ καὶ πάλι δὲν καταλάβαιναν.

Τότε τοὺς ξανάπε ὁ Μοῦρτος.

—Ὅπως γενήκαμε ἐμεῖς σήμερα βλάμηδες, ὡρ' ἀδέρφια, γένονται κι' οἱ μυλωνάδες... Γένονται κι' οἱ γυναῖκες.

Τότε ξεπετιέται ἀπάνω ὁ Σελίμης τοῦ Ἀμπτοὺλ καὶ μᾶς λέει:

—Ἂν εἶναι ἔτσι τότε ἐγὼ βγαίνω ἀπὸ τὴ σημερινὴ βλαμιά.

—Κι' ἐμεῖς βγαίνουμε εἶπαν οἱ ἄλλοι τέσσαρες.

—Θέλετε, λοιπόν, τοὺς εἶπα ἐγώ, νὰ γένωμε βλάμηδες μὲ τὸ θάνατο στὴ μέση; Πρέπει νὰ ξέρετε πὼς ἕνας ἀπ' ὅλους μας θὰ σκοτωθῇ καὶ τὸ μόνο ποὺ ἔχουν νὰ κάμουν οἱ ἄλλοι εἶναι νὰ τὸν κλάψουν σὰν ἀδερφό.

Τότε ὁ Βεΐζης τοῦ Ἄγου εἶπε:

—Ὅποιος φοβᾶται τὸν παλιοθάνατο εἶναι γυναῖκα.

—Πάρε τὸ λόγο σου πίσω, τοῦ εἶπα, καὶ μὴν προσβάλῃς ἔτσι τὶς μάνες μας καὶ τὶς ἀδελφές μας καὶ τὶς γυναῖκες ποὺ θὰ πάρουμε αὔριο. Βλέπεις ἐκεῖνο ἐκεῖ πέρα τὸ βουνό; Ἐκεῖ ἐπολέμησε στὸ 1854 ἡ γυναῖκα ἡ μάννα μου μαζὶ μὲ ἄλλες γυναῖκες ἀπ' αὐτὰ τὰ χωριά μου μὲ τὸν Σουλεϊμὰν Ταχήρη, δυὸ ἀκέριες ὧρες καὶ τὸν τσάκισαν... Κι' ἡ μάννα σου ἂν βρισκότουν στὴ θέση τῆς δικῆς μου τὸ ἴδιο θὲ νάκανε, εἶμαι βέβαιος.

—Ἔχεις δίκιο, μοῦ εἶπε ὁ Βεΐζης. Συμπάθησέ με. Ἀλήθεια, ἡ παλληκαριὰ δὲν ξέρει ἄντρες καὶ γυναῖκες.

—Ἡ Τζαβέλλαινα καὶ ἡ Λένη τοῦ Μπότσαρη, εἶπε ὁ Τζαφέρης τοῦ Ἀμπτοὺλ μπὲη Ντέμου, ὅπως λὲν καὶ τ' ἀρβανίτικα τὰ τραγούδια, κι' ὅλες οἱ Σουλιώτισσες, δὲν πολέμησαν σὰν ἄξια παλληκάρια καὶ δὲν σκότωσαν τόσους δικούς μας Ἀρβανίτες, τὸν καιρὸ ποὺ πολεμοῦσε τὸ Σούλι ὁ Ἀλῆ πασᾶς;

Τότε ὁ Μέμος τοῦ Ἀμπτοὺλ Μπέη γιὰ νὰ μᾶς κόψῃ τὴ φλυαρία μᾶς εἶπε:

—Μὴ χάνετε ἄδικα τὰ λόγια σας. Εἴπαμε πὼς ἡ σημερινὴ βλαμιά μας εἶναι ἀνάξια γιὰ μᾶς... εἶναι πρόστυχη. Τὴν κάνουν ὅποιοι... Θέλετε λοιπὸν ἀντρειωμένη βλαμιά, σὰν τούτη ποὺ μᾶς λέει ὁ Μοῦρτος καὶ ὁ φίλος μας ἐδῶ; κι' ἔδειξε ἐμένα. Ἐμπρὸς νὰ τὴν κάνουμε. Ὅποιος δὲν θέλει μπορεῖ νὰ τραβηχτῇ...

—Νὰ τραβηχτῇ! εἶπε ὁ Τζαφέρης.

—Ἀνάλαβε τώρα ἐσὺ τὰ χρειαζούμενα, μοῦ εἶπε ὁ Βεΐζης τοῦ Ἄγου Βασιάρη γιὰ νὰ τελειώσῃ τὸ γρηγορώτερο αὐτὴ ἡ δουλειά. Θέλω νὰ τὸν ἀντικρύσω μιὰ ὥρα γρηγορώτερα αὐτὸν τὸν παλιοθάνατο καὶ νὰ τοῦ δείξω πὼς δὲν ἀχνίζω μπροστά του.

—Μὴν βρίζῃς τὸ θάνατο, τοῦ εἶπε ὁ Μέμος, νὰ μὴ σὲ κάνῃ νὰ τὰ κλείσῃς σήμερα μιὰ γιὰ πάντα!

—Σταθῆτε ἐδῶ ἐσεῖς τοὺς εἶπα κι' ἐγὼ φροντίζω γιὰ ὅλα.

Πετάχτηκα στὸ σιμώτερο σπίτι τοῦ χωριοῦ κι' ἐφώναξα ἀπὸ τὴν πλοκαριὰ τὴ νοικοκυρά:

—Χριστοδουλίνα, Χριστοδουλίνα!

—Ὅρσε, μοῦ ἀπολογήθηκε μιὰ φωνὴ καὶ βγῆκε ἔξω ἡ Χριστοδουλίνα.

—Φέρε μου, τῆς εἶπα, ἀμέσως στ' ἀγνάντια τὸ στρογγυλὸ τὸ τραπέζι σας κι' ἕνα τεψὶ ἀναμμένα κάρβουνα. Γλήγορα.

Γύρισα πίσω στοὺς φίλους καὶ σὲ λίγο ἦρθε ἕνα κορίτσι τῆς Χριστοδουλίνας μὲ τὸ τραπέζι καὶ μὲ τὸ τεψὶ γεμᾶτο ἀναμμένα κάρβουνα ἀπάνω στὸ τραπέζι.

—Τί τὰ θέλετε ὅλα αὐτά; μ' ἐρώτησε τὸ κορίτσι.

—Τὰ κάρβουνα, τῆς εἶπα, τὰ θέλουνε νὰ νάψουμε φωτιά, τὸ τεψὶ νὰ βάλωμε τὰ σηκότια τοῦ ἀρνιοῦ, ποὺ θὰ σφάξουμε σὲ λίγο καὶ τὸ τραπέζι νὰ φᾶμε τὸ ἀρνί, ὅταν θὰ τὸ ψήσουμε.

Μόλις ἔφυγε τὸ κορίτσι, καθήσαμε καὶ οἱ ἔξη γύρα στὸ τραπέζι, ἔβαλε ὁ Μοῦρτος τὴ γεμισμένη πιστόλα του ἀπάνω στ' ἀναμμένα κάρβουνα κι' ἀρχίσαμε νὰ στρέφουμε ζερβιὰ τὸ τεψὶ καὶ νὰ τραγουδοῦμε τὸ ἐπιθανάτιο τραγούδι:

Χαίρεστε νὰ χαίρωμαι μωρὲ παιδιὰ
Κι' ὅποιον εὔρη ὁ θάνατος ντουλμπέ-
(ρια μου
Ὅλοι νὰ τὸν κλάψουμε μωρὲ παιδιὰ
Σὰν γλυκό μας ἀδελφό, ντουλμπέρια
(μου
Μὲ λαμπάδες μὲ κηριά, μωρὲ παιδιά,
Καὶ τὰ μοσχοθυμιατὰ ντουλμπέρια μου,
Καὶ τὰ μυρολόγια μας μωρὲ παιδιά,
Νὰ γενοῦν τραγούδια του ντουλμπέρια
(μου,
Νὰ τὰ λένε στοὺς χορούς, μωρὲ παιδιά,
τὴ μεγάλη Πασκαλιά, ντουλμπέρια μου,
Μὲ τὰ κόκκινα τ' αὐγά, μωρὲ παιδιά,
Τὰ κορίτσια τὰ ὄμορφα, ντουλμπέρια
(μου.

Τὸ τεψὶ ἔφερνε γύρα σὰν μύλος, τὸ τραγοῦδι ἐξακολουθοῦσε θλιβερὸ-θλιβερὸ κι' ἄγριο κι' ἡ πιστόλα δὲν ἔπαιρνε φωτιὰ ἀκόμα. Γιὰ μιὰ στιγμὴ ὑποθέσαμε πὼς ἦταν ἄδεια. ἀλλ' ὥσπου νὰ μᾶς περάσῃ αὐτὴ ἡ ἰδέα, κι' ἐνῶ βρισκόμαστε ἀγκαλιασμένοι μὲ τὸ θάνατο ἀκούστηκε ἕνα τρομερὸ «μπάμμ». Ἡ πιστόλα πετάχτηκε ἔξω ἀπὸ τὸ τεψί, κι' ὁ θάνατος μαυροντυμένος μ' ὁλόγυμνο σπαθὶ στὸ χέρι, καβάλλα σ' ἀφράτο μαῦρο ἄλογο παρουσιάστηκε ἄγριος καὶ φοβερὸς μπροστά μου κι' ἡ μύτη τοῦ σπαθιοῦ του μ' ἄγγιξε στὸ καλάμι τοῦ δεξιοῦ μου χεριοῦ. Τὸ αἷμα μου ἄρχισε νὰ τρέχῃ σὰν βρύση ἀπάνω στὴ χιονάτη μου φουστανέλλα κι' ἕνας φοβερὸς πόνος μοῦ γράπωσε τὸ κορμί.

Στὴ στιγμὴ ὁ Μοῦρτος ἔσκισε ἕνα κομμάτι ἀπὸ τὴν κατακάθαρη φουστανέλλα του καὶ μοῦ ἔδεσε τὸ χέρι γιὰ νὰ σταματήσῃ τὸ αἷμα, κι' ὕστερα ἀφοῦ ἀγκαλιαστήκαμε κι' ἐφιληθήκαμε ὅλοι γλυκά, ὡρκιστήκαμε αἰώνια φιλία ἐπάνω στὸ αἱματοστάλαχτο χέρι κι' ἔτσι γενήκαμε θανατικοὶ βλάμηδες.

ΧΡΗΣΤΟΣ ΧΡΗΣΤΟΒΑΣΙΛΗΣ

ΤΟ ΣΚΑΚΙ

Τώρα εἶναι σειρὰ νὰ μιλήσουμε γιὰ τὰ Φιανκέτα.

Ἔχουμε τὸ Φιανκέτο τοῦ Ρ (1 ε2 - ε4, η7 - η6) καὶ τὸ Φιανκέτο τῆς Β (1ε2 - ε4, β7 - β6).

Μὲ τὸν τρόπο αὐτὸ τῆς ἀμύνης τὰ μαῦρα ἀφήνουν στὰ λευκὰ τὴν κατάληψη τοῦ κέντρου καὶ ἀναπτύσουν δραστηριότητα μὲ τοὺς ἀξιωματικοὺς ἀπὸ τὴν πλευρά. Τὸ ἄνοιγμα αὐτὸ μπορεῖ νὰ ἐφαρμοσθῇ καὶ ἀπὸ τὰ λευκὰ μὲ τὴν β2 - β3 καὶ η2 - η3.

Ἡ ἀσφαλέστερη τακτικὴ κατὰ τοῦ φιανκέτου εἶναι ἡ ἄμεση κατάληψη τοῦ κέντρου καὶ ἡ ἐνισχυμένη ἐγκατάσταση σ' αὐτό.

Ἰδοὺ ἡ πιὸ συνηθισμένη συνέχεια στὸ φιανκέτο τοῦ Ρ.

	Λευκὰ	Μαῦρα
1	ε2 - ε4	η7 - η6
2	ζ2 - ζ4	ε7 - ε6
3	Ιη1 - ζ3	γ7 - γ5
4	δ2 - δ4	δ7 - δ5 κλπ.

Τὸ φιανκέτο τῆς Β. ἐξελίσσεται ἔτσι:

	Λευκὰ	Μαῦρα
1	ε2 - ε4	β7 - β6
2	δ2 - δ4	Αγ8 - β7
3	Αζ1 - δ3	ε7 - ε6
4	Ιβ1 - γ3 ἢ ζ2 - ζ4 κλπ.	

Περισσότερο ἐνδιαφέρον στὰ νεώτερα χρόνια παρουσιάζει ἡ Ἄμυνα τοῦ Αλέκιν ποὺ ἀρχίζει μὲ μιὰ ἔξοδο τοῦ μ Ιη8 καὶ παρουσιάζει παράξενες φάσεις ποὺ θέλουν πολλὴ προσοχή.

Ἰδοὺ μιὰ χαρακτηριστικὴ ἐξέλιξη τοῦ ἀνοίγματος αὐτοῦ:

	Λευκὰ	Μαῦρα
1	ε2 - ε4	Ιη8 - ζ6
2	ε4 - ε5	Ιζ6 - δ5
3	δ2 - δ4	δ7 - δ6
4	γ2 - γ4	Ιδ5 - β6
5	ζ2 - ζ4	δ6Χε5
6	ζ4Χε5	Ιβ8 - γ6
7	Αγ1 - ε3	Αγ8 - ζ5
8	Ιβ1 - γ3	ε7 - ε6
9	Αζ1 - ε2	Βδ8 - δ7
10	Ιη1 - ζ3 κλπ.	

Σᾶς δίνω τώρα καὶ μιὰ παρτίδα παιγμένη στὴν Ὀλυμπιάδα τῆς Χάγης τὸ 1928.

	Λευκὰ	Μαῦρα
1	ε2 - ε4	Ιη8 - ζ6
2	ε4 - ε5	Ιζ6 - δ5
3	γ2 - γ4	Ιδ5 - β6
4	δ2 - δ4	δ7 - δ6
5	ζ2 - ζ4	δ6Χε5
6	ζ4Χε5	Ιβ8 - γ6
7	Αγ1 - ε3	Αγ8 - ζ5
8	Ιβ1 - γ3	ε7 - ε6
9	Αζ1 - ε2	Αζ8 - ε7
10	Ιη1 - ζ3	ζ7 - ζ6
11	0 - 0	0 - 0
12	ε5Χζ6	Αε7Χζ6
13	Βδ1 - δ2 . .	Βδ8 - ε7
14	Πα1 - δ1	Πα8 - δ8
15	γ4 - γ5	Ιβ6 - δ5
16	α2 - α3	Ρη8 - θ8
17	Αε2 - γ4	Ιδ5Χε3
18	Βδ2 - ε3	Αζ5 - η4
19	Ιγ3 - ε2	Αη4Χζ3
20	Πζ1Χζ3	Αζ6Χδ4!
21	Πδ1Χδ4	Ιγ6Χδ4
22	Βε7Χγ5	Βε7Χγ5
23	Πζ3+ζ8+	Πδ8Χζ8
24	Αγ4 - β3	Πζ8 - δ8

καὶ τὰ λευκὰ ἐγκατέλειψαν γιατὶ ἂν 25 Ιδ4 - γ2, Βγ5Χε3+ 26 Ιγ2Χε3, Πδ8 - δ3 καὶ ὁ μαῦρος κερδίζει γιατὶ παίρνει μὲ τὸν Π τὸν λΑ ἢ τὸν λΙ διατηρῶντας ἔτσι τὴν ὑπεροχὴν τῆς διαφορᾶς καὶ ἑνὸς τοὐλάχιστον πιονιοῦ.

Ἔτσι τελειώσαμε τὴν πρώτη κατηγορία ἀνοιγμάτων, ἐκεῖνα δηλαδὴ ποὺ ἀρχίζουν μὲ 1 ε2 - ε4 καὶ ἀπὸ τὸ ἐρχόμενο μπαίνουμε στὴν ἐξέταση τῶν ἀνοιγμάτων τῆς δευτέρας κατηγορίας, ἐκείνων ποὺ ἀρχίζουν μὲ διπλὸ βῆμα τοῦ πιονιοῦ τῆς Β, δηλ. 1 δ2 - δ4 καὶ ὀνομάζονται, ὅπως ἔχουμε πεῖ κλειστὰ ντεμπούτα.

ΤΟ ΠΙΟΝΙ

Ἡ Σελίδα τῶν Μικρῶν

ΚΟΥΒΕΝΤΟΥΛΕΣ ΜΕ ΤΗ ΓΙΑΓΙΑ

Τὸ παράπονο τοῦ Κωστάκη

Ἀγαπητά μου παιδιά·

Ὁ Κωστάκης ποὺ θὰ σᾶς γνωρίσω σήμερα εἶναι ἕνα ἀγοράκι ἑπτὰ χρονῶν. Ἔχει τόσο καλὴ καρδιὰ ποὺ θἄθελε νὰ εὐχαριστήσῃ ὅλο τὸν κόσμο. Μὰ προπαντός, λυπᾶται πολὺ τὴν μητέρα του ποὺ κουράζεται κι' ὅλο προσπαθεῖ νὰ τὴν βοηθήσῃ.

—Ἄφησε, μανούλα, καὶ θὰ σοῦ πάω ἐγὼ τὸν κουβᾶ στὸ σπίτι, τῆς λέει, καθὼς γυρίζει ἀπὸ τὴ βρύση.

Μὰ τὰ χεράκια του εἶναι μικρὰ κι' ὁ κουβᾶς τοῦ ξεφεύγει. Πάει τὸ νερό! Τώρα ἡ μητέρα ξαναγυρίζει νὰ τὸν γεμίσῃ.

—Ἄχ, τί σοῦκανα, λέει ὁ Κωστάκης, κι' ἐγὼ ποὺ ἤθελα νὰ σὲ ξεκουράσω.

Μὰ ἡ μητέρα του χαμογελᾶ. Εἶναι εὐχαριστημένη μὲ τὴν καλὴ καρδιὰ τοῦ Κωστάκη.

Χτὲς βράδυ ἤμουν στὸ σπίτι τους κι' ὁ Κωστάκης διάβαζε τὰ μαθήματά του. Ἡ μητέρα ἑτοιμαζόταν νὰ πάῃ γιὰ ψώνια, μὰ ὅλο ἔβηχε γιατὶ ἦταν πολὺ κρυωμένη.

—Μαμά, θὰ πάω ἐγὼ νὰ ψωνίσω ἀπ' τὸ μπακάλη, τῆς λέει τ' ἀγόρι. Ἂν βγῇς ἐσύ, θὰ κρυώσῃς χειρότερα.

Μὰ ἡ μητέρα θυμήθηκε πὼς κάποια φορὰ ποὺ τὸν ἔστειλε στὸ μπακάλη, ἔπεσε κι' ἔσπασε τὸ μπουκάλι κι' ἔχυσε ὅλο τὸ λάδι καὶ καταμάτωσε τὰ χεράκια του.

Χαϊδεύει λοιπὸν τ' ἀγοράκι της καὶ τ' ἀφήνει μαζί μου. Μὲ κοίταξε, καὶ τὸ χειλάκι του πῆγε κι' ἦρθε ἀπὸ τὸ παράπονο ἕτοιμο νὰ ξεσπάσῃ σὲ λυγμούς.

—Ἡ μητέρα νομίζει πὼς εἶμαι ἀκόμα μωρό, λέει πληγωμένο βαθειά. Γιὰ τίποτα δὲν μὲ θεωρεῖ ἄξιο. Κι' ὅμως μπορῶ νὰ τῆς πλύνω τὰ πιάτα, νὰ σφουγγαρίσω, νὰ πάω γιὰ ψώνια, ἀκόμα καὶ φαγητὸ νὰ κάνω μπορῶ.

—Χωρὶς νὰ καῇς ἢ νὰ σπάσῃς τὸ τσουκάλι, Κωστάκη; Ἔλα μὴν κλαῖς. Ὅπου νἆναι, θὰ μεγαλώσῃς καὶ θὰ μπορῇς νὰ τῆς κάνῃς ἕνα σωρὸ δουλειὲς τῆς μητέρας σου. Τώρα διάβασε, λῦσε τὰ προβλήματά σου καὶ μὴ σὲ νοιάζει. Ἡ μητέρα σου ξέρει τὴν καλὴ σου καρδιά.

—Αὐτὸ ὅμως δὲν τὴν ξεκουράζει, εἶπε ὁ ἑτοιμόλογος Κωστάκης.

—Τὴν ξεκουράζει, πῶς ὄχι; Αὔριο ποὺ θὰ δῇ στὰ τετράδιά σου τὸ ἄριστα καὶ θ' ἀκούσῃ νὰ σ' ἐπαινοῦν οἱ δασκάλοι σου θἆναι τόσο εὐτυχισμένη ποὺ θὰ ξεχάσῃ τὴν κούρασή της. Οἱ γονεῖς δὲν ζητοῦν ἄλλη χαρά, ἀπὸ τὸ νἀκοῦνε ἐπαίνους γιὰ τὰ παιδιά τους. Αὐτὸ τοὺς φτάνει. Γιὰ τὴν ὥρα, αὐτὴ εἶναι ἡ ὑποχρέωσή σου, Κωστάκη. Κι' ἂν τὴν κάνῃς καλά, μ' ὅλη τὴν ψυχή σου, μιὰ μέρα θὰ γίνῃςσπουδαῖος ἄνθρωπος κι' οἱ γονεῖς σου θὰ καμαρώνουν.

Καθὼς μὲ κοίταζε ξαφνιασμένος εἶδα πὼς τὰ ματάκια του εἶχαν στεγνώσει καὶ τὸ ἀθῶο μουτράκι του χαμογελοῦσε... Τὸν πιτσιρίκο! Πῶς μὲ συγκίνησε, τὸ θλιμμένο του πρόσωπο! Ἕνα τόσο δὰ ἀγοράκι καὶ νὰ κλαίῃ γιατὶ ἡ μητέρα του δὲν τ' ἀφήνει νὰ τὴν ξεκουράσῃ. Νὰ γιατί σᾶς τὸν παρουσιάζω σήμερα. Πέστε μου, δὲν εἶναι πολὺ συμπαθητικός;

Μὲ ἀγάπη

Ἡ γιαγιὰ ΚΑΝΤΙΑΝΗ

ΤΟ ΠΑΡΑΜΥΘΑΚΙ ΜΑΣ

Καρναβάλι στὸ φεγγάρι

Μιὰ φορὰ κι' ἕναν καιρό, ἕνα παγερὸ βράδυ ποὺ ὁ Τάκης εἶχε συμμαζευτῆ νωρὶς στὸ σπίτι του, ὁ οὐρανὸς ἦταν πολὺ γελαστός. Ὁ Τάκης εἶχε κι' ὅλας ξαπλωθῆ στὸ κρεββάτι του κι' ἀπὸ τὸ παράθυρο μὲ ἀνοιχτὰ ἀκόμη τὰ παντζούρια, παρακολουθοῦσε τὸ φεγγάρι ποὺ ὁλοφώτεινο περπατοῦσε πάνω στὸν οὐρανό!... Ἔβλεπε καλὰ τὰ μοῦτρα τοῦ φεγγαριοῦ... Λὲς καὶ ἦταν τὸ ὄμορφο ὁλοστρόγγυλο πρόσωπο τοῦ φίλου του τοῦ Διονυσάκη, ποὺ ὅλο τὸ ἀπομεσήμερο ἔπαιζαν μαζὶ μπάλλα στὴν πλατεῖα τῆς συνοικίας τους..

Καὶ πραγματικά... καθὼς τὸ κοίταζε καλύτερα δὲν μποροῦσε νὰ καταλάβῃ ἂν αὐτὸ ποὺ ἔβλεπε ἦταν τὸ φεγγάρι ἢ ὁ φίλος του ὁ Διονυσάκης, ποὺ τώρα τοῦ χαμογελοῦσε ἀπὸ ψηλὰ φιλικά...

Τὴν ἴδια στιγμὴ μιὰ φωτεινὴ σκάλα σὰν νὰ εἶναι ἀπὸ φωτεινὰ σχοινιὰ ξετυλίχτηκε ἀπὸ τὸ φεγγάρι καὶ ἔφτασε σὰν ἀστραπὴ στὸ κρεββάτι του... Καὶ τί περίεργο! Μπῆκε μέσα περνώντας ἀπὸ τὰ τζαμένια παραθυρόφυλλα χωρὶς νὰ τ' ἀνοίξῃ καὶ χωρὶς νὰ τὰ σπάσῃ! Μ' αὐτὸ δὲν τὸ καλοσκέφτηκε ὁ Τάκης! Γιατὶ ποῦ νὰ σκεφτῇ τέτοιο πρᾶγμα, ἀφοῦ ἐκείνη τὴ στιγμὴ μιὰ παράξενη φωνὴ τὸν καλοῦσε:

—Ἔλα Τάκη στὸ φεγγάρι. Ἔλα νὰ παίξουμε ἐδῶ! Δὲν μπορεῖς νὰ φανταστῇς πόσο ὄμορφα εἶναι ἐδῶ πάνω! Ὅλα εἶναι χρυσά!.. Ὅλα εἶναι μαγεία...

—Μὰ πῶς ν' ἀνέβω, εἶπε φοβισμένα ὁ Τάκης. Εἶναι τόσο ψηλά!

—Μὴ φοβᾶσαι, ἀκούστηκε πάλι ἡ ἴδια φωνὴ ἀπὸ τὸ φεγγάρι... Πιάσου ἀπὸ τὴ σκάλα κι' ὥσπου νὰ πῇς τρία θὰ εἶσαι κι' ὅλας ἐδῶ πάνου!

Δὲν περίμενε τίποτ' ἄλλο ὁ Τάκης. Πιάστηκε ἀπὸ τὴ φωτεινὴ σκάλα καὶ χωρὶς νὰ πῇ «τρία» ἄρχισε ν' ἀνεβαίνῃ τὰ σκαλοπάτια μὲ τόση γρηγοράδα ποὺ κι' αὐτὸς δὲν ξέρει πῶς βρέθηκε κι' ὅλας πάνω στὸ φεγγάρι... Ἐκεῖ ποὺ τελείωνε ἡ σκάλα τὸν περίμεναν πολλὰ παιδιά! Πρῶτος καὶ καλύτερος ὁ Διονυσάκης ντυμένος Πιερρότος! Ὁ Σπύρος ὁ συμμαθητής του ντυμένος Ἀρλεκῖνος! Ἡ συμμαθήτριά τους ἡ Κικὴ ἦταν Κολομπίνα· ὁ Γιῶργος Φασουλῆς· ὁ μικρός του ἀδελφός, ὁ Δημήτρης Κοντορεβιθοῦλης, ὁ Ἀντρέας ὁ ξάδελφός του φουστανελλᾶς. Καὶ ὁ ἀδελφός του ὁ Γεράσιμος ἀξιωματικός... Ἡ Δήμητρα ἡ ἀδελφή του ἦταν ντυμένη Πολωνέζα, ἡ Ἰουλία Ἰσπανίδα, Ἡ Κικὴ Μακεδόνισσα, ἡ Σοφία Καρακατσάνισσα.

—Ὅλοι εἴσαστε ντυμένοι τόσο ὄμορφα, διαμαρτυρήθηκε ὁ Τάκης. Ἐνῶ ἐγώ!...

—Κι' ἐσύ... Δὲν εἶσαι εὐχαριστημένος; Ἐσὺ εἶσαι ὁ καλύτερος ἀπ' ὅλους. Εἶσαι ὁ Καρνάβαλος ποὺ περιμέναμε! Θὰ σὲ κάνουμε ἀπόψε βασιλιά μας! Δὲν βλέπεις πόσο ὄμορφα εἶσαι ντυμένος! Φορᾶς χρυσὸ στέμμα καὶ τὰ ροῦχα σου εἶναι φωτεινὰ σὰν τὸ φεγγάρι καὶ τὰ κουμπιά σου ὁλόχρυσα!...

—Μὰ πότε ντύθηκα; ρώτησε σαστισμένος ὁ Τάκης καθὼς ἔβλεπε τὸν ἑαυτό του σ' ἕνα θεώρατο καθρέφτη ποὺ παρουσιάστηκε μπροστά του!...

—Ἐμπρός, μεγαλειότατε, τοῦ εἶπε ἕνας Πιερρότος, ποὺ οἱ ἄλλοι τὸν ἔλεγαν τελετάρχη!... Θὰ σᾶς ὁδηγήσω στὸ θρόνο σας..

Προχώρησε ὁ Τάκης, ἀκολουθώντας τὸν τελετάρχη... Μὰ στὸ δρόμο του κόσμος πολύς, γνωστοὶ καὶ ἄγνωστοι ἔσκυβαν καὶ τὸν προσκυνοῦσαν!....

—Ζήτω ὁ Βασιλέας μας, φώναζαν τὰ πλήθη!

Σὲ λίγο κι' ὅλας ὁ Τάκης ἔφτασε πάνω στὸ θρόνο του... Μὰ τί ἦταν αὐτός!... Ἕνας θρόνος ὁλόφωτος... Χρυσὰ καθίσματα, χρυσὰ σκαλοπάτια, χρυσοκέντητα μαξηλάρια, καὶ μπροστά του τραπέζια μὲ πολλὰ-πολλὰ γλυκά!...

—Νὰ φάω ἕνα; ρώτησε τὸν τελετάρχη ὁ Τάκης, ποὺ στεκόταν σοβαρὸς-σοβαρὸς δίπλα του, κρατώντας ἕνα μεγάλο ραβδὶ σὰν πατερίτσα!

—Δὲν κάνει ἀκόμη, τοῦ εἶπε. Θὰ χορευτῇ πρῶτα ὁ χορὸς τῶν ἀγγέλων... Κανεὶς δὲν πρέπει ν' ἀγγίξῃ τὸ γλυκὸ προτοῦ νὰ γίνῃ ὁ χορὸς αὐτός!...

—Οὔτε κι' ὁ Βασιλιάς;

—Οὔτε, τοῦ εἶπε αὐστηρά, ἀλλὰ εὐγενικὰ ὁ τελετάρχης.

Μὰ τὴν ἴδια στιγμή, κάτω ἀπὸ τὸν οὐρανὸ φάνηκαν στρατιὲς ἀπὸ

(Συνέχεια στὴ σελίδα 110)

ΓΙΑ ΤΗ ΜΙΚΡΗ ΝΟΙΚΟΚΥΡΑ

ΓΛΩΣΣΑ ΒΟΔΙΝΗ ΚΑΠΝΙΣΤΗ

Ἂν ἔχωμε μιὰ μεγάλη, καλὴ γλῶσσα βοδινή, μποροῦμε θαυμάσια νὰ τὴν κάνωμε καπνιστὴ ἔτσι, ὥστε νὰ κόβωμ. κάθε φορὰ ἀπ' αὐτὴν μόνον ὅση μᾶς χρειάζεται καὶ ἡ ἄλλη νὰ διατηρεῖται χωρὶς νάχη φόβο νὰ χαλάση.

Ὅταν θέλωμε νὰ κάνωμε γλῶσσα καπνιστὴ στὸ σπίτι πρέπει πρῶτα πρῶτα νὰ μαζέψωμε ἀρκετὰ πριονίδια, ροκανίδια, ἢ νὰ κόψομε ψιλὰ κλαριὰ ἄφθονα, μὲ τὰ φύλλα τους, ἢ ὅτι ἄλλο ἀνάλογο.

Ὅταν πάρωμε τὴ γλῶσσα ποὺ θέλομε νὰ κάνωμε καπνιστή, τὴν πλένομε πρῶτα μ' ἕνα πρῶτο νερό, κι' ὕστερα μ' ἕνα κοφτερὸ μαχαίρι ἀφαιροῦμε τὰ περιττά της μέρη : τὸν λάρυγκα δηλαδὴ καὶ τὰ γλυκάδια.

Ὕστερα τὴν πλένομε καλά, μὲ ἀρκετὰ νερά, ὥς νὰ φύγουν ὅλα τὰ σαλια, καὶ νὰ εἶναι πιὰ πολὺ καθαρή.

Ὕστερα τὴν σκουπίζομε ὥς νὰ στεγνώση ἐντελῶς καὶ ἂν θέλομε νὰ διατηρήση τὸ ζωηρὸ κόκκινο χρῶμα της, ἀγοράζομε ἀπὸ τὸ φαρμακεῖο δέκα δράμια νίτρο καὶ τὴν τρίβομε καλὰ καλὰ ὁλόκληρη μ' αὐτό.

Ὕστερα τὴν κρεμᾶμε καὶ τὴν ἀφήνομε ἔτσι δέκα δώδεκα ὧρες.

Αὐτὸ τὸ κρέμασμα σὲ μέρος δροσερό, εἶναι ἀπαραίτητο γιὰ νὰ σιτευτῆ ἡ γλῶσσα.

Ὕστερα τὴ βάζομε σὲ βάζο πύλινο ἢ λεκάνη ἢ κατσαρόλα μεγάλη ἐμαγιὲ καὶ ρίχνομε 15 δράμια κόριαντρο χοντροκοπανισμένο, λίγα γαρύφαλλα καὶ λίγα σπιριὰ πιπέρι καὶ 150 δράμια ἁλάτι χοντρό.

Τὸ ἁλάτι τὸ ραντίζομε μὲ λίγο νερὸ ἔτσι ὥστε νὰ λυώνη λίγο λίγο καὶ νὰ γίνη ἅρμη. (Ἐνοεῖται πὼς ἡ ἅρμη (σαλαμοῦρα) γίνεται ὕστερα ἀπὸ μιὰ — δυὸ μέρες). Σκεπάζομε τὸ σκεῦος καὶ τὸ ἀφήνομε σὲ μέρος δροσερὸ κάπως 5—6 μέρες. Φροντίζομε ὡστόσο νὰ γυρίζωμε τὴ γλῶσσα στὴν ἅρμη δυὸ—τρεῖς φορές. Ἔτσι «παστώνεται» ἡ γλῶσσα. Τὴν βγάζομε τότε ἀπὸ τὴν ἅρμη, τὴν ξεπλένομε λίγο καὶ τὴν τραβᾶμε καλὰ ἀπὸ τὶς δυὸ ἄκρες νὰ «ξεζαρώση».

Τῆς περνᾶμε στὴν ἄκρη ἕναν σπάγγο καὶ τὴν ἀφήνομε ἔτσι κρεμασμένη μιὰ ὁλόκληρη μέρα (εἰκοσιτετράωρο) καὶ κατόπιν ἀρχίζομε νὰ τὴν καπνίζωμε, καὶ πῶς :

Παίρνομε ἕνα μικρὸ ξύλινο κιβώτιο (ἢ ὅτι ἄλλο) ἀνοιχτὸ ἀπὸ τὴ μιὰ μεριά, καὶ κρεμᾶμε μέσα τὴ γλῶσσα. Τὸ κιβώτιο τὸ τοποθετοῦμε λίγο πιὸ ψηλὰ στὸ μέρος ποὺ θὰ ἀνάψωμε τὴ φωτιά, μὲ τὸ ἄνοιγμα πρὸς τὸ μέρος της.

Ἀπὸ κάτω, βάζομε λίγη ἀναμένη χόβολη, καὶ σ' αὐτὴν ρίχνομε ἀπὸ καιρὸ σὲ καιρὸ λίγα πριονίδια, ἢ ροκανίδια, ἢ κλαράκια, προσέχοντας νὰ μὴν ἀνάβουν ἀλλὰ νὰ ψιλοκαίγονται κάνοντας ἄφθονο καπνό. Ρίχνομε ἂν θέλωμε καὶ ἀρωματικά: κανέλλα, γαρύφαλλα, δάφνη ποὺ κάνουν ἀρωματικὸ τὸν καπνό.

Στὸν πυκνὸν αὐτὸν καπνὸ πρέπει νὰ μείνη ἡ γλῶσσα τουλάχιστο ἔξη ὧρες, γιὰ τοῦτο κανονίζομε νὰ συντηροῦμε τὴν φωτιὰ μὲ βάρδιες.

Ἡ γλῶσσα εἶναι ἕτοιμη.

Τὴν κρεμᾶμε σὲ μέρος δροσερὸ γιὰ νὰ τὴν ἔχωμε ὅταν τὴν χρειασθοῦμε.

Ὕστερα ὁλόκληρη, ἢ κομμάτι της, τὸ ἀφήνομε νὰ μουσκέψη τρεῖς ὧρες, κι' ὕστερα τὴν βράζωμε κανονικά. Ὅταν βράση, τῆς βγάζομε εὔκολα καὶ τὴν ἐπιδερμίδα.

Τρώγεται ὅμως καὶ ὠμή.

Καὶ μετὰ τὸ βράσιμό της διατηρεῖται κι' ὥς δέκα μέρες τὸν χειμῶνα.

Ἔτσι μὲ μιὰ μονάχα γλῶσσα, μποροῦμε νὰ φᾶμε πολλὲς φορὲς κάτι ἐξαιρετικὰ νόστιμο.

Πρέπει νὰ προσέχωμε νὰ τὴν κόβωμε σὲ ψηλὲς φέτες. Ἡ βραστὴ γλῶσσα γιὰ νὰ ξεφλουδιστῆ καὶ νὰ κοπῆ πρέπει πρῶτα νὰ κρυώση.

ΜΟΥΣΑΚΑΣ ΝΗΣΤΗΣΙΜΟΣ ΜΕ ΠΑΤΑΤΕΣ

Δόσεις

1 ὀκᾶ πατάτες.

100 δράμια κρεμμύδια.

50 δράμια ντομάτα πουρέ.

Μισὸ ποτῆρι κρασὶ ἄσπρο ἀρετσίνωτο.

Μιὰ χούφτα κοπανισμένο παξημάδι ἢ ξερὸ ψωμί.

Μισὸ μάτσο μαϊντανό.

Λάδι, ἁλάτι, πιπέρι, μοσχοκάρυδο ἢ δυόσμο.

Πῶς γίνεται:

Κόβομε τὶς πατάτες ψηλὲς ψηλὲς μὲ τὸ μαχαίρι κι' ὅσο γίνεται πιὸ ὁμοιόμορφες ἀφοῦ τὶς καθαρίσομε καὶ τὶς πλύνομε.

Ὕστερα τὶς ρίχνομε νὰ τηγανιστοῦν σὲ λάδι, ὅσο νὰ «πάρουν» χωρὶς νὰ ξεροψηθοῦν καὶ νὰ κοκκινήσουν.

Στὸ μεταξὺ κόβομε ψιλὰ τὰ κρεμμύδια καὶ τὰ βάζομε σὲ κατσαρόλα νὰ ξανθίσουν μὲ λάδι.

Στραγγίζομε τὸ παραπάνω λάδι τῆς κατσαρόλας (γιὰ νὰ μὴ γίνη πολὺ λιπαρὸ τὸ φαΐ), καὶ ρίχνομε τὸ κρασί, τὴν ντομάτα (φρέσκια ἢ μπελντὲ) ἁλάτι, πιπέρι, μοσχοκάρυδο ἢ δυόσμο καὶ τὸν μαϊντανὸ ψιλοκομμένο.

Τ' ἀφίνομε νὰ βράσουν σχεδὸν ἕνα τέταρτο, τὰ τραβᾶμε ἀπὸ τὴν φωτιὰ καὶ ρίχνομε ἀνάλογη ψιλὴ γαλέττα ἔτσι ὥστε νὰ γίνη μιὰ μᾶζα, ὅπως ὁ κιμᾶς γιὰ τὸν μουσακά.

Ἔχομε τότε ἕνα κατάλληλο ταψὶ ἢ καραβάνα ἀλλειμένο μὲ λάδι καὶ πασαλλειμένο μὲ γαλέττα καὶ ρίχνομε κατὰ στρώσεις τὶς πατάτες μὲ τὴν μᾶζα ἢ φάρσα.

Προσέχομε ἡ πρώτη στρώση νὰ εἶναι πατάτες, καὶ ἡ ἐπάνω (ἡ τελευταία) φάρσα.

Δὲν πρέπει δὲ ἡ φάρσα νὰ εἶναι σφιχτή, γιὰ νὰ μπορῆ νὰ στρώνεται μὲ τὴν μύτη τοῦ μαχαιριοῦ. Ἂν ἔπεσε πολὺ γαλέττα κι' ἔσφιξε, τὴν ἀναλύωμε μὲ λίγο νερό.

Στὸ μεταξὺ καθὼς στρώνομε τὶς πατάτες τὶς ἁλατίζομε ἂν δὲν ἔχομε ἁλατίση ἀρκετὰ τὴν φάρσα καὶ μᾶς ἀρέσει τὸ νόστιμο φαΐ.

Σ' ἕνα πιάτο λυώνομε λίγη ντομάτα μὲ λάδι, προσθέτομε μαϊντανὸ καὶ λίγο ἁλάτι, καὶ σκεπάζομε ὅλη τὴν ἐπιφάνεια τοῦ ταψιοῦ.

Πασπαλίζομε μὲ ἄφθονη γαλέττα, καὶ τὸ στέλνομε στὸ φοῦρνο.

Μισὴ ὥρα σὲ μέτριο φοῦρνο φθάνει γιὰ νὰ ψηθῆ αὐτὸς ὁ νοστιμότατος νηστήσιμος μουσακᾶς.

ΤΑΡΑΜΟΚΕΦΤΕΔΕΣ

Δόσεις:

50 δράμια ταραμᾶ.

75 δράμια ψίχα ψωμιοῦ μουσκεμμένη.

3—4 κουτάλια τῆς σούπας ἀλεῦρι.

3—4 κουτάλια τῆς σούπας μαϊντανό.

1—2 κουτάλια τῆς σούπας ἄνιθο.

2—3 κουτάλια τῆς σούπας κρεμμύδι.

Ὀλίγο δυόσμο, πιπέρι, λάδι γιὰ τηγάνισμα.

Πῶς γίνεται:

Βάζομε πρῶτα τὸν ταραμᾶ νὰ μείνη λίγο μέσα σὲ χλιαρὸ νερό. Ὕστερα χύνομε τὸ νερὸ καὶ τὸν ξαναπλένομε.

Τὸν καθαρίζομε ἀπὸ λέπια καὶ μεμβράνες καὶ τὸν ἀνακατεύομε μὲ τὴν ψύχα τοῦ ψωμιοῦ ποὺ τὴν ἔχομε στείψει καλά, τὸν μαϊντανό, τὸν ἄνιθο ψιλοκομμένο, τὸν δυόσμο (ἂν μᾶς ἀρέσει), τὸ πιπέρι καὶ τὸ ἀλεῦρι γιὰ νὰ σφίξουν οἱ κεφτέδες στὸ τηγάνισμα καὶ νὰ μὴν σκάσουν.

Ὅσο γιὸ τὸ κρεμμύδι, τὸ κόβομε πολὺ ψιλό, τὸ ξανθίζομε λίγο στὴ φωτιὰ καὶ τὸ προσθέτομε. Τὰ ζυμώνομε ὅλα καλὰ καλά, κι' ὕστερα μ' ἕνα κουτάλι τῆς σούπας κόβομε κουταλιὲς καὶ τὶς ρίχνομε στὸ τηγάνι νὰ τηγανιστοῦν.

Ἂν θέλωμε νὰ τοὺς πλάσωμε σὰν κανονικοὺς κεφτέδες, τότε ρίχνομε στὸ ζύμωμα ἄλλο τόσο ἀλεῦρι ἢ 3—4 κουταλιὲς τῆς σούπας κοπανισμένο παξημάδι.

ΧΟΡΤΟΣΟΥΠΑ ΠΟΥΡΕ

Εἶναι θρεπτικὴ καὶ περίφημη κυρίως γιὰ τὰ παιδιά.

Δόσεις:

Καθαρίζομε τὰ χόρτα στὶς ἑξῆς ἀναλογίες.

2 χοῦφτες πατάτες ψιλοκομμένες.

1 χούφτα καρόττα ψιλοκομμένα.

1 χούφτα ρίζες σέλινα καὶ μαϊντανό.

1 χούφτα κρεμμύδια.

1—2 ρέβες καὶ λίγο πράσο.

Λίγο ντομάτα, ἁλάτι καὶ νερό.

Πῶς γίνεται:

Καθαρίζομε καὶ κόβομε τὰ χόρτα σὲ μικρὰ κομμάτια καὶ τὰ βάζομε νὰ βράσουν σὲ ἀνάλογο νερὸ κι' ἁλάτι μέχρις ὅτου λυώσουν σχεδόν. Τὰ περνοῦμε τότε ἀπὸ ψιλὸ τρυπητὸ (σίττα ἢ ὅτι ἄλλο) μαζὶ μὲ τὸ ζουμί τους.

Ξαναβάζομε τὴ σούπα στὴν φωτιὰ ἀνακατεύοντας ἀπὸ στιγμὴ σὲ στιγμὴ ὥς νὰ πάρη βράση.

Κανονίζομε νὰ εἶναι πιὸ πηχτὴ ἀπὸ τὴν σούπα αὐγολέμονο. Ἂν εἶναι πολὺ πυκνὴ τὴν ἀραιώνομε μὲ λίγο νερό, ἂν εἶναι ἀραιή, προσθέτομε λίγο πατατάλευρο ἢ κοινὸ ἀλεῦρι.

Γίνεται πιὸ νόστιμη ἂν τηγανίσωμε μερικὰ τετραγωνάκια ψύχας ψωμιοῦ καὶ τὰ ρίξομε μέσα.

Εἶναι μιὰ σούπα ποὺ δὲν πρέπει νὰ λείπη ἀπὸ τὸ τραπέζι τῶν παιδιῶν καθὼς εἴπαμε, μιὰ - δυὸ φορὲς τὴν ἑβδομάδα.

ΚΙΕΚ ΝΗΣΤΗΣΙΜΟ

Δόσεις:

100 δράμια ἀλεῦρι.

60 δράμια ζάχαρη ψιλή.

30 δράμια λάδι καλό.

30 δράμια σταφίδες μαῦρες καὶ ξανθές.

25 δράμια νερό.

Τὸ ζουμὶ δυὸ πορτοκαλιῶν.

Λίγο κονιάκ.

1 κουταλιὰ τῆς σούπας κανελλογαρύφαλα κοπανισμένα.

1 κουταλιὰ τῆς σούπας σόδα.

Τὴν φλούδα ἑνὸς πορτοκαλιοῦ καὶ λεμονιοῦ ξυσμένην.

Βάζομε τὸ ἀλεῦρι στὴν λεκάνη, κάνομε στὴ μέση μιὰ τρύπα καὶ ρίχνομε μέσα ὅλα τὰ ὑλικά. Τ' ἀνακατεύομε μὲ τὴν ξύλινη κουτάλα μὲς στὸν λάκκο κι' ὕστερα προσθέτομε λίγο λίγο τὸ ἀλεῦρι.

Δουλεύομε ἀκόμη κάμποσο, καὶ ρίχνομε τὸ κιὲκ σὲ κατάλληλη ἀλλειμένη μὲ λάδι φόρμα καὶ πασπαλισμένη μὲ λίγο ἀλεῦρι.

Τὸ ψήνομε σὲ μέτριο φοῦρνο 40—45 λεπτά. Ἀφοῦ ψηθῆ τὸ ἀφήνομε νὰ μισοκρυώση, τὸ ξεφορμάρομε, καὶ τὸ πασπαλίζομε μὲ ζάχαρη καὶ κανέλλα.

Ἡ θειὰ ΜΑΡΙΑΝΑ

Γιὰ νὰ γελᾶτε

ΜΕΤΑΞΥ ΦΙΛΩΝ

—Ὁ πρῶτος : Πρέπει νὰ εὐχαριστήσω τὸν καθηγητή μου γιὰ ὅσα μοῦ ἔμαθε.

—Ὁ δεύτερος : Δὲν εἶναι καθόλου εὐγενές, φίλε μου, νὰ φορτώσης τὰ λάθη σου σὲ ἄλλον! .

Νικ. Καραβάνη

ΓΙΑ ΤΙΣ ΚΟΡΥΦΕΣ ΤΟΥ "ΠΑΡΝΑΣΣΟΥ,,

ΧΩΡΙΣΜΟΣ—ΑΝΤΑΜΩΣΙ

Σφυρίζει τὸ 6απόρι....Στὴν ἀκρογιαλιά,
δίνουν ἀμέτρητα τοῦ χωρισμοῦ φιλιά.
κάποιο παιδὶ κι μάννα του....
Φεύγει αὐτὸ στὴν ξενητιά....Συνέχεια
εὐχές, φιλιά.. Ἄς ὄψεται ἡ ἀνέχεια
ποὺ τὸ ρημάδι σκέπασε μὲ τὸ πανὶ τοῦ θάνατου.

Στὴ 6άρκα μπαίνει τὸ παιδὶ στοχαστικό....
τὴν μάννα πνίγει τ' ἀναφυλλητὸ
κι ὅλο δαγκώνει τῆς μαντήλας της τὴν ἄκρη
χάνονται ὅλα στὴν ὀμίχλη τῶν ματιῶν,
τ' ἀπὸ τὰ 6άθη τῶν ὑγρῶν τους παλατιῶν
στέλνουν πικρόχολο τὸ δάκρυ....

Πέρασαν χρόνια.. Μὲ τὴν μαύρη της μαντήλα
καὶ τὰ κάτασπρά της μαλλιὰ μπρὸς στὴν
(καντῆλα
ὁλονυχτὶς ἡ μάννα στέκει..
κι ἐνῶ ἡ ψυχή της λαχταρᾶ
κι ἀποζητάει τὴ χαρά,
μὲ τὶς 6ελόνες μάλλινα κι ἐλπίδες πλέκει..

Στὴν πόρτα της τὸ δειλινὸ δὲν ἔ6αλε ἀμπάρα,
γύρω ἀπ' τὸ φῶς τοῦ λυχναριοῦ πετᾶ μιὰ
(ταξιδιάρα..
Ξάφνου δυὸ χέρια τὴν ἁρπάζουνε γερὰ
—Μάννα! Παιδί μου!....Μὲ λαχτάρα ξεφωνί-
(ζουνε..
Τὰ ἴδια πάλι σκηνικὰ στὸν ἐρχομο,
ὅπως καὶ τότε στὸν πικρό τους χωρισμὸ
μὰ τώρα, ἀπὸ χαρὰ μόνο δακρύζουνε!....

ΕΞΕΨΑΛΜΟΣ

ΦΘΙΝΟΠΩΡΙΝΟ

Πέφτουν τὰ φύλλα κίτρινα μ' ἕνα τριγμὸ θλιμ-
(μένο
—σουρτίνες ἀργοπόρευτες μὲ πένθιμο σκοπὸ—
κι' ὡς κλαίει ἡ πλάσ' ὁλόκληρη μὲ κλᾶμα
(πονεμένο
τὸ μυστικό μου τὸ κρυφό, Γλυκειέ μου θὰ
(Σουπῶ :

Ξεκίνησα κάποιαν αὐγὴ μὲ ὄνειρα φλογᾶτα
γλυκό, τρανὸ ξεκίνημα γιὰ χῶρες φωτεινές.
Ξεκίνησα! Τῆς ἡδονῆς δὲ μ' ἄρεσεν ἡ στράτα
χαμοζωῆς ξεφάντωμα σὲ τρῶγλες σκοτεινές...

Μὲς στὴν ψυχή μου φλόγιζε τῆς πίστης τὸ
(καμίνι
—χαρά μου ποὺ τὰ δάκρυα τῆς ἔδιναν ζωὴ—
καὶ πέταγα ἀνάλαφρος ἀπ' τῆς ζωῆς τὴ δίνη
ψηλά, σὲ αἰθερότοπους μ' ὁλόαγνη πνοή...

Μὰ κάποτες-ὧρες σκληρὲς-μὲ στέψανε οἱ πόνοι.
καὶ σ' ἕνα χαμοκύλισμα μὲ ρίξαν τρομερό.
Κι' ἔνιωσα τότες ἡ νυχτιὰ τὰ πέπλα της ν'
(ἁπλώνη
μὲς στῆς ψυχῆς μου τὸ ναό, ὦ φῶς μου
(λαμπερό.

Φθινόπωρο! Κλαῖνε τὰ σύννεφα μαζί μου
(πονεμένα
καὶ ἡ 6ροχὴ μονότονα μοῦ κάνει συντροφιὰ
κι' ὅλο προσμένω, καρτερῶ, μὲ μάτια δακρυ-
(σμένα
τοῦ ἐρχαμοῦ Σου τὴ στιγμὴ στὴ δόλια μου
(καρδιά.

ΠΑΝΟΣ ΑΣΙΝΑΙΟΣ
(Ναύπλιον)

ΞΕΓΝΟΙΑΣΜΑ

Στὴ δροσερὴ τὴ χλωρασιὰ
κοντὰ ἐκεῖ στὴ ρεματιὰ
θὲ νὰ ξαπλώσω
τῆς ἄνοιξης τὴν εὐωδιὰ
στὴν ταραγμένη μου καρδιὰ
γλυκὰ νὰ νοιώσω

Θὰ κελαρίζη τὸ νερὸ
θὰ πνέη τ' ἀέρι δροσερὸ
καὶ μυρωμένο
κι' ὅτι ἔχω ἐντός μου 6αρετὸ
θὲ νὰ πετάξη μαζὶ κι' αὐτὸ
σὰν κάτι ξένο

Γύρα στὰ δέντρα τὰ πουλιὰ
μὲ τὴ γλυκειά τους τὴ λαλιὰ
θὰ τραγουδοῦνε
κι' οἱ σκέψεις μου ὅλες οἱ πικρὲς
καὶ στὴν καρδιά μου οἱ τρικυμιὲς
θὰ σκορπιστοῦνε

Θὲ ν' ἀνασάνω εὐωδιὲς
ἀπ' τὰ λουλούδια σκορπιστὲς
κι' ἀπ' τὰ χορτάρια
καὶ μὲς στὴν τόση ὀμορφιὰ
ἡ λησμονιὰ κι' ἡ ξενοιασιὰ
θὰ μ' εὕρη ἀνάρια

ΚΑΝΔΗΛΑΠΤΗΣ ΑΡΙΣΤΕΙΔΗΣ
(Νεάπολις—Κοζάνης)

ΚΑΓΧΑΖΕ ΜΟΙΡΑ

Κάγχαζε Μοῖρα γύρω μου
κι ἄφριζε, λυσσομάννα
ἐμὲ δὲν μὲ φοβίζεις

Ἐγὼ κρατῶ τὸ μύρο μου
κι εἶν' τὸ δικό μου μάνα
ὅλης μου τῆς ζωῆς.

Ρίχνε τὰ 6έλη σου σιμὰ
στὴν ἄδολη ψυχή μου
ἐμὲ δὲν μὲ κεντρίζεις

Σύννεφα στεῖλε μου κοντὰ
γὼ θᾶμαι στὴν Πηγή μου
σ' ὄχθες χρυσῆς Πηγῆς!....

ΝΙΚΟΣ ΜΥΡΣΙΝΗΣ, Σέρρες

ΣΤΟ ΚΑΛΕΣΜΑ ΣΟΥ

Μὲ κάλεσες....
Τοῦ Γολγοθᾶ τὴ στράτα νὰ 6αδίσω
μαζί Σου. Ὄχι μὲ λόγια διαταγῆς
ὄχι μ' ἀφέντη πρόσωπο.
Ἁπαλά,
μὲ μιὰ γλυκειὰ φωνή, γεμάτη Ἀγάπη.
—Ἔλα....μοῦ εἶπες, μυστικά....
Ἄθελα, ἀκολούθησα τὰ 6ηματά Σου
τ' Ἅγια τὰ Θεϊκά.
....Κι ἀκολουθῶ ἀλαργινὰ στῆς Ζήσης τὸ
(φτωχὸ στρατὶ
πατῶντας καὶ διαβαίνοντας
κουραστικὰ ἀνηφόρια,
γιὰ νὰ Σὲ φτάσω....

Δ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΙΔΗΣ, Σέρρες

ΗΛΙΟΓΕΡΜΑ

Ἀργὰ - ἀργὰ περήφανος ὁ ἥλιος πάει νὰ γείρη
ἀπ' τὸ ψηλὸ ραχόβουνο, ποὺ ντύθηκε χρυσό.
Σ' ἕνα 6ουβὸ προσκύνημα σκύβει τὸ
(ἡλιοτῆρι (1)
καθὼς τὸ στερνὸ φίλημα τὸ ἔκανε χρυσό.
Δυὸ σύννεφα στὸν οὐρανὸ-καράβια ἀποσταμένα-
γίνηκαν δυὸ ροδόφυλλα πανώρια, ἐδεμικὰ
κι' ἀσάλευτα στὴ θέση τους τηροῦνε μαγεμένα
τὸ Βασιλιὰ ποὺ τἄντυσε φιλιὰ ἀγγελικά.
Τῆς μέρας τὸ χαμόγελο ἀγάλια - ἀγάλια σ6ύνει
στῆς ἀργοβάδιστης νυχτιᾶς τὸν πένθιμο ἐρχομό.
Ἡ φύση—νύφη ἀπόκοσμη—τὸ ἄρωμά της χύνει
σὲ ὕστερνὸ χαιρέτισμα σὲ μυστικὸ ἀσπασμὸ

ΚΩΣΤΑΣ ΔΗΜ. ΚΑΤΣΟΥΚΗΣ

(1) Ἡλιοτῆρι : αὐτὸ ποὺ ξέρουμε μὲ τὸ ὄνομα ἡλίανθος. (Ἥλιος—τηράω) Διότι τηράει, κυττάει πάντοτε τὸν ἥλιο).

ΟΙ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ ΠΟΥ ΠΗΡΑΜΕ

«Ἀπὸ τὸ Ἀπέρι στὸ χωριό μου» (Κ.Ο.), δὲν μπορῶ νὰ πῶ πὼς εἶναι ἄσχημο. Ἀλλὰ δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ δημοσιευθῆ γιατὶ εἶναι πάρα πολὺ μεγάλο. Καὶ ἴσως περισσότερο ἀπὸ ὅσο πρέπει φλύαρο! «Χωρισμὸς» (Ν.Σ.Π.). Ἀρκετὰ καλό. Θὰ δημοσιευτῆ, ἂν ὑπάρξη χῶρος στὴ στήλη «γιὰ τὶς κορυφὲς τοῦ Παρνασσοῦ», «Τὸ χιόνι» τὸ ποίημα δὲν εἶναι βέβαια τέλειο ἀλλὰ ἔχει μοῦ φαίνεται ἀρκετὸ ἐνδιαφέρον. Θὰ δημοσιευθῆ, ἂν ὑπάρξη χῶρος στὴ στήλη «Τὰ παιδιὰ γράφουν», «Χειμώνας» (Α.) Θὰ γινόταν πολὺ ὄμορφο πεζογράφημα αὐτὸ ἂν ὁ φίλος μας ποὺ τὸ ἔγραψε τὸ πρόσεχε περισσότερο στὸ γράψιμό του, «Ὁ δάσκαλός μου» (τοῦ ἴδιου). Καλογραμμένο. Θὰ δημοσιευθῆ στὴν σελίδα «Τὰ παιδιὰ γράφουν» ἂν ὑπάρξη χῶρος, «Ὁ γέρος ξυλοκόπος» (Κ.Κ.). Δὲν εἶναι γραμμενο μὲ πολλὴ προσοχή! Ἔπειτα ὅλη αὐτὴ ἡ ὑπόθεση μὲ τὸ περιοδικὸ ὑπερβολικὴ καὶ ἐντελῶς ἀπίθανη! «Παράπονο» (Ι.Χ.Τ.). Πολὺ καλογραμμένο. Ἂν ὑπάρξη χῶρος θὰ μπῆ στὴ στήλη «Γιὰ τὶς κορυφὲς τοῦ Παρνασσοῦ», «Κατευόδιο», «Ἐκεῖ ἡ γαλήνη, τὸ φῶς», «Τ' ἀδράχτι», «Προσοχή». «Μόνον τὸ αὔριο» (Γ.Μ.). Πολὺ καλά! Θὰ μπορέσουμε ἄραγε νὰ βάλουμε ἔστω καὶ ἕνα στὴ στηλη «Γιὰ τὶς κορυφὲς τοῦ Παρνασσοῦ»; «Σὲ νέο ποιητή», «Τ' ὄνειρά σου», «Πίκρα», «Φθινοπωρινὸ τραγούδι» (Α.Μ.). Καλά. Ἐπιφυλάσσομαι γιὰ τὴ δημοσίευσή τους. Ἔχουν μαζευτῆ πολλὰ στὸ φάκελλο τῶν ἐγκριθέντων καὶ δὲν μπορῶ νὰ ὑποσχεθῶ τίποτα. «Πατέρας καὶ παιδὶ» (Δ.Κ.Σ.) θὰ δημοσιευθῆ ἐλπίζω, ἀλλὰ μὲ τὴ σειρά του. Εἶναι πολὺ καλό. Ὡστόσο δὲν ὑπόσχομαι τίποτα. Ἐκεῖνο ποὺ βεβαιώνω εἶναι ὅτι εἶναι ἀρκετὰ καλό. «Ὠδὴ στὴ νεκρὴ» (Ν.Τ.). Πολὺ καλὸ καὶ σὲ συγχαίρω. Ἀλλὰ δὲν νομίζω πὼς τοῦ εἴδους αὐτοῦ τὰ ποιηματα ταιριάζουν στὸ περιοδικό μας. «Ταξίδια μὲ τὰ πόδια» (Σ.Τ.). Δὲν εἶναι ἄσχημο. Ἀλλὰ δὲν νομίζω πὼς τὸ ἔκαμες πολὺ ἑλληνικό: Αὐτὸ τὸ «Πόσον γελᾶ ἡ καρδιὰ ὅταν πλησιάζει κανεὶς εἰς φωλεὰ λαγοῦ» εἶναι μιὰ ἀπόδειξη αὐτοῦ ποὺ σοῦ λέω! «Τὸ ὀρφανὸ» (Σ.Σ.). Πολὺ καλό. Μὰ δὲν μπορῶ νὰ ὑποσχεθῶ τὴ δημοσίευσή του. «Ὁ πληγωμένος» (Ν.Π.). Καλό. Ἀποφεύγετε στὰ πεζογραφήματα φράσεις σὰν αὐτὴ ποὺ ἀρχίζεις: «Τ' ἀγέρι λυσσοσφύριζε...». Προτιμῶ τὸ πιὸ ἁπλὸ ὕφος. «Παράκληση» (Ν.Π.). Ἀρκετὰ καλό. Ἀλλὰ λέω καὶ γι' αὐτὸ ὅτι γιὰ τὰ ἄλλα. Θὰ μπορούσαμε νὰ τὸ δημοσιεύσουμε στὴ στήλη «Γιὰ τὶς κορυφὲς τοῦ Παρνασσοῦ; Πολὺ ἀμφιβάλλω! «Φεύγει ὁ χειμώνας» (Π.Θ.Μ.). Πολὺ καλογραμμένο! «Τὸ σούρουπο». Καλογραμμένη σὰν μαθητικὴ ἔκθεση. Καὶ τὴν κρατῶ γιὰ τὰ «παιδιὰ γράφουν». «Τ' ὄνειρο τῆς ζωῆς» (Κ.Φ.). Καλό. Μποροῦσε ὅμως νὰ γίνη καὶ καλύτερο! «Ὁ Ἰορδάνης» (Π.Μ.). Σὲ βεβαιώνω πὼς ἡ μετάφραση δὲν εἶναι κάτι τὸ ἐξαιρετικὰ εὔκολο! Μπορεῖ κανεὶς νὰ μεταφράζη. Μὰ τὸ ξένο κείμενο εἶναι δύσκολο νὰ τὸ ἀποδώση κανεὶς σὲ ξένη γλῶσσα. «Οἱ φίλοι σας» (Π.Σ.Π.). Ἐπαναλαμβάνω ὅτι εἶπα γιὰ τὸ προηγούμενο. «Τὸ ἀγρόσπιτο» ἐπίσης: «Κεῖνα τὰ χρόνια» (Θ. Σ.). Καλό. Ἀλλὰ χωρὶς ἰδιαίτερη πνοή. Ἔπρεπε νὰ εἶχα κάτι τὸ πιὸ ἐνθουσιαστικό! Μιλᾶμε γιὰ τὴ μεγάλη ἐπέτειο! «Χαμὸς» (Ε.) καλό. Μὰ μοῦ φαίνεται πὼς «ὄζει ξένης χειρός»! Τί λές; Βεβαιώνεις πὼς εἶναι δικό σου; Κατάδικό σου; «Ἀποκριάτικο» (Μ.Σ.). Τὸ δημοσιεύω ἐδῶ σὰν ἐπίκαιρο, ὅπως τὸ ἔγραψες ἂν καὶ θὰ ἤθελαν λίγο διόρθωμα οἱ στίχοι του:

Ἡ Λίνα, ὁ Φώτης κι' ὁ Τοτός,
φίλοι κι' οἱ τρεῖς ἀχώριστοι'
μασκαρευτήκανε προχτὲς
καὶ γίνανε ἀγνώριστοι.

Φορέσαν ροῦχα παρδαλά
χαρτένια καπελλίνα...
οἱ δυὸ πιερότοι γίνηκαν
κι' ἡ Λίνα κολομπίνα.

Τί γέλια, τί πανζουρλισμός!
Ἔχασαν τὸ μυαλό τους!
Ὅσοι τοὺς βλέπαν φώναζαν:
—Καλῶς τους τοὺς πιερότους!

Μὰ σὰν τοὺς εἶδε κι' ὁ Ἀζόρ,
ἀπὸ τὴ μέση ἐχάθη
καὶ φοβισμένος τρύπωσε
βαθειὰ σ' ἕνα καλάθι!

ΜΙΧ. ΣΗΜΑΝΤΗΡΑΣ

«Πρωϊνὴ εὐχαριστία» (Α.Π.Α.). Ὁ φίλος μας ποὺ τὸ στέλνει ἔχει πολλὲς ἀξιώσεις γιὰ τὸ ποίημά του αὐτό! Ἀλλὰ νομίζω πὼς χρειάζεται πολλὴ ἀκόμη ἐπεξεργασία. Ἄς εἶναι! Τὸ δημοσιεύω ἐδῶ γιὰ νὰ τὸ δῆ κι' ὁ ἴδιος δημοσιευμένο καὶ ν' ἀντιληφθῆ πὼς δὲν λείπουν τὰ σφάλματα:

Αὐγούλα ἡ ἀπόμακρη καμπάνα ἔχει ἀντηχήσει
Αὐγούλα ἐτραγούδησαν τὰ χρώματα στὴ φύση
Αὐγούλα ἐσήμανε μὲς τὰ σκότη τῆς ζωῆς μου.
Εὐχαριστῶ, Σέ, Κύριε ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς μου.

«Ἀνοιξιάτικο τραγούδι», «Κατάδικος» (Δ. Π.). Πολὺ καλὰ καὶ τὰ δυό. Κάτι θὰ δημοσιευθῆ. Τὸ ἐλπίζω. «Ρήγας» (Δ.Α.). Πολὺ καλό. Μὰ μοῦ φαίνεται πὼς κάπου ἔχω ξαναδιαβάσει κάτι τέτοιο. Τί λές; Βεβαιώνεις ὅτι εἶναι δικό σου; «Ἱκεσία» (Θ.Σ.). Πολὺ καλό. Ἀλλὰ ἀμφιβάλω ἂν εἶναι τοῦ νέου ποὺ τὸ ὑπογράφει.

Η ΚΡΙΤΙΚΟΣ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ ΤΟΥ ΙΟΥΛΙΟΥ ΒΕΡΝ

Τά παιδιά τοῦ πλοιάρχου Γκράντ

(Συνέχεια ἀπὸ τὸ προηγούμενο)

—"Οχι Τζών, εἶπε ἡ λαίδη "Ελενα. Ὁ Μὰκ Νὰμπ πρέπει νὰ ἔχη ὑποψίες γιὰ τὸν "Αϋρτον...

—Ὑποψίες; εἶπε ὁ Παγανέλι σηκώνοντας τοὺς ὤμους.

—Μὰ τὶ ὑποψίες μπορεῖ νἄχη; ρώτησε ὁ Γκλένερβαν. "Οτι σκότωσε αὐτὸς τ' ἄλογά μας καὶ τὰ βόδια μας; Μὲ τί σκοπὸ καὶ τί συμφέρον; Μήπως ὁ "Αϋρτον δὲν ἔχει τὸ ἴδιο συμφέρον μ' ἐμᾶς.

—"Εχεις δίκιο ἀγαπητέ μου "Εντυ! εἶπε ἡ λαίδη "Ελενα. Καὶ πρέπει νὰ προσθέσω πὼς ὁ λοστρόμος πολλὲς φορὲς μᾶς ἔδειξε ἔμπρακτα πόσο ἀφοσιωμένος μᾶς εἶναι...

—Πολὺ σωστά! εἶπε ὁ Τζὼν Μάνγκλς. Μὰ τότε τὶ νόημα ἔχει αὐτὴ ἡ παρατήρηση τοῦ ταγματάρχη;

—Μήπως νομίζει πὼς τάχει καλὰ μὲ τοὺς βαρυποινίτες; εἶπε ὁ Παγανέλι χωρὶς νὰ πολυσκεφτῆ τί λέει.

—Ποιοὺς βαρυποινίτες; ρώτησε ἡ μὶς Γκράντ.

—Ὁ κύριος Παγανέλι ὡρισμένως κάνει λάθος! φώναξε ζωηρά, ὁ νεαρὸς καπετάνιος. Ξέρει πολὺ καλὰ πὼς δὲν ὑπάρχουν «κατάδικοι» στὴν ἐπαρχία τῆς Βικτωρίας...

—Ναὶ... Σωστά... Ποῦ εἶχα τὸ κεφάλι μου; Ποιὸς ἄκουσε ποτὲ νὰ λένε γιὰ κατάδικους στὴν Αὐστραλία; "Αλλωστε, μόλις ξεμπαρκάρουν γίνονται τιμιότατοι.... Εἶναι τὸ κλίμα, μὶς Μαίρη!

Ἡ συζήτηση σταμάτισε ἐδῶ, γιατὶ ὁ κ. "Ολμπινετ ἑτοίμασε τὸ γεῦμα μὲ ὅλους τοὺς κανόνες τῆς τέχνης καὶ τοὺς καλοῦσε.

Ἐκείνη τὴ στιγμὴ ὁ "Αϋρτον κι' οἱ δυὸ ναῦτες δούλευαν γιὰ νὰ ξεκολλήσουν τὸ ἁμάξι ἀπὸ τὶς λάσπες.

Τὸ βώδι καὶ τὸ ἄλογο ζεμένα στὸ ἁμάξι τραβοῦσαν μὲ ὅλη τους τὴν δύναμη. Ὁ Γουίλσον καὶ ὁ Μαρλέντυ έσπρωχναν τὶς ρόδες ἐνῶ μὲ φωνὲς καὶ μὲ τὴν βουκέντρα ὁ "Αϋρτον διεύθυνε τὰ ζῶα.

Τὸ βαρὺ ἁμάξι ὡστόσο δὲν κουνιόταν ρούπι. Ἡ λάσπη ποὺ εἶχε ξεραθῆ τὸ κρατοῦσε σὰ νὰ τὄχαν χτίσει στὸ τσιμέντο.

Ὁ Τζὼν Μάγκλς ἔβαλε καὶ ἔβρεξαν τὴν λάσπη. Μάταια ὅμως. Τὸ ἁμάξι δὲν κουνιόταν ρούπι.

"Υστερα ἀπὸ πολλὲς προσπάθειες, ἀναγκάστηκαν νὰ τὸ παρατήσουν.

Ὡστόσο ὁ "Αϋρτον δὲν κατάθετε τὰ ὅπλα κι' ἔκανε καινούργια σχέδια γιὰ τὸ ξεκόλλημα τοῦ ἁμαξιοῦ, ὥσπου τὸν σταμάτησε ὁ Γκλένερβαν.

—Φτάνει "Αϋρτον! Φτάνει! εἶπε. Πρέπει νὰ μὴν πολυκουράσωμε τὸ βῶδι καὶ τὸ ἄλογο ποὺ μᾶς ἔμειναν. "Αν χρειαστῆ νὰ κάνωμε τὸ δρόμο μὲ τὰ πόδια, τὸ ἕνα θὰ φορτωθῆ τὶς κυρίες καὶ τὸ ἄλλο τὶς πιὸ ἀπαραίτητες ἀποσκευές μας.

—Πολὺ κάλα μυλόρδε! εἶπε ὁ "Αϋρτον ξεζέβοντας τὰ δυὸ κατακουρασμένα ζῶα.

—Καὶ τώρα φίλοι μου, εἶπε ὁ Γκλένερβαν, ἂς γυρίσωμε στὴ κατασκήνωση γιὰ νὰ συζητήσωμε!

Σὲ λίγο, συγκεντρώνονταν ὅλοι γύρω ἀπὸ τὸ περίφημο γεῦμα τοῦ "Ολμπινετ. Κι' ἐκεῖ συζήτησαν.

—Ἐκεῖνο ποὺ ἔχει σημασία, εἶναι νὰ ξέρωμε ποῦ ἀκριβῶς βρισκόμαστε, καὶ πόσο ἀπέχομε ἀπὸ τὴν ἀκτή, εἶπε ὁ λόρδος.

—Σ' αὐτὸ μπορεῖ νὰ σᾶς ἀπαντήσω ἀμέσως! εἶπε ὁ Παγανέλι. Ἀπέχομε ἑβδομῆντα μίλια ἀπὸ τὴν Τούφολντ Μπαίκ.

—Κι' ἀπὸ τὴ Μελβούρνη;

—Τοὐλάχιστον διακόσια μίλια!

—Τότε δὲν γίνεται ζήτημα. Πρέπει νὰ φτάσωμε στὴν Τούφολντ Μπαὶκ τὸ γρηγορώτερο. Σύμφωνοι;

—Σύμφωνοι ὅλοι!

—Πόσα μίλια μποροῦμε νὰ κάνωμε τὴν ἡμέρα μὲ τὰ ὑποζύγια ποὺ μᾶς ἔμειναν;

—Πέντε μίλια μὲς στὸ νερό! εἶπε ὁ Παγανέλι.

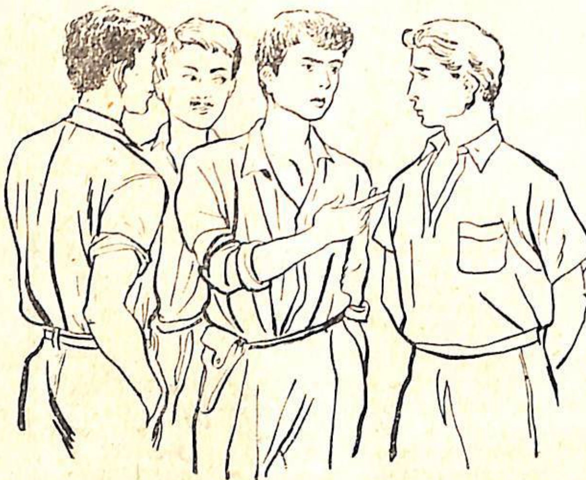
Οἱ κυρίες ἦταν γεμάτες θάρρος κι' ἐνεργητικότητα. Ἐδήλωσαν ὅτι καὶ πεζῆ θὰ μποροῦσαν νὰ κάνουν αὐτὰ τὰ πέντε μίλια.

—"Ολ' αὐτὰ εἶναι πολὺ καλά! εἶπε ὁ Γκλένερβαν, ἀλλὰ εἴμαστε ἄραγε σίγουροι πὼς θὰ βροῦμε ἐκεῖ ὅτι μᾶς χρειάζεται γιὰ ν' ἀνεφοδιαστοῦμε;

—Καὶ φυσικά! εἶπε ὁ Παγανέλι. Τὸ "Εντιν εἶναι μιὰ περιοχὴ ἀρκετὰ πολιτισμένη. Ὁ λιμένας της, βρίσκεται σὲ ἀδιάκοπη ἐπαφὴ μὲ τὴν Μελβούρνη.

Ἐκεῖ θὰ μποροῦμε ν' ἀνεφοδιαστοῦμε περίφημα καὶ γιὰ τὸ ὑπόλοιπο μέρος τοῦ ταξιδιοῦ.

—Καὶ τὸ «Ντάνγκαν»; ρώτησε ὁ "Αϋρτον. Δὲν νομίζετε πὼς πρέπει νὰ τοῦ παραγγείλωμε νὰ ἔλθη στὴν ἀκτή;

"Εχετε νὰ διασχίσετε τὸ πιὸ δύσκολο μέρος τῆς Βικτωρίας.

—Τί λὲς Τζών; ρώτησε ὁ Γκλένερβαν.

—Δὲν νομίζω μυλόρδε πὼς πρέπει νὰ βιαστοῦμε, εἶπε ὁ Τζὼν Μάνγκλς ὕστερα ἀπὸ ὀλιγόλεπτη σκέψη. "Εχετε καιρὸ νὰ δώσετε τὶς διαταγές σας στὸν Τὸμ "Αουστιν καὶ νὰ τὸν καλέσετε στὸ Τούφολντ ἀφοῦ φθάσωμε.

—"Ετσι νομίζω κι' ἐγώ! πρόσθεσε ὁ Παγανέλι.

—"Αλλωστε σὲ τέσσερις - πέντε μέρες θὰ εἴμαστε στὸ "Εντιν! εἶπε ὁ Τζὼν Μάνγκλς.

—Τέσσαρις - πέντε μέρες! εἶπε ὁ "Αϋρτον. "Ετσι νομίζετε; Βάλτε δεκαπέντε — εἴκοσι, καὶ πάλι λίγες λέω!

—Εἴκοσι μέρες γιὰ ἑβδομῆντα πέντε μίλια! φώναξε ὁ Γκλένερβαν.

—Καὶ εἶπα τοὐλάχιστον, μυλόρδε, ἐπέμεινε ὁ "Αϋρτον. Σᾶς παρακαλῶ νὰ δώσετε προσοχὴ στὰ λόγια μου γιατὶ ὑπάρχει κίνδυνος νὰ μετανοιώσετε ἂν δὲν τοὺς δώσετε πίστη.

—Μὰ δὲν καταλαβαίνω....

—Θὰ σᾶς ἐξηγήσω ἀμέσως: Πρόκειται νὰ περάσωμε τὴν πιὸ ἔρημη καὶ τὴν πιὸ ἄγρια περιοχὴ τῆς Βικτωρίας, μιὰ ἔρημο ἀπ' ὅπου λείπουν τὰ πάντα. Ἀπέραντες ἐκτάσεις μὲ πυκνὰ θάμνα ὅπου πρέπει ν' ἀνοίγη τὸν δρόμο του κανεὶς μὲ τὸ δαυλὶ καὶ μὲ τὸ τσεκούρι.

Ὁ "Αϋρτον μιλοῦσε σὲ τόνο σοβαρό.

Τώρα ὅλων τὰ βλέμματα στράφηκαν στὸν Παγανέλι.

—Πολὺ φοβοῦμαι πὼς ἔχει δίκηο... ἔκανε ὁ Παγανέλι δειλά.

—Καλά... Ἀς ποῦμε ὅτι θὰ μᾶς χρειαστοῦν εἴκοσι μέρες γιὰ νὰ φτάσωμε στὴν Τούφολντ Μπαὶκ... Πάλι ἔχομε καιρὸ νὰ εἰδοποιήσωμε τὸ «Ντάνγκαν», εἶπε ὁ Τζὼν Μὰγκλς.

—Εἶναι εἴκοσι μέρες, χωρὶς νὰ λογαριάσω τὸ πέρασμα τοῦ ποταμοῦ Σνόουϊ ποὺ μᾶς κόβει τὸν δρόμο. "Ισως χρειαστῆ νὰ περιμένωμε νὰ κατέβουν τὰ νερά.

—Νὰ περιμένωμε! φώναξε ὁ νεαρὸς πλοίαρχος. Δὲν μποροῦμε νὰ βροῦμε περάσματα;

—Δὲν τὸ φαντάζομαι! εἶπε ὁ "Αϋρτον. Σήμερα τὸ πρωῒ ἔψαξα νὰ βρῶ πέρασμα ἀλλὰ ἦταν ἀδύνατο ν' ἀνακαλύψω τρόπο νὰ διαβῆ κανεὶς ἀπὸ τὸ ποτάμι.

—Εἶναι δύσκολο ποτάμι;

—Ναί... Πολύ...

—Τὶ ἐννοεῖτε μὲ τὸ «δύσκολο;»

—Εἶναι πολὺ ὁρμητικὸ ποτάμι καὶ φουσκωμένο.... Σ' αὐτὸ δὲν φταίω ἐγώ.... ἐξήγησε ὁ "Αϋρτον.

—Καὶ εἶναι πολύ μεγάλο; τὸ Σνόους; ρώτησε ἡ λαίδη "Ελενα.

—Πλατὺ καὶ βαθὺ μυλαίδη... Πλατὺ ἕνα μίλι καὶ μὲ φοβερὸ ρεῦμα. Οὔτε καλὸς κολυμβητὴς δὲν θὰ τολμοῦσε νὰ τὸ περάση.

—Νὰ φτιάσωμε μιὰ πιρόγα! πρότεινε μ' ἐνθουσιασμὸ ὁ Ροβέρτος. Θὰ ρίξωμε ἕνα μεγάλο δεντρί, θὰ τὸ κάψωμε μὲ φωτιά, θὰ μποῦμε μέσα καὶ θὰ περάσωμε!

—Τὶ λές "Αϋρτον γι' αὐτό;

—Λέω μυλόρδε πὼς τὸ ρεῦμα τοῦ ποτομιοῦ εἶναι τέτοιο ποὺ ἂν δὲν μᾶς ἔρθη βοήθεια, κι' ὕστερα ἀπὸ ἕνα μῆνα θἄμαστε ἀκόμη στὶς ὄχθες τοῦ Σνόουϊ.

—Μήπως ἔχεις τίποτε καλύτερο νὰ προτείνης; ἔκανε ἀπότομα ὁ Τζὼν Μάνγκλς.

—"Εχω ἕνα σχέδιο!

—Πέστο!

—"Αν μοῦ τὸ ἐπιτρέπετε...

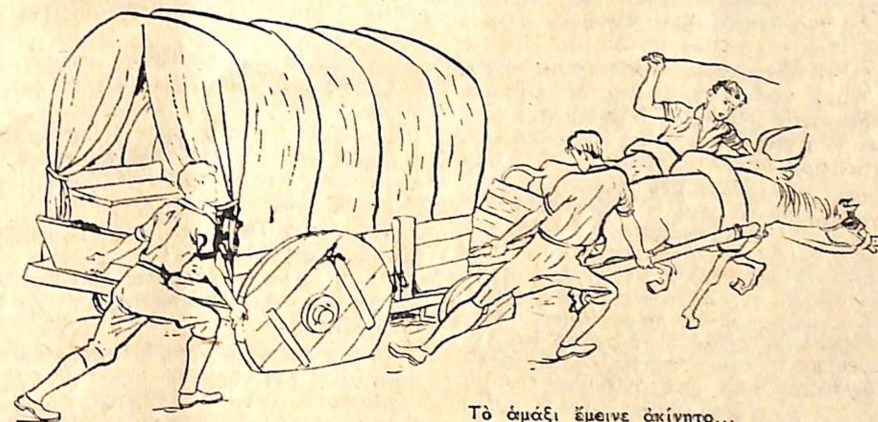
—Στὸ ἐπιτρέπομε. Λέγε!

—Πρέπει τὸ «Ντάνγκαν» νὰ φύγη ἀπὸ

τὴν Μελβούρνη καὶ νὰ ἔρθη πρὸς τὰ ἐδῶ!
—Πάλι τὸ «Ντάνγκαν»! Μὰ σὲ τί θὰ μᾶς εὐκολύνη;
—Κύριοι, εἶπε ὁ Ἄϋρτον, δὲν θέλω νὰ ἐπιβάλω σὲ κανέναν τὴν γνώμη μου. Ἂν βρίσκετε αὐτὸ ποὺ λέει λογικό, πέστε το, καὶ ξεκινάω ἀμέσως γιὰ τὴν Μελβούρνη.
Καὶ στάθηκε μὲ τὰ χέρια σταυρωμένα.
—Αὐτὸ δὲν εἶναι ἀπάντηση Ἄϋρτον, εἶπε λίγο αὐστηρὰ ὁ λόρδος. Πές μας ολόκληρο τὸ σχέδιό σου καὶ θὰ τὸ συζητήσωμε. Λοιπόν;
—Ἡ γνώμη μου εἶναι νὰ μὴν προχωρήσωμε πέρα ἀπὸ τὸν Σνόουϊ στὴν κατάσταση ποὺ βρισκόμαστε. Ἐδῶ πρέπει νὰ στρατοπεδεύσωμε καὶ νὰ περιμένωμε βοήθεια. Καὶ ἡ μόνη βοήθεια ποὺ μποροῦμε νὰ ἐλπίζομε μόνον ἀπ' τὸ «Ντάνγκαν» εἶναι δυνατὸ νὰ μᾶς ἔλθει. Ἀρκεῖ ἕνας ἀπὸ μᾶς νὰ πάη μήνυμα στὸν Τὸμ Ἄουστιν νὰ ἔρθη στὸ Τούφολντ.
Αὐτὸ τὸ σχέδιο τὸ ἄκουσαν ὅλοι μὲ ἔκπλήξη καὶ μὲ κάποια ἴσως δυσαρέσκεια ποὺ τὴν ἐξέφρασε φωναχτὰ ὁ Τζὼν Μάνγκλς.
—Δὲν βρίσκω σὲ τί θὰ εὐκολύνη τὴν πορεία μας τὸ «Ντάνγκαν».
—Θὰ μᾶς διευκολύνη, γιατὶ θὰ κουβαλήση τρόφιμα καὶ ὑποζύγια. Καὶ γιατὶ οἱ ναῦτες του θ' ἀνοίξουν τὸν δρόμο ὡς ἐδῶ ποὺ ἐμεῖς ἔπειτα θὰ μπορέσωμε νὰ τὸν κάνωμε σὲ λίγες μέρες.
—Κι' ὅσο τοὺς περιμένουμε, τί θὰ κάνωμε;
Ὅσο τοὺς περιμένουμε, θὰ φτιάσωμε μιὰ μεγάλη πιρόγα, στὶς ὄχθες τοῦ Σνόουϊ γιὰ νὰ τὸν περάσωμε. Μιὰ πιρόγα δὲν γίνεται σὲ δυὸ τρεῖς μέρες...
—Τώρα καταλαβαίνω τὴν σκέψη σου Ἄϋρτον, εἶπε σοβαρὰ ὁ λόρδος Γκλένερβαν. Καὶ ὁμολογῶ ὅτι παρουσιάζει πολλὰ πλεονεκτήματα.
—Ἀξίζει νὰ τὴν συζητήσωμε σοβαρά! συμφώνησε καὶ ὁΠαγανέλ.
—Τὸ μόνο της μειονέκτημα εἶναι πὼς θὰ μᾶς ἀργοπορήση, ἀλλὰ ἀπὸ τὴν ἄλλη μεριὰ μᾶς κάνει νὰ γλυτώσωμε πολλοὺς μεγάλους κόπους.
—Ναί... Πρᾶγμα πολὺ σημαντικὸ γιὰ τὶς κυρίες.
—Λοιπὸν κύριοι τί λέτε; εἶπε ὁ Ἄϋρτον.
—Μίλησε ἀγαπητέ μου Μὰκ Νὰμπ εἶπε ἡ λαίδη Ἕλενα. Παρατήρησα ὅτι μόνον ἐσὺ δὲν ἔχεις ἀνοίξει ἀκόμη τὸ στόμα σου!
—Ἀφοῦ θέλετε τὴν γνώμη μου, θὰ σᾶς τὴν πῶ καθαρὰ καὶ ξάστερα! εἶπε ὁ Ταγματάρχης. Μοῦ φαίνεται πὼς ὁ Ἄϋρτον μίλησε φρόνιμα, καὶ συμφωνῶ ἀπόλυτα μαζί του!
Ὅλοι ἀπόρησαν γιατὶ ὡς ἐκείνη τὴν στιγμὴ ὁ ταγματάρχης ἦταν πάντα ἐναντίος στὰ σχέδια τοῦ Ἄϋρτον. Ἀκόμη κι' ὁ Ἄϋρτον φάνηκε νὰ ξαφνιάστηκε. Ὅσο γιὰ τοὺς ἄλλους, ὕστερα ἀπὸ τὴν ἐπιδοκιμασία του Μὰκ Νὰμπ τάχτηκαν ὅλοι μὲ τὴ γνώμη τοῦ Ἄϋρτον.
—Λοιπὸν Τζών, εἶπε ὁ Γκλένερβαν. Συμφωνεῖς νὰ στρατοπεδέψωμε στὶς ὄχθες τοῦ Σνόουϊ ὥς νὰ πάη καὶ νάρθη ὁ ἀπεσταλμένος μας;
—Κατ' ἀρχὴ συμφωνῶ ἀποκρίθηκε ὁ πλοίαρχος. Πῶς ὅμως θὰ διαβῆ τὸ ποτάμι ποὺ δὲν βολεῖ νὰ τὸ περάσωμε ὅλοι μαζί;
Κοίταξαν τότε ὅλοι τὸν λοστρόμο ποὺ χαμογέλασε σίγουρος γιὰ τὸ σχέδιό του.
—Ὁ ἀπεσταλμένος μας δὲν θὰ διαβῆ τὸ ποτάμι! εἶπε.
—Πῶς;
—Θὰ πάρη τὸ δρόμο πρὸς τὸ Λάκνάον ποὺ θὰ τὸν πάη ἴσια στὴν Μελβούρνη.
—Διακόσια πενήντα μίλλια πεζή! φώναξε ὁ Παγανέλ.
—Ὄχι πεζή, καβάλλα! Μᾶς μένει ἕνα ἄλογο. Μ' αὐτὸ θὰ φύγη ὁ ἀπεσταλμένος. Εἶναι ταξίδι τεσσάρων ἡμερῶν. Βάλτε ἀκόμα δυὸ μέρες ποὺ θὰ χρειαστῆ τὸ «Ντάνγκαν» ὥς νάρθη στὴν Τούφολντ Μπαὶκ καὶ μιὰ ἑβδομάδα γιὰ νὰ φτάσουν ἔφιπποι οἱ ναῦτες ὡς ἐδῶ, ἀνοίγοντας τὸν δρόμο!
Ὁ ταγματάρχης ἔδειχνε πὼς συμφωνοῦσε μὲ ὅλα ὅσα ἔλεγε ὁ Ἄϋρτον, ἐνῶ ὁ Τζὼν Μάνγκλς δὲν μποροῦσε νὰ κρύψη τὴν ἔκπληξή του.
Πάντως δὲν μποροῦσε κανεὶς νὰ πῆ πὼς δὲν ἦταν καλὸ καὶ λογικὸ τὸ σχέδιο τοῦ Ἄϋρτον!
—Καὶ τώρα φίλοι μου, εἶπε ὁ Γκλένερβαν, μᾶς μένει νὰ διαλέξωμε τὸν ἀπεσταλμένο μας! Ἡ ἀποστολή του εἶναι δύσκολη κι' ἐπικίνδυνη. Ποιὸς θὰ προσφερθῆ γιὰ νὰ σώση τοὺς ἄλλους.
—Ἐγώ!
—Ἐγώ!
—Ὄχι, ἐγώ!
Ὅλοι προσφέρθηκαν νὰ πᾶνε. Ἀκόμα κι' ὁ μικρὸς Ροβέρτος. Ἀκόμα κι' ὁ Παγανέλ.
Ὅμως ὁ Ἄϋρτον εἶπε ἥσυχα.
—Τὸ πιὸ λογικὸ εἶναι νὰ πάω ἐγώ! Εἶμαι ὁ μόνος ποὺ ξέρει τὴν περιοχή. Ἕνα σωρὸ φορὲς πέρασα ἀπὸ μέρη πιὸ δύσκολα καὶ πιὸ ἐπικίνδυνα. Ἐγὼ μονάχα ξέρω τὸν τρόπο νὰ περάσω ἐκεῖ ποὺ ἕνας ἄλλος θὰ σταθῆ... Νομίζω λοιπὸν πὼς εἶναι συμφέρον γενικὸ νὰ φύγω ἐγώ. Μόνο νὰ μοῦ δώσετε ἕνα σημείωμά σας γιὰ τὸν Δεύτερο τοῦ «Ντάνγκαν» ποὺ νὰ λέη νὰ φέρη τὸ καράβι στὴν Τούφολντ Μπαὶκ.
—Μοῦ φαίνεται πὼς καὶ σ' αὐτὸ ἔχεις δίκιο! εἶπε ὁ Γκλένερβαν. Εἶσαι θαρραλέος κι' ἔξυπνος Ἄϋρτον καὶ θὰ ἐπιτύχης!
Ὁ λοστρόμος ἦταν βέβαια ὁ πιὸ κατάλληλος γι' αὐτὴ τὴν ἀποστολή.
—Λοιπὸν νὰ φύγης μὲ τὸ καλὸ Ἄϋρτον! συνέχισε ὁ λόρδος Γκλένερβαν.
—Μὲ τὸ καλὸ νὰ πᾶς καὶ μὲ τὸ καλὸ νάρθης! συμπλήρωσε ὁ Παγανέλ.
—Θὰ μᾶς βρῆς στρατοπεδευμένους στὶς ὄχθες τοῦ Σνόουϊ! εἶπε ὁ Ροβέρτος.
Ὁ λοστρόμος χαμογέλασε.
Ἦταν φανερὸ πὼς ἦταν πολὺ εὐχαριστημένος.
Ὁ Γκλένερβαν κάθησε νὰ γράψη τὸ γράμμα στὸν Τὸμ Ἄουστιν. Πρόσταζε τὸν Δεύτερο τοῦ «Ντάνγκαν» νὰ πάη τὸ γρηγορώτερο στὴν Τούφολντ Μπαὶκ. Καὶ τοῦ συνιστοῦσε νὰ ἔχη ἀπόλυτη ἐμπιστοσύνη.
Μόλις θἄφταναν στὴν ἀκτή, θὰ ἔβαζε ἕνα ἀπόσπασμα ναυτῶν στὴν διάθεση τοῦ Ἄϋρτον.
Ὁ Γκλένερβαν ἔγραφε ἀκριβῶς αὐτὴν τὴν φράση, ὅταν ὁ ταγματάρχης ποὺ διάβαζε πάνω ἀπὸ τὸν ὦμο του, τὸν ρώτησε πῶς γράφεται τὸ ὄνομα Ἄϋρτον.
—Μὲ ἄλφα ὕψιλον, διαλυτικά, ἔκανε ξαφνιασμένος ὁ λόρδος. Ὅπως προφέρεται...
—Λάθος, εἶπε ἥσυχα ὁ ταγματάρχης, Προφέρεται Ἄϋρτον ἀλλὰ γράφεται Μπὲν Τζόϋς!

ΑΝΔΙΑ! ΖΗΛΑΝΔΙΑ!

Τὸ ὄνομα τοῦ φοβεροῦ κακούργου, τοῦ βαρυποινίτη ἀρχιληστῆ ἔπεσε στὴν μικρὴ συντροφιὰ σὰν κεραυνός. Ὁ Ἄϋρτον γρήγορος σὰν ἀστραπή, ἔβγαλε ἀπὸ τὴν τσέπη του ἕνα περίστροφο.
Ἀκούστηκε ἕνας πυροβολισμός, κι' ὁ Γκλένερβαν ἔπεσε χάμω χτυπημένος ἀπὸ μιὰ σφαίρα.
Ἄρχισαν ν' ἀκούγωνται τουφεκιὲς μακρυά.
Ὁ Τζὼν Μάγγλς κι' οἱ ναῦτες ποὺ στὴν ἀρχὴ τάχασαν, τινάχτηκαν καὶ ὅρμησαν ἐναντίον τοῦ Μπὲν Τζόϋς. Ἀλλὰ ὁ βαρυποινίτης εἶχε κιόλας ἐξαφανιστῆ πίσω ἀπὸ πυκνὰ δέντρα.
Ἡ σκηνὴ δὲν ἦταν ἀρκετὸ καταφύγιο γιὰ τὶς σφαῖρες... Ἔπρεπε νὰ σιγουρευτοῦν στὸ ἁμάξι.
Εὐτυχῶς ὁ Γκλένερβαν δὲν ἦταν βαριὰ χτυπημένος.
Τὸν ἀνασήκωσαν κι' εἶδαν ὅτι μποροῦσε νὰ σταθῆ.
—Στὸ ἁμάξι! Στὸ ἁμάξι! φώναξε ὁ Τζὼν Μάγγλς ὀπισθοχωρώντας καὶ καλύπτοντας τὶς δυὸ γυναῖκες.
Ὅταν ἔφτασαν στὸ ἁμάξι, ὅλοι ἅρπαξαν ἀπὸ μιὰ καραμπίνα κι' ἄρχισαν νὰ πυροβολοῦν πρὸς τὰ ἐκεῖ ἀπ' ὅπου εἶχαν ἀρχίση οἱ τουφεκιές.
Ἀκόμα κι' ὁ Ὄλμπινετ εἶχε ὁπλιστῆ γιὰ τὴν γενικὴ ἄμυνα, ἐνῶ οἱ γυναῖκες γέμιζαν τὰ ὅπλα.
Οἱ πυροβολισμοὶ στὸ τέλος σταμάτησαν. Μόνον λίγος καπνὸς φαινόταν τώρα στὶς

Τὸ ἁμάξι ἔμεινε ἀκίνητο...

κορυφὲς τῶν δέντρων ποὺ σιγὰ - σιγὰ διαλύονταν κι' αὐτός.
Ὁ ταγματάρχης κι' ὁ Τζὼν Μάγγλς ἔκαναν μιὰ μικρὴ ἀναγνώριση ὡς τὰ πιὸ κοντινὰ δέντρα.
—Οἱ κατάδικοι ἐξαφανίστηκαν, εἶπε ὁ πλοίαρχος.
—Ναί, ἀποκρίθηκε ὁ ταγματάρχης. Κι' αὐτὴ ἡ ἐξαφάνιση μὲ ἀνησυχεῖ. Θὰ προτιμοῦσα νὰ τοὺς ἀντιμετώπιζα πρόσωπο μὲ πρόσωπο. Καλλίτερα μιὰ τίγρις στὸ ξέφωτο παρὰ ἕνα φίδι στὰ χαμόκλαδα.
Ἂς ψάξωμε καλὰ τοὺς θάμνους γύρω ἀπὸ τ' ἁμάξι.
Ὁ ταγματάρχης κι' ὁ Τζὼν ἔψαξαν καλὰ παντοῦ, ἀλλὰ δὲν βρῆκαν τίποτε καὶ πάλι.
Ὁ Μπὲν Τζόϋς καὶ ἡ συμμορία του εἶχαν ἐξαφανιστῆ.
Πάντως δὲν ἔπρεπε ν' ἀπομακρύνωνται ἀπὸ τὸ ἁμάξι ποὺ εἶχε γίνει τὸ ὀχυρό τους, κι' ἔπρεπε νὰ κρατοῦν διαρκῶς βάρδυα.
Ἡ πρώτη φροντίδα τῆς λαίδης Ἕλενας καὶ τῆς Μαίρης Γκράντ ὕστερα ἀπὸ τὸ τουφεκίδι, ἦταν νὰ περιποιηθοῦν τὴν πληγὴ τοῦ Γκλένερβαν.
Τὴν στιγμὴ ποὺ ὁ ἄντρας της ἔπεφτε χτυπημένος ἀπὸ τὸ βόλι τοῦ Μπὲν Τζόϋς, ἡ λαίδη Ἕλενα κατατρομαγμένη ἔτρεξε πρὸς τὸ μέρος του. Ὕστερα τὸν βοήθησε νάρθη στὸ ἁμάξι. Ἐκεῖ ὅταν γύμνωσαν τὸν ὦμο τοῦ πληγωμένου ὁ ταγματάρχης ποὺ ἤξερε ἀπὸ τραύματα, τοὺς βεβαίωσε πὼς ἡ πληγὴ ἦταν ἐπιπόλαιη: ἡ σφαῖρα τρύπησε τὴν σάρκα χωρὶς νὰ ἀγγίξη τὸ κόκκαλο ἢ τὰ νεῦρα. Ἄλλωστε ὁ λόρδος κουνοῦσε μ' εὐκολία τὰ δάχτυλα τοῦ χεριοῦ του.
Ἔτρεχε πολὺ αἷμα, ἀλλὰ τὸ εὐτύχημα

ἦταν πὼς ἡ σφαίρα εἶχε βγῆ μόνη της, κι' ὅτι δὲν ἔμενε παρὰ νὰ κάνουν ἕναν πιεστικὸ ἐπίδεσμο γιὰ νὰ σταματήσουν τὴν αἱμορραγία.

Ὅταν τελείωσε ἡ ἐπίδεση, ὁ Γκλένερβαν τοὺς παρακάλεσε νὰ μὴ κάνουν πιὰ λόγο γιὰ τὸ τραῦμα του γιατὶ δὲν ἄξιζε τὸν κόπο.

Καὶ τότε ἔφτασε ἡ στιγμὴ τῶν ἐξηγήσεων.

Πῶς, μὲ ποιὸ τρόπο κατάφερε ὁ ταγματάρχης νὰ ξεμασκαρέψη τὸν Ἄϋρτον;

Καὶ ὁ ταγματάρχης ἄρχισε τὴν διήγησή του, ποὺ τὴν ἄκουγαν ὅλοι μὲ μεγάλη προσοχή.

Πρὶν ἀρχίση ὅμως, ἐξήγησαν στὶς δυὸ κυρίες ποὺ ὣς ἐκείνη τὴν στιγμὴ δὲν ἤξεραν τίποτε, τὴν ἱστορία τῶν καταδίκων ποὺ εἶχαν δραπετεύσει καὶ τὸ φοβερὸ ἔγκλημα τῆς ἐκτροχίασης τοῦ τραίνου καὶ τῆς ληστείας.

Τοὺς ἔδειξαν τὴν ἐφημερίδα ὅπου ἦταν γραμμένα ὅλα αὐτά, κι' ὅπου ὑπῆρχε καὶ ἡ ἐπικήρυξη γιὰ τὸν ἀρχηγό τους τὸν Μπὲν Τζόϋς: "Ὅποιος τὸν παρέδιδε στὴν ἀστυνομία ζωντανὸ ἢ σκοτωμένο θὰ ἔπαιρνε ἑκατὸ λίρες!

Πῶς ὅμως ὁ ταγματάρχης κατάλαβε πὼς ὁ Ἄϋρτον κι' ὁ Μπὲν Τζόϋς ἦταν τὸ ἴδιο πρόσωπο; Νὰ τί θὰ τοὺς ἐξηγοῦσε ὁ Μὰκ Νάμπ.

Ἀπὸ τὴν πρώτη τους κιόλας συνάντηση, ὁ Μὰκ Νὰμπ καθὼς τοὺς εἶπε, δὲν συμπάθησε διόλου τὸν Ἄϋρτον. Ὁ ἄνθρωπος εἶχε κάτι ποὺ τὸν ἀπωθοῦσε. Ἀργότερα ἔπιασε μερικὲς ματιὲς ὕποπτες ἀνάμεσα στὸν λοστρόμο καὶ τὸν πεταλωτὴ ποὺ τοὺς εἶχε φέρει.... Ἔπειτα παρατήρησε τοὺς δισταγμοὺς τοῦ Ἄϋρτον νὰ περάση ἀπὸ πολιτείες καὶ μεγάλους συνοικισμούς, τὴν ἐπιμονή του νὰ φέρη τὸν «Ντάνγκαν» στὴν ἀκτή, τὸν ἀνεξήγητο θάνατο τῶν ζώων ποὺ αὐτὸς εἶχε ἀναλάβει τὴν περιποίησή τους. Γιὰ νὰ εἶναι εἰλικρινής, ἀπὸ καιρὸ τοῦ εἶχαν μπῆ οἱ ψύλλοι στ' αὐτιά. Ἀπὸ καιρὸ παρακολουθοῦσε ὅσο μποροῦσε τὸν Ἄϋρτον, γιατὶ ἦταν βέβαιος ὅτι κάτι ἔκρυβε.

Ὡστόσο δὲν θὰ μποροῦσε ποτὲ νὰ τὸν κατηγορήση ἀνοιχτὰ ἂν δὲν εἶχαν συμβῆ ἐκεῖνα ποὺ συνέβησαν τὴν περασμένη νύχτα.

Καθὼς ἴσως θυμοῦνται οἱ ἀναγνῶστες μας, ὁ Μὰκ Νὰμπ εἶχε ξυπνήσει ἀπὸ τοὺς φωσφορισμοὺς τῶν μανιταριῶν.

Στὶς χλωμὲς τους ἀνταύγειες, διέκρινε κάποιες ἀνθρώπινες σιλουέττες..

Τόσο παράξενο τοῦ εἶχε φανῆ αὐτὸ ποὺ βάλθηκε νὰ τὶς ζυγώση κρυμμένος.

Ἦταν τρεῖς ἄγνωστοι ποὺ ἔψαχναν στὸ χῶμα γιὰ ἴχνη.

Ὅταν ζύγωσε ἀκόμη πιὸ κοντὰ ὁ ταγματάρχης, ἀναγνώρισε τὸν πεταλωτὴ ποὺ εἶχε πεταλώσει τὸ ἄλογο τοῦ Γλένερβαν.

—Ναί! αὐτοὶ εἶναι ἔλεγε ὁ ἕνας.

—Ποιοὶ θέλεις νἆναι; ἔλεγε ὁ πεταλωτής. Νὰ τὸ τριφύλλι στὸ πέταλο τοῦ ἀλόγου τοῦ λόρδου.

—Σπουδαῖο κόλπο σύντροφε!

—Πολὺ σπουδαῖο! Μόνον ἔτσι δὲν μπορεῖς ποτὲ νὰ χάσης τὸν ἄνθρωπο ποὺ ἀκολουθᾶς.

—Ἐξαιτίας τοῦ τριφυλλιοῦ, γλύτωσε καὶ τὸ ἄλογο!

—Βέβαια! εἶναι ὁ ὁδηγός μας!

—Τὰ ἄλλα ὅμως πᾶν καλιά τους!

—Ἔσκασαν τὰ δύστυχα.

—Οὑλαμὸ ὁλόκληρο μπορεῖς νὰ ξεκάνης μὲ λίγο «γαστρολόβιο».

—Σπουδαῖο δηλητήριο, ἄς εἶναι καὶ χορταράκι. Πιάνει στοὺς ἀνθρώπους;

—Ρῶτα τὸν Μπὲν Τζόϋς. Αὐτὸς τὰ ξέρει ὅλα!

Ὅταν ἄκουσε τὸ ὄνομα αὐτό, ὁ ταγματάρχης ὅπως ἦταν φυσικὸ «κέρωσε» καθὼς λένε.

Ὅλα μποροῦσε νὰ τὰ φανταστῆ, ὄχι ὅμως πὼς θἄπεφταν καὶ στὰ νύχια αὐτοῦ τοῦ κακούργου.

—Ὁ Μπὲν Τζόϋς εἶναι ἕνας σατανᾶς.. ξανάρχισε ὁ ἄλλος.

—Ἐμένα τὸ λές! Αὐτὸς βρίσκει ὅλα τὰ κόλπα.

—Εἴμαστε τυχεροὶ ποὺ τὸν βρήκαμε...

—Τυχεροὶ λέει!....

Οἱ τρεῖς συμμορίτες ἀπομακρύνθηκαν κι' ὁ ταγματάρχης δὲν τὸ θεώρησε φρόνιμο νὰ τοὺς ἀκολουθήση. Εἶχε μάθη τὸ σπουδαιότερο.... Ὅτι βρίσκονταν ἐδῶ γιατὶ τὸ θέλησε ὁ Μπὲν Τζόϋς...

Ποιὸς ὅμως ἦταν ὁ Μπὲν Τζόϋς;

Ὁ ταγματάρχης εἶχε πιὰ ὅλες τὶς ἀποδείξεις πὼς ὁ Ἄϋρτον ἦταν μέλος τῆς συμμορίας.

Μόνον ὅμως ὅταν ἄκουσε τὸν Ἄϋρτον ν' ἀναπτύσση μὲ τέτοια πειστικότητα τὰ σχέδιά του γιὰ νὰ τὸν ἀφήσουν νὰ φύγη μόνος μὲ μήνυμα ἐμπιστευτικὸ γιὰ τὸ «Ντάνγκαν» κατάλαβε πὼς ὁ «διευθύνων νοῦς» δὲν μποροῦσε νὰ ἦταν ἄλλος: αὐτὸς ἦταν ὁ Μπὲν Τζόϋς.

Ἔπρεπε νὰ τὸν ξεσκεπάση πρὶν τολμήση νὰ φύγη μὲ τὸ γράμμα.

Τὸ ἔκανε ἀπότομα, ἀλλὰ ὁ Ἄϋρτον τὸν πρόλαβε. Πυροβόλησε τὸν λόρδο κι' ἔγινε ἄφαντος, στερεώνοντας μ' αὐτὸν τὸν τρόπο τὴν βεβαιότητα τοῦ ταγματάρχη πὼς αὐτὸς ἦταν ὁ Μπὲν Τζόϋς, ὁ περιβόητος κακοῦργος.

Ὅταν ὁ ταγματάρχης σταμάτησε τὴν διήγησή του, ὅλοι ἔμειναν λίγα λεπτὰ σιωπηλοί.

—Ἔτσι λοιπόν, εἶπε ὁ Γκλένερβαν ποὺ ὁ θυμὸς τοῦ χλώμιαζε τὸ πρόσωπο. Ὁ Ἄϋρτον μᾶς παράσυρε ὣς ἐδῶ γιὰ νὰ μᾶς ληστέψη καὶ νὰ μᾶς σκοτώση!

—Δὲν χωράει πιὰ καμμιὰ ἀμφιβολία! εἶπε ὁ Παγανέλ.

—Κι' ἀπὸ τὴν ἡμέρα ποὺ πεταλώσαμε τὸ ἄλογο, ἡ συμμορία του μᾶς ἔχει πάρει ἀπὸ πίσω!

—Μὰ καλά! Αὐτὸς ὁ παλιάνθρωπος δὲν ἦταν δηλαδὴ ναύτης τῆς «Βρεταννίας»; Ἔκλεψε τ' ὄνομα Ἄϋρτον; Ἔκλεψε τὸ συμφωνητικό του μὲ τὸν καπετάνιο;

—Νά, εἶπε μὲ τὸν ἴδιο ἥσυχο τόνο στὴ φωνή του ὁ Μὰκ Νάμπ, νὰ πῶς φαντάζομαι ἐγὼ πὼς ἔγιναν τὰ πράγματα: αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος λέγεται πράγματι Ἄϋρτον καὶ ἦταν στ' ἀλήθεια λοστρόμος στὸ καράβι τοῦ καπετάνιου Γκράντ. Μὲ τὴν διαφορὰ πὼς ὅταν ἔγινε ἀρχισυμμορίτης πῆρε τὸ ψευδώνυμον Μπὲν Τζόϋς γιὰ νὰ τὤχη δίπορτο!

—Καὶ πῶς ἔγινε ἀρχισυμμορίτης ρώτησε ὁ Παγανέλ.

—Θὰ τὸν ἔκανε τὸ κλίμα τὸν καϋμένον φαίνεται! Εἶναι τόσο ἠθικοπλαστικὸ τὸ κλίμα τῆς Αὐστραλίας ποὺ κάθε κακοῦργος γίνεται τίμιος ἄνθρωπος μόλις ζήσει λίγον καιρὸ ἐδῶ! εἶπε κοροϊδευτικὰ ὁ Μὰκ Νάμπ.

—Ὅτι καὶ νὰ πῆς ἔχεις δίκηο! παραδέχτηκε ὁ Παγανέλ. Εἶναι ἀλήθεια πὼς ἐγὼ ὑποστήριζα πὼς δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ὑπάρχουν πιὰ κατάδικοι ἐδῶ!

—Πῶς ὅμως ὁ Ἄϋρτον βρέθηκε στὴν Αὐστραλία;

—Αὐτὸ εἶναι ἄγνωστο. Πάντως καὶ οἱ ἐδῶ ἀστυνομία δὲν ξέρει πὼς βρέθηκε ἐδῶ κι' ὁ Μπὲν Τζόϋς!

—Μὰ δὲν εἶναι βαρυποινίτης;

—Αὐτὸς ὄχι. Κανεὶς δὲν ξέρει ποῦθε ξεφύτρωσε κι' ἔγινε ἀρχηγός τους.

—Ἡ ἀστυνομία δὲν ξέρει πὼς ὁ Ἄϋρτον κι' ὁ Μπὲν Τζόϋς εἶναι τὸ ἴδιο πρόσωπο!

Ὄχι! Κι' ἐμεῖς σήμερα τὸ διαπιστώσαμε χάρις στὸν ταγματάρχη.

—Ὥστε λοιπὸν αὐτὸς ὁ ἄθλιος εἶχε ἐγκατασταθῆ στὸ κτῆμα τοῦ Πάντυ Ο' Μοὺρ ποιὸς ξέρει μὲ τί εγκληματικὰ σχέδια.

—Αὐτὸ ὡρισμένως! εἶπε ὁ λόρδος. Κάτι θὰ ἑτοίμαζε, ἀλλὰ ὅταν συνάντησε ἐμᾶς, κατάλαβε ὅτι τοῦ προσφέραμε πολὺ καλύτερη εὐκαιρία! Μποροῦσε ἂν τὰ κατάφερνε νὰ μᾶς ἐξουδετερώση, νὰ μᾶς πάρη τὸ καράβι μας! Ἄκουσε τὴν διήγησή μου, τὴν διήγηση γιὰ τὸ ναυάγιο τοῦ καπετάνιου Γκρὰντ καὶ σὰν ἄνθρωπος τολμηρὸς καὶ αὐθάδης ποὺ εἶναι, ἄρπαξε τὴν εὐκαιρία ἀπὸ τὰ μαλλιά. Κατάφερε νὰ μᾶς πείση γιὰ τὸ ναυάγιο καὶ νὰ κερδίση τὴν ἐμπιστοσύνη ὅλων μας. Στὴν Βιμέρρα, ξεπετάλωσε τὸ ἄλογό μου, καὶ ἀφοῦ συνεννοήθηκε μ' ἕναν συμμορίτη ποὺ ἤξερε νὰ πεταλώνη, τὸν ἔφερε νὰ περάση στὸ ἄλογό μου πέταλα μὲ τριφύλλι.

Οἱ ἄλλοι δὲν εἶχαν παρὰ ν' ἀκολουθᾶνε τὸ σχέδιο τοῦ τριφυλλιοῦ στὸ χῶμα, γιὰ νὰ βρίσκουν μὲ τὴν μεγαλύτερη εὐκολία τὰ ἴχνη μας. Μ' ἕνα φαρμακερὸ φυτὸ σκότωσε ἕνα ἕνα ὅλα μας τ' ἄλογα ἐκτὸς ἀπὸ κεῖνο ποὺ τοῦ χρειαζόνταν ἀκόμη, καὶ τὰ βόδια. Κι' ὅταν ἔφτασε ἡ κατάλληλη στιγμή, μᾶς ἔφερε νὰ βουλιάξωμε στὰ βαλτοτόπια τοῦ Σνόουϊ, στὸ ἕλος τῶν συμμοριτῶν ποὺ τὸν ἀκολουθοῦν.

Φυσικά, ὅλοι συμφώνησαν.

Αὐτὴ ἦταν ἡ καθαρὴ ἀλήθεια.

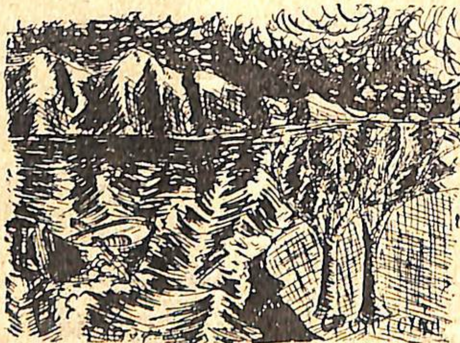
Εὐτυχῶς ἦταν εἰδοποιημένοι καὶ θὰ φυλάγονταν.

Δὲν θἆταν πιὰ εὔκολο γιὰ τοὺς συμμορίτες νὰ τοὺς ξεκάνουν, ὅπως θὰ ἦταν τὸ ἀρχικό τους σχέδιο.

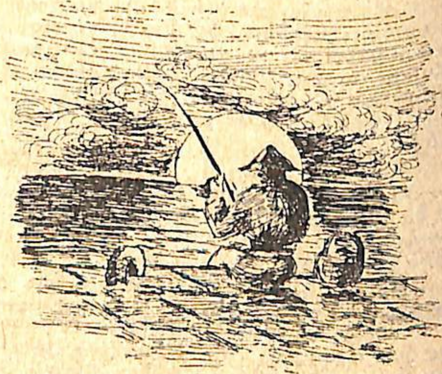
Ὡστόσο αὐτὴ ἡ τρομερὴ ἀποκάλυψη εἶχε καὶ μιὰ ἄλλη πλευρὰ ποὺ κανεὶς δὲν τὴν εἶχε ἀκόμη σκεφτῆ.

(Συνεχίζεται)

Σκίτσα ἀναγνωστῶν

ΤΟΠΕΙΟ
(τοῦ Ν. Σ. Πουρναρᾶ)

Η ΝΥΧΤΑ
(τοῦ Σ. Σταματάκη)

ΑΠΟ ΤΑ ΣΠΙΤΙΑ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ

ΤΟ «ΣΠΙΤΙ» ΝΕΟΥ ΚΑΥΚΑΣΟΥ ΦΛΩΡΙΝΗΣ

Τὰ παιδιὰ τοῦ «Σπιτιοῦ» Νέου Καυκάσου Φλωρίνης μᾶς ἔστειλαν τὴν κατωτέρω ἀνταπόκριση:

«Ἕνα ἀπὸ τὰ εὐτυχισμένα χωριὰ τῆς βορείου Ἑλλάδος εἶναι καὶ τὸ ἀκριτικὸ χωριό μας, ποὺ βρίσκεται ὀλίγα μέτρα μακρυὰ ἀπὸ τὰ ἑλληνοσερβικὰ σύνορα. Μὲ τὴν ἵδρυση τοῦ «Σπιτιοῦ» Νέου Καυκάσου τὸ μικρὸ χωριουδάκι μας ἀναζωογονήθηκε καὶ μέσα στοὺς πέντε μῆνες ποὺ ἄρχισε νὰ λειτουργῇ σχεδὸν ἄλλαξε ὄψη.

Οἱ δρόμοι ποὺ ἦταν ἀκατάστατοι μὲ τὴν κοπιαστικὴ ἐργασία τῶν παιδιῶν καὶ μὲ τὴν φιλότιμη ἐπίβλεψη τῆς ἀρχηγοῦ, τοῦ δημοδιδασκάλου καὶ γεωργοτεχνίτη ἐτακτοποιήθηκαν καὶ φυτεύτηκαν δέντρα.

Ὁμοίως ἐδεντροφυτεύτηκε ὁ αὐλόγυρος τοῦ «Σπιτιοῦ τοῦ Παιδιοῦ» τῆς ἐκκλησίας καὶ τῆς πλατείας.

Ἔξω ἀπὸ τὸ χωριὸ φυτέψαμε λεῦκες ποὺ θὰ ἀποτελέσουν ἕνα ὡραῖο δασύλλιο.

Στὰ ἐπαγγελματικὰ τμήματα ὅλοι μας ὀφείλομε πολλά, γιατὶ εἴμαστε σὲ θέση τώρα νὰ ἐπισκευάζωμε ἀκόμα καὶ νὰ φτιάχνωμε τὰ μικρὰ ἔπιπλά μας τὰ δὲ κορίτσα ἔμαθαν νὰ ράβουν τὰ φορέματά τους, νὰ κεντοῦν καὶ νὰ ὑφαίνουν.

Μὲ τὰ διαλεγμένα θέματα ποὺ κάθε βράδυ ἀκοῦμε, ἔχομε ἀρκετὰ ἐξυψώσει τὸ κοινωνικό, πατριωτικὸ καὶ θρησκευτικὸ αἴσθημα. Ὅλα αὐτὰ καὶ τόσα ἄλλα τὰ ὀφείλομε στὸ «Σπίτι τοῦ Παιδιοῦ» καὶ εὐγνωμονοῦμε ἀπὸ τὰ βάθη τῆς ψυχῆς μας τὴν μεγάλη μας μάνα. Τὴν Βασίλισσα!

Τὰ παιδιὰ τοῦ «Σπιτιοῦ τοῦ Παιδιοῦ»
Νέου Καυκάσου Φλωρίνης

ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΤΟΥ «ΣΠΙΤΙΟΥ» ΚΡΑΤΕΡΟΥ ΣΤΑ ΑΚΡΙΤΙΚΑ ΦΥΛΑΚΙΑ

Ἀγόρια καὶ κορίτσια τοῦ «Σπιτιοῦ» Κρατεροῦ μὲ τὴν ἀκούραστη Ἀρχηγὸ Δίδα Εἰρήνη Ζάχου, τὸν δάσκαλο κ. Ζιώνιο Στέφανο, μὲ τὸν Πρόεδρο τῆς Σχολικῆς Ἐφορίας, τὸν ταμία της, μὲ τὸν διμοιρίτη τῶν Τ.Ε.Α. καὶ μὲ τὸν Γεωργοτεχνίτη, τὴν δεύτερη ἡμέρα τῶν Χριστουγέννων ἐπισκέφθηκαν τοὺς φρουροὺς τοῦ φυλακίου Ἐθνικοῦ. Μοίρασαν σ' αὐτοὺς κάστανα, μῆλα, ἀχλάδια, τσιγάρα, ξυραφάκια, χαρτοφακέλλους, κονιὰκ κλπ. Μὲ τὰ δῶρα αὐτὰ μὲ πατριωτικὰ τραγούδια καὶ χοροὺς ἑλληνικοὺς ἔδωσαν χαρὰ στὰ ἡρωϊκὰ φανταράκια. Ἔμειναν πολὺ εὐχαριστημένα».

Ἡ Ἀρχηγὸς ΖΑΧΟΥ ΕΙΡΗΝΗ

ΤΟ «ΣΠΙΤΙ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ» ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΕΩΣ

Ὁ Κωνσταντῖνος Τσιτούρας μᾶς γράφει:

«Εἶναι ἀναρίθμητες οἱ ὠφέλειες ποὺ προσφέρει τὸ «Σπίτι τοῦ παιδιοῦ» στὸ χωριό μου.

Ἰδιαιτέρως πολὺ μεγάλο ὑπῆρξε τὸ ἐνδιαφέρον τῆς Ἀρχηγοῦ μας, ἡ ὁποία ἀπὸ τὶς πρῶτες ἡμέρες τῆς ἐμφανίσεώς της στὸ χωριό μου ἔδειξε ἐξαιρετικὴ ἀγάπην καὶ ἐνδιαφέρον στοὺς κατοίκους. Μὲ ζῆλο καὶ ἀπόφαση θέλησε νὰ παρουσιάσῃ τὸ «Σπίτι τοῦ παιδιοῦ» Μεταμορφώσεως, ὡς ἀνώτερον μορφωτικὸν οἶκον.

Πρῶτο ἀπ' ὅλα μᾶς χώρισε σὲ τέσσερις ὁμάδες: 1) Ψυχαγωγίας, 2) Κοινωφελοῦς δράσεως, 3) Διακοσμήσεως καὶ 4) Δημοσιογραφίας, γιὰ νὰ προσφέρωμε ὁ καθένας τὶς ἀνάλογες ὑπηρεσίες καὶ νὰ ἐκτελοῦμε αὐτὲς ποὺ μᾶς ἀναθέτουν.

Μὲ ὁδηγὸν καὶ καλὸν προστάτην τὴν Ἀρχηγό μας Ρίτσαν Γκουγιουλίτσα οἱ κάτοικοι τοῦ χωριοῦ μου πέτυχαν νὰ κτίσουν τὸ κοιμητήριον, τὸ ὁποῖον εἶχε 10 περίπου χρόνια ἐρειπωμένον καὶ τὰ ὀστᾶ τῶν νεκρῶν ἐρρίπτοντο ἔξω στὸ δρόμο.

Πράγματι, εἶναι κάτι, τὸ ὁποῖον εὐχαρίστησε πολὺ τοὺς κατοίκους τοῦ χωριοῦ μου. ἔκανε δὲ ἰδιαιτέραν ἐντύπωση τὸ ἐνδιαφέρον τῆς Ἀρχηγοῦ μας, γιατὶ ἐκτὸς τοῦ ὅτι φρόντισε νὰ κτισθῇ — καὶ τὸ πέτυχε — δὲν σταμάτησε ἀλλὰ ἀπὸ τὴν στιγμὴ ποὺ οἱ κτίστες ἔβαλαν τὸν πρῶτο λίθον μέχρι ποὺ τελείωσε ὁλότελα ἡ ἀξιέπαινος Ἀρχηγὸς ἦταν παροῦσα δίδουσα ἄπειρες συμβουλὲς στοὺς κατοίκους τοῦ χωριοῦ μου.

Τώρα τὸ χωριό μου ἔχει κάτι ποὺ τόσο πολὺ τοῦ ἔλειπε.

Ἡ ἴδια μᾶς ὁδήγησε στὸ πλησιέστερο ἐκκλησάκι τῆς Παναγίας ἕνα χιλιόμετρο ἔξω τοῦ χωριοῦ, ὅπου φυτεύσαμε μιὰ σειρὰ λεῦκες 100—200 τὸν ἀριθμό, οἱ ὁποῖες θὰ στολίζουν τὸν ἱερὸ χῶρο τῆς Παναγίας. Ἐπίσης μὲ τὴν Ἀρχηγὸ μεταβήκαμε μιὰ Κυριακὴ ὅλα τὰ παιδιὰ τοῦ «Σπιτιοῦ» καὶ ἰδίως τὰ ἀνήκοντα στὴν ὁμάδα Κοινωφελοῦς δράσεως, καὶ μεταφέραμε πέτρες πολυγωνικὲς γιὰ νὰ χτίσωμε ἡρῷον ἔμπροσθεν τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Νικολάου. Ἐπίσης ἡ Ἀρχηγὸς ἐσχημάτισε καὶ ποδοσφαιρικὴ ὁμάδα.

Πολὺ μεγάλη ἐπίσης ὑπῆρξε ἡ συμβολὴ τοῦ σπιτιοῦ» στὴν γεωργία. Ἔγιναν στὰ παιδιὰ διάφορα γεωργικὰ μαθήματα ἀπὸ τὸν γεωργοτεχνίτη, Νικόλαον Νιανιάκην ποὺ μᾶς ἦσαν τελείως ἄγνωστα. Μάθαμε πῶς νὰ μπολιάζωμε τὰ ἄγρια δέντρα. Διδαχθήκαμε μαθήματα κηπουρικῆς καὶ ἀμπελουργίας. Μάθαμε ἀκόμη ἀπὸ τὸν γεωργοτεχνίτη πῶς νὰ γίνεται ἡ σπορὰ καὶ μὲ ποιὸν τρόπον νὰ καλλιεργοῦμε τὰ χωράφια μας. Ἐκεῖνο ποὺ προξένησε σὲ ὅλους μας ἰδιαίτερη ἐντύπωση εἶναι τὸ ὅτι μάθαμε ὅλη τὴ ζωὴ τῶν μελισσῶν.

ΚΩΝ. ΤΣΙΤΟΥΡΑΣ

Ἡ στήλη τῶν Συλλόγων

ΤΟ «ΤΕΤΡΑΘΛΟ» ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ «ΕΛΙΚΩΝ»

Τὸ φετινό μας ΤΕΤΡΑΘΛΟ εἶναι μία ἐπιτυχία τοῦ Συλλόγου μας «ΕΛΙΚΩΝ».

Δὲν εἶναι μόνον ὁ μεγάλος ἀριθμὸς συμμετοχῶν, ἀλλὰ ἡ καλὴ ποιότητα τῶν ἔργων. Αὐτὸ δείχνει πόσο ὠφέλησε τοὺς νέους τὸ περιοδικό μας «ΤΟ ΣΠΙΤΙ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ», μὲ τὶς φιλολογικὲς στῆλες ποὺ ἔχει καθιερώσει.

Τὰ ἀποτελέσματα τοῦ «ΤΕΤΡΑΘΛΟΥ» εἶναι: ΠΡΩΤΟΙ: 1) Στὸ ποίημα ὁ Φ. Παπαδᾶκος. 2) Στὸ χρονογράφημα ὁ Κοτινᾶς. 3) Στὸ διήγημα ὁ Ν. Γιαννᾶτος καὶ 4) Στὸ σκέτς ὁ Βουτσαδάκης. Τετραθλητὴς ἀνεδείχθη ὁ Ν. Γιαννᾶτος μὲ δεύτερον τὸν Βουτσαδάκη (ὁ πρῶτος 65 βαθμοὺς ὁ δεύτερος 54,5 βαθμούς).

Δεύτερος στὸ ποίημα εἶναι ὁ Γουσέτης, στὸ χρονογράφημα εἶναι ὁ Γιαννᾶτος στὸ διήγημα εἶναι ὁ Τερζῆς, καὶ στὸ σκὲτς εἶναι ὁ Παπαθεμέλης.

Στοὺς πρώτους νικητὲς ἐστάλησαν βιβλία καθὼς καὶ στὸν «ΤΕΤΡΑΘΛΗΤΗ».

Παρακαλοῦμε τοὺς νικητὲς ὅταν λάβουν τὰ βιβλία νὰ μᾶς εἰδοποιήσουν εἴτε μὲ γράμμα εἴτε μέσω τοῦ περιοδικοῦ. Ὅλους ὅσους συμμετέσχον εὐχαριστοῦμε θερμά.

Ὅσοι ἐνδιαφέρονται διὰ ἀναλυτικὰ ἀποτελέσματα ἂς μᾶς γράψουν.

Σύλλογος «ΕΛΙΚΩΝ»
(ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΤΜΗΜΑ)

ΝΕΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ

Στὸ Ριζοχώριον Τριφυλίας ἱδρύθηκε Σύλλογος μὲ τὴν ἐπωνυμίαν: «Ἀνοιξιάτικα Λουλούδια».

Σκοπὸς τοῦ Συλλόγου εἶναι ἡ καλιτέρευση μιᾶς Κοινωνίας μὲ προστάτη τὸ Χριστό.

Ὁ Νέος Σύλλογος ἐγκαινιάζων τὴν δράση του προκηρύσσει διαγωνισμὸ πεζοῦ ἢ ποιήματος μὲ θέμα ἐλεύθερο.

Βραβεῖα ἐκλεκτά. Θὰ βραβευθοῦν δύο καὶ θὰ ἐπαινεθοῦν τέσσαρα. Ἑκάστη ἐπιστολὴ νὰ φέρῃ ἐσωκλείστως 2.000 δρχ. πρὸς ἀποστολὴν βραβείων.

Προθεσμία μέχρι 15 Ἀπριλίου.

Ἀπευθύνεστε πρὸς τὸν μαθητὴν Πατσατζῆν Νικ. τοῦ Ἰωάννου, Τάξις Ζ΄, Γυμνάσιον Κυπαρισσίας.

****

ΤΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΚΕΡΠΕΝΗΣΙΟΥ

Στὸ Καρπενῆσι, στὴ μικρὴ αὐτὴ κωμόπολη τοῦ νομοῦ μας ποὺ δὲν εἶναι καὶ ἄλλη, ἔχει νὰ πῇ τὴν ἱστορία του τὸ ταλαιπωρημένο σχολεῖο μας τὸ Γυμνάσιο. Στὸ δυτικὸ μέρος τῆς πολης ποὺ φωλιάζει χαρούμενη στὴν καταπράσινη ἀγκαλιὰ τοῦ Βελουχιοῦ, τῆς νερομάνας τοῦ Σπερχειοῦ, βρίσκεται τὸ σχολειό μας. Πόσες καὶ πόσες καταιγίδες τῆς ζωῆς δὲ γνώρισε! Ἡ λυσσασμένη θύελλα τοῦ πολέμου κατὰ τὴν τελευταία δεκαετία τὸ σάρωσε στὸ καταστρεπτικό της διάβα κι' ἔτσι ἐπὶ Γερμανικῆς κατοχῆς μετεβλήθη σὲ περιφρονημένο ἐρείπιο.

Οἱ βάρβαροι ἐχθροὶ ἔσβησαν αὐτὸ τὸ φάρο ποὺ φώτιζε καὶ ἔριχνε τὸ Ἑλληνικὸ φῶς σ' ὅλη τὴν Εὐρυτανία. Τὸν ἔσβησαν διὰ νὰ ἀποσκοτισθῇ τελείως ἡ ὀρεινή μας πατρίδα, ἡ Εὐρυτανία. Βεβήλωσαν τὸν τόπο ποὺ ἄνθιζε, καὶ ἐδροσίζετο καὶ ἐνεπνέετο ὑψηλοὺς πόθους τὸ Ἑλληνικὸ πνεῦμα τόσων νέων τῆς Ἑλλάδος.

Ὅμως ἡ Ἑλλάδα μας ποὺ ξέρει νὰ λυγίζῃ καὶ ν' ἀνορθώνεται νὰ ὑπομένῃ τὸν ἀπαίσιο κατακτητὴ ἐφρόντισε καὶ τὸ ἀνήγειρε πάλι. Ὑψώνεται καὶ πάλιν, ἐπιβλητικὸ μεγαλοπρεπὲς στὸ ἴδιο μέρος ποὺ ἦτο καὶ πρὶν στὴν ἀπέραντη πλαερὴ λάκα τῆς πόλης. Ἀνηγέρθη «δαπάναις τοῦ ἐράνου τῆς Α. Μ. τῆς Βασιλίσσης». Ἡ μεγάλη μας μάνα, ἡ Βασίλισσα, ποὺ στὴν ἐποχή μας ὑπῆρξε καὶ θὰ ὑπάρχῃ ὁ σωτήριος ἥλιος τῆς Ἑλλάδος ποὺ ἀνέτειλε στὸν σκοτεινό μας ὁρίζοντα τὸ ἀνώρθωσε πάλι.

Τώρα τόσες καὶ τόσες διψαλέες νεανικὲς Ἑλληνικὲς ψυχὲς βρίσκονται ὑπὸ τὴν σκέπην του καὶ μέσα ἀπ' αὐτὸ κτίζουν τὸ οἰκοδόμημα τῆς ζωῆς των.

Τί ἐνθουσιασμός, τί παλμοί, τί γλυκειὰ συγκίνηση! Τὸ μαθητικό μας συναίσθημα εἶναι τρανό. Ὁ ζῆλος διὰ μελέτην ἀπεριόριστος διὰ νὰ ἀξιοποιήσωμεν τοῦτο. Ἡ δὲ εὐγνωμοσύνη μας διὰ τὴν μάνα μας Βασίλισσα εἶναι ἀνέκφραστη. Ἂς κλείσωμε μέσ' τὴν καρδιά μας τ' ὄνομά της μὲ χρυσὰ γράμματα κι' ἂς τὴ δοξάζωμε πάντα.

ΚΩΝ. Χ. ΝΑΤΣΙΟΣ
Μαθητὴς Δ΄. Γυμνασίου

ΜΕΓΑΣ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟΣ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ «ΟΛΥΜΠΙΑΚΟΝ ΦΩΣ»

Ὁ Σύλλογός μας, ἐγκαινιάζοντας τὴν ἵδρυσή του, προκυρήσει μεγάλο λογοτεχνικὸ διαγωνισμὸ στὸν ὁποῖον δύνανται νὰ λάβουν μέρος ὅλα τὰ Ἑλληνόπουλα.

Ὡς θέμα, ὡρίστηκε μιὰ ἐλεύθερη νεανικὴ δημιουργία, καθαρῶς Ἑλληνική. Ἡ ἀγάπη πρὸς τὴν Πατρίδα, ἡ θερμὴ ἀπήχηση τῆς θρησκείας μας στὶς ψυχὲς τῆς νιότης, εἶναι αἱ αἰώνιαι πηγαὶ θεμάτων γιὰ ἀνάπτυξη κι' ἐξύμνηση.

Ἐπίσης ἡ θαυμασία Ἑλληνικὴ φύση, ἡ ζωὴ τοῦ χωριοῦ, τοῦ βουνοῦ καὶ τῆς στάνης ἢ ἡ ζωὴ τῆς θάλασσας καὶ τοῦ νησιοῦ, τὸ σπίτι τῆς μάνας ἡ ἀγάπη κι ὁ πόνος τοῦ ξενητεμένου εἶναι τὰ καλύτερα θέματα π' ἁρμόζει νὰ τραγουδήσῃ ἡ Ἑλληνικὴ ψυχή.

Προτιμῶνται κυρίως ποιήματα πρωτότυπα καὶ παντὸς εἴδους πεζά.

Ὅσοι λάβουν μέρος στὸν διαγωνισμό μας ὀφείλουν νἄχουν ὑπ' ὄψιν τους τὰ ἑξῆς:

1. Τὸ ἔργο δὲν πρέπει νὰ ὑπερβαίνῃ τὰς 2 ἢ 3 σελίδες κόλλας σχολικοῦ διαγωνισμοῦ.

2. Στὸ ἔργο τους δὲν ἐπιτρέπεται νὰ ἐπηρεασθοῦν ἀπὸ παρόμοιον ἔργον ἄλλου συγγραφέως ἢ ποιητοῦ, οὔτε ν' ἀντιγράψουν ἢ νὰ μιμηθοῦν γιατὶ τότε δὲν λαμβάνεται ὑπ' ὄψη.

3. Στὸ τέλος τοῦ ἔργου (ἢ στὴν ἀρχὴ) θὰ σειμειώνουν τὸ ὀνοματεπώνυμον καὶ τὴν ἀκριβῆ διεύθυνση.

4. Τὸ ἔργον δέον ἀπαραιτήτως νὰ συνοδεύεται ἀπὸ δρχ. 3.000 ὡς δικαίωμα συμμετοχῆς κι ἔξοδα ἀποστολῆς βραβείου.

Διὰ τοὺς ἐκ Ζαχάρως μόνον (τιμῆς ἕνεκεν) τὸ δικαίωμα συμμετοχῆς ὁρίζεται εἰς δρχ. 2.000.

ΒΡΑΒΕΙΑ

Ὅσοι τύχουν τοῦ πρώτου βραβείου, (ὁ ἀριθμὸς δὲν περιορίζεται) θὰ λάβῃ ἕκαστος δραχμὰς 60.000.

Ὅσοι τύχουν τοῦ δευτέρου βραβείου, 40.000 ἢ λογοτεχνικὰ βιβλία ἴσης ἀξίας.

Καὶ ὅσοι τύχουν τοῦ τρίτου βραβείου θὰ λάβῃ ἕκαστος 20.000 ἢ ἴσης ἀξίας βιβλία λογοτεχνικά.

Ἀπὸ τὸ τρίτον βραβεῖο καὶ ὕστερα θ' ἀπονεμηθοῦν ἔπαινοι καὶ ἕνα λογοτεχνικὸ βιβλίον.

Τὴν συμμετοχή σας ἀποστείλατε στὴν διεύθυνση: «Μαθητὴν: Φώτην Κομπορόζον, Γυμνάσιον Ζαχάρως, Ὀλυμπίας».

Ἡ προθεσμία λήγει μετὰ 40 ἡμέρας ἀπὸ σήμερον.

ΣΥΛΛΟΓΟΣ «ΟΛΥΜΠΙΑΚΟΝ ΦΩΣ»

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΣ ΜΑΘΗΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ «ΣΥΝΑΓΕΡΜΟΣ»

Τὰ ἀποτελέσματα 3 Διαγωνισμῶν τοῦ καταργηθέντος συλλόγου «Ἔνδοξος Ναυπακτία»

Α΄ Διαγωνισμὸς

Ἔλαβον μέρος 62 μαθηταὶ καὶ μαθήτριαι Γυμνασίου. Θέμα: «Χωριάτικη ζωή». ἐνεκρίθησαν: Πεζά: 1) Κων. Παπαμανώλης βαθμὸς 16½ 2) Δημήτριος Κουσαῆς βαθμὸς 14½ 3) Χρυσόστομος Παναγιωτόπουλος βαθμὸς 13 4) Γεώργιος Καράμπελας βαθμὸς 13. Ποιήματα: 1) Ἀλέκος Θυαμίτης βαθμὸς 16 2) Δημήτριος Κουσαῆς βαθμὸς 15 3) Βασίλειος Παπαδάκης βαθμὸς 14 4) Δημήτριος Μαντῆς βαθμὸς 14. Σκίτσα: 1) Νῖκος Γιαννούλης βαθμὸς 14 2) Δημήτριος Κουσαῆς βαθμὸς 12 3) Νῖκος Σαλονικιός βαθμὸς 9.

Β΄ Διαγωνισμός.

Ἔλαβον μέρος 34 μαθηταὶ καὶ μαθήτριαι Γυμνασίου. Θέμα: «Τὸ καλοκαῖρι πέρασε» ἐξελέγησαν αἱ συνεργασίαι: Πεζά: 1) Εὐγένιος Χ''Εὐγενίδης βαθμὸς 16½. Ποιήματα: 1) Φραγκῖσκος Ριβάλτ βαθμὸς 16 1)4. Σκίτσα 1) Ἰωάννης Μποζίκας βαθμὸς 13.

Γ΄ Διαγωνισμός.

Πεζά: Ἰωάννης Μποζίκας τυχὼν τοῦ βαθμοῦ 16. Θέμα «Ὁ ἑορτασμὸς τῆς 28ης Ὀκτωβρίου» ἔλαβον μέρος 27 μαθηταὶ καὶ μαθήτριαι Γυμνασίου.

Τ' ἀποτελέσματα αὐτὰ εἶναι πολὺ πενιχρά, διότι ἂν καὶ ἔλαβον πολλοὶ μέρος ἐν τούτοις ὀλίγοι ἐπέτυχον.

(ἐκ τῆς Γ)τείας τοῦ Συλλόγου «ΣΥΝΑΓΕΡΜΟΣ»)

Γύρω ἀπ' τὸν Ἀθλητισμό

«Τοτοκάλτσιο»

Τὸ ποδοσφαιρικὸ στοίχημα

Ἀσφαλῶς θὰ ἔχετε ἀκούσει γιὰ τὸ «Τοτοκάλτσιο». Τὸ ἀμοιβαῖο, δηλαδή, ποδοσφαιρικὸ στοίχημα ποὺ ἔχει καθιερωθῆ σὲ ὅλα τὰ κράτη τῆς Εὐρώπης, καὶ σὲ πολλὲς χῶρες τῆς Λατινικῆς Ἀμερικῆς.

Αὐτὸ τὸν καιρὸ γίνονται ἐξ ἄλλου προσπάθειες γιὰ νὰ καθιερωθῆ τὸ στοίχημα αὐτὸ καὶ στὴν Ἑλλάδα.

Γιὰ νὰ κατατοπισθοῦν οἱ ἀναγνῶστες μας στὸ θέμα αὐτὸ —. . . καὶ νὰ γνωρίζουν πῶς θὰ μετάσχουν ἂν ποτὲ καθιερωθῆ καὶ στὴν χώρα μας τὸ στοίχημα αὐτὸ— δίνουμε πιὸ κάτω, στοιχεῖα γιὰ τὸ «Τοτοκάλτσιο» τὸ ἀμοιβαῖο δηλαδή, ποδοσφαιρικὸ στοίχημα ποὺ ἔχει καθιερωθῆ στὴν Ἰταλία.

«Τοτοκάλτσιο» εἶναι ἡ μαγικὴ λέξη ποὺ δὲν ἀφήνει σὲ ἡσυχία πλούσιο καὶ φτωχὸ πιτσιρίκο ἢ ἡλικιωμένο οἰκογενειάρχη.

Σήμερα τὸ Ἐθνικὸ σπὸρ τῆς Ἰταλίας εἶναι τὸ ποδόσφαιρο. Ποδόσφαιρο ποὺ παίζεται ἀπὸ ὠργανωμένες ἐπαγγελματικὲς ὁμάδες. Τὸ σπὸρ αὐτὸ λατρεύεται κυριολεκτικὰ ἀπὸ χιλιάδες ἀνθρώπους, ποὺ μπροστά του παραμερίζεται κάθε ἄλλο γλέντι ἢ ἀσχολία.

Αὐτήν, λοιπόν, τὴν λατρεία, τὴν ἀφοσίωση μπορεῖ κανεὶς νὰ πῆ τοῦ κόσμου στὸ ποδόσφαιρο σκέφθηκαν μερικοὶ νὰ τὴν μεταβάλουν σὲ ἐπιχείρηση. Καὶ ὀργανώθηκαν τὰ στοιχήματα, τὰ περίφημα «Τοτοκάλτσιο».

Μὲ ἕνα ἑκατοστάρικο — στὴν Ἰταλία οἱ ἑκατὸ λιρέττες ἰσοδυναμοῦν μὲ ἕνα δικό μας πεντοχίλιαρο περίπου — ἀγοράζεις ἀπὸ τὸ εἰδικὸ περιπτεράκι ἢ ἀπὸ ὁποιοδήποτε καπνοπωλεῖο ἢ ἐμπορικὸ ἕνα στενόμακρο χρωματιστὸ χαρτί.

Τυπωμένα βρίσκονται ἐκεῖ τὸ ἕνα κάτω ἀπὸ τὸ ἄλλο, δεκατρία ζευγάρια ὀνομάτων πόλεων - τὸ κάθε ὄνομα ἀντιπροσωπεύει τὴν τοπικὴ ὁμάδα ποδοσφαίρου (π. χ. Μίλαν, Τζένοβα, Ρόζα, Γιουβέντους κλπ.) καὶ ἀπέναντί τους τρεῖς κάθετες στῆλες. Καὶ ἀπὸ πάνω τους τὰ μυστηριώδη, γιὰ ἐκεῖνον ποὺ δὲν ξέρει σημεῖα, «+» «—», «0». Ἕνας σταυρὸς σημεῖο νίκης, μία μικρὴ παύλα σημεῖο ἥττας, καὶ τὸ μηδὲν ἰσοπαλία.

Καὶ τώρα ἀρχίζει ἡ ἀγωνία. Ἀπέναντι στὸ κάθε ἕνα ἀπὸ τὰ ζευγάρια - τὶς ὁμάδες δηλαδὴ ποὺ συναντῶνται στὸ γήπεδο τὴν ἑπομένη Κυριακὴ - πρέπει νὰ σημειώσης μὲ μελάνι τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ ἀγῶνος. Ἡ νίκη τῆς πρώτης ὁμάδος ἢ ἥττα της ἢ ἰσοπαλία.

Ἕνα μικρὸ σημαδάκι στὴν ἀνάλογη ἀπέναντι στήλη καὶ φθάνει. Τὸ ἴδιο εἶσαι ὑποχρεωμένος νὰ κάνης καὶ γιὰ τὶς δέκατρεῖς συναντήσεις. Ἀφοῦ λοιπὸν μὲ χίλιες σκέψεις, καὶ ὑπολογισμοὺς γεμίσεις τὸ χαρτὶ μὲ τὰ προγνωστικά σου γιὰ τοὺς δεκατρεῖς ἐπισήμους ἀγῶνες ποὺ κάθε Κυριακὴ γίνονται σὲ ὁλόκληρη τὴ χώρα, τὸ ἀντιγράφεις σ' ἕνα πανομοιότυπο ἀπόκομμα ποὺ βρίσκεται ἑνωμένο μὲ τὸ πρῶτο.

Ἀπὸ τὴν στιγμὴ αὐτὴ τὸ χρωματιστὸ χαρτάκι ἀρχίζει νὰ ἀποκτᾶ μεγάλη ἀξία.

Γιατὶ ἂν κερδίσης, ἂν μαντέψης δηλαδὴ σωστὰ ὅλα τὰ ἀποτελέσματα τῶν Κυριακάτικων συναντήσεων, τότε αὐτὸ θὰ . . . μεταφρασθῆ σὲ χρῆμα. Καὶ ὄχι λίγα ἑκατομμύρια, λιρέττες.

Ἑκατομμύρια δηλαδὴ Ἑλληνικὰ πεντοχίλιαρα.

Προσεκτικὰ ὁ ὑπάλληλος θὰ παραλάβη ἀπὸ τὰ χέρια τοῦ πελάτη τὸ χαρτάκι, θὰ καλοεξετάση ἂν συμπίπτη μὲ τὸ ἀπόκομμα ποὺ κρατᾶ αὐτὸς καὶ ἀφοῦ περαστῆ στὸ βιβλίο του θὰ γίνη σωρὸς μὲ τὶς ἑκατοντάδες τὰ ἄλλα. . . ἀδελφάκια του, καὶ τὸ βράδυ ὅλα μαζὺ θὰ πᾶνε γιὰ κατάθεση στὸ συμβολαιογράφο. Μέχρι τὴν Κυριακὴ τὸ βράδυ.

Καὶ ὅταν συγκεντρωθοῦν τὰ ἀποτελέσματα μὲ τὰ τελειότερα συστήματα τηλεπικοινωνίας, ὅταν σὰν ἀστραπὴ μαζευτοῦν οἱ τυχεροὶ ποὺ κέρδισαν τὸ μεγάλο λαχεῖο - ἐπιτυχίες καὶ στὰ 13 προγνωστικὰ - ἔ τότε ἀρχίζει τὸ γλέντι : Τὸ μοίρασμα τῶν κερδῶν στοὺς τυχεροὺς ποὺ ἐξαρτᾶται ἀπόλυτα ἀπὸ τὸν ἀριθμὸ τῶν ἐπιτυχιῶν. Ἂν εἶναι πολλοὶ αὐτοὶ ποὺ βρῆκαν τὰ σωστὰ ἀποτελέσματα, τὰ ποσὰ μειώνονται. Ἂν εἶναι λίγοι, τὰ κερδισμένα χρήματα ἀνεβαίνουν, γιὰ νὰ φτάσουν σὲ τεράστια ὕψη, ἂν τύχη ἕνας μονάχα — πρᾶγμα μᾶλλον σπάνιο ποὺ ἔχει συμβῆ ὅμως μερικὲς φορὲς —νὰ πετύχη μόνος τὰ 13 ἀποτελέσματα.

Κατὰ μέσον ὅρον τρία ἑκατομμύρια δελτάρια τοῦ «Τοτοκάλτσιο» πουλιοῦνται κάθε ἑβδομάδα σ' ὁλόκληρη τὴν Ἰταλία. Πρὸς πέντε χιλιάδες τὸ κάθ ἕνα— ἑκατὸ ἰταλικὲς λιρέττες —μαζεύεται ἕνα ποσὸν δεκαπέντε δισεκατομμυρίων δραχμῶν.

Ἀπὸ αὐτὰ καὶ ἀφοῦ ἀφαιρεθοῦν ὅλα τὰ ἔξοδα ποὺ εἶναι ἀσήμαντα μπροστὰ στὸ μέγεθος τοῦ ποσοῦ, τὰ μισά, τὰ 7 δισεκατομμύρια περίπου ἀφαιροῦνται ἀπὸ τὸ κράτος—ποὺ ἐνισχύει μ' αὐτὰ τὸν ἀθλητισμὸ καὶ τὴν Ἰταλικὴ Ἐπιτροπὴ Ὀλυμπιακῶν Ἀγώνων, γιὰ τὴν συμπλήρωση ἢ τὸ κτίσιμο νέων κτιρίων σταδίων κ.λ.π.

Τὰ ἄλλα μισά, 7 δισεκατομμύρια— χωρίζονται στὴ μέση.

Τὰ 50% — τρισήμισυ δισεκατομμύρια— μοιράζονται σ' αὐτοὺς ποὺ μάντεψαν καὶ τὰ 13 ἀποτελέσματα τῶν ἀγώνων τῆς Κυριακῆς. Τέλος τὸ τελευταῖο 50%, τὸ τέταρτο τοῦ ἀρχικοῦ ποσοῦ μοιράζεται σ' αὐτοὺς ποὺ ἀπὸ τὰ 13 ἀποτελέσματα βρῆκαν τὰ 12. Γι' αὐτοὺς τὰ κέρδη εἶναι πολὺ μικρότερα. Διακόσιοι μὲ τριακόσιοι ἄνθρωποι μοιράζονται τὰ τελευταῖα 7½ δισεκατομμύρια, παίρνοντας δηλαδὴ ὁ καθένας περὶ τὰ τρία ἑκατομμύρια.

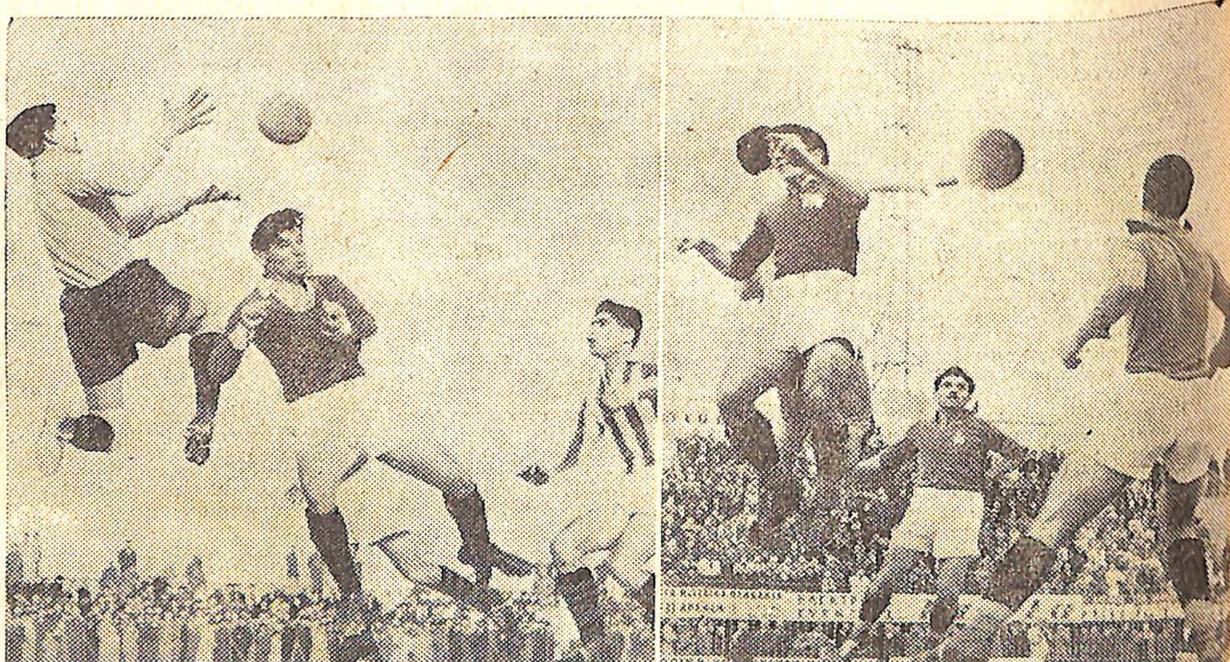
Η ΑΡΣΕΝΑΛ

Ἡ «Ἄρσεναλ» ὁ μεγάλος αὐτὸς ποδοσφαιρικὸς σύλλογος ποὺ κατέκτησε πέρυσι τὸ πρωτάθλημα Ἀγγλίας καὶ φέτος κατέχει μία ἀπὸ τὶς τελευταῖες (!) θέσεις θεωρεῖται ὁ δημοφιλέστερος σύλλογος ὄχι μόνον στὴ Μεγάλη Βρεταννία ἀλλὰ καὶ σ' ὁλόκληρο τὸν κόσμον.

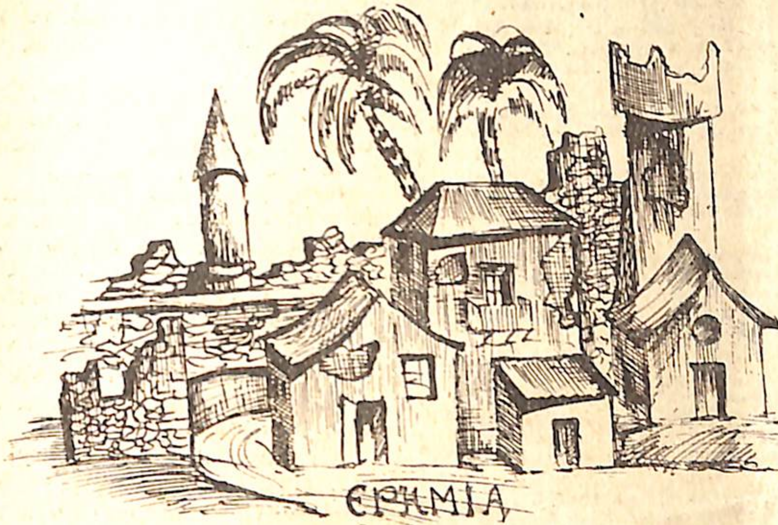
Καὶ ὅσον ἀφορᾶ τὴν Ἑλλάδα τοὐλάχιστον, κανεὶς δὲν ἀμφιβάλλει ὅτι οἱ περισσότεροι ἀπὸ τοὺς φιλάθλους μας εἶναι θερμοὶ ὑποστηρικταὶ τῶν «κανονιέριδων» —ὅπως τοὺς λένε — καὶ παρακολουθοῦν νοερῶς μὲν ἀλλὰ μὲ φανατισμὸ ὅλους τοὺς ἀγῶνες τους. Τὸ ἴδιο ὅμως συμβαίνει καὶ εἰς τὰ ἄλλα ξένα κράτη δεδομένου ὅτι ἡ «Ἄρσεναλ» εἶναι ὁ πιὸ δημοφιλὴς σύλλογος λόγῳ τοῦ ἐνδόξου παρελθόντος του καὶ τῶν περιφήμων ἄσσων ποὺ κατὰ καιρους ἀνέδειξε.

Εἶναι, ὅμως,. . . οἱ κανονιέρηδες, τόσον δημοφιλεῖς στὴ χώρα τους ὅσο καὶ στὸ ἐξωτερικό; Ἡ Ἀγγλία διαθέτει πολλοὺς καὶ ἱστορικοὺς συλλόγους ἀρχαιότερους τῆς «Ἄρσεναλ» ἢ καὶ ἰσχυρότερους ἀπ' αὐτή, σήμερα. Μήπως, λοιπὸν κανεὶς ἀπ' αὐτοὺς συγκεντρώνει τὶς περισσότερες προτιμήσεις μεταξὺ τῶν Βρεταννῶν φιλάθλων; Ὄχι. Ἡ «Ἄρσεναλ» καὶ στὴν Ἀγγλία εἶναι ἡ ποδοσφαιρικὴ ὁμάδα μὲ τὸν μεγαλύτερο ἀριθμὸ θαυμαστῶν.

Αὐτὸ φαίνεται καθαρὰ ἀπὸ τὸν κατωτέρω πίνακα, τῶν θεατῶν ποὺ παρακολούθησαν πέ-

Δύο φάσεις ἀπὸ τοὺς ἀγῶνες τῶν πρωταθλημάτων Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς. Δεξιά: φάσις ἀπὸ τὸ μάτς Παναθηναϊκοῦ — Ἀστέρος, καὶ ἀριστερά: φάσις ἀπὸ τὸ μάτς Ὀλυμπιακοῦ — Ἐθνικοῦ

ΕΡΗΜΙΑ

(τοῦ Δ. Κ. Σφυρῆ)

ΝΥΧΤΑ

(Πάνθηρα)

Η ΓΑΤΑ

(τοῦ Σ. Σταματάκη)

«ΑΠ' ΤΗΝ ΖΑΚΥΝΘΟ»

(τῆς Μαρίας Καλαμαρᾶ)

ρυσι τὰ διάφορα μάτς τοῦ πρωταθλήματος.

ΕΝΤΟΣ ΕΔΡΑΣ

Ἄρσεναλ.	(1)	49.742
Νιουκάστλ	(16)	44.521
Τόττεγχομ	(10)	44.100
Τσέλζη	(19)	43.933
Σεφ. Γουεν.	(18)	42.666
Λίβερπουλ	(17)	39.986
Σάντερλαντ	(19)	38.909
Κάρντιφ	(12)	38.175
Μάντσ. Γιου.	(8)	35.590
Ἄστον Βίλα	(11)	34.571
Μάντσ. Σίτυ	(20)	34.050
Γούλβε	(3)	32.997
Μπόλτον	(14)	31.737
Μπρόμγουϊτς	(4)	31.485
Πρέστον	(2)	31.381
Πόρτσμουθ	(15)	31.355
Μίντλεσμπρο	(13)	28.928
Μπάουλεϋ	(6)	28.518
Στόουκ	(21)	27.746
Γτάλτον	(5)	26.732
Μπλάκμπουλ	(7)	25.862
Ντέρμπυ	(22)	19.434

ΕΚΤΟΣ ΕΔΡΑΣ

Ἄρσεναλ	(7)	38.954
Νιούκαστλ	(16)	38.184
Μπρόμγουϊτς	(4)	38.152
Γούλβς	(3).	37.995
Πρέστον	(2)	37.598
Μάντσ. Γιουν.	(18)	36.707
Σεφ. Γιουν.	(18).	36.707
Σάντερλαντ	(9).	36.185
Μάντσ. Σίτυ	(20)	34.309
Κάρντιφ	(12).	33.808
Πόρσμουθ	(15).	33.147
Τσάρλτον	(5)	33.090
Λίβερπουλ	(17)	32.906
Τσέλζη	(19).	32.347
Ἄστον Βίλλα	(11)	31.852
Μίντλεσμπρο	(13)	31.686
Μπόλτον	(14).	30.287
Ντέρμπυ	(22)	29.510
Στόουκ	(21).	27.690

ΑΘΛΗΤΙΚΗ ΚΙΝΗΣΗ

ΣΤΟΝ ΑΓΙΟ ΑΝΔΡΕΑ : Ὁ Π.Α.Ο. Κ. νίκησε τὸν «Ἄρη» μὲ 3 — 2 καὶ τὸν «Ἡρακλῆ» μὲ 4 — 0 καὶ 3 — 2.

ΣΤΗ ΘΕΣ)ΝΙΚΗ : Σὲ ἀγῶνα βόλεϋ - μπῶλ ἡ ὁμάδα τοῦ Ε΄ Γυμνασίου νίκησε τὰ ἐκπαιδευτήρια Ζαχαριάδη μὲ 13 — 12, 14 — 16, 15 — 7.

Ἐπίσης ἡ ὁμάδα μπάσκετ - μπῶλ τῆς μικτῆς τῶν τμημάτων ΣΤ΄ τάξεως Ε΄ Γυμνασίου νίκησε τὴν ΣΤ΄ τάξη ἐκπαιδευτηρίων μὲ 50 — 30.

ΣΤΟ ΑΥΓΕΡΙΝΟ : Σὲ φιλικὸ ἀγῶνα βόλλεϋ - μπῶλ ἡ ὁμάδα τοῦ Σ.Π. Αὐγερινοῦ νίκησε τὴν ὁμάδα τοῦ 3ου λόχου Τ.Π. 619 μὲ σὲτ 3 — 0.

ΣΤΟ ΣΤΑΥΡΟΔΡΟΜΙ : Ἡ «Δόξα» κατέβαλε τὴν «Βροντὴ» μὲ 5 — 0. Τὰ τέρματα ἐσημείωσαν οἱ Παπαδόπουλος (4) καὶ Ἑκουτσόγλου.

Εἰς τὴν παιδόπολιν Ἅγιος Ἀλέξανδρος Ζηροῦ Φιλιππιάδος ὁ ἀθλητισμὸς εἶναι ἀξιόλογος διότι ἐκτὸς τοῦ κλασσικοῦ ἀθλητισμοῦ εἰς τὸν ὁποῖον ἀσκοῦνται ὅλα τὸ παιδιὰ ὑπάρχουν καὶ ὁμάδες Μπάσκετ, Βόλεϋ καὶ Ποδοσφαίρου αἱ ὁποῖαι κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος ἔδωσαν τὰς κάτωθι συναντήσεις :

Α) Μπάσκετ Μπῶλ

Ἡ ὁμὰς τῆς παιδοπόλεως μὲ τοὺς

Προσκόπους Κερκύρας	30=36
Κερκυραϊκὸν Γυμν. Σύλ.	17=20
Π.Α.Σ. Ἀβέρωφ Ἰωαννίνων	29=29
Ἕνωσιν Πρεβέζης	46=26
καὶ	26=16
Παναμβρακικὸν Ἄρτης	39=36
Ἀετὸν Ἄρτης	25=19
Μικτὴν Ἄρτης	35=21
Γυμνάσιον Ἄρτης	36=33
καὶ Μικτὴν Ἄρτης	35=37

Β) Ποδόσφαιρο

Ἡ ὁμὰς τῆς παιδοπόλεως μὲ τοὺς Β΄ Ἀετοῦ Ἄρτης 1=1 Δόξαν Ἄρτης 5=1, Ἄραχθον Ἄρτης 4=1 Φιλιππιάδα 1=0,4=1,2=1,1=1, 1=4 Κομπζότι Ἄρτης 0=0, Ἄραχθον 9=0, Ἀστέρα Ἄρτης 4—3, Φιλιππιάδα 1—1.

Γ) Βόλεϋ Μπῶλ

Παιδόπολις — Μικτὴ Ἄρτης 15=12, 13=15, 15=13. Παιδόπολις — Στρατὸς Ἄρτης 15=11, 12=15. 15=10.

ΑΡΧΙΣΥΝΤΑΚΤΗΣ 'απαντᾶ:

❖ Σ' εὐχαριστῶ θερμὰ γιὰ τὰ καλά σου λόγια ΛΑΖΑΡΕ ΤΣΙΤΟΥΡΙΔΗ.

❖ Σ' εὐχαριστῶ γιὰ ὅλες τὶς προσπάθειές σου μικρὲ καὶ ἀγαπημένε μου φίλε ΑΔΑΜΑΝΤΙΕ ΚΛΑΔΗ.

❖ Μὲ συγκίνηση πῆρα τὸ γράμμα σου ΚΩΝ. ΣΤΕΡΓΙΟΥ. Εἶμαι εὐτυχὴς ποὺ ἔχω τόσο καλοὺς φίλους σὰν καὶ σένα!

❖ Σοῦ εὔχομαι γρήγορα νὰ βγῆς ἀπὸ τὴν παιδόπολη ἕνας καλὸς τεχνίτης ΚΩΝ. ΚΟΣΜΑ καὶ νὰ ἐξελιχθῆς σὲ ἕνα χρήσιμο παράγοντα τοῦ χωριοῦ σου.

❖ ΛΟΥΚΑ ΝΤΕΡΕΚΑ. Διάβασα εὐχαρίστως τὸ γράμμα σου τὸ ὁποῖον κάθε ἄλλο παρὰ ἀνώμαλη προσγείωση ἔκαμε στὸν κάλαθο. Δὲν μπορῶ δυστυχῶς νὰ ἀπαντήσω σὲ ὅλα αὐτὰ ποὺ μὲ ρωτᾶς. Πάντως σ' αὐτὸ τὸ φύλλο θὰ δῆς ἴσως πολλὲς ἐξηγήσεις.

❖ Δὲν μπόρεσα νὰ σᾶς ἐξυπηρετήσω ΙΩΑΝΝΗ ΓΕΩΡΓΟΠΟΥΛΕ καὶ ΝΙΚΟ ΠΟΥΡΝΑΡΑ. Κάμετε μικρὴ ὑπομονή. Θὰ σᾶς φροντίσω ὁπωσδήποτε.

❖ Δὲν γνωρίζω ΙΩΑΝΝΗ ΓΕΩΡΓΟΠΟΥΛΕ ἐὰν εἶναι ἀλήθεια αὐτὸ ποὺ μοῦ λὲς περὶ τοῦ Μητροπολίτου Μεσσηνίας 'Ιωσήφ. Πιστεύω πὼς εἶναι παραμύθια, πολὺ περισσότερο γιατὶ εἶμαι βέβαιος πὼς ἕνας καλὸς Χριστιανὸς δὲν καταρᾶται ποτέ του.

❖ Εὐχαριστῶ πάρα πολὺ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΒΕΡΓΗ γιὰ τὸ τόσο εὐγενικὸ γράμμα σου.

❖ Μὲ συγκίνηση ἀλλὰ καὶ μὲ θαυμασμὸ διάβασα τὸ τόσο ὡραῖο γράμμα σου ΚΩΝ. ΔΙΑΚΟΜΑΝΩΛΗ. Δὲν μπορεῖς νὰ φαντασθῆς τί χαρά, αἰσθάνομαι νὰ διαβάζω τόσο ἀγαπημένα καὶ καλογραμμένα γράμματα.

❖ Σ' εὐχαριστῶ πολὺ - πολὺ ΙΩΑΝΝΗ ΜΑΛΛΙΟ γιὰ τὰ τόσο καλά σου λόγια.

❖ Σὲ τί νὰ σοῦ πρωτοαπαντήσω ΑΝΔΡΕΑ ΚΟΥΤΣΕ, ὅταν σὲ κάθε ἕνα φύλλο χαρτὶ μοῦ ἀραδιάζεις παράπονα γιὰ τὴν διεκπεραίωση, (στὴν ὁποία καὶ ἔστειλα τὸ γράμμα σου), αἰνίγματα καὶ λεξίγριφους ἐρωτήσεις γιὰ τὸ μεγαλείτερο κωδωνοστάσιο τοῦ κόσμου καὶ τὴν συνδρομὴ γιὰ τὴ «Ζωὴ τοῦ Παιδιοῦ».

❖ Σ' εὐχαριστῶ πολὺ ΕΥΑΓΓΕΛΕ ΚΟΤΡΩΝΗ διὰ τὴν τόσο ὡραία κι' εὐγενικὴ ἐπιστολή σου.

❖ Διάβασα μὲ πολὺ ἱκανοποίηση τὸ σύντομο γράμμα σου ΚΥΡΙΑΚΟ ΤΟΥΤΣΟΓΛΟΥ.

❖ Δὲν ξέρω εἰλικρινῶς τί νὰ πρωτολάβω ὑπ' ὄψη μου ΦΩΤΙΕ Β. ΓΟΥΛΙΑΜΗ. Σκίτσα, προβλήματα, Ποιήματα, ἐρωτήσεις, γιὰ νὰ γελᾶτε. σπαζοκεφαλιές, γράμμα γιὰ τὴν διεκπεραίωση; Στέλλω τὸ γράμμα σου στὴ διεκπεραίωση καὶ τὰ ἄλλα τὰ θεωρῶ σὰν νὰ μὴν τὰ ἔγραφες.

❖ Τὰ πῆρα ὅλα φίλε Σ. ΠΑΠΠΑ. Εὐχαριστῶ θερμά.

❖ Ἴσως ἔχετε δίκηο καὶ σεῖς καὶ οἱ ἄλλοι ΔΗΜΗΤΡΗ ΠΑΝΟΥΤΣΟ γιὰ τὸ ζήτημα τῶν πεννομαχιῶν. 'Αλλὰ δυστυχῶς, δὲν μποροῦσα νὰ κάμω ἀλλιῶς.

❖ Λυποῦμαι εἰλικρινὰ ΓΙΩΡΓΟ ΓΙΑΝΝΕΛΟ ἀλλὰ δυστυχῶς δὲν μπορῶ νὰ σοῦ φανῶ χρήσιμος. Ἂν μποροῦσα νὰ εἶσαι βέβαιος, θὰ τὸ ἔκανα εὐχαρίστως.

❖ Μπορῶ νὰ σὲ διαβεβαιώσω κατηγορηματικὰ ΙΩΑΝΝΗ Χ. ΤΣΑΚΛΙΔΗ ὅτι ἡ ἐπιφύλαξη τῆς Κριτικοῦ δὲν εἶχε τὴν ἔννοια ποὺ τῆς ἀποδίδεις. Τὸ «ἐπιφυλάσσομαι» ποὺ σοῦ ἔγραψε εἶχε τὴν ἔννοια ὅτι ἐπιφυλάσσεται ὡς πρὸς τὴν δυνατότητα τῆς δημοσιεύσεως. Τὸ ἄλλο ποὺ μοῦ λὲς δὲν τὶ καταλαβαίνω. Μὲ ρωτᾶς: «Νὰ χρησιμοποιήσω τὴν ἀπόδειξη τοῦ συστημένου στὸ ταχυδρομεῖο;» Τί θέλεις νὰ πῆς ἀκριβῶς;

❖ Χάρηκα πολὺ ποὺ πῆρα γράμμα σου ΑΠΟΣΤΟΛΕ ΖΗΚΑ καὶ πολὺ περισσότερο ἐκφράζω τὴν ἰδιαίτερή μου χαρὰ ποὺ εἶσαι τόσο περήφανος ποὺ φοιτᾶς στὴν σχολὴ Μονίμων 'Υπαξιωματικῶν.

❖ Μ. Π. καὶ Ζ. Σ. δὲν μπορῶ νὰ σᾶς ἀπαντήσω στὶς ἀπόψεις σας ἀφοῦ δὲν ὑπογράφετε. 'Υπογράψετε καλὰ τὰ γράμματά σας καὶ τότε θὰ ἔχετε σωστὴ τὴν ἀπάντηση μου.

❖ ΓΙΩΡΓΟ ΧΑΡΑΜΗ: Νὰ μὲ πάρης ἕνα πρωΐ ἐργάσιμης ἡμέρας στὸ τηλέφωνο 20-481 νὰ συνεννοηθοῦμε.

❖ Τὸ γράμμα σου ΝΙΚΟΛΑΕ ΙΩΑΝΝΟΥ ΚΑΡΑΒΑΝΗ μὲ γέμισε χαρά. Νοιώθω ἰδιαίτερη ἱκανοποίηση ἀπὸ τὶς ἐκδηλώσεις αὐτὲς τῶν φίλων μου.

❖ Διάβασα μὲ ἐξαιρετικὴ ἱκανοποίηση τὸ γράμμα σου ΝΙΚΟ ΤΣΑΡΙΔΗ καὶ ἔννοιωσα ἰδιαίτερη ἱκανοποίηση γιατὶ ἀναγνωρίζεις τὶς παρατηρησεις τὶς σχετικες μὲ τὴν κριτικὴ γιὰ τὰ ποιήματα σου. Εἶμαι βέβαιος πὼς θα προοδεύσης.

❖ ΑΛΕΚΟ ΦΕΡΤΑΚΗ: Αἱ ἀπόκρεω εἶναι χριστιανικὴ ἑορτή ποὺ τὴν ἀρχή της ἔχει εἰς τὰς προχριστιανικας θρησκειας, ιδιως τὴν 'Εβραϊκην. Τα αποκρηατικα ἔθιμα δὲν ἔχουν καμμιὰ ἀπολύτως σχέση με τὴν χριστιανικὴ θρησκεία. Γιὰ τὸ ὡραιο γράμμα σου δεν ἔχω παρα να σὲ εὐχαριστησω θερμα.

❖ Σ' εὐχαριστῶ ΑΛ. ΜΑΚΡΥΛΑΚΗ γιὰ ὅτι κάνεις. Στὸ ζήτημα ὅμως τῶν πεννομαχιῶν δεν μπορῶ πρὸς τὸ παρὸν να κάμω τιποτα.

❖ Διαβίβασα τὸ γραμμα σου στὴ διεκπεραίωση ΠΑΥΛΟ ΠΑΝΙΔΗ.

❖ Μ. Σ. (Σουφλὶ) σοῦ ἀπαντῶ: α) Δὲν λειτουργεῖ σχολὴ Τ.Τ.Τ. β) Στὴ σχολὴ του ΟΤΕ δεν δεχονται κορίτσια γ) Το προσὸν του αναστηματος δεν πρόκειται νὰ καταργηθη ἀπ τις παιδαγωγικες ακαδημίες.

❖ Χάρηκα ποὺ πῆρα τὸ γράμμα σας Γ. ΧΑΤΖΟΥΔΗ καὶ ΑΙΜ. ΤΟΥΠΑΛΟΥΔΗ. Ξέρω πὼς στὸ Χουμνικὸ λειτουργεῖ «Σπίτι τοῦ παιδιοῦ» και σημειώνω ἐδῶ πὼς εὐγνωμονεῖτε τὴν Βασίλισσα γιὰ τὸ ὡραῖο ἵδρυμα.

❖ Διάβασα ΚΛΕΑΝΘΗ ΡΟΡΡΗ τὸ γράμμα σου καὶ τὰ παράπονά σου. Δὲν ἔχεις ὅμως δίκηο νὰ παραπονῆσαι. Εἶσαι ἀπὸ τοὺς νέους που ἔχεις, μὲ τὴν ἀξία σου βέβαια εὐνοηθῆ ἀπὸ τὸ περιοδικό.

❖ Σ' εὐχαριστῶ καὶ περιμένω ΚΩΝ. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΦΙΛΙΠΠΟΥ τὶς συνεργασίες σου. Χαίρω πολὺ ποὺ ἐπικοινωνῶ πνευματικὰ μαζί σου.

❖ Π. ΠΟΥΡΝΑΡΑ: Ὅσο εἶναι ἀληθὲς ὅτι ἡ ἀντιπροσωπεία τῆς ἐκκλησίας 'Αντιοχείας ἡ ὁποία ἐπεσκέφθη την Μόσχαν εἶπε: «Διαδηλοῦμεν ὅτι ἡ ὀρθόδοξος Ρωσσικὴ 'Εκκλησία ζῆ ἐν πάσῃ κανονικότητι, πληρότητι καὶ μεγαλείῳ». 'Αμφισβητῶ ὅμως ὅτι εἶπε ἔτσι ἀκριβῶς τὰ πράγματα. Πιστεύω ἀντιθέτως ὅτι ἡ 'Εκκλησία τῆς Ρωσσίας (οἱ ἐπικεφαλῆς δηλαδὴ) ἔχει σκοπὸν καθαρῶς προπαγανδιστικόν!

❖ Τὸ νὰ μάθη κανεὶς στενογραφία ΙΩΑΝΝΗ Δ. ΠΡΑΠΟΠΟΥΛΕ ἔχει ἕνα ἐπὶ πλέον σκοπὸν διὰ τὴν κατάληψη δημοσίας θέσεως.

❖ Πῆρα τὶς σπαζοκεφαλιὲς ποὺ μοῦ ἔστειλαν οἱ φίλοι μου: 'Αγραφιώτης. Παν. Βεργῆς, Διον. Παπαγιαννόπουλος, 'Αθ. Γραμματίκης, Δημ. Καραδήμου (τὸ σκίτσο σου ὅπως ἦταν σχεδιασμένο δὲν τὸ ἔλαβα ὑπ' ὄψη μου). Δημ. Κορνίλλιος, Γεώργιος Χατζούδης καὶ Αἰμ. Τουπαλούδης, Ὄλγα Μπατιστάτου, 'Αλ. Φερτάκης, Γεώργ. Καραβάνης, Εὐάγγελος Παππᾶς, Ι. Φωτιάδης, Ἐρωτόκριτος 'Ιντζές Κων. Κανάτας, Χρ. Βλάσης Σπ. Τσιγγλιφῆς, Γ. Παπαθανασίου, Διονύσιος Καραθανάσης, Ζαχ. Σημαντήρας καὶ 'Ελληνόπουλο.

❖ Πῆρα τὰ «Γιὰ νὰ γελᾶτε» τῶν φίλων μου: Κων. Στεργίου, Γ. Χατζούδη καὶ Αἰμ. Τουπαλούδη, Σ. Τσιγγλιφῆ, Νικ. Καραβάνη, 'Αξιοῦ Εὐαγγέλου Παππᾶ, Διονυσίου Καραθανάση, Δ. 'Ακριτίδη καὶ Ζαχ. Σημαντήρα.

❖ Πῆρα τὶς 'Αθλητικὲς πληροφορίες τῶν φίλων μου: 'Ερωτ. 'Ιντζέ, Σάββα Πουλῆ, Παιδόπολη Βόλου.

❖ Πῆρα τὶς συνεργασίες τῶν φίλων μου: Κων. Κοσμᾶ, 'Αγραφιώτη, Λαζάρου Τσιτουρίδη, Νικ. Σ. Πουρναρᾶ, Κων Διακομανώλη, Στεργίου Κυριακίδη, Δημ. Κ. Σφυρῆ, Νικολάου Τσιρίδη, Σπ. Τσιγγλιφῆ, Σ. Σταματάκη, Νίκου Πατσατζῆ, Παν. Θ. Μουντζούρη, Βυρ. Χαρίτση. Κων. Φιλίππου, Πάνου Μαθιώτη, Παν. Σ. Πουρναρᾶ, Γεωργίου Μουταφτσῆ, 'Ιωάννη Τσακλίδη Θεοδώρου Σιδηροπούλου Δημ. 'Ακριτίδη, Δ. Παναγιωτίδη, 'Αντωνίου 'Ακριώτη, Ζαχ. Μιχ. Σημαντήρα, 'Ελληνόπουλου καὶ Θεοδ. Σιδηροπούλου.

❖ Πῆρα τὰ σκίτσα τῶν φίλων μου: Σ. Σταματάκη, (ὅλα ἐξαιρετικά) Γεωργίου Καραβάνη (καλούτσικα), Κων. Σφυρῆ (ἐξαιρετικά), Δημ. Πανούτσου (ἀρκετὰ καλά), 'Αξιοῦ (περιμένω κάτι καλύτερο) Θεοδ. Σιδηροπούλου (καλούτσικα), Α. 'Ακριώτη (σὰν τὸ εἶχες μελανωμένο θὰ ἦταν περίφημο), Ζαχ. Σημαντήρα (ἔτσι κι' ἔτσι), 'Ελληνόπουλου (καλούτσικα).

❖ Δυστυχῶς ΕΛΕΥΘΕΡΙΕ ΧΡΟΝΑΚΗ, δὲν μπορῶ πρὸς τὸ παρὸν νὰ σὲ ἐξυπηρετήσω.

❖ ΑΛΒΕΡΤ: Πρὸς τὸ παρὸν δὲν μπορῶ νὰ σᾶς πῶ τίποτε.

❖ ΒΑΣΙΛΗ ΠΙΤΑΚΟΥΔΗ: Σ' εὐχαριστῶ θερμά. Θὰ πρέπει ὅμως γιὰ τὰ ζητήματα τῆς μεταναστεύσεως νὰ συνεννοηθῆς ἀπ' εὐθείας μὲ τὴν τοπικὴ διοίκηση τῆς Λέρου.

❖ ΑΝΤΩΝΙΕ ΑΚΡΙΩΤΗ: Πάντα διαβάζω μὲ ἱκανοποίηση τὰ γράμματα τῶν παλιῶν φίλων μου. Γι' αὐτὰ ποὺ μὲ ρωτᾶς θὰ πάρης ἀπάντηση ἀπὸ τὴν οἰκεία στήλη.

❖ Δὲν δημοσιεύτηκαν ΔΕΣΠΟΙΝΑ ΠΑΠΑΔΟΓΙΑΝΝΑΚΗ τὰ σκίτσα σου γιατί, δυστυχῶς δὲν ἐγκρίθηκαν τελικά.

❖ Θὰ ἀντιλαμβάνεσαι βέβαια ΓΕΩΡΓΙΕ ΤΡΕΧΑΝΤΗΡΗ ὅτι δὲν εἶναι εὔκολο νὰ σοῦ ἀπαντήσω διὰ μιᾶς στὰ 23 ἐρωτήματά σου! καὶ τί ἐρωτήματα; Μὲ βάζεις σὲ μπελάδες.

Σκίτσα ἀναγνωστῶν

Πορτραῖτο παιδιοῦ

Αὐτοπροσωπογραφία (τοῦ Π. Ζάννη)

Καρναβάλι στὸ φεγγάρι

(Συνέχεια ἀπὸ τὴ σελ. 101)

ἀγγελους! Τί ὁλόγλυκο τὸ πρόσωπο τους καὶ ποσο ὀμορφες οἱ φτερούγες τους...

Και καθως κατέβαιναν κάτω ἄρχισαν να χορεύουν ενω ἀπὸ τὶς φτερούγες τους καθως τὶς κουνοῦσαν ἔβγαινε μιὰ θεϊκὴ μουσική.

— Ἂς χορεψουν αλλη μιὰ φορά, εἶπε γοητευμενος ὁ Τακης σὰν τελείωσε ὁ χορος τῶν ἀγγέλων...

Μὰ τοτε ἀκριβῶς ὁ... τελετάρχης γύρισε καὶ τὸν κοιταξε ἄγρια!

—Σιωπή, τοῦ εἶπε αὐστηρά!... Οἱ Βασιλιάδες δὲν ξιππάζονται ἐδῶ στὸ βασίλειο τοῦ φεγγαριοῦ!...

—Δὲν θὰ φᾶμε τοὐλάχιστο ἕνα γλυκό, ρώτησε!...

—Οἱ Βασιλιάδες δὲν εἶναι λιχούδηδες, εἶπε ὁ τελετάρχης. Θὰ φᾶμε ἔπειτα ἀπὸ τὸν χορὸ των ψυχῶν!...

Κάτι περίφημες πεταλοῦδες μεγάλες σὰν ἄνθρωποι ξαναπέταξαν ἀπὸ τὸν οὐρανὸ στὴν αἴθουσα τοῦ παλατιοῦ... Τί ὄμορφα ποὺ χόρευαν κι' αὐτές, λὲς καὶ πηδοῦσαν ἀπὸ πὸ κάθισμα σε κάθισμα κι' ἀπὸ τραπέζι σὲ τραπέζι... Δυὸ μάλιστα, οἱ πιὸ ὄμορφες, ἔφτασαν καὶ κάθησαν ἀπὸ τὴ μιὰ μεριὰ καὶ τὴν ἄλλη τοῦ θρόνου...

—Δὲν θὰ φᾶμε τώρα ἕνα γλυκὸ, ρώτησε παραπονιάρικα ὁ Τάκης...

Μ' ἀντὶ γιὰ ἀπάντηση ὁ βασιλιᾶς ἄκουσε κάτι ξεκαρδιστικὰ γέλια!... Ὅλοι γελοῦσαν... Κι' αὐτὲς οἱ ψυχές. Κι' ἐκεῖνοι οἱ ἄγγελοι. Κι' αὐτὸς ὁ τελετάρχης, ποὺ στὴν ἀρχὴ τοῦ ἔδειχνε τόσο σεβασμό!... Ὅλο τὸ παλάτι γελοῦσε... Κι' αὐτὰ ἀκόμα τὰ γλυκὰ εἶχαν στόμα καὶ γελοῦσαν κι' αὐτά...

Καὶ ὁ Τάκης ἐξύπνησε!... Πραγματικὰ τὸν εἶχαν ξυπνήσει κάτι γέλια μιᾶς παρέας ποὺ γύριζαν ἀπὸ κάποια ἀποκρηάτικη γιορτή... Ἔτριψε τὰ μάτια του καὶ κοίταξε κατὰ τὸν οὐρανό... Τὸ φεγγάρι εἶχε ἐκείνη τὴ στιγμὴ σκεπαστῆ ἀπὸ κάποιο συννεφάκι....

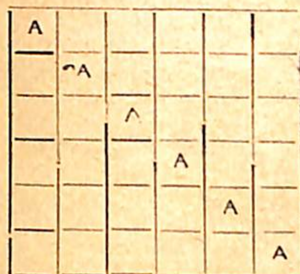
Ὄνειρο ἦταν, εἶπε ὁ Τάκης. Τί ἤθελα ὅμως ὁ ἀνόητος καὶ δὲν ἔτρωγα αὐτὴ τὴν πάστα, παρὰ ἄκουγα αὐτὸ τὸ σαχλὸ τὸν τελετάρχη...

Καὶ σὲ λίγο ἀποκοιμήθηκε ξανά!

Η ΑΝΕΜΗ

Περνᾶτε εὐχάριστα τὴν ὥρα σας

1) ΚΛΙΜΑΚΟΛΕΞΟ

Μόνον ὁριζόντια: 1) Βασίλισσα τῆς Ἑλλάδος. 2) Μεγάλος Ρωμαῖος κατακτητής. 3) Προφήτης. 4) Βιβλικὸν πρόσωπον. 5) Πόλις τῆς Μακεδονίας. 6) Ἡ ἑλληνικὴ εἶναι ἔνδοξη.

Σάββας Πουλῆς

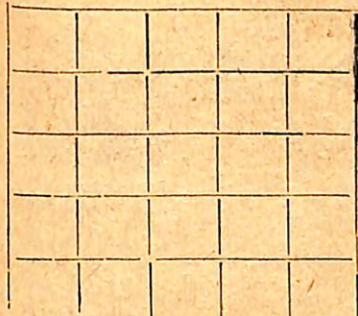
2) ΑΣΤΕΡΙ

Ὁριζόντια: Νησὶ τῶν Κυκλάδων. Κάθετα: Χώρα τῆς Ἀσίας. Διαγώνια: Εἶναι τὸ βάλς.—Ἀποτελεῖται ἀπὸ ἀρκετούς.

Ι. Τολούδης, Φέρραι ζΕβρου.

3) ΑΡΙΘΜΗΤ. ΤΕΤΡΑΓΩΝΟ

Νὰ τοποθετηθοῦν οἱ ἀριθμοὶ 1, 2, 3, 4, 5 κατὰ τέτοιον τρόπο, ὥστε ὁριζόντια, κάθετα καὶ διαγώνια νὰ δίνουν ἄθροισμα 15.

Εὐστ. Τσάλης, Ἀρναία.

4) ΔΙΑΓΩΝΙΑ ΑΚΡΟΣΤΙΧΙΔΑ

Μὲ τὸ πρῶτο γράμμα τῆς πρώτης λέξεως, τὸ δεύτερο τῆς δευτέρας κ.ο.κ. σχηματίζεται νησὶ τοῦ Αἰγαίου.

1) Γυναικεῖον ὄνομα. 2) Ὁ κάτοικος μιᾶς Ἑλληνικῆς μεγαλονήσου. 3) Ἀνάπηρος. 4) Ψάρι. 5) Ἐκεῖ ψήνουν. 6) Τόπος ἀγώνων. 7) Μυθολογικὸς ἥρωας.

Δ. Μπαραμπάνης, Καρυδιὰ Ἐδέσσης.

5) ΜΑΓΙΚΗ ΕΙΚΟΝΑ ΧΩΡΙΣ ΕΙΚΟΝΑ

—Κώστα, Μαρίκα, φέρτε τον σᾶς παρακαλῶ.
—Ποιὸν καλὲ μαμά;
—Μὰ σᾶς τὸ εἶπα.

Θ. Τσακίρης, Σουφλί.

6) ΡΟΜΒΟΣ

1) Σύμφωνον. 2) Ἑλληνικὸ νησί. 3) Μάγισσα. 4) Νησὶ τοῦ Ἰονίου. 5) Δὲν ἔχουν ἰσχύν. 6) Θεά. 7) Φωνῆεν.

Κ. Μπαρμπής, Ζηρὸ Φιλιππιάδος.

7) ΑΝΑΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ

Ἀπὸ νησὶ ἑλληνικὸ
ἕνα γράμμα ἀφαιρῶ
καὶ τὸν τόνο του κινῶ
κι' εὐθὺς σὲ τόπον ἱερὸ
βρίσκομαι καὶ προσκυνῶ.

Χρυσ. Ἀρχοντίδης, Θεσ)νίκη.

8) ΜΕΤΑΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ

Εἶμαι πουλὶ μιμητικὸ
μὰ ἂν τὸ ψὶ τὸ κάνεις πῖ,
ἀρχαῖο Ἕλληνα σοφὸ
θὰ φανερώσῃς στὴ στιγμή.

Θ. Χήρας, Κόνιτσα.

ΣΤΑΥΡΟΛΕΞΟ ΑΡΙΘ. 100

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13

ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ: 1) Ὅλοι οἱ Ἕλληνες τὴν λατρεύουν. 2) Λέγεται καὶ τὸ ψάρεμα ἔτσι στὴν καθαρεύουσα.—Διόλου φρέσκα. 3) Ἄρθρο στὸν πληθυντικό.— Παράγγελμα.— Πρόθεσις.— Δυὸ ὅμοια σύμφωνα. 4) Τὸ τσακάλι.— Ἔπαινος.— Δὲν εἶναι πολλές. 5) Καταλαμβάνει συνήθως τοὺς ἀργόσχολους.— Καθώς.— Μάρκα αὐτοκινήτου. 6) Πόλις τῆς Γαλλίας.— Μέρος τοῦ προσώπου. 7) Τὸ μόριο τῶν συγκαταβατικῶν.— Ἐξουσιάζει μαύρους.— Νότα.— Ἀριθμητικό. 8) Μὲ ποιὸν τρόπο;— Δικό σου. 9) Σημεῖον τῆς ἀριθμητικῆς.— Πρόθεσις.— Διαθέτουν τέτοια οἱ μεγαλέμποροι (ξεν.). 10) Ἀναφορικὴ ἀντωνυμία (θηλ.).— Καρποφόρο δένδρον.— Παραπέμπει. 11) Δυὸ σύμφωνα.— Εἶναι ἡ «Ἰλιὰς» καὶ ἡ «Ὀδύσσεια» τοῦ Ὁμήρου. Ἡ θάλασσα (ἀρχ.).— Ἄρθρο στὸν πληθυντικό. 12) Μεγάλη λίμνη τῆς Ἀφρικῆς (ἀνάπ.).— Κεντᾶ. 13) Μιὰ μεγάλη χριστιανικὴ ἑορτή.

ΚΑΘΕΤΑ: 1) Συνηθισμένο ἀνδρικὸ ὄνομα. 2) Χρονικὸ διάστημα ἀρκετὰ μεγάλο.— Πλησίον. 3) Δυὸ συνεχόμενα γράμματα.— Τὸ ἔχουν οἱ κομψευόμενοι (ξεν.).— Τὸ γρασίδι.— Ἰδού. 4) Συμπεραίνει.—Ὁ μεγαλύτερος ἀδελφὸς τοῦ Μωϋσέως.—Ὑποθετικόν. 5) Χρησιμοποιεῖται γιὰ ὑποδοχές.— Μάρκα αὐτοκινήτου.—Ἀριθμός. 6) Κάποιος.—Τὰ νερά των εἶναι στάσιμα. 7) Νότα.—Μάλιστα.—Ἐπικρατεῖ στὰ κομμουνιστικὰ καθεστῶτα.—Ὁ ἀριθμὸς τῆς προηγουμένης σειρᾶς. 8) Ποταμὸς τῆς Ρωσίας—Ναυτικὸ κέλευσμα. 9) Ὄχι ἐμεῖς.—Περίφημος Ἄγγλος θαλασσοπόρος.—Νοστιμίζει. 10) Ἀκεραία.—Ἀγαπητός, προσφιλής.—Προϋποθέτει ἄφθονα χιόνια. 11) Ἀνάποδη νότα.—Ἡ δεσποινὶς τῶν Ἄγγλων.—Νότα.—Κλωστή. 12) Ἤπειρος.—Διάταξις, συμφωνία, ἀλλὰ καὶ βουνό. 13) Καταχθόνιες.

9) ΠΥΡΑΜΙΔΑ

Οἱ σταυροὶ κάθετα: Πόλις τῆς Πελοποννήσου. 1) Σύμφωνον. 2) Τρωκτικό. 3) Ἔνδοξη χώρα. 4) Ψάρι. 5) Χώρα τῆς Ἀφρικῆς.

Γ. Λ. Σιανάβας

10) ΠΩΣ ΘΑ ΤΑ ΜΟΙΡΑΣΟΥΝ

Ἕξη ἄνθρωποι θέλουν νὰ μοιράσουν 900 χιλιάδες δραχμὲς κατὰ τέτοιον τρόπο, ὥστε ὁ δεύτερος νὰ πάρῃ 30 χιλιάδες περισσότερες ἀπὸ τὸν πρῶτο, ὁ τρίτος 30 χιλιάδες περισσότερες ἀπὸ τὸν δεύτερο κ.ο.κ. Πόσες χιλιάδες θὰ πάρῃ ὁ καθένας;

Δ. Μπαραμπάνης, Καρυδιὰ Ἐδέσσης.

◆

ΛΥΣΕΙΣ ΤΟΥ 99ου ΤΕΥΧΟΥΣ

1) ΤΕΛΕΙΕΣ ΚΑΙ ΠΑΥΛΕΣ

1) Ἄ—ρτα, 2) Γ—άτα, 3) Ἀ—πιδιά, 4) Μ—τά, 5) Ἑ—λβετία, 6) Μ—ελᾶς, 7) Ν—έρων, 8) Ὥ—ρα, 9) Ν—εῖλος = ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

2) ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΟΣ ΣΤΑΥΡΟΣ

```
      7
      8
      9
8 7 8 7 9 7 9 = 55
      8
      9
      7
      =
      55
```

3) ΔΙΚΤΥΩΤΟ

1) ΛΑΖΑΡΟΣ, 2) ΜΑΒΙΛΗΣ, 3) ΠΟΝΗΡΟΣ.

4) ΚΡΥΠΤΟΓΡΑΦΙΚΟ

1) Πανεπιστήμιον, 2) Ἄνεμος, 3) Νόμος, 4) Πέννα, 5) Τῆνος, 6 Ἵππος.

5) ΕΛΛΙΠΟΣΥΜΦΩΝΟ

Ἀγαπᾶτε ἀλλήλους.

6) ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΑΚΡΟΣΤΙΧΙΔΑ

1) Σμύρνη, 2) Ὄθρος, 3) Φανάρι, 4) Ἰορδάνης, 5) Ἀδριανούπολις = ΣΟΦΙΑ.

7) ΛΕΞΙΓΡΙΦΟΣ

ΡΙΟΝ—ΑΝΤΙΡΙΟΝ.

8) ΑΠΡΟΟΠΤΟ

Ἡ Θήρα.

ΛΥΣΗ ΤΟΥ ΣΤΑΥΡΟΛΕΞΟΥ ΑΡ. 99

ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ: 1) ΦΟΡΑ—ΠΑΛΑ. 2) ΕΝΑ — ΚΑΙ. 3) ΑΣ — ΑΡΙΩΝ — ΝΙ. 4) ΤΙΣ — ΑΛΣ — ΗΤΑ. 5) ΑΑΡ — ΟΛΟ. 6) ΜΙΑ — ΟΤΙ. 7) ΣΟΣ — ΕΑΝ. 8) ΙΟΣ — ΙΚΑ — ΣΕΡ. 9) ΕΛ — ΙΝΑΤΙ — ΑΟ. 10) ΕΣΩ — ΙΔΕ. 11) ΑΝΝΑ — ΗΡΩΣ.

ΚΑΘΕΤΑ: 1) ΦΙΑΤ —ΙΕΝΑ. 2) ΣΙΑ — ΣΟΛ. 3) ΡΕ — ΣΑΜΟΣ — ΕΝ. 4) ΑΝΑ — ΡΙΣ — ΙΣΑ. 5) ΑΡΑ — ΙΝΩ. 6) ΙΛΗ — ΟΚΑ. 7) ΚΩΣ — ΑΤΙ. 8) ΠΑΝ — ΟΤΕ —ΙΔΗ. 9) ΑΙ — ΗΛΙΑΣ — ΕΡ. 10) ΝΤΟ — ΝΕΑ. 11) ΑΣΙΑ — ΡΟΥΣ.

’ΕΝ ΤΟΥΤΩ, ΝΙΚΑ,

13 ‘Ο Κωνσταντῖνος ρώτησε τὸν ἑκατόνταρχο τῆς φρουρᾶς, μὲ διαταγὴ τίνος εἶχε συλλάβει τὸ Μάρκελλο καὶ γιατί;
—Εἶναι Χριστιανός, γενναιότατε χιλίαρχε, ἀποκρίθηκε ὁ βαθμοφόρος. ‘Ο Καίσαρας εἶχε δώσει διαταγή...
—Κάποιο λάθος ἔχετε κάμει, τὸν ἔκοψε ὁ Κωνσταντῖνος. ‘Ο αὐτοκράτορας πρόσταξε νὰ μὴ συλληφθοῦν οἱ Ναζαρινοί.
—Μὰ ὁ Καίσαρας εἶπε πὼς θέλει τὸ Μάρκελλο σιδεροδεμένο!
—Σᾶς ἐγγυῶμαι ἐγὼ γιὰ τὸν νέο αὐτόν. Ἂν ὁ Αὔγουστος δὲν ὑπογράψει τὴ χάρη του θὰ τὸν πάω ὁ ἴδιος στὸ Γαλέριο.
Ὕστερα ἀπὸ λίγο δυὸ καβαλλάρηδες κατηφόριζαν ἀπ’ τὸ φρούριο.

14 Στὴν εἴσοδο τῆς Νικομήδειας ὁ χιλίαρχος σταμάτησε τ’ ἄλογό του.
—Πρέπει νὰ χωρίσωμε τώρα, εἶπε στὸ Μάρκελλο. Κέντρισε τ’ ἄλογό σου, νὰ φτάσης τὸ γρηγορώτερο σπίτι σου καὶ νὰ πάρης τὴ μητέρα σου καὶ τὴ Μινερμίνα. ‘Η μητέρα μου θὰ σᾶς κρύψη, γιὰ λίγο στὴν ἐξοχή, ὅπου μένει. ’Εκεῖ θὰ σᾶς συναντήσω σὲ λίγες μέρες καὶ ἐλπίζω νὰ ἔχω κερδίσει τὴ χάρη σου. ’Αλλοιῶς ἑτοιμάσου νὰ φύγης γιὰ τὴ Γαλατία. ‘Ο πατέρας μου θὰ σοῦ δώση μιὰ θέση ἐπίζηλη στὸ στρατό του. ’Εκεῖνος σέβεται ὅλες τὶς θρησκεῖες.
—Εὐχαριστῶ, ἄρχοντά μου, εἶπε ὁ νέος συγκινημένος. Θὰ σὲ προσμένω ἐκεῖ, νὰ ὑπηρετήσω κάτω ἀπ’ τὸ λάβαρό σου!

15 —‘Ο Κωνσταντῖνος ὑποστηρίζει τοὺς συνωμότες. Εἶναι ἴσως κρυφὸς Χριστιανός! ἔλεγε τὸ ἴδιο βράδυ, στὸν αὐτοκράτορα ὁ Γαλέριος. Καὶ τοῦ διηγήθηκε πῶς τοῦ πῆρε ἀπ’ τὸ φρούριο τὸν Μάρκελλο.
Μὰ ὁ Διοκλητιανὸς δὲν εἶχε καθόλου διάθεση γιὰ συζήτηση.
—Θέλω νὰ κοιμηθῶ ἥσυχος, Γαλέριε, εἶπε. Ἄφησε τὶς γκρίνιες καὶ ψευτιές. ‘Ο γιὸς τοῦ Κωνσταντίου τοῦ Χλωροῦ δὲ μπορεῖ νὰ πιστεύη ἕναν θεὸ Σταυρωμένο.
—Μὰ λένε πὼς ἡ μητέρα του..., ἄρχισε νὰ λέη ὁ Καίσαρας, ὅταν ἄξαφνα εἶδε πὼς μιλοῦσε τοῦ κάκου. ‘Ο Αὔγουστος εἶχε ἀποκοιμηθῆ.
—Τί θέλει καὶ μένει ἀκόμα στὸ θρόνο; ἀναρωτήθηκε ὁ Καίσαρας.

16 ‘Ο λαὸς τῆς Νικομήδειας ἔχει μαζευτῆ ἀπὸ τὰ χαράματα κάτω ἀπ’ τὸν ἐξώστη τοῦ παλατιοῦ. Ἕνας ἔφιππος κεντηρίωνας ἐπιθεωρεῖ τὴ φρουρὰ ποὺ κρατᾶ τὴν τάξη. Σὲ λίγο ὁ Αὔγουστος θὰ βγῆ στὸν ἐξώστη καὶ θὰ ἀναγγείλη τοὺς νέους Καίσαρες. ‘Ο λαὸς ἀνυπομονεῖ νὰ χειροκροτήση τὸν ἐκλεκτό του. Κανένας δὲν ἔχει τὴν παραμικρὴ ἀμφιβολία πὼς ἕνας ἀπ’ τοὺς δυὸ Καίσαρες, θἆναι ὁ Κωνσταντῖνος. ’Απὸ τώρα τὰ χείλη του ἀνοίγουν ψιθυρίζοντας, μὲ στοργὴ τ’ ὄναμά του. Θἆναι τόσο ὡραῖος μὲ τὴν πορφύρα ὁ νέος χιλίαρχος. Καὶ κανένας δὲν εἶναι πιὸ ἄξιος ἀπ’ αὐτὸν γιὰ τὸν τίτλο τοῦ Καίσαρα.

17 Ἔχει περάσει καιρὸς ἀπὸ τότε, ποὺ ἄρχισε ὁ διωγμὸς τῶν Χριστιανῶν ἀπὸ μιὰ πυρκαγιὰ ποὔχε ἀνάψει, τάχα τυχαῖα σ’ ἕνα ναὸ στὴν πλατεῖα τῆς Νικομήδειας. Ὅπως τὸ φαντάστηκε ὁ Γαλέριος, ὁ χείμυρρος βρῆκε διέξοδο καὶ ὁ Διοκλητιανός, ἀπὸ φόβο, προχώρησε ὣς τὰ ἄκρα.
Πολλοὶ νέοι μάρτυρες λάμπρυναν μὲ τὰ αἷμα τους τὸν Παράδεισο.
Μά, στὸ τέλος, ὁ Διοκλητιανὸς κουράστηκε καὶ παράτησε τὸ σκῆπτρο. Πρῶτος στὸ τέθριππο ἅρμα, ἦταν τώρα ὁ Γαλέριος, ὁ γαμβρός του. Πρῶτος στὴν ’Ανατολή γιατὶ τὴ θέση τοῦ Μαξιμιανοῦ στὴ Δύση, ποὺ ὁ Διοκλητιανὸς τὸν ἀνάγκασε νὰ παραιτηθῆ κι’ αὐτός, τὴν πῆρε ὁ Κωνστάντιος ὁ Χλωρός. Καὶ τώρα ἔπρεπε νὰ διαλέξουν τοὺς Καίσαρες.

18 Νὰ γιατὶ ὅλοι ἦταν βέβαιοι πώς, ὁ ἕνας ἀπὸ τοὺς δυὸ ἐκλεκτούς, θὰ ἦταν ὁ Κωνσταντῖνος. Ποιὸν μποροῦσαν νὰ χρίσουν πιὸ ἄξιο βοηθὸ καὶ συνάρχοντα τοῦ πατέρα του παρὰ τὸ γιό, τὸν τόσο δοξασμένο τόσο γενναῖο;
Γι’ αὐτὸ περίμεναν ἀνυπόμονοι οἱ πολῖτες τῆς Νικομήδειας κι’ οἱ λεγεωνάριοι, νὰ ὑψώσουν ὣς τ’ ἄστρα τὸ ὄνομα Κωνσταντῖνος.
Σὰν τὴ θάλασσα ἀναταράχτηκε, στὸν ἀχὸ τῆς τρουμπέτας τὸ πλῆθος. ‘Ο Αὔγουστος πόβαλε στὰν ἐξώστη μεγαλόπρεπος καὶ λαμπρός, μέσα στὴ βασιλική του στολή. Ὅταν κατασίγασε ὁ θόρυβος ἀπὸ τὶς χαιρετηστήριες ἰαχές, ὁ Γαλέριος εἶπε: (Συνεχίζεται)